

Türkiye Otomotiv Sanayiinde Yabancı Sermaye

Otomobil

Renault - Oyak : Fransız kaynaklı yabancı sermaye

Tofaş : İtalyan kaynaklı yabancı sermaye

Otosan : yabancı ortak yok, Anadolu ~ Ford Cortina
üretiyor.

Otobüs

Firmalar :

Otosan : Hilal ve kurucuları Ford otobüsleri üretiyor

Otomarsan : Mercedes otobüslerini

Otogar : Büssing otobüslerini

Manas : MAN otobüslerini

Otobüs Karnevi : Magirus otobüslerini üretiyor

TÜRKİYE'DE EMPERYALİST SERMAYEA) Yasal Temeller:

Cumhuriyetin kurulmasından II. Dünya Savaşı sonuna kadar olan dönemde ülkedeki yabancı sermaye millileştirildi. II. Dünya Savaşından sonra ise ilk kez 22.5.47 tarihli Türk Parasının Kıymetini Koruma ile ilişkili 13 sayılı kararla yabancı sermaye gelmesine izin verildi.

1.8.1951'de 5821 sayılı "Yabancı Sermaye Yatırımlarını Teşvik Kanunu" ile yabancı sermaye daha yoğun desteklendi. Daha sonra bu yeterli görülmediğinden 18.1.1954'de 6224 sayılı "Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu" kabul edildi ve 5821 sayılı yasa yürürlükten kaldırıldı. 6224 sayılı yasa Menderes Hükümetince Clarence RANDALL isimli bir A.B.D.'li iş adamına (aynı zamanda A.B.D. hükümetinin özel temsilcisi) hazırlanmıştı.

7.3.1954'te 6326 sayılı "Petrol Kanunu" kabul edildi. Bu yasa da A.B.D. petrol şirketlerinin avukatlığını yapan Max BALL isimli bir hukukçu tarafından hazırlanmıştı.

Bu iki ana kanunun dışında bir de Ereğli Demir Çelik Fabrikasının kurulması için 28.2.1960 tarihli ve 7462 sayılı özel bir yasa yapıldı.

17.5.78 tarihli "Politika" gazetesinde açıklandığına göre 1977 yılı sonuna kadar Türkiye'de 6224 sayılı yasa uyarınca yapılan yabancı sermaye yatırımı 2,5 milyar TL'ye ulaştı. Bu sırada toplam 99 yabancı sermaye iştirakli firma bulunuyordu.

6326 sayılı Petrol Kanunu'na göre ise 1965'e kadar 1,85 milyar TL yatırım yapıldı (K. Bulutoğlu, S. 167). "Politika" gazetesinde ise petrol şirketlerinin 1973'e kadar 2 milyar TL yatırım yaptıkları açıklandı. (Mehmet Erhan Ünal). Aynı dönemde bu şirketler 4 milyar TL kar sağladılar.

YAPI MALZEMELERİ SANAYİİ

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	55.298.335
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULON TOPLAM MALİYETİ	55.164.809
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULON SATIŞ GİDERLERİ	4.514.715
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	85.637.351
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	496.538
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	5.003.829
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	10.323.087
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	367
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBLAL ÖDEME	17.045.221
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	0
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBLAL ÖDEME	0
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	5.455.588
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAĞLANAN DÖVİZ GELİRİ)	178.605
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	12.406.094
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	3.000.000
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	150.000
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	55.800
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	2.430.837
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	290.548
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	0
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	3.100.303
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	872.472
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	1.260.693
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	224.199
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	372.036
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	107.396
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	0
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	3.765.045
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	4.379.947
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	465.201
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	0
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	0
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	6.161.846
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÜM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	2.956.856
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	315.755
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	103.770
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	67.695
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	0
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	63.809.912

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

1

B) 6224 sayılı yasaya göre gelen yabancı sermaye:

1977 yılı sonuna kadar gerçekleşmiş olan 2,5 milyar TL tutarındaki yabancı sermaye yatırımı Türkiye'deki özel sektör yatırımlarına kıyasla büyük miktar değildir. Fakat özellikle imalat sanayi içinde belli işkolları teker teker incelendiğinde buralardaki yabancı sermaye payının önemli olduğu görülür. 1975 yılında kimya, taşıt araçları, elektronik ve lastik işkollarında bu pay ortalama % 44 idi. (MEED, 12.12.75, S. 5). Yabancı sermaye yatırımlarının ülkelere göre dağılımı ise aşağıdaki tabloda gösteriliyor (ESO Bültenleri, Sayı 334, 335, 336)

<u>Ülke:</u>	<u>Firma sayısı:</u>	<u>Toplam sermaye (TL):</u>
Feder. Alman.	24	328 956 247
A.B.D.	21	396 000 879
İsviçre	12	244 303 642
Fransa	8	409 136 477
İtalya	6	289 256 000
Avusturya	6	31 340 500
Hollanda	6	122 507 368
Danimarka	5	88 617 223
İngiltere	4	58 140 500

(Not: daha az önemli ülkeler listeye alınmamıştır!)

Yukarıda adı geçen ülkeler kaynaklı yabancı sermayenin Türkiye'deki tüm yatırımlarının bir dökümü ilişikteki tablolarda vardır (Fotokopi halinde). Ben sadece en önemli Federal Alman tekellerinin isimlerini vermekle yetiniyorum. Parantez içindeki sayılar sözkonusu tablodaki sıra numaralarıdır.

Thyssen (18), Siemens (13), Bayer (9, 10, 6), Höchst (7), BASF (12), AEG (14), Bosch (19), Mercedes-Benz (20), MAN (21), Mannesman (16).

Dikkate değer bir gelişme de Ecevit hükümetinin başa geçmesiyle, uzun süredir yeni yatırımlar için izin bekleyen yabancı tekellere MC tarafından (Erbakan!) verilmeyen izinlerin verilmiş olmasıdır. Bu meyanda şu üç yeni yatırım

YAPI MALZEMELERİ SANAYİİ

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	55.298.335
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULON TOPLAM MALİYETİ	55.164.809
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULON SATIŞ GİDERLERİ	4.514.715
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	85.637.351
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	496.538
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	5.003.829
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	10.323.087
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	367
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	17.045.221
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	0
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	0
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	5.455.588
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAĞLANAN DÖVİZ GELİRİ)	178.605
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	12.406.094
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	3.000.000
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	150.000
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	55.800
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	2.430.837
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	290.548
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	0
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	3.100.303
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	872.472
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	1.260.693
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	224.199
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	372.036
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	107.396
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	0
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	3.765.045
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	4.379.947
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	465.201
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	0
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	0
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	6.161.846
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	2.956.856
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	315.755
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	103.770
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	67.695
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	0
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	63.809.912

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

.....1

için izin çıkmış:

28.6.78'de Antalya yakınlarındaki Acısu'da 452 milyon TL tutarında bir turizm yatırımı, 5200 yataklı oteller ve eğlence yerleri v.s. yapılacak. Yatırımı yapmak için "Antalya" şirketi kurulmuş. Pay sahipleri bir yanda Transtürk Holding % 25, öte yanda Fransız ve İtalyan sermayesi % 75 pay. (MEED, 7.7.78, S. 48-51)

26.7.78'de hükümet iki Japon firmasına (Riken ve Nissho-Iwai) Bolu Segman Sanayi'ne % 30 pay ile katılmaları için izin verdi. 15 milyon TL sermaye yatırıp 50 milyon TL'lik döviz kredisi sağlayacaklar. (MEED, 4.8.78, S. 41)

Thyssen Industrie firması Makina Takım Endüstrisindeki % 26'lık payını 12,5 milyon DM yeni yatırım yaparak arttıracak. (MEED, 22.9.78, S. 37)

C) 6224 sayılı yasaya göre yurt dışına kar transferleri

Ticaret Bakanlığının 1970 yılı Konjonktür dergisinde verilen bilgilere göre 1951-1970 yıllarında Türkiye'ye toplam olarak 939 723 517 TL yabancı sermaye gelmiş, aynı dönemde ise toplam olarak 413 788 298 TL kar olarak yurt dışına transfer edilmişti. Toplam kar transferlerinin toplam yatırımlara oranı bu dönem için % 39,31 idi. 17.5.78 tarihli "Politika" gazetesinde açıklanan bilgilere göre ise son yıllarda yeni yatırım ve kar transferleri şöyle gelişti:

	1975	1976	1977
Yabancı ser. girişi (milyon dolar)	40	27	67
Kar transferleri (milyon dolar)	36	82	116

Bu veriler, yabancı sermaye yatırımlarının Türkiye ekonomisi için gitgide artan bir yük olduğunu göstermek için yeterlidir.

D) Yabancı sermayenin Türkiye'deki etkisi

Emperyalist tekellerin Türkiye ekonomisindeki etkilerini görmek için sadece yatırılan sermaye miktarlarını incelemek doğru değildir. Bunların günümüzdeki ekonomik yayılmada

kullandıkları yöntemler bizim şu noktalara da dikkat etmemizi gerekli kılar: L. II. Dünya Savaşından bu yana emperyalist tekeller yatırımlarının çoğunu yerli kapitalistler ile birlikte "karma" yatırımlar biçiminde yapıyorlar. Böylece ülke içinde kendilerine güçlü yandaşlar yaratarak ekonomik ve siyasal etki alanlarını genişletiyorlar. 2. Yabancı sermayenin katıldığı yatırımların hemen tümü montaj sanayi türünden, yani belli bir üretim sürecinin son halkalarını kapsayan ve üretim yapabilmesi için "ana firma"dan yollanacak ara mallara dayanan işletmelerdir. Böylece Türkiye'de kurulan sanayinin büyük bir bölümü sadece sermaye açısından değil, üretimde kullanılan girdiler açısından da dışa bağımlıdır. 3. Özel yabancı yatırımların yanı sıra Türkiye'ye "yardım" adı altında emperyalist devlet sermayesi girdi. Türkiye bu yoldan iyice borçlandıktan sonra emperyalist devletler ülkenin iç işlerine karışmak, Türkiye'de bulunan emperyalist tekellerin çıkarlarını korumak için etkili bir manivelayı ellerine geçirmiş oldular. Bu manivelayı sadece teker teker üretim birimlerini değil, ülkenin genel ekonomik yapısını emperyalist merkezlerle bağımlı hale getirmek için kullandılar ve kullanıyorlar. Bu söylediklerimize bir kaç örnek verelim:

a) Türkiye kendi ihtiyacına yetecek kadar petrol üretmediği ve kamyon ve araba gibi motorlu taşıt araçlarını da dışardan almak zorunda olduğu halde ülkenin ulaşım sisteminde karayolu taşımacılığına (A.B.D. uzmanlarının isteğine uygun olarak) ağırlık verildi. Ulusal kaynaklarla ve çok daha ucuza taşıma yapan demiryolu yerine karayolu ulaşımı geliştirildi. Aşağıdaki tablo bu durumu gösteriyor:

Kara trafiğinin yüzde olarak dağılımı:

	Yük taşıma		Yolcu taşıma	
	1950	1972	1950	1972
Demiryolu	76	28	51	6
Karayolu	24	72	49	94

(Kaynak: World Bank Turkey ..., S. 264)

b) Enerji üretiminde ülkenin su kaynaklarının ancak % 10'u kullanılırken (Kaynak: EMO 1976 çalışma rap., S. 53) öncelik

dışarıdan alınan petrol ile işleyen termik santrallara verildi. Böylece Türkiye örneğin 1977'de tüm ihracat geliri 1,753 milyar dolar iken sadece petrol ithalatı için 1,5 milyar dolar harcar hale geldi. (Kaynak: MEED, 15.9.78, S. 8)

c) Tüketim malları üreten montaj sanayine öncelik verildi, yatırım malları ve ara malları üreten sanayi kurulmadığı için ithalat gereksinmesi her yıl hızla arttı. Ülke içi üretimin artmasına paralel olarak dış ticaret açığı hızla büyüdü. Aşağıdaki iki tablo bu ilişkiyi gösteriyor:

Sanayi üretiminde % olarak pay (1968)

Tüketim malları:	50,1
Ara malları:	38,1
Yatırım malları:	11,8

(Kaynak: World Bank, Turkey, S. 218)

Mal gruplarına göre ithalat payı % (1968)

Tüketim malları	4,8
Ham maddeler	47,2
Yatırım Malları	48,0

(Kaynak: World Bank, Turkey, S. 349)

E) Türkiye'de dış borçlar:

Türkiye 1950 lerden beri sürekli olarak emperyalist ülkelere borçlanmaktadır. "Yardım" adı altında yapılan bu sermaye transferlerinin asıl işlevi, Türkiye'nin ekonomisi ve maliyesi üzerinde denetim kurmak ve emperyalist tekellerin yatırımları için gerekli ortamı hazırlamak ve bu yatırımları güvence altına almaktır. Bu gerçeği belgeleyen örnekler çok olmakla birlikte, biz sadece bunun en taze örneğine değinelim. A.B.D. dış işleri bakanlığı Türkiye'nin Washington elçiliğine Eylül ayında verdiği bir mektupta, Türkiye'deki A.B.D. yatırımlarının devletleştirilmesi halinde her türlü "yardım"ın kesileceğini ve iki devlet arasındaki ilişkilerin bozulacağını bildirdi. Bu çıkış, Türkiye'de ATAS rafinerisinin (ki % 51'i A.B.D. Mobil Oil'a aittir) devletleştirilmesi tartışıldığı bir sırada yapıldı.

Türkiye'nin ekonomisi emperyalist sisteme öylesine bağlanmıştır ki, her geçen yıl daha fazla borç almak zorunda kalmaktadır. Yıllık borçlanma hızı 1950-55 yıllarında ortalama 185,5 milyon dolar, 1956-60 yıllarında 169,6 milyon dolar, 1961-65 yıllarında 293,0 milyon dolar, 1966-70 yıllarında ise 307,4 milyon dolar idi. 1971-72 yıllarında geçici olarak 191,0 milyon dolara düşen borçlanma 1973'ten sonra birden artarak 1978'de 800 milyon ile 1 milyar dolar arasında bir meblağa ulaştı (Eylül verilerine dayanarak yapılan tahmin).

Sadece dış ticaret açığını karşılamak için gerekli bu yeni borçların yanısıra bir de eski borçların ödenmesi için gerekli yeni borçlar var. Örneğin 1978 yılı Nisan ayında, Türkiye vadesi gelen borçları ödeyebilmek için 6,6 milyar dolar bulmak zorunda idi. (Kaynak: MEED, 14.7.78, S. 3-5). Cumhuriyet gazetesi ise ekim başında "borçlar" adı altında yayınladığı gazete ilavesinde TÜSİAD'a dayanarak derhal ödenmesi gereken vadesi gelmiş döviz borçlarının tutarını 5,014 milyar dolar olarak verdi. Bu kısa vadeli ve derhal ödenmesi gereken borçların dışında Türkiye'nin toplam döviz borcunu MEED 20 milyar dolardan fazla (MEED, 15.9.78, S. 8) Cumhuriyet ise yine TÜSİAD'a dayanarak 10,641 milyar dolar olarak gösteriyor.

1975'ten sonra Türkiye'de yebir yabancı sermaye yatırım biçimi önem kazandı: Yabancı büyük bankalardan alınan borçlar. Gerçekten 1978 Nisan ayında vadesi gelen 6,7 milyar dolarlık borcun 4 milyardan fazlası 200'ün üstünde özel bankaya olan borçlardı. Bu borçların ertelenmesi ile ilgili görüşmelerin yürütülmesi için söz konusu 200 küsür bankayı temsilen sekiz tekelci bankadan oluşan bir konsorsiyum kuruldu. Bu konsorsiyumda şu bankalar var:

Citibank (ABD)
Chase Manhattan (ABD)
Morgan Guaranty Trust (ABD)
Deutsche Bank (Federal Almanya)
Dresdener Bank (Federal Almanya)
Union Bank of Switzerland (İsviçre)
Swiss Bank Corporation (İsviçre)
Barclays Bank (İngiltere)

(Kaynak: Meed, 7.7.78, S. 51)

Görüldüğü gibi Türkiye kelimenin tam anlamıyla boğazına kadar borca batmış durumdadır. İthalatın ve dolayısıyla ithalata dayalı sanayi üretiminin durması söz konusudur. 1977 yılında sanayi kapasitesinin hemen % 40' ı döviz yokluğundan kullanılamıyordu. Aşağıdaki tablo bunun ayrıntılarını gösteriyor:

1977'nin ikinci yarısında imalat sanayinde kapasite kullanımı % olarak:

Gıda		52,8
Dokuma		68,9
Tahta		60,0
Kağıt		65,0
Kimya		53,5
Taş ve kil		76,5
Ana madenler		49,6
Madeni eşya		51,2
Otomotiv		43,0
Diğer		56,4

(Kaynak: İstanbul Sanayi Odasının açıkladığı verileri aktaran: MEED, 14.7.78, S. 3-5)

1978'de döviz kıtlığının daha da artması ve stok edilmiş girdilerin de tükenmesiyle bu bunalım daha da keskinleşti. Bu bunalımı fırsat bilen emperyalist sermaye merkezleri borçların ertelenmesini veya yeni borç verilmesini kendi istedikleri yönde ekonomik, mali ve sosyal önlemlerin alınması koşulluna bağlıyorlar. Bunlardan biri MEED yaptığı bir açıklamada "Türkiye'nin bu defa kaçamaması için elimizden gelen her şeyi yapacağız" diyor (MEED, 15.9.78, S. 8). Dikkat edilmesi gereken bir nokta, söz konusu bankaların istedikleri koşulları kendilerindenle getirmeyip bu iş için IMF'yi öne sürmeleidir. ABD emperyalizminin denetâminde bir enternasyonal kuruluş olan IMF'nin öne sürdüğü ve Ecevit hükûmetine de kabul ettirdiği koşullar özetle şöyle (bunlar resmen açıklanmadı, ancak belli ölçülerde basına yansıdı, kısmen de başka ülkelere dayatılan şartlardan çıkarak kestirmek mümkün):

1. Yatırımların, özellikle kamu kesimi yatırımlarının azaltılması. Pratikte ağır sanayi yatırımları kamu kesimince yapıldığı için, bu ağır sanayi yatırımlarının durdurulması veya yavaşlatılması demek.

2. Tüketime kısıtlanması, bunun için işçi ücretlerinin ve

emekçi kitlelerin gelirlerinin kısıtlanması.

3. İhracatın arttırılması. Bu ise IMF dilinde Türk parasının değerinin düşürülmesi, gümrüklerin indirilmesi demektir.

4. Yabancı sermaye yatırımlarına daha büyük kolaylıklar sağlanması.

Kolayca anlaşılacağı gibi, emperyalist merkezler tarafından öne sürülen bu isteklerin gerçekleşmesi belki de Türkiye'nin içinde bulunduğu döviz bunalımını kısa bir süre için hafifletir, fakat orta ve uzun vadede dışa bağımlılığı daha da perçinliyerek bunun sonucu olan bunalımları daha da keskinleştirir.

Emperyalist ülkelerin 1970 başlarından beri "yeni uluslararası işbirliği" ve "ihracata yönelik kalkınma" sloganları ile propaganda ettikleri ekonomik düzen, Türkiye'de (ve elbette onun gibi diğer geri kalmış ülkelerde) geri teknolojiye dayanan, emek verimliliği düşük işkollarının veya üretim aşamalarının kurulmasını öngörüyor. Böylece Türkiye'de bugün izlediğimiz montajcılık daha geniş çapta ve daha sistemli olarak yerleştirilmiş, ülke ekonomisi emperyalist sisteme daha da bağlanmış olacak.

Ek:

Sayfa 3'te sayılan üç yeni yatırıma ilave olarak bir dördüncüsü daha var:

International Harvester (ABD) Türk Otomotif Endüstrisi (TOE) sermayesindeki 150 milyon TL'lik payını 374 milyon TL'ye çıkaracak. (Kaynak: 17.9.78 tarihli Resmi Gazeteden aktaran MEED, 29.9.78)

Kaynaklar:

MEED: Middle East Economic Digest

EMO: Elektrik Mühendisleri Odası

ESO: Eskişehir Sanayi Odası

Kenan Bulutoğlu, Türkiye'de yabancı sermaye, 1970 İstanbul

Mehmet Erhan Ünal, Politikada yayınlanan "Tutsak kaynaklar ülkesi Türkiye" yazı dizisi

World Bank, A World Bank Country Economic Report, Turkey:

Prospects and Problems of an Expanding Economy, 1975
Washington D.C.

(6224 sayılı yasa kapsamına giren)
İnşaat Sanayiinde yabon sermayeli
şirketler 1974 yılında 10 veya daha
fazla işi dışardan işyeri aramda (ötel
+ konum!) toplam işgücünün % 6'sını
gastıyorlardı! (Odaer Birliği 1977 yıl
rapor, s. 352) Aynı rapor, bu şirketlerin
işleri ihtiyacının % 96'sının Türkiye Bankala-
rının karşıladığını, ve bunlara sermayelerine
~~aramda iş~~ verile kredilerin sermayelerine
olan oranının da çok yüksek olduğunu
belirtiyor. 1973 yılında % 176 yabon sermayeye
oran. Tür sermayeye oran % 77

K2 oran. % 39 (toplam sermayeye!)

~~Kaldık, çirki incelemler ve Rm veler,~~
~~yabm renaye firmalar kalam~~
~~çirki biri~~ ülkenizde yabm renaye-
nin sağladığı gürsel kârlar ~~ve~~ hiç bir
kintlanmayla karşılanmadan yurt dışına
transfer ediyor. Böylece 1951-74 yıllarda
Türkiye'ye 6224 sayılı yasa çerçevesinde
gele toplan yabm renayenin % 52'si
kâr olark...

Kar transferleri ile ilgili daha fazla bilgi
TIP --- S. 180-183

Son yıllarda ~~yabm~~ emperyalist renayenin
bir yatırım alarak olarak Türkiye'ye
gösterdiği ilgi artıyor. Ancak bu ilgi
artmasına karşın yatırımlar da henüz
önemli bir artış olmadı. Bunun iki
nedeni var. Bir kere 1975'ten ~~beri~~
1978'e kadar MC hükümetlerinde yer
alan MSP yeni yabm renaye yatırım
itni verilmesini kesinlikle engelledi. Her
yabm renaye itninin tüm bakanlar

tarafında inşaatın zorlu olduğu
için, MSP'nin engellenmesi AP tarafında
ölenek. Ancak Ecevit hükümeti kurul-
duktan sonra da ~~bu~~ yeniden
yatırım menajeri yatırım için: verilene
başlandı. (En önemli: ~~Transit~~ holding
ile Antalya turistik tesisleri, Boz pistin
parçaları ^{yatırımları} ve TOE tekstil fabrikası
genişletilmesi için). Ök yolda engeleli
menajeri ^{daha} geniş çapta yatırım yapmak
için ~~da~~ ön şart olarak öteki ülkelerde
devletçiyi ve yatırım menajeri devlet-
leneye yönelik yasaları kaldırılmasını
öne sürüyor. Bu şartlar yerine getirilince
(örneğin devletçiyi) yatırım menajeri
yatırımları arttırılabilir.

Ödeler Birliğinin 1977 Raporunda belirtildiği
gibi bu kredilerin öz sermayeye oran^{da} çok
yüksektir (S. 352).

Örneğin 1973 yılında Türkiye'de 6224
sayılı yasa göre ~~bulun~~ 118 yabancı
firmanın 104'ünü kullandıkları iş ~~kuruluş~~
kredi tutarı ^(bunun getirdiği) toplam yabancı sermayenin
1,76 misli idi. Bu 104 firmadaki 1 milyar
643 milyon dolar yabancı sermaye oranı olduğu
yeri sermaye ile birlikte 3 milyar 774 milyon dolar
bir sermaye görünümünü oluştuyordu. Ayrıca
iş kredilerinin ^{yabancı sermaye} toplam sermayeye oran ise
% 77 idi. Bir de bu firmaların "teknik
tedbir" olarak toplam 672 milyon grümlük
başlılıkları tanıdıkları dikkate alınarak, yabancı
dollar iş finansman toplam sermayenin
% 94'üne vardı. ^(Curling 4.7.75)
Bu 104 firma kar oran ise % 39
gibi yüksek bir düzeyde idi.

(Bir diğer deyişle, bunlar yatırımla
sermayeyi 2,5 saade geri alıyorlardı!)

(yabancı sermaye toplamına
oran)

altından ezilmekten çok, ~~empenyel~~ bir bütün olarak empenyelizmin baskısından (IMF, OECD, ~~ve~~ AET gibi) yakınıyor. ~~[He bu baskı daha çok siyasal bir nitelik alıyor.]~~

Ancak ~~şunu da belirtmek ki~~, günümüzde empenyelizmin daha çok siyasal düzeye yaklaşan ^{bu} ekonomik baskı elbette ~~son~~ anl hedef olarak Türkiye'de tek tek empenyelit tekellerin manevra alanını genişletmeyi amaçlıyor. (devletler, yabancı sermayeye kolaylık istekleri, AET'ye üyelik).

Dolayısıyla önümüzdeki yıllarda empenyelite bağımlı olan öteki durdurulmazsa, empenyelit tekellerin doğrudan dolaylı olarak baskı da olacaktır.

Örneğin 1977 yılında Türkiye'de 6224 sayılı yasa göre gelmiş olan yaklaşık 2,5 milyar TL yabancı sermaye, ortak olduğu yerli sermaye ile birlikte 6.328,334 ~~yaklaşık~~ milyar TL'lik (yaklaşık 6,33 milyar TL) bir sermaye gücü oluşturmuyordu. Üstelik, bu yerli ortakların Koç Holding, İş-Bankası, OYAK, Sabancı Holding gibi en büyük ^{tekeller} ~~holdingler~~ ^{sermaye güçleri} olduğu hatırlanursa ^{edindiği}

Türkiye'de yabancı sermayenin ^{birlikte} ~~sektörde~~ ^{güçlü} ne kadar güçlü bir konuma ^{olduğu}

schiff olduğu anlaşılır. Bu konunun ^(güçlü) iyi bir göstergesi

olarak, yabancı sermayeli şirketlerin ~~ve~~ ^(verilen kredilerin) ~~ve~~ ^{olan yüksek oran} bolluğuna işaret ederim.

Ülkemizdeki ^{yönel} yabancı sermayenin nicelik açısından fazla bir ağırlığı olmadığını belirttik. ^(diğer ülkelere kıyasla) ~~Anca~~ Türkiye'de

Emperyalist tekelin Türkiye'de izledikleri politikanın karakteristik bir diğer yönü, bunların genellikle yerli burjuvazi, daha doğrusu yerli tekelci sermaye ile işbirliği halinde hareket etmeleridir. Yeni-sömürgeci politikanın bu ^{karakteristik} özelliği, ^{büyük} bütün

~~diğer~~ diğer ülkelere kıyasla Türkiye'de ~~özellikle~~ belirgin. ~~Bu yüzden~~ Emperyalist tekelci ulusal burjuvazinin İzmir İktisat Kongresinden ^{beri} öve sürdüğü "enit koşullarda ortaklık" isteğini yerine getirerek

Türkiye'de kendilerine önemli bir ~~toplumsal~~ ekonomik dayanak edindiler. Hatta ~~ülkemizde~~ ~~tekelci~~ ~~sürer~~ ile

Bir çok ~~Latin Amerika~~ ^{geni kalmış} ülkelerin aksine, Türkiye'de "tekel başına" hareket eden emperyalist tekel henüz ~~hiç~~ yok gibidir (petrol şirketleri dışında!)

Bu durum, ^{ulusal} ülkemizde ~~yabancı~~ burjuvazi ile yabancı sermaye arasındaki ^(doğrudan doğruya) çelişkiyi bir ölçüde gizliyor. Bu çelişki, yabancı sermaye ile ulusal sermaye arasında bir çatışma biçiminde değil, bir yandan orta ve küçük sermayeyle tekelci sermaye arasında, öte yandan ^{ula} ~~ula~~ tüm yerli sermaye ile emperyalizm ("dört darboğaz"), arasında bir çatışma biçiminde ortaya çıkıyor.

Başka türlü ifade ederseniz, Türkiye burjuvazisi tekelci emperyalist ~~sermaye~~ tekelci tekelci rekabeti

satın aldığı malları ^{örneğin} "g" tınıyla yer. sayıyor.
 Oysa bir otomobil montajının ~~örneğin~~
^{diğer bir finanda} ~~bir~~ aldığı boyu veya arka lastiğinin
 yine öteki ^{bir} bölümü dışardan alınır.

Burada dikkate değer bir nokta A.B.D.
 Almanya finclerinin ^{dışalem} ~~montaj~~ oranı (% 76)
 Federal Alman finclerinin dışalem oranında
 (% 41) ~~önem~~ öteki ölçüde daha fazla
 alınır.

tekellerin politikası ^{tekel (4)}
^{iki farklı tip}

Türkiye'de ise emperyalist ~~sömürgeci~~ bu ~~özellik~~ ^{özellik} akıne, it pazar sömürgeye yöneltilir ve ülke ekonomisinin kilit noktaların elde tutmaya tutan ~~yöneltilir~~ ^{nelehetin} ekonomik bağımlılığın sürdürülmeğe yöneltilir. Emperyalist sermayenin ^(en yüksek) en yoğun olduğu sektörlerin kollarının ^{en yüksek} dışa bağımlı-
~~lığına~~ ^{lığına} ~~bu~~ oranlarına sahip olma da bu yoğun destekle doğmaktadır.

Yabancı sermayenin en yoğun olduğu bir kaç
 iş dalında yabancı sermaye oranı ile dışa bağımlılık
 oranlarını ~~ve~~ ^(dış satış/dışalım) veriyorum:

	Yabancı sermaye oranı (1977)	dışa bağımlılık oranı (1978)
Kimya Sanayii	% 47,7	% 7
Elektrik makineleri ve elektronik	% 53,5	% 1

Yabancı sermayenin en çok yatırım yaptığı bir
 kaç sektörde bu sektörlerin dışa bağımlılık oranlarını
 (dışalım/dışsatım) karşılaştırmak olarsa veriyorum.

	^{sektörün} Yabancı sermaye yatırımları içinde payı (1977) *	^{dışalım/dışsatım} 1978 **
Taşıt araçları	% 27	23,00
Kimya	% 19	13,45
Elektrik makina. ve elektronik	% 13	59,41
Lastik	% 9	575,50

Not: Bu oranlar elektrikli
 çimlik makina ve donatılar, yedek
 parçaları atılıyor * D.B.Y.K.P., S. 179 (1)
 ve -

** D.B.Y.K.P., S. 236 (2)

Elinizde yabancı sermayeli firmaların yaptıkları
 üretimde dışardan alınan malların
 payı ile ilgili olarak ~~1973~~ ^{bu} ~~yılına~~ ^{it}
 veriler var. Buna göre 1973 yılında 6224 sayfa
 yasa gör Türkiye'de bulunan 118 yabancı sermayeli
 firmadan 104'ü üretimde kullandıkları
 diğer 4 milyar 129 milyon liralık dışarı
 yaptılar. Bu miktarın üretimde kullandıkları

~~gerekli olan malların 1,13 milyar~~
 tüm malların %53'üdür.

	I	II
A.M.D.	%76	%38
FAC	%41	%25

Diğer bir deyişle bu firmalar üretimde
 kullandıkları tüm malların %53'ünü
 yurt dışından aldılar. Görüldüğü gibi, buni
 veriler bile yabancı sermayenin çoğunlukla
 dışardan getirdiği mallar bir kısım işlenmiş
 getirip piyasaya sürdüğünü, yani montaj
 yaptığını doğruluyor. Üstelik gerek dış
 alım oranının %65'ten ⁷⁰ ~~üstünde~~ olduğunu
 söyleyebiliriz. Çünkü yukarıdaki rakamlar
 bir montaj firmasının diğer bir montajdan

~~Öle yandan~~, Ülkemizdeki ^{öröl} yabancı sermaye salt nicel açıdan bakıldığında çok büyük bir yer tutmuyor. Bu, özellikle diğer ülkelerle karşılaştırıldığında göre çapan bir olgudur. Bu karşılık

Türkiye'ye devlet sermayesi biçiminde, ~~gelen ve~~ ~~dünyadan~~ ~~dünya~~ yatırım değil de dolaylı yatırım biçiminde gelen ~~öröl~~ sermaye, ~~(öröl)~~

"dış borç" biçiminde gelen sermaye diğer ülkelere kıyasla önemlidir. Bu durumu, ~~Türkiye'nin~~ emperyatim açısından ^{Türkiye'nin} ekonomik değeriyle çok stratejik

(dijital ve askeri) değerinin ağır baskın biçiminde yorumlayabiliriz.

Son yıllarda Türkiye'de etkinlik gösteren yabancı firma sayısındaki önemli artışa da ~~bu yönde~~ ~~Bunun~~ Türkiye'deki yabancı sermayenin bu doğrultusunda

Türkiye'deki emperyalist sermayenin diğer bir karakteristik yönü, dış pazar değil, iç Pazar yöneltti olmalıdır. Bilindiği gibi emperyalist tekeller ^{hammadde} ~~ülkeler~~ ~~bu~~ ~~ülkelerde~~ yer alır ve yer ^{hammadde} ~~üçü~~ ~~kaynak-~~ ~~ları~~ ~~el~~ ~~bu~~ ~~göre~~ ~~kaynak~~ koyarak bunları dünya pazarına sürekli sömürlerini yürütürler (petrol, ^{kayın gibi} ~~baki~~, ^{gibi} ~~ya~~ da kakao, ^{kahve} ~~gibi~~ tropikal ürünler bunları öneltir).

Bir dizi diğer ülkeler de özellikle uzun işgücünü sömürürler ~~(Türkiye)~~ (Taiwan, Tunus, Singapur Hong Kong ^{gibi}) ve buralarda ürettikleri emel yoğun malları dünya pazarına sürerler.

(1977 sonu) (İzin verilen!)

4.) 1977'de Yabancı sermayenin ~~set~~ üretim dallarına dağılışı (en çok firmanın toplandığı ilk 7 üretim dalı)

Bu sıralama firmaların dolayısıyla değişik emperyalist tekellerin yığılmasını, yani onların en karlı görülen alanları belirliyor.

Bu verileri
a) üretim dalının dış alım/dış satım
b) üretim/dış alım
c) toplam ötel sermaye ile de karşılaştırmalı!

1. Kimya sanayii :	23 firma	% 47,7
2. Elektrik makina ve elektronik :	17 firma	% 53,5
3. Madeni Eşya	10 firma	% 18,2
4. Gıda, İçki tütün	9 firma	% 57,8
5. Taşıt araçları	8 firma	% 39,2
6. Turizm	6 firma	% 47,0
7. Makina imalatı	5 firma	% 43,0
8. Lastik	3 firma	% 58,8
9. Tarım Aletleri v. Makin.	3 firma	% 26,5

5.) 1977 sonunda Yabancı Sermayenin üretim dallarına dağılışı (en çok sermaye akışından!):

1. Kimya sanayii	465 360 000 TL	Tab. Ser Oran:
2. 1. Taşıt Araçları	675 665 000 TL	
2. Kimya	465 360 000 TL	
3. Elektrik makina ve Elektronik	315 683 000 TL	
4. Lastik	222 480 000 TL	
5. Turizm	210 370 000 TL	
6. Gıda, İçki, Tütün	148 294 000 TL	
7. Madeni Eşya	99 523 000 TL	
8. Tarım Aletleri ve Mak.	64 120 000	
9. Makina imalatı	55 102 000	

petrol çıkarmak ve
tarihçe ile ilgili

18.3.54 tarihine

1954-65 yıllarında 6326 sayılı
petrol yasağına göre, Türkiye'ye
gelen yabancı sermaye
1850,4 milyon TL tutuyordu.
Bu, aynı dönemde 6224
sayılı yasağına göre gelen sermaye-
nin 4 mislidir.

(Kenan Bulutoglu, 100 (3)
Sonda, Türkiye'de Yabancı
Sermaye, Ocak 1970, S. 167)

Yabancı sermaye: firmaların piyasadaki
ağırlıklarının bulunduğu için bunların
sermayelerinin o daladaki toplam ötel
sermayeye oranla.
 Ayrıca, firma başına ^(ortalama) sermayeye de
 baktaki bitirisi.

Yabancı Sermayenin Ülkelere (1977)
 göre dağılımı (6224 sayfa göre)

Firma Sayısı	Sermaye	toplam y. sermaye payı
1. Federal Almanya 24	1. Fransa	% 16,5
2. A.B.D. 20	2. A.B.D.	% 16,1
3. İsveç 11	3. Fed. Almanya	% 13,3
4. Fransa 6	4. İtalya	% 11,6
5. Hollanda İtalya 6	5. İsveç	% 9,8
6. Hollanda 6	6. Kuveyt	% 9,7
7. Danimarka 5	7. Hollanda	% 4,9
8. Avusturya 5	8. Danimarka	% 3,6

Dikkat ESO Bülteni'ndeki listede
 ya da ÜRÜN'de verilen yabancı sermaye
 firmaları listelerini ISO'nun 1978 için
 yayınladığı 300'e yakın firma ile kar-
 şılaştır!
 → ÜRÜN Temmuz 78, s. 87-89

YABANCI SERMAYE

A.) Türkiye'ye yabancı sermaye girişi dört ayrı yoldan olabilmektedir:

1. 6224 sayılı yabancı sermaye teşvik yasası
2. Petrol yasa
3. 17 numara karar (Türk Parası Koruma)
4. Özel yasalara (Ereğli Demir Çelik) ~~fabrika~~

1973'e
toplam
70 milyon
dan biraz
fazla
İlçivici
Rapor 78
s. 339

B) 6224 Sayılı yasa göre, gele sermaye
1977 yılında durum

1969'de 152 yabancı
firma vardı!

1) Toplam yabancı sermaye: firma sayısında
azalma var. 1973 yılında 118 iken, 1977
yılında 100'e düştü. (D.B.Y.K.P. S. 179) ① ②

2) Yabancı Sermaye miktarı ise arttı. 1973'te 2 089
milyon TL iken, 1977 yılında 2 481 milyon TL.

3) Yabancı sermayenin ~~iki~~ ortak olduğu
yeni sermayeye oran düştü. 1973'de bu
118 firmada yabancı sermayenin payı % 45,5
iken, 1977'de 100 firmada % 39,2.

→ Kâr maddeleri için Bah: TİP Planı, S. 180 — 183

Türkiye'de yabancı sermaye ile

ilgili Değerlendire

~~6224~~ Türkiye'deki yabancı sermaye ile ilgili ~~çok~~ yazınlar genellikle elbrik, çünkü yalnızca 6224 sayılı yasa dışında bulunmaz. Oysa Petrol Yasası ve Türk Paten Kanunu Kanunu yasama dağarcıkları dışında 17 maddeli karar kanununa göre önceki örnekte yabancı sermaye de var. (Bak ÜRÜN, Temmuz 1978, S. 87-89)

alırız P. yabancı Petrol şirketleri de dışında alırız Türkiye'de geç firmaların, geç sermaye açısından ağır birer emperyalite ne kadar A.B.D. olduğu görülmüştür. A.B.D.'in her ne kadar ise Federal Almanya gelmektedir.

~~17 maddeli~~ Yine A.B.D. sermayesi yabancı sermayenin üretim koluna dağılımında ~~çok~~ imalat sermayesinin yansıması modernite (öncesi petrol, Boraks, krom) ~~ve~~ bankacılık ~~ve~~ ticarette ~~yabancı sermayenin~~ önceki yer tutuyor. Örnekte yabancı bankalar Türkiye'de

~~Bak~~ Yine de, uluslararası kuruluşlarda yabancı, Türkiye'de yabancı sermayenin ağırlığı-
nın, bir çok diğer emperyalite bağında ilke

774

1977

GSYİİT (can figürler milyar TL)

774 425,9

99

Petrol yoru:

1 850,4

milyar TL

2 481,0

TL

4 331,4

milyar TL

Yabancı sermaye

0,6 %

GSYİİT

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV TÜRİH ARASTIRMA VAKFI

U.S. \$ Millions

	1977	1978	1979	Σ
Interest payments	360	489	629	1478
Profit transfers	116	47	42	205
Debt repayment	214	451	715	1381
Σ	690	987	1386	3064

	1977	1978	1979	Σ
Foreign direct investment	67	47	87	
Imports with waiver	102	120	123	
Project credits	499	450	356	
Programme credits	4	110	485	
Prink bad loans		100	200	
Acceptance credits	710	350	-427	
Petroleum loans	365	163	-174	
Σ	1747	1310	650	3737 3737

$$\frac{3064}{3737} = 0,820$$

OECD Economic Survey, April 1980
S. 15

T. C.
TİCARET BAKANLIĞI
DIŞTİCARET GENEL SEKRETERLİĞİ
TEŞVİK VE UYGULAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÜLKEMİZDE FAALİYETTE BULUNAN 6224 SAYILI YABANCI
SERMAYELİ TEŞVİK KANUNU KAPSAMINDAKİ FİRMALARIN 1976 YILI
İŞLETME DÖNEMLERİNE İLİŞKİN İSTATİSTİKİ BİLGİLER

HİZMETE ÜZEL

F İ H R İ S T H

	SAYFA
- Giriş	1 - 2
- 31.12.1976 tarihi itibarıyla 6224 kapsamında Ülkemizde faaliyette bulunan firmaların unvan ve sermaye yapılarını gösterir I nolu ek	3 - 7
- 31.12.1976 tarihi itibarıyla 6224 kapsamında faaliyette bulunan firmaların sektörel dağılımlarını gösterir II nolu ek	8
- 31.12.1976 tarihi itibarıyla 6224 kapsamında faaliyette bulunan firmaların memleketlere göre dağılımlarını gösterir III nolu ek	9
- 1976 yılı içinde Ülkemizde faaliyette bulunan 88 firmaya ait istatistiki verilerin toplamını gösterir IV nolu ek	10
- İmalat Sanayii sektöründe faaliyette bulunan 81 firmanın 1976 yılına ilişkin istatistik verilerini gösterir V nolu ek	11
- Gıda, İçki, Tütün Sanayiine ilişkin V A nolu ek	12
- Dokuma ve Giyim Sanayiine ilişkin V B nolu ek	13
- Kağıt sanayiine ilişkin V C nolu ek	14
- Lastik Sanayiine ilişkin V D nolu ek	15
- Plastik İşleme Sanayiine ilişkin V E nolu ek	16
- Kimya Sanayiine ilişkin V F nolu ek	17
- Cam Sanayiine ilişkin V G nolu ek	18
- Taşıt araçları Sanayiine ilişkin V H nolu ek	19
- Madeni Eşya Sanayiine ilişkin V I nolu ek	20
- Makina İmalat Sanayiine ilişkin V I nolu ek	21
- Tarım Alet ve Makinaları İmalat Sanayiine ilişkin V-K nolu	22
- Elektrik Makina ve Elektronik sanayiine ilişkin V-L nolu ek	23
- Pişmiş kilden ve çimentodan gereçler sanayiine ilişkin V-M nolu ek	24
- Ambalaj sanayiine ilişkin V-N nolu ek	25
- Yapı Malzemeleri sanayiine ilişkin V-Ö nolu ek	26
- Maden Sanayii Sektöründe faaliyette bulunan 1 firmanın 1976 yılına ilişkin istatistik verilerini gösterir VI nolu ek	27

- Tarım Sanayii Sektöründe faaliyette bulunan 1 firmanın 1976 yılına ilişkin istatistik verilerini gösterir VII nolu ek	28
- Hizmetler sektöründe faaliyette bulunan 11 firmanın 1976 yılına ilişkin istatistik verilerini gösterir VIII nolu ek	29
- Turizm hizmetlerine ilişkin VIII-A nolu ek	30
- Araştırma, müşavirlik, mühendislik hizmetlerine ilişkin VIII-B nolu ek	31
- Bankacılık hizmetlerine ilişkin VIII-C nolu ek	32
- Nakliyat ve Depolama hizmetlerine ilişkin VIII-D nolu ek	33
- Batı Almanya asıllı firmaların faaliyetlerine ilişkin istatistiki bilgilerle ilgili IX-A nolu ek	34
- A.B.D. asıllı firmaların faaliyetlerine ilişkin istatistiki bilgilerle ilgili IX-B nolu ek	35
- Avusturya asıllı firmaların faaliyetlerine ilişkin istatistiki bilgilerle ilgili IX-C nolu ek	36
- Belçika asıllı firmaların faaliyetlerine ilişkin istatistik bilgilerle ilgili IX-D nolu ek	37
- Danimarka asıllı firmaların faaliyetlerine ilişkin istatistik bilgilerle ilgili IX-E nolu ek	38
- Fransa asıllı firmaların faaliyetlerine ilişkin istatistik bilgilerle ilgili IX-F nolu ek	39
- Hollanda asıllı firmaların faaliyetlerine ilişkin istatistik bilgilerle ilgili IX-G nolu ek	40
- İngiltere asıllı firmaların faaliyetlerine ilişkin istatistik bilgilerle ilgili IX-H nolu ek	41
- İsviçre asıllı firmaların faaliyetlerine ilişkin istatistik bilgilerle ilgili IX-I nolu ek	42
- İsveç asıllı firmaların faaliyetlerine ilişkin istatistik bilgilerle ilgili IX-J nolu ek	43
- İtalya asıllı firmaların faaliyetlerine ilişkin istatistik bilgilerle ilgili IX-K nolu ek	44
- Kuveyt asıllı firmaların faaliyetlerine ilişkin istatistik bilgilerle ilgili IX-L nolu ek	45
- Kanada asıllı firmaların faaliyetlerine ilişkin istatistik bilgilerle ilgili IX-M nolu ek	46
- Karma sermayeli firmaların faaliyetlerine ilişkin istatistik bilgilerle ilgili IX-O nolu ek	47

ÜLKEMİZDE FAALİYETTE BULANAN 6224
SAYILI YABANCI SERMAYEYİ TEŞVİK KANUNU KAPSAMINDAKİ
FİRMALARIN 1976 YILI İŞLETME DÖNEMLERİNE
İLİŞKİN İSTATİSTİKİ BİLGİLER

6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu kapsamında Ülkemizde yatırım yapan yabancı özel sermayenin ekonomiye etkinliklerinin ortaya konulması için 1976 yılı işletme dönemi faaliyetlerini izlemek üzere, yapılan anket çalışmalarının sonuçları bu raporda değerlendirilmiştir.

Bakanlığımızdaki kayıtlara göre 31.12.1976 tarihi itibarıyla yurtdışında 106 adet firmanın 6224 sayılı Kanun kapsamında kurulmalarına ve faaliyette bulunmalarına müsaade edilmiştir. Bu firmaların unvanları, ve sermaye yapıları I nolu, sektörel dağılımları II nolu ve memleketlere göre dağılımı da III nolu eklerde gösterilmiştir. -

Bu 106 firmadan 19 adedi 31.12.1976 tarihi itibarıyla kurulmamış veya kurulmakla beraber faaliyete geçmemiş bulunduklarından, bir kısmının ise kararnamele iptal safhasında olduğundan ankete katılmamışlardır. Ankete fiilen 87 firma katılmış bulunmaktadır.

Mevcut 106 firmanın toplam yabancı sermaye tutarı 2.317.694.736.- TL. sı toplam sermayeleri ise 5.771.468.060.-TL.sı olup, yabancı sermayenin toplam sermayeye oranı 40,15 dir.

Ankete katılan 87 firmanın ise yabancı sermaye tutarları 1.963.748.088.-TL.sı, toplam sermayeleri de 4.902.534.060.-TL. sıdır. Yabancı sermayenin toplam sermaye içindeki katılma payı % 40 dir.

87 firmanın sektörel dağılımı ise şöyledir.

Sektör	Sayısı	Toplam Sermaye (TL)	Yabancı sermaye (TL)	Yabancı Sermaye Oranı %
İMALAT	76	4.308.409.060.-	1.830.451.500.-	42
TARIM	1	2.000.000.-	1.020.000.-	51
MADEN	1	20.000.000.-	20.000.000.-	100
HİZMETLER	8	572.125.000.-	112.276.588.-	19
TOPLAM	87	4.902.534.060.-	1.963.748.088.-	40

Bu raporda yer alan IV nolu ek 1976 yılı içinde Ülkemizde faaliyetinde bulunan 87 firmaya ait verilerin toplamını göstermektedir.

V. nolu ekte imalat sanayi sektöründe faaliyette bulunan 76 adet firmaya ait 1976 yılına ilişkin istatistikî bilgiler verilmiştir. Bu sektörde özellik gösteren bir kısım alt sektörlerle ilgili rakamsal bilgiler V nolu ekin detay tabloları olarak derlenmiştir.

VI. nolu ekte Tarım Sanayiindeki mevcut 1 firmanın 1976 yılındaki faaliyetine ilişkin bilgiler verilmektedir.

VII. nolu ekte Maden Sanayiindeki mevcut 1 firmanın faaliyetine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

VIII. nolu ekte Hizmetler Sektöründeki 8 firmaya ilişkin anket sonuçlarını kapsamaktadır. Bu sektörün alt sektörler itibariyle ayrımı detay tablolarında gösterilmiştir.

Ayrıca IX sayılı Tablonun detaylarında da 87 firmanın yabancı ortaklarının menşe memleketlerine göre dağılımları ve bu firmaların 1976 yılı verileri gösterilmiştir.

-3-

6224 Sayılı Yabancı Sermayeli Şirketler
Kanunundan Yararlanan Şirketler
(31 Aralık 1976)

Sıra No.	Firma Unvanı	Kararnameye göre Yabancı Sermaye Tutarı (TL.)	Yabancı Sermayenin Toplam Sermayeye Oranı	Kararnameye göre Toplam Sermaye (TL.)
1-	Altinyunus-Çeşme Turistik Tes.A.Ş.	12.500.000	25	50.000.000
2-	Abbot Laboratories Compania Anonima	4.500.000	100	4.500.000
3-	Auer İmalat A.Ş.	1.530.000	50	3.060.000
4-	Agro-Merck Zirai Müc. İlaç Ltd.Şti.	4.500.000	50	9.000.000
5-	Ansa-Anadolu Nissan Otomotiv Tic.ve San.A.Ş.	80.000.000	40	200.000.000
6-	Apex Kimyevi Maddeler İmalatı A.Ş.	269.370	36,50	738.000
7-	AEG Eti Elektrik End. A.Ş.	30.600.000	51	60.000.000
8-	Akdeniz Gübre San. A.Ş.	64.800.000	40	162.000.000
9-	Atlas Copco Makinaları A.Ş.	7.236.000	67	10.800.000
10-	Akdeniz Turistik Tesisler A.Ş.	33.750.000	75	45.000.000
11-	Anadolu Cam San. A.Ş.	45.544.000	13,01	350.000.000
12-	Birleşik Alman İlaç Fab.Ltd.Şti.	20.522.000	77,5	26.480.000
13-	Bayer Tarım İlaçları San. Ltd.Şti.	27.415.000	100	27.415.000
14-	Borusan Gemlik Boru Tesisleri A.Ş.	6.000.000	10	60.000.000
15-	Böhler Sert Maden ve Tak.San.ve Tic.A.Ş.	3.003.900	34	8.835.000
16-	BMC Sanayi ve Tic. A.Ş.	28.600.000	26	110.000.000
17-	Bayer Türk Kimya San.Ltd.Şti.	7.200.000	100	7.200.000
18-	Bastaş Birleşik Aydınlatma San.ve Tic.A.Ş.	11.760.000	49	24.000.000
19-	Basf-Sümerbank Türk Kimya San. A.Ş.	36.000.000	60	60.000.000

Sıra No.	Firma Unvanı	Kararnameye göre Yabancı Sermaye Oranı (%)	Yabancı Sermayenin Toplam Sermayeye Oranı	Kararnameye göre Toplam Sermaye (TL.)
20-	Beynelmillel Turizm Otelcilik A.Ş.	1.890.000	70	2.700.000
21-	Bimaş-Birleşik İnşaat ve Müh.A.Ş.	1.600.000	40	4.000.000
22-	Böhler Kaynak Çubukları ve Elektrotları A.Ş.	674.600	33,73	2.000.000
23-	Carlo Erba İlaç Fab. Ltd. Şti.	12.931.000	100	12.931.000
24-	Chrysler Sanayi A.Ş.	60.000.000	60	100.000.000
25-	Çinef Çiçek ve Nebatat Esansları	2.320.000	75	3.093.333
26-	Çukurova Makina İmalat A.Ş.	10.620.000	10,62	100.000.000
27-	C.Conradty İstanbul Elektrik ve Galvenik Kömürleri Sanayi A.Ş.	4.819.500	32	15.000.000
28-	Continental Export	2.250.000	50	4.500.000
29-	Ciba Geigy İlaç San. A.Ş.	3.000.000	75	4.000.000
30-	Donatza-Donatım Sahancı Traktör San.ve Tic.A.Ş.	10.197.740	31,67	32.200.000
31-	DYO Sadolin Sentetik ve Selüloz Boya San.A.Ş.	4.000.000	40	10.000.000
32-	Derby Plastik Fab. A.Ş.	3.841.277	38,93	9.867.000
33-	Dosan Konserve San.ve Tic. A.Ş.	5.000.000	14,28	35.000.000
34-	Elektrik Kömürleri Ltd. Şti.	878.000	33,33	2.634.000
35-	Er. Squib Sons İlaçları A.Ş.	5.967.000	92,17	6.477.000
36-	Etitaş Elekt.Tes.İmalat ve Tic. A.Ş.	4.151.477	24,90	16.686.000
37-	Eternit Sanayi A.Ş.	24.000.000	30	80.000.000
38-	General Elektrik Türk A.O.	7.500.000	60	12.500.000
39-	Grasso Soğuk Hava Tes. A.Ş.	2.700.000	45	6.000.000
40-	Goodyear Lastikleri Türk A.Ş.	71.280.000	66	108.000.000
41-	Hickson Emprenye Maddeleri	379.500	33	1.150.000

Sıra No.	Firma Unvanı	Sermaye	Oran	Kararnameye göre Toplam Sermaye (TL)
-	İstanbul Turizm ve Otelcilik A.Ş.	2.000.000	55,56	220.000.000
43-	İstanbul Talih Oyunları Ltd. Şti.	2.700.000	95,24	2.835.000
44-	Kervansaray A.Ş.	14.500.000	100	14.500.000
45-	Kortenbach İstanbul Şemsiye Sanayi A.Ş.	3.000.000	50	10.000.000
46-	Kavel Kablo ve Elektrik Malzemeleri A.Ş.	14.800.000	36	25.300.000
47-	Luxor Lamba Fitili İmalatı Ltd.Şti.	1.350.000	90	1.500.000
48-	Miba-İstanbul Sinter San.A.Ş.	5.520.000	46	12.000.000
49-	Mannesman-Sümerbank Boru End.T.A.Ş.	28.312.870	57,14	49.550.000
50-	Madeni İnşaat İşleri T.A.Ş.	297.000	0,594	50.000.000
51-	Metalum Sanayi Ltd. Şti.	1.050.000	50	2.100.000
52-	Magnesit A.Ş.	20.000.000	100	20.000.000
53-	MAN Kamyon ve Otobüs San. A.Ş.	16.300.000	30,185	54.000.000
54-	Makina Takım End. A.Ş.	6.517.500	26,07	25.000.000
55-	Mako San. ve Tic. A.Ş.	36.550.000	43	85.000.000
56-	Moto-trak Motor ve Traktör Tic.ve San.A.Ş.	36.000.000	50	72.000.000
57-	Muş Meyankökü San. Tic. A.Ş.	6.264.000	26,1	24.000.000
58-	Nylon-tex Tic. ve San. A.Ş.	400.000	6,67	6.000.000
59-	Northern Electric ve Telekomünikasyon A.Ş.	51.000.000	51	100.000.000
60-	Nasaş Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	29.445.000	15,1	195.000.000
61-	Gerlikon Kaynak Elekt. ve Çubuk San. A.Ş.	200.000	10	2.000.000
62-	Otomarsan Otobüs ve Motorlu Araç.A.Ş.	9.540.000	36	26.500.000
63-	Oyak-Renault Otomobil Fab. A.Ş.	279.400.000	44	635.000.000
64-	P. Robertat ve S. Konur Gülyağı ve İttriyat San.T.A.Ş.	250.000	50	500.000

Sıra No.	Unvanı	Kararnameye göre Yabancı Sermaye Oranı (TL.)	Yabancı Sermayenin Toplam Sermayeye Oranı	Kararnameye göre Toplam Sermaye (TL)
65-	Pfizer İlaçları A.Ş.	2.500.000	60	4.200.000
66-	Pepsi Cola Mamulleri Ltd. Şti.	1.675.000 (17 Sayılı Karar'a Göre)		
67-	Perma Sharp Çelik San. A.Ş.	1.134.000	100	1.134.000
68-	Roche Müstahzarları San. Ltd.Şti.	540.000	15	3.600.000
69-	Robert Bosch Türk Mot.Araç Yan.San.A.Ş.	39.300.000	100	39.300.000
70-	Sace Elektrik A.Ş.	24.455.400	60	40.759.000
71-	Santral Dikis San. A.Ş.	1.575.000	11,25	14.000.000
72-	Sandoz İlaç San. A.Ş.	14.661.000	75	19.548.000
73-	Simko Tic. ve San. A.Ş.	8.000.000	80	10.000.000
74-	Singer Sanayi A.Ş.	6.885.000	51	13.500.000
75-	Sifaş Sentetik İplik Fab. A.Ş.	20.413.900	99,55	20.500.000
76-	Sandoz Kimya San. Ltd.Şti.	12.043.200	11,58	104.000.000
77-	Siirt San. ve Tic. Turizm A.Ş.	7.078.642	100	7.078.642
78-	Turyağ Türkiye Yağ Mamulâtı San. A.Ş.	6.264.000	26,1	24.000.000
79-	Tudor-Eas A.Ş.	23.252.000	58,13	40.000.000
80-	Türkiye Çimento San. A.Ş.	4.900.000	49	10.000.000
81-	Türmasan Türk Maden San.A.Ş.	8.000.000	10	80.000.000
82-	Türk Traktör ve Ziraat Mak. A.Ş.	305.900	43,7	700.000
83-	Türk Philips Sanayii A.Ş.	17.500.000	25	70.000.000
84-	Tohum Islah Üretim A.Ş.	38.487.368	100	38.487.368
85-	Türk Hoechst San. ve Tic. A.Ş.	1.020.000	51	2.000.000
	ve	14.264.500	79,24	18.000.000
		2.605.500 (17 Sayılı Karar'a göre)		

Sıra No.	Firma Unvanı	Kararnameye göre Yabancı Sermaye Tutarı (TL.)	Yabancı Sermayenin Toplam Sermayeye Oranı	Kararnameye göre Toplam Sermaye (TL.)
86-	Türk Pirelli Lastik San. A.Ş.	61.200.000	51	120.000.000
87-	Türk Henkel Kimyevi Mad. San.A.Ş.	3.000.000	66,66	4.500.000
88-	Türk Kablo A.Ş.	34.720.000	62	56.000.000
89-	Türk Ytong San. A.Ş.	600.000	0,5	12.000.000
90-	Türk Siemens Kablo ve Elektrik San.A.Ş.	41.300.000	59	70.000.000
91-	Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.	49.136.583	11,55	425.425.000
92-	Tütüntex Ticaret A.Ş.	2.225.000	75	3.000.000
93-	Türk Otomotiv End. A.Ş.	15.075.000	10,05	150.000.000
94-	Türk General Elektrik End. A.Ş.	19.227.000	51	37.700.000
95-	The Coca Cola Export İzmir Şb.	38.395.281	100	38.395.281
96-	Türk Tuborg Bira ve Malt Sanayi A.Ş.	21.000.000	60	35.000.000
97-	Tofaş Türk Otomobil Fab. A.Ş.	186.750.000	41,5	450.000.000
98-	Tümaş Türk Müh.Müt.Müş.A.Ş.	2.400.000	40	6.000.000
99-	Türk Alman Turizm A.Ş.	25.500.000	46,36	55.000.000
100-	Türk Dişticaret Bankası	2.500.000	25	10.000.000
101-	Unilever İş Tic.ve San.Ltd.Şti.	44.760.000	80	55.950.000
102-	Uniroyal End. Türk.A.Ş.	90.000.000	60	150.000.000
103-	Uniterm Universal Isı Tekniği A.Ş.	792.000	35,14	2.222.000
104-	Wyeth Laboratuvarları A.Ş.	14.000.000	100	14.000.000
105-	Viking Kağıt Selüloz San. A.Ş.	43.717.223	56,05	86.917.436
106-	Van Lanck Ltd. Şti.	5.440.000	68	8.000.000
	TOPLAM	2.317.694.736	40,15	5.771.468.060
		=====	=====	=====

6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik
Kanunundan Yararlanan Firmaların Memleketlere Göre Dağılımı
(31. Aralık, 1976)

Memleket	Firma Sayısı	Kararnamelere Göre Yabancı Sermaye Miktarı	Toplam Yabancı Sermaye İçindeki Payı %	Kararnamelere Göre Toplam Sermaye	Toplam Sermaye İçindeki Yabancı sermaye payı %
1) Almanya	24	328.956.247	14,13	725.771.000	45,30
2) Amerika	20	396.000.879	17,08	1.372.504.281	28,85
3) Avusturya	6	31.340.500	1,33	46.557.000	67,31
4) Belçika	4	54.975.900	2,37	364.200.000	15,09
5) Danimarka	5	88.617.223	3,72	187.917.436	47,16
6) Fransa	8	409.136.477	17,55	933.880.000	43,81
7) Hollanda	6	122.507.368	5,22	184.737.368	66,00
8) İngiltere	4	58.140.500	2,90	145.198.000	40,27
9) İsveç	2	5.500.000	0,25	22.000.000	25,00
10) İsviçre	12	244.303.642	10,54	431.978.642	56,50
11) İtalya	6	289.056.000	12,47	676.931.000	42,70
12) Japonya	1	80.000.000	3,35	200.000.000	40,00
13) Kanada	1	51.000.000	2,20	100.000.000	51,00
14) Kuveyt	1	64.800.000	2,79	162.000.000	40,00
15) Venezuela	1	4.500.000	0,19	4.500.000	100,00
16) Karma	5	88.860.000	3,83	213.293.333	41,66
TOPLAM	106	2.317.694.736	100,00	5.771.468.060	40,15

6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik
Kanunundan Yararlanan Firmaların Sektörel Dağılımı
(31 Aralık 1976)

S E K T Ö R L E R	Firma Sayısı	Kararnameye göre Yabancı Sermaye (TL)	Toplam Yabancı Sermaye İçindeki Payı %	Kararnameye göre Toplam Sermaye	Sektörün toplam Sermayesi içindeki Yabancı Sermaye Payı %
I. İMALÂT SANAYİİ					
A. Gıda, İçki, Tütün	9	148.294.281,-	6,00	256.479.281,-	57,81
B. Dokuma ve Giyim	3	21.451.000,-	0,93	29.048.000,-	73,84
C. Kâğıt	1	48.717.223,-	2,10	86.917.436,-	56,00
D. Lâstik	3	222.480.000,-	9,10	378.000.000,-	58,85
E. Plâstik İşleme	1	3.841.277,-	0,17	9.867.000,-	38,93
F. Kimya	24	294.660.212,-	12,21	542.562.975,-	54,30
G. Cam	1	45.544.000,-	1,47	350.000.000,-	13,01
H. Taşıt Araçları	8	675.665.000,-	32,05	1.725.500.000,-	39,15
İ. Madeni Eşya	11	85.519.770,-	3,19	368.685.000,-	23,20
J. Makina İmalât	6	55.894.300,-	2,41	130.281.000,-	42,90
K. Tarım Alet ve Mak.	4	74.317.740,-	3,21	274.200.000,-	27,10
L. Elektrik Mak.ve Elkt	17	315.683.345,-	13,46	583.867.368,-	54,06
M. Çimento-Çimentodan Gereçler	1	24.000.000,-	1,04	80.000.000,-	30,00
N. Çimento	1	8.000.000,-	0,34	80.000.000,-	10,00
O. Ambalaj	1	1.050.000,-	0,04	2.100.000,-	50,00
P. Yapı Malzemeleri	1	600.000,-	0,02	12.000.000,-	5,00
TOPLAM	92	2.025.718.148,-	87,74	4.909.508.060,-	41,26
II. TARIM	1	1.020.000,-	0,04	2.000.000,-	51,00
III. MADEN	1	20.000.000,-	0,86	20.000.000,-	100,00
IV. HİZMETLER					
A. Turizm	7	213.070.000,-	0,09	390.035.000,-	54,62
B. Bankacılık	2	51.636.588,-	2,03	435.425.000,-	11,86
C. Araşt.Müh.ve Müş.Hiz.	2	4.000.000,-	0,15	10.000.000,-	40,00
D. Ulaştırma	1	2.250.000,-	0,09	4.500.000,-	50,00
TOPLAM	12	270.956.588,-	11,36	839.960.000,-	32,25
GENEL TOPLAM	106	2.317.694.736,-	100,00	5.771.468.060,-	40,15
=====		=====	=====	=====	=====

6224 SAYILI KANUN KAPSAMINDAKİ FİRMALARIN 1976 YILI FAALİYETLERİNE İLİŞKİN GENEL TABLO

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	24.194.741.564
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	25.026.806.945
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	1.427.865.978
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	28.441.245.546
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	1.226.574.103
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	47.815.544.849
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	10.115.675.436
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	46.645
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	3.946.315.797
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	501.070
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	60.291.209
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	2.583.396.492
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	8.458.221
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	958.540.195
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	2.415.115.021
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	819.329.011
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	304.765.244
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	210.328.007
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	88.495.348
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	52.962.214
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİS. KREDİ	192.580.185
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	612.347.384
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	460.096.891
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	291.184.299
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	221.419.149
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	81.422.392
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	60.083.428
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	1.745.322.733
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	2.395.067.310
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	887.644.481
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	87.969.395
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	118.254.148
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	76.424.413
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	70.464.755
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ-MADDİ SERMAYE	4.285.714
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİS. KREDİ	204.467.085
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİS. KREDİ	1.411.418.390
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	6.012.579.337
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	1.260.462.183
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	96.048.480
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	3.247.214
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	52.159.000
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	222.454.760
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR. GÖM. MUAF.	1.515.394.932
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	592.461.930
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	155.776.442
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	446.201.738
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	311.739.626
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARASTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	54.432.094
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	12.261.145.561

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

.....87

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	23.942.695.354
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	24.113.420.519
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	1.378.341.266
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	27.963.708.322
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	395.374.721
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	7.815.048.486
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	10.054.476.763
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	43.808
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	3.756.290.607
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	142
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	56.184.046
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	2.349.866.011
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	8.369.181
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAĞLAYAN DÖVİZ GELİRİ)	742.123.968
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	2.163.221.762
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	754.155.152
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	298.277.196
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	203.139.802
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	79.518.126
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	44.423.967
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	191.681.146
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	546.227.642
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	412.105.515
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	260.509.153
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	197.437.275
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	73.453.023
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	54.096.535
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	1.610.594.812
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	2.385.926.329
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	836.544.102
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	83.327.748
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	118.254.148
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	76.424.413
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	70.464.795
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	4.285.714
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	204.467.085
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	271.750.511
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN DİŞ KREDİ	5.749.820.678
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	886.024.735
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	96.048.480
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	3.247.214
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	50.659.000
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ	222.454.760
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.İÇM. MUAF.	1.515.394.932
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	574.288.597
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	141.395.111
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	352.787.938
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	251.067.537
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARASTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	42.342.135
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	11.030.789.369

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

.....76

GIDA-İÇKI-TÜTÜN SANAYİİ

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	2.682.960.007
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	2.791.173.487
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	225.132.104
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	3.287.316.335
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	39.280.380
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	4.424.580.865
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	1.577.575.233
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	3.921
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	329.946.959
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	7
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	3.880.599
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	175.663.335
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	381.720
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	248.765.860
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	226.596.670
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	116.100.000
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	65.673.370
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	40.401.570
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	0
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	60.408.848
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	56.740.665
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPU)	36.633.052
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPU)	34.923.532
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	9.524.468
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	8.729.129
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	70.061.329
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	76.244.820
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	77.160.126
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	7.043.171
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	15.998.481
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	507.767.655
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	86.403.747
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	1.000.755
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	13.059.000
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÜM.MUAF.	66.136.195
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	31.120.488
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	14.354.492
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FİYKALADE İHTİYATLAR	35.318.946
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	7.462.642
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	2.586.310
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	1.269.763.971

EU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

.....8

DOKÜMAN VE GİYİM SANAYİİ

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	163.726.625
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	163.473.808
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	31.296.548
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	248.486.637
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	1.293.709
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	16.412.236
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	35.857.717
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	912
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAİL ÖDEME	54.695.821
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	1
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAİL ÖDEME	375.750
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	48.304.138
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	49.350
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAĞLANAN DÖVİZ GELİRİ)	1.613.775
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	53.760.862
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	7.404.500
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	3.450.533
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	4.119.929
19 - 3 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	0
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	13.488.931
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	10.590.194
24 - 3 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	6.178.543
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	4.524.379
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	1.620.696
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	1.270.823
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	18.152.198
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	4.654.983
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	12.811.777
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	1.174.360
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	366.220
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	969.800
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	338.547
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	352.774
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÜM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	5.179.762
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	646.744
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	997
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	94.651
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARASTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	43.931
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	249.143.208

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

.....2

01 - YILLIK FIILI ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	119.001.491
02 - YIL İÇİNDE SATIŞ YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	121.944.446
03 - YIL İÇİNDE SATIŞ YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	835.426
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	137.432.472
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	3.447.495
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	1.67.165.752
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	4.51.835.739
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	187
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	14.682.853
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	0
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	0
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	34.681.475
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	8.852.903
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	0
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	0
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	0
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	0
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	1.000.000
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	C
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	0
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	0
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	0
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	0
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	0
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	0
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	19.184.640
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	0
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	3.539.332
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	345.968
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	2.047.513
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	104.653.047
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	12.259.972
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	5.520.346
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	0
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	0
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	0
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	0
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	81.644.366

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

.....1

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	1.908.697.827
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	1.964.424.949
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	43.427.519
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	2.299.697.841
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	9.326.552
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	583.562.948
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	852.232.569
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	3.393
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	363.123.643
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	7
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	3.775.423
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	59.439.737
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLAYAN DÖVİZ GELİRİ)	285.412
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	231.872.923
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	82.800.000
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÖŞEN DAĞITILABİLİR KAR	46.171.389
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	12.711.240
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	24.871.266
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	18.987.027
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	28.328.223
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	51.923.510
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	29.442.088
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	16.985.672
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	8.465.077
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	6.230.821
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	3.533.051
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	0
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	229.300.564
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	75.742.491
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	7.102.465
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	856.813
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	103.254.600
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	17.901.992
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	6.425.035
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	49.619.671
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	4.410.000
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	3.761.550
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	99.720.483
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARASTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	16.218.402
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	869.968.215

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

.....3

EK: V-E
PLASTİK SANAYİİ

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	395.458.870
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	44.768.535
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	36.416.500
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	373.004.502
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	1.930.472
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	59.418.434
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	196.247.538
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	587
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	44.598.645
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	1
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	270.000
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	87.753.401
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	0
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	4.350.938
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	0
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DOŞEN DAĞITILABİLİR KAR	0
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	0
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	0
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	1.079.428
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	0
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJ)	628.396
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJ)	0
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	129.531
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	0
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	6.548.104
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	20.528.958
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	10.648.418
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	1.068.022
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	0
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	54.073.145
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	9.662.467
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜĞÜ KARSİLİĞİ ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜĞÜ KARSİLİĞİ ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	4.756.009
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	0
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	3.141.979
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KAPSİLİKLER	0
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	0
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	101.496.806

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

.....1

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	2.964.996.331
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	3.221.429.495
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	412.389.289
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	3.863.531.459
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	67.954.679
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	1.631.966.420
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	698.402.769
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	6.653
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	647.714.142
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	29
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	8.178.063
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	298.601.947
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERKELESTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	54.492.277
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	157.953.239
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	69.945.616
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	27.244.349
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	11.556.550
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	9.617.956
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	542.535
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİS KREDİ	29.338.225
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	38.608.581
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	38.830.635
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	18.680.191
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	16.459.501
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	7.813.123
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	5.215.673
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	139.966.252
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	392.462.935
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	140.348.097
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	13.815.673
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	5.975.271
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİS KREDİ	63.611.745
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİS KREDİ	102.439.000
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	1.157.264.323
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	217.777.601
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	86.306
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF. ...	320.295.247
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	142.763.897
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	12.619.406
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	17.498.435
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	25.928.631
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	9.119.320
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	1.773.194.381

BU GRUPTAKİ FİRMA SAYISI

.....22

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	318.896.100
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	306.076.972
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	16.965.408
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	443.085.331
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	102.600.350
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	6.544.813
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	312.351.287
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	1.670
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOHAL ÖDEME	116.988.727
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	0
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	0
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	137.367.112
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	5.871.349
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAĞLANAN DÖVİZ GELİRİ)	136.524.006
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	17.442.601
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	0
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	0
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	0
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	48.046.723
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	0
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	0
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	0
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	458.236
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	0
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	64.736
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	62.019.044
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	10.649.637
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	23.793.141
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	2.376.852
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	11.609.166
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	50.000.000
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ NAKDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	127.110.407
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	51.102.747
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÜM.MUAF.	247.496
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	48.424.830
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	0
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	0
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	0
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	0
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	277.155.223

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

.....1

TAŞIT ARAÇLARI SANAYİİ

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	8.287.520.585
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	8.387.665.420
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	123.275.666
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	8.648.753.124
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	88.828.533
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	2.959.180.237
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	3.210.191.527
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	10.909
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	900.858.743
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	59
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	17.034.264
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	549.484.848
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	1.195.166
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAĞLANAN DÖVİZ GELİRİ)	160.797.257
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	305.204.801
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	116.626.234
17 - YABANCI ORTAKIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	35.850.258
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	43.755.634
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	19.462.222
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	17.137.693
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	42.112.521
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	92.883.172
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	89.515.745
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJ)	60.616.842
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJ)	47.722.728
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	11.317.581
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	10.913.489
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	1.173.969.078
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	901.379.672
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	193.330.693
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	18.737.418
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	46.808.329
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	11
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	53.698.518
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	4.285.714
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	124.563.905
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	143.008.227
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	1.559.633.311
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	227.250.991
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	7.659.566
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN SELEKTİF KREDİ	37.600.000
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	154.699.817
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GCM.MUAF.	901.540.000
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	99.347.194
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	16.885.911
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	65.601.964
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	61.513.204
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	6.752.236
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	2.695.396.669

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

.....7

20
EK: V-L
MADENİ İŞYARASI

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	810.914.115
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	861.456.765
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	179.997.483
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	1.227.176.103
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	10.041.267
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	262.277.871
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	275.095.228
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	2.174
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	175.174.154
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	0
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	0
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	87.545.260
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	64.005.248
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	198.355.478
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	57.819.907
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	10.303.995
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	5.456.102
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	1.627.676
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	1.931.171
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	28.938.673
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	48.079.882
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	14.461.694
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	18.661.475
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	7.741.277
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	5.769.586
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	1.739.924
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	0
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	58.330.430
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	42.597.566
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	4.725.005
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	18.081.044
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	16.291.435
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	389.357.436
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	66.325.742
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	813.308
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	2.179.672
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	4.278.242
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GCM.MUAF.	3.395.089
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	61.129.469
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	27.227.759
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	71.391.672
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	6.717.044
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARASTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	880.534
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	606.909.217

BU GRUPTAKİ FİRMA SAYISI

.....7

21
EK: V-J
MAKİNA İMALAT SANAYİİ

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	365.817.606
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	344.472.785
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	33.703.642
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	429.727.042
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	8.398.357
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	88.115.010
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	219.179.562
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	1.333
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBA L ÖDEME	123.858.292
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	7
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBA L ÖDEME	5.420.922
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	75.002.147
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	648.334
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAG LAYAN DÖVİZ GELİRİ)	46.046.334
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	59.948.972
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	6.774.000
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	3.397.860
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	932.750
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	793.887
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	601.626
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	0
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	14.636.228
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	11.367.240
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	8.259.805
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	6.620.572
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENG E VERGİSİ	1.810.617
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENG E VERGİSİ	1.409.294
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	1.177.825
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	36.189.977
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	33.116.012
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENG E VERGİSİ	3.169.714
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	11.422.430
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	3.402
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ NAKDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	30.243.812
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	6.575.935
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	8.193.116
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	2.455.642
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	31.982.546
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	1.994.799
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	82.743
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	266.110.667

BU GRUPTAKİ FİRMA SAYISI

.....3

TARIM ALET VE MAKİNELERİ İMALAT SANAYİİ

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	1.638.043.051
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	1.611.957.082
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	933.066
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	1.757.417.176
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	9.949.279
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	665.438.160
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	726.389.822
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	1.552
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	119.661.239
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	0
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	0
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	39.943.571
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	0
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	154.476.306
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	29.096.410
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	3.081.051
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	2.526.227
19 - 3 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	5.218.365
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	1.192.957
22 - 3 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	33.482.536
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	12.664.955
24 - 3 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	12.828.606
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	2.642.137
26 - 3 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	4.066.019
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	1.541.467
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	5.067.213
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	181.481.356
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	29.411.943
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	4.760.338
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	0
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	5.256.000
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	600.000.000
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	67.943.643
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	48.398.815
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	12.893.865
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	223.780.905
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	24.112.690
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	5.119.636
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	10.703.522
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	0
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARASTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	150.000
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	397.716.328

23
EK: V-L
ELEKTRİK MAKİNA VE ELEKTRONİK SANAYİİ

01 - YILLIK FİİLİ GRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	4.126.286.230
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	4.129.125.623
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	264.126.590
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	5.017.554.514
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	47.768.809
06 - YIL İÇİNDE ÖRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRCİLERİ	993.449.470
07 - YIL İÇİNDE ÖRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRCİLERİ	1.873.422.440
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	9.915
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GİCBAL ÖDEME	828.486.568
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	30
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	16.709.023
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	731.648.087
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	223.262
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	17.232.534
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	708.020.397
16 - DAGITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	243.449.378
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAGITILABİLİR KAR	96.663.393
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	76.134.173
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	14.495.917
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	4.933.367
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	11.832.826
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	176.737.730
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	136.733.143
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	79.690.334
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	67.530.871
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	23.504.487
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	18.371.357
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	114.449.129
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	452.265.038
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	184.333.166
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	18.096.211
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	4.493.063
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	21.165.000
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	16.766.277
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	26.303.284
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	1.090.203.630
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	114.434.042
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	38.737.711
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	66.781
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	44.157.801
44 - YIL İÇİNDE ÖRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRCİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	87.791.665
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	55.094.429
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	113.084.123
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	47.568.388
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	6.508.659
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	2.319.573.281

BU GRUPTAKİ FİRMA SAYISI

.....16

PİŞMİŞ KİLDEN VE ÇİMENİDAN FİREÇLER SANAYİİ

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	96.628.172
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	103.110.312
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	3.297.043
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	134.844.841
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	4.051.422
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	51.932.445
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	13.029.945
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	174
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	16.351.576
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	1
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	540.000
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	16.843.862
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAĞLANAN DÖVİZ GELİRİ)	3.329.757
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	32.488.908
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	21.139.107
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	6.290.998
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	5.489.827
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	1.890.998
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	11.689.743
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	10.685.834
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJ)	21.598
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJ)	11.544
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	1.281.008
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	1.176.046
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	0
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	18.672.714
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	4.501.765
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	372.396
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	595.818
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	25.289.512
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	1.760.461
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÜM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	3.116.140
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	2.225.337
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	0
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	0
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	0
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	58.907.125

BU GRUPTAKİ FİRMA SAYISI

.....1

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	8.450.003
02 - YIL İÇİNDE SATIŞ YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	7.676.031
03 - YIL İÇİNDE SATIŞ YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	2.030.267
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	10.043.594
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	6.879
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	0
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	2.342.300
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	61
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	3.104.024
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	0
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	2.131.503
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	0
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	344.173
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	0
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	0
17 - YABANCI ORTAKIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	0
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	0
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	108.750
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	201.250
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	63.944
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	113.222
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	13.050
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	24.150
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	0
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	0
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	829.628
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	74.954
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	0
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	0
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	125.002
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	0
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	256.464
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	0
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	198.034
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	0
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	0
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARASTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	0
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	0

BU GRUPTAKİ FİRMA SAYISI

1

01 - YILLIK FİİLİ GRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	89.995.665
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	82.440.601
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	9.109.021
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	121.762.650
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	472.093
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	0
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	54.124.810
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	826
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	38.995.410
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	1
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	1.937.200
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	5.699.632
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	100.219.084
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	30.686.121
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	0
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	0
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	4.712.023
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	366.886
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	484.711
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	0
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	7.773.775
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	12.108.951
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	4.490.787
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	7.995.850
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	932.853
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	1.681.051
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	0
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	1.636.324
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	7.812.257
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	733.756
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	0
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ NAKDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	10.100.000
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	43.084
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE GRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GCM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	4.279.597
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	660.000
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	21.200.000
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	0
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARASTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	0
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	84.532.269

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

1

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	104.384.960
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULUN TOPLAM MALİYETİ	101.946.084
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULUN SATIS GİDERLEMLERİ	1.016.472
04 - TOPLAM SATIS HASILATI	105.489.559
05 - MAMUL SATISI DİSİNDİ FİLDE EDİLEN SAİR GELİRLER	335.078
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	496.363
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	1.354.021
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	290
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GELCEL GÖNE	10.478.300
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	1
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GELCEL GÖNE	367.532
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	2.906.845
13 - YIL İÇİNDE FİİLLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	78.540
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT İVEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRLERİ	7.775.451
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	2.192.323
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	53.477
17 - YABANCI ORTAKIN PAYINA DOŞEN DAĞITILABİLİR KAR	16.910
18 - YIL İÇİNDE FİİLLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	19.353
19 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	6.928.143
20 - YIL İÇİNDE FİİLLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	6.371.363
21 - YIL İÇİNDE FİİLLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİS KREDİ	0
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	604.500
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN GÖNEK KURUMLAR VERGİSİ	387.283
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	336.452
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN GÖNEK GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	210.002
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	72.540
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN GÖNEK MALİ DENGİ VERGİSİ	46.474
28 - YIL İÇİNDE GÖNEK İSTİHSAL VERGİSİ	29.148
29 - YIL İÇİNDE GÖNEK GÖMROK VERGİSİ	2.489.558
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN GÖNEK GELİR VERGİSİ	458.792
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN GÖNEK MALİ DENGİ VERGİSİ	0
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	0
33 - YIL İÇİNDE FİİLLEN İTHAL-EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ PADUL SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİS KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİS KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	0
39 - YIL İÇİNDE GÖNEK FAİZLER	5.206.434
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YOKMUL ÖLÖĞÜ KARŞILIĞI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YOKMUL ÖLÖĞÜ KARŞILIĞI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMROK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİME KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GCM MUAF	773.093
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	9.606
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	0
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	0
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	6.253.668
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARASTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	101.264.954
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	101.264.954

BU GRUPTAKİ FİRMA SAYISI

29
EK: VIII
HİZMETLER

01 - YILLIK FIILI ÖRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	57.685.585
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	728.499.741
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	39.400.219
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	250.284.615
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	830.392.211
06 - YIL İÇİNDE ÖRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRCİLERİ	0
07 - YIL İÇİNDE ÖRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRCİLERİ	5.719.842
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	1.721
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	140.551.480
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	13
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	1.802.431
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	224.924.004
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÖCRETİ	10.500
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	108.421.712
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	219.014.815
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	65.120.382
17 - YABANCI ORTAĞIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	6.471.138
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	2.456.639
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	1.682.173
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	1.682.173
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	899.039
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	57.741.467
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	35.494.742
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	25.847.907
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	15.776.022
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	6.961.976
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	4.259.368
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	134.727.921
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	7.475.509
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	40.798.564
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	3.449.099
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	0
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	1.139.667.879
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	252.658.659
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	369.187.930
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	1.500.000
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÖRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRCİLERİ İÇİN YAR.GÜM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	13.120.643
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	13.711.725
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	72.213.800
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	60.672.089
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	5.846.291
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	1.044.558.969

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

01 - YILLIK FİİLİ GÜRETIMIN TOPLAM MALİYETİ	2.455.159
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	8.175.001
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	39.400.219
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	88.289.257
05 - MAMUL SATIŞI DİSİNDİ ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	1.127.178
06 - YIL İÇİNDE GÜRETIEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	0
07 - YIL İÇİNDE GÜRETIEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	5.719.842
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	865
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	34.616.536
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	7
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	1.171.527
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	24.201.013
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÖCRETİ	10.500
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAĞLANAN DÖVİZ GELİRİ)	106.044.373
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	8.730.867
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	0
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÖŞEN DAĞITILABİLİR KAR	862.248
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	670.667
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	0
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİS KREDİ	899.039
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	639.755
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	765.664
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJ)	588.900
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJ)	424.680
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	111.771
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	91.855
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	0
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	0
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	8.178.834
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	588.864
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	0
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİS KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİS KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	3.408.375
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	4.314.039
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YOKÖMLÖĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YOKÖMLÖĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE GÜRETIMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	8.168.526
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	101.807
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	0
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	1.072.089
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	0
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	85.861.802

BU GRUPTAKI FIRMA SAYISI

044*228*841
044*228*841
044*228*841
044*228*841
044*228*841
044*228*841

31
EK: VIII-B
ARAŞTIRMA-MÜŞAVİRLİK-MÜHENDİSLİK

01 - YILLIK FİİLİ ÖRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	0
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	0
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	0
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	0
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	8.760.747
06 - YIL İÇİNDE ÖRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	0
07 - YIL İÇİNDE ÖRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	0
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	199
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	19.055.753
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	1
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	155.844
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	20.403.845
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÖCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	2.377.339
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	3.319.470
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	0
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÖŞEN DAĞITILABİLİR KAR	0
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	0
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	1.682.173
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	1.682.173
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	0
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	722.917
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	687.623
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	341.583
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	318.928
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	86.750
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	82.515
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	0
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÖK VERGİSİ	0
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	5.322.217
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	544.431
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	0
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	3.422.103
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	239.999
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÖK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÖRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	251.673
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	370.356
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	1.707.916
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	0
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	0
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	39.736.322

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

.....2

01 - YILLIK FIILI GRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	0
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	720.324.740
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	0
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	106.402.153
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	819.536.364
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	0
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ-GİRDİLERİ	0
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	571
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	82.297.670
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	4
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	442.560
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	153.482.969
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÖCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	0
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	205.613.777
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	65.120.382
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÖŞEN DAĞITILABİLİR KAR	5.608.890
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	1.785.972
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	0
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	0
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	56.036.295
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	33.763.655
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJ)	24.736.813
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJ)	14.883.381
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	6.724.355
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	4.051.638
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	134.727.921
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	7.475.509
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÖZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	27.077.964
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÖZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	2.238.512
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	0
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	1.139.667.879
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	242.828.181
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	364.310.436
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÖMLÖĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÖMLÖĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE GRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	4.557.187
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	13.184.085
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEYKALADE İHTİYATLAR	69.763.178
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	59.600.000
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	5.846.291
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	885.868.988

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

.....2

BE: VIII-D
HAKLIYAT VE ÖDEMLER

01 - YILLIK FIILI ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	55.210.426
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	0
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	0
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	55.593.205
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	967.922
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	0
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	0
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	86
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	4.581.521
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	1
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	32.500
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	26.836.177
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAĞLANAN DÖVİZ GELİRİ)	0
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	1.350.701
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	0
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DOĞAN DAĞITILABİLİR KAR	0
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	0
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	0
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	342.500
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	278.000
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	180.611
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	149.033
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	41.100
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	33.360
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	0
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	0
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	219.549
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	79.292
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	0
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	3.000.000
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	323.456
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	1.500.000
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÜM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	143.257
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	55.477
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FİYKALADE İHTİYATLAR	742.706
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	0
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	0
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	33.091.857

BU GRUPTAKİ FİRMA SAYISI

BATTI ALMANYA ASILLI FIRMALARIN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BELGİLER

01 - YILLIK FİİLİ ÖRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	5.632.597.719
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	5.385.447.937
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	523.454.934
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	6.760.199.160
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	76.351.481
06 - YIL İÇİNDE ÖRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	1.797.034.546
07 - YIL İÇİNDE ÖRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	2.455.623.245
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	10.623
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	913.184.060
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	29
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	16.447.741
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	600.520.423
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÖCRETİ	737.374
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	203.988.186
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	511.178.044
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	122.958.004
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	40.536.760
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	26.145.621
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	8.569.603
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	7.916.695
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	10.894.555
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	142.623.267
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	92.644.092
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	73.382.714
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	40.066.125
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	18.267.065
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	11.674.485
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	229.710.421
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	576.870.460
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	188.309.580
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	19.749.463
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	44.321.452
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	11
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYRI PADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	81.451.745
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN DİŞ KREDİ	1.369.617.659
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	255.961.013
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	851.581
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÖMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÖMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÖRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	48.058.246
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	140.768.300
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	35.270.887
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	136.274.955
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	62.314.408
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	8.391.290
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	2.885.391.638

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

19

ABD ASILTI FİRMALARIN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	3.292.082.362
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULON TOPLAM MALİYETİ	4.144.401.229
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULON SATIŞ GİDERLERİ	213.778.525
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	4.123.475.728
05 - MAMUL SATIŞI DİŞİNDA ELDE EDİLEN SATIR GELİRLER	857.892.367
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	1.163.221.878
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	1.447.180.813
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	7.928
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	744.952.336
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	19
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	5.119.831
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	477.932.141
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	51.520
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAĞLANAN DÖVİZ GELİRİ)	117.158.823
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	611.018.871
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	239.536.156
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	59.480.299
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	21.101.486
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	24.664.867
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	13.414.723
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	43.649.488
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	147.883.570
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	79.998.846
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	60.460.400
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	36.230.200
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	18.078.781
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	9.857.893
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	213.176.432
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	436.342.936
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	174.868.542
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	16.596.069
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	24.575.432
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	5.259.402
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	16.291.435
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	1.150.501.163
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	1.128.725.215
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	465.495.276
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	18.098.785
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	2.179.672
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ	16.100.720
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÜM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	94.100.148
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	35.853.693
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	115.609.013
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	86.060.357
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARASTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	25.580.353
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	2.710.954.397

BELÇİKA ASILLI FİRMALARIN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	419.641.144
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	394.955.873
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	50.927.391
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	581.249.508
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	102.765.320
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	55.760.186
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	350.309.247
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	1.994
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	136.879.315
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	2
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	720.757
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	147.573.892
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÖCRETİ	5.871.345
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	136.524.006
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	31.717.083
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	2.700.000
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DOŞEN DAĞITILABİLİR KAR	1.809.000
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	932.750
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	0
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ ..	48.046.723
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	3.455.796
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	3.009.983
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	2.048.939
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI) ..	2.234.911
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	468.965
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	471.159
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	62.019.044
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	28.645.251
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	29.516.146
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	2.874.654
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	11.609.166
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	50.000.000
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ NAKDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	147.929.920
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	52.813.463
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÖLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÖLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ ..	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	247.496
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	51.072.407
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	1.004.557
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	5.784.434
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	0
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	18.985
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATNA DEĞER	355.203.592

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

3

DANMARKA ASILLI FIRMALARIN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	598.519.239
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	669.820.665
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	78.886.046
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	862.384.786
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	4.861.982
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	219.202.864
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	266.791.798
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	1.970
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	139.857.986
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	8
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	1.722.255
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	179.438.878
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAĞLANAN DÖVİZ GELİRİ)	50.872.869
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	92.373.652
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	26.500.000
17 - YABANCI ORTAKIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	10.012.000
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	8.022.490
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	11.452.576
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	1.682.173
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	0
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	20.297.485
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	19.818.908
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	11.321.301
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	10.512.386
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	2.854.948
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	2.738.269
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	79.107.027
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	73.971.951
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	28.587.651
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	2.651.546
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	4.891.947
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	102.439.000
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	198.738.854
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	34.704.875
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GCM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	18.442.496
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	4.987.314
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	23.155.475
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	0
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARASTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	5.159.187
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	538.575.135

FRANSA ASLLI FİRMALARIN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	2.718.337.898
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	2.693.773.857
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	48.374.544
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	2.740.297.538
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	28.715.738
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	706.140.970
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	1.137.640.706
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	3.936
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	267.553.479
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	32
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	1.267.512
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	108.025.041
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	348.502
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	22.931.884
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	77.027.103
16 - DAĞITILMAKTA KARARLAŞTIRILAN KAR	11.462.342
17 - YABANCI ORTAKIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	5.277.216
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	1.731.435
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	7.534.069
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	7.993.168
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	17.392.821
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	18.688.198
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	11.209.976
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	7.245.121
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	3.869.523
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	2.329.365
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	1.356.259
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	473.969.159
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	183.556.849
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	60.116.489
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	5.853.294
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	6.326.895
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNİ SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	88.238.000
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNİ DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	240.617.599
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	95.533.585
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÖMLÖLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	66.787
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÖMLÖLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	682.650.000
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	46.390.310
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	10.914.037
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	13.831.261
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	1.500.000
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARASTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	166.661
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	633.429.851

BU GRUPTAKİ FİRMA SAYISI

HOLLANDA ASLİ FİRMALARIN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	2.309.481.239
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	2.263.057.949
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	98.519.851
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	2.462.166.106
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SATIR GELİRLER	26.863.264
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	430.357.979
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	1.186.243.144
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	2.906
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	314.292.486
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	7
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	5.163.052
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	240.306.484
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	381.720
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	52.424.014
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	108.573.943
16 - DAĞITILMASTI KARARLAŞTIRILAN KAR	59.644.849
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	46.379.854
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	40.941.165
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	388.773
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	949.851
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	31.765.114
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	45.235.684
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	22.398.208
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	29.763.525
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	5.231.002
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	6.907.132
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	54.345.589
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	116.454.861
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	77.038.775
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	7.183.312
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	10.878.031
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	511.574.714
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	71.993.587
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	1.000.755
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	13.059.000
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	66.004.165
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	33.427.431
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	7.923.179
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	20.424.891
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	363.618
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARASTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	2.552.618
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	844.210.650

6

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

İNGİLTERE ASILLI FİRMALARIN İFAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	1.465.673.445
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	1.468.676.954
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	34.272.466
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	1.636.479.171
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	1.836.381
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	539.973.534
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	528.059.204
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	3.127
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	222.284.178
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	5
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	2.368.800
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	203.447.340
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	294.337
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAĞLANAN DÖVİZ GELİRİ) ..	104.478.880
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	125.304.131
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	30.069.236
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	7.968.477
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	19.639.919
19 - 3 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	82.348
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ ..	0
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	31.761.506
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	36.944.188
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	13.685.855
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI) ..	16.767.529
26 - 3 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	3.990.295
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	4.614.204
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	153.125.260
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	185.814.793
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	49.978.325
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ ..	4.826.082
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	2.601.964
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNİ SERMAYE	3.204.086
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNİ DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	150.969.800
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	26.533.186
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	2.147.904
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ ..	9.196.817
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GCM.MUAF. ..	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	25.427.133
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	2.805.675
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	20.029.364
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	1.166.740
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARASTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	4.583.982
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	790.718.161

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

İSVİÇRE ASILLI İRİMLERİN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	2.520.837.895
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	2.619.571.560
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	166.836.068
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	3.277.388.532
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	33.307.783
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	1.249.711.355
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	814.163.548
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	4.322
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	410.519.102
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	500.931
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	7.796.656
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	319.638.763
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	136.066.609
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	322.217.456
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	139.329.987
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DOŞEN DAĞITILABİLİR KAR	57.551.287
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	38.521.939
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	10.338.389
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	8.000.994
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ ...	35.107.057
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	84.760.045
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	62.962.228
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	31.122.736
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI) ...	22.110.910
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	10.442.687
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	7.499.839
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	142.708.443
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	479.048.619
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	99.000.303
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ ...	9.010.798
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	1.162.940
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	524.052.815
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	71.639.663
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÖMLÖĞÜ KARSİLİĞİ ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÖMLÖĞÜ KARSİLİĞİ ALINAN SELEKTİF KREDİ	1.500.000
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YAKARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ ..	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF. ...	5.851.384
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	51.980.632
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	18.996.025
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	12.230.357
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARSİLİKLER	102.873.716
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	3.048.490
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	1.263.300.789

BU GRUPTAKİ FİRMA SAYISI

12

İSVÇ ASILLI FİRMALARIN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	55.258.335
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	55.164.809
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	4.514.715
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	85.637.351
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	496.538
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	5.003.825
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	10.323.087
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	367
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	17.045.221
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	0
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBALE ÖDEME	0
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	5.455.588
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ) ..	178.605
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	12.406.094
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	3.000.000
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	150.000
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	55.800
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	2.430.837
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	260.548
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ ..	0
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	3.100.303
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	872.472
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	1.260.693
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI) ..	224.199
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	372.036
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	107.396
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	0
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	3.765.045
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	4.379.547
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ ..	465.201
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	0
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	0
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	6.161.846
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIĞI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ ..	0
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÜM.MUAF. ..	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	2.956.856
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	315.755
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	163.770
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	67.695
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	0
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	63.809.912

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

1

ITALYA ASILLI FİRMALARIN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER

01 - YILLIK FİİLİ ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	3.244.312.286
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	3.224.547.483
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	56.022.528
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	3.340.664.665
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	47.778.163
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	1.040.279.562
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	1.252.791.181
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	4.673
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	353.954.739
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	13.573.969
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	123.188.807
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	17.939.841
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	148.041.174
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	56.874.687
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	14.029.292
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	8.192.392
17 - YABANCI ÖRTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	18.377.992
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	10.645.647
19 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	30.832.910
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	31.839.475
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	31.847.743
22 - O YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	28.042.862
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	20.878.522
24 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	4.070.137
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	4.125.121
26 - O YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	330.208.749
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	237.614.160
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	80.613.487
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÜK VERGİSİ	9.625.976
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	7.803.498
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	0
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	50.494.432
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	4.285.714
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	18.485.905
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	143.008.227
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	1.247.359.713
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	113.204.657
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	55.768.701
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	0
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	37.600.000
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	158.396.865
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	442.670.905
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÜK MUAFİYETİ	47.757.483
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	7.133.249
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	17.291.188
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	24.085.328
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	1.502.136
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	1.076.596.262
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	

BU GRUPTAKİ FİRMA SAYISI

KUVVET ASILLI FİRMALARIN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER

01 - YILLIK FİİLİ ÖRTEMIN TOPLAM MALİYETİ	603.504.646
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	791.754.135
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	907.153
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	760.491.698
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	34.728.240
06 - YIL İÇİNDE ÖRTELEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	416.038.235
07 - YIL İÇİNDE ÖRTELEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	2.294.787
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	840
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	111.643.878
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	0
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	0
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	18.538.852
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÖCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	0
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	2.558.649
16 - DAGITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	0
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DOŞEN DAGITILABİLİR KAR	0
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	0
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	0
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	0
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	0
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	0
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	0
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	0
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	2.342.231
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	208.306
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	623.189
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÖK VERGİSİ	1.582.626
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÖZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	26.554.015
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÖZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	2.224.411
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	0
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	161.488.647
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	19.944.251
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÖMLÖLÖĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÖMLÖLÖĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÖK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÖRTEİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	266.517.647
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	43.487.626
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	0
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	0
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	0
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	0
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	168.530.017

BU GRUPTAKİ FİRMA SAYISI

KANADA ASILLI FIRMALARIN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER

01 - YILLIK FIILI ÖRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	304.649.256
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULON TOPLAM MALİYETİ	304.649.256
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULON SATIŞ GİDERLERİ	0
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	475.514.009
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	2.323.355
06 - YIL İÇİNDE ÖRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	14.613.209
07 - YIL İÇİNDE ÖRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	40.551.791
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	1.590
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	133.692.517
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	3
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	1.513.750
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	18.567.007
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÖCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLANAN DÖVİZ GELİRİ)	1.866.450
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	173.188.108
16 - DAGITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	95.000.000
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAGITILABİLİR KAR	30.040.282
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	29.467.784
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	0
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÖCRETİ	0
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ	0
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	43.366.369
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	30.230.369
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	18.941.344
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	13.638.743
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	6.056.181
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	4.842.184
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	0
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÖMRÖK VERGİSİ	9.739.814
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	29.386.295
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÖCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	3.129.136
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	1.083.798
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	21.165.000
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNİ SERMAYE	0
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNİ DİŞ KREDİ	0
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	0
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	0
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	14.500.000
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÖKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÖMRÖK MUAFİYETİ	0
44 - YIL İÇİNDE ÖRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÖM.MUAF.	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	8.594.092
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	19.755.243
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	9.862.537
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	2.110.713
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	1.610.229
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	328.937.673

BU GRUPTAKİ FIRMA SAYISI

1

KARNA SERMAYELİ FİRMALARIN MALİYETLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER

01 - YILLIK FIILI ÜRETİMİN TOPLAM MALİYETİ	870.917.694
02 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN TOPLAM MALİYETİ	851.925.104
03 - YIL İÇİNDE SATIŞI YAPILAN MAMULÜN SATIŞ GİDERLERİ	121.206.107
04 - TOPLAM SATIŞ HASILATI	1.084.067.845
05 - MAMUL SATIŞI DIŞINDA ELDE EDİLEN SAİR GELİRLER	5.453.471
06 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN İTHAL MALİ GİRDİLERİ	134.186.048
07 - YIL İÇİNDE ÜRETİLEN MAMULDE KULLANILAN YERLİ MALİ GİRDİLERİ	559.491.805
08 - YERLİ PERSONEL SAYISI	1.279
09 - YIL İÇİNDE YERLİ PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	125.679.114
10 - YABANCI PERSONEL SAYISI	7
11 - YIL İÇİNDE YABANCI PERSONELE YAPILAN GLOBAL ÖDEME	2.659.686
12 - YIL İÇİNDE YAPILAN GENEL GİDERLER	113.016.591
13 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI PERSONEL ÜCRETİ	0
14 - YIL İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İHRACAT (VEYA SAGLAYAN DÖVİZ GELİRİ) ..	13.543.989
15 - VERGİDEN ÖNCEKİ NET KAR	136.502.380
16 - DAĞITILMASI KARARLAŞTIRILAN KAR	32.176.750
17 - YABANCI ORTAGIN PAYINA DÜŞEN DAĞITILABİLİR KAR	27.876.057
18 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN YABANCI ORTAK KAR PAYI	10.843.203
19 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	4.289.008
20 - YIL İÇİNDE FİİLEN TRANSFER EDİLEN TEKNİK YARDIM LİSANS ÜCRETİ	2.533.555
21 - YIL İÇİNDE FİİLEN ANAPARA VE FAİZ OLARAK TRANSFER EDİLEN DİŞ KREDİ ..	5.786.780
22 - 0 YIL İÇİNDE TAHAKKUK EDEN KURUMLAR VERGİSİ	37.562.977
23 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN KURUMLAR VERGİSİ	30.701.295
24 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI)	12.614.793
25 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN GELİR VERGİSİ (KURUM STOPAJI) ..	15.326.887
26 - 0 YIL İÇİN TAHAKKUK EDEN MALİ DENGİ VERGİSİ	4.489.881
27 - YIL İÇİNDE DAHA ÖNCEKİ YIL İÇİN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ	3.654.167
28 - YIL İÇİNDE ÖDENEN İSTİHSAL VERGİSİ	6.329.420
29 - YIL İÇİNDE ÖDENEN GÜMRÜK VERGİSİ	52.804.083
30 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN GELİR VERGİSİ	26.965.575
31 - YIL İÇİNDE PERSONEL ÜCRETLERİ ÜZERİNDEN ÖDENEN MALİ DENGİ VERGİSİ ..	2.636.705
32 - YIL İÇİNDE ELDE EDİLEN VERGİ İADESİ	2.949.774
33 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ SERMAYE	0
34 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI SERMAYE	16.766.277
35 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN GAYRİ MADDİ SERMAYE	0
36 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN NAKDİ DİŞ KREDİ	0
37 - YIL İÇİNDE FİİLEN İTHAL EDİLEN AYNI DİŞ KREDİ	15.470.000
38 - YIL İÇİNDE KULLANILAN İÇ KREDİ	273.081.649
39 - YIL İÇİNDE ÖDENEN FAİZLER	40.866.268
40 - YIL İÇİNDE YATIRIM KOTASINDAN ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	3.848.201
41 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN DÖVİZ TAHSİSİ	0
42 - YIL İÇİNDE İHRACAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ KARŞILIGI ALINAN SELEKTİF KREDİ	0
43 - YIL İÇİNDE YATIRIM MALLARI İTHALİNDE YARARLANILAN GÜMRÜK MUAFİYETİ ..	38.740.358
44 - YIL İÇİNDE ÜRETİMDE KULLANILAN İTHAL GİRDİLERİ İÇİN YAR.GÜM.MUAF. ..	0
45 - YIL İÇİNDE AYRILAN AMORTİSMANLAR	23.830.426
46 - YIL İÇİNDE AYRILAN KANUNİ İHTİYATLAR	5.868.759
47 - YIL İÇİNDE AYRILAN FEVKALADE İHTİYATLAR	33.857.039
48 - YIL İÇİNDE AYRILAN KARŞILIKLAR	30.543.839
49 - YIL İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	1.665.251
50 - YIL İÇİNDEKİ TOPLAM KATMA DEĞER	433.797.811

me» için leşmeleri ıyor

«emsal sözleşmeler»
i ve Türk-İş düzeyinde

İşletmelerde de (15
50) ikinci yıl (12 TL + % 40)
pılmıştır. Büyük işletmeler
yıl için 2 ikramiye, küçük
lerde birinci yıl 1, ikinci yıl
niye verilecektir. Öteki hak-
a bu oranda artışlar olmuş-
y önce de Otomobil-İş Sen-
ME ile, Türk-Metal söz-
ünden biraz daha farklı bir
ma imzalanmıştır. DİSK'e
İş-Sendikası özellikle
konular yanında yönetime
i istegi nedeniyle anlaşma-
amamış ve 40 bine yakın
le greve başlamıştır.

andan 12 Eylül 1980 tari-
önce de hemen bütün iş
da, kamu sektöründe ve
törde çok sayıda sözleşme-
alanmıştır. Bu sözleşmele-
kamu işveren sendikaları
ile bir kısmı da doğrudan
le imzalanmıştır. Bütün bu
eler dikkate alınarak yapı-
arastırmada değişik iş kol-
ücret zamları ikramiyelerin
aları şöyle saptanmıştır:
acılık: Ücret (1. yıl 380 - 2
yer altında çalışanlar 6 yer
çalışanlar yılda 5 ikrami-
mu kesimi)

Kımya: Ücret (320-400) 7
s. (Kamu kesimi).

Ü. (250-250) 6 ikrami-
mu kesimi).

İş: Ücret (430-600) 2 ikra-
mu kesimi).

Ücret (225-225)

Ücret (372-423) 5 ikrami-
sektör)

Ücret (400-400) 4 ikramiye
kesimi)

to: Ücret (Saat 35-35) 5

İş Ücret (100-100) (Özel)

) Kamu. 1-2 ikramiye.

ve ikramiyeler dışında,
yeri kıdemli, yakacak, ço-
im gibi çeşitli konularda
meler büyük haklar getir-

Tütün Üreticisine
10 gün içinde
avans
ödenecek

ANKARA, AA
Gümrük ve Tekel Bakanlığı
Müsteşarı Maşhar Kısacıkoglu,
tütün üreticisine 10 gün içinde
avans ödeneceğini bildirmiştir.
Kısacıkoglu, şunları söylemiş-
tir:

«Avans ödemesi için Maltve
Bakanlığı ile yürüttüğümüz
çalışmaların son aşamasına gel-
dik. En geç bir hafta, 10 gün içinde
üreticilere avans ödenecektir.»

Geçen yıl bir milyar liranın
üstünde avans ödendiğini hatırla-
yan Kısacıkoglu, ödenecek
avanların tütünlerin toplanması,
dizilmesi ve denkleme için çok
gerekli olduğunu belirtmiştir.

Tütün üreticilerinin zor durum-
da kalmaması için gereken her
türlü önlemin alınacağını kay-
deden Gümrük ve Tekel Bakanlığı
Müsteşarı Kısacıkoglu, tütün ta-
ban fiyatlarının da ocak ayında
veya şubat ayının ilk haftasında
açıklanabileceğini bildirmiştir.

Istanbul'da fiyat tarifesine
uymayan tüpgaz
bayileri kapatılacak

Istanbul'da fazla fiyat alan, eve
servis yapmayan ve eskimiş
contaları parasız değiştirmeyen
tüpgaz bayilerinin kapatılacağı
bildirilmiştir.

Istanbul Belediyesi'nden dün
yapılan açıklamada, «Bazı tüpgaz
bayilerinin tarife uymadıkları»
belirtilmiş, şöyle denilmiştir: «Bu-
günden itibaren işyerlerine ve ser-
vis araçlarına 50x60 boyutunda fi-
yat tarifesel asmayan, evlere servis
yapmayan, fazla fiyat alan ve tüp-
lerin eskimiş contalarını parasız
değiştirmeyen tüpgaz bayileri ka-
patılacaktır.»

Billadığı gibi 2 kiloluk piknik
tüpleri Anadolu yakasında 72,
Avrupa yakasında 75, 10 kiloluk
ev tüpleri Anadolu yakasında 345,
Avrupa yakasında 350, 12 kiloluk
ev tüpleri Anadolu yakasında 405,
Avrupa yakasında 410, 45 kiloluk
sanayi tüpleri ise Anadolu yaka-
sında 1490, Avrupa yakasında da
1510 liradan satılması gerekme-
tedir.»

Dünya Bankası'na göre, Türkiye'nin
geleceği sanayide değil, tarımda

Dünya Bankası: «Türkiye dış sermayeye açılmalı»

● Ankara'daki çalışmalarını bitiren 14 kişilik Dünya
Bankası heyeti, çok sayıda büyük sanayi projesinin
bir yana bırakılmasını, özel sektöre daha büyük
olanaklar sağlanmasını, KİT'lerin özel sektöre devri-
ni önerdi

EMİN ÇOLASAN

ANKARA

Üç haftadan bu yana Türk
ekonomisini inceleyen ve
tüm yatırımcı kuruluşlarla
DPT'de yatırım projeleri konu-
sunda bilgi alan 14 kişilik Dünya
Bankası heyetinin çalışmaları sona
ermiş, önceki gün yapılan üst dü-
zeyindeki toplantıda heyet yetkili-
leri Türkiye'nin yabancı sermaye-
ye tümüyle açılmasını, çok sayıda
büyük sanayi projesinin bir yana
bırakılmasını, KİT'lerin özel sek-
töre devredilmesini, yatırım konu-
larında özel sektöre daha büyük
olanaklar sağlanmasını istemişler-
dir.

Toplantıda konuşan bir Dünya
Bankası yetkilisi kendilerinin özel
sektöre ağırlık verilmesine ilişkin
görüşlerinin Atatürk'ün görüşle-
riyle de aynı doğrultuda olduğunu
savunmuş. Atatürk'ün «Devlet,
özel sektörde giremeyeceği alanla-
ra girmelidir» dediğini vurgula-
mıştır.

Türkiye'de kaldıkları süre içinde
başta Turgut Özal olmak üzere
bazı Bakanlar'la da görüşen
Dünya Bankası yetkilileri ile son
toplantı önceki gün DPT'de yapılmıştır. Adı Davay başkanlığındaki
heyet adına toplantıda yapılan
açıklamada 1981 programında kal-
kınma hızının yüzde 8, toplam ya-
tırım harcamalarının ise 600 mil-
yar lira olarak belirlenmesi isten-
miş ve Türk yetkililer bu görüşe
katıldıklarını bildirmişlerdir. Heyet
ayrıca 1982 ve 1983 yıllarında
kalkınma hızının en fazla yüzde 4,5
olabileceğini, kendi hesaplarına
göre gelecek yıl enflasyon oranının
en az yüzde 75 olacağını savun-
muştur.

Türkiye'de kaldıkları üç hafta
süresince tüm yatırım projelerini,
bunların ekonomik ve parasal yön-
lerini inceleyen Dünya Bankası hey-
yetinin önceki gün yapılan toplantıda
«üst düzeyde» Türk yetkilileri-
ne resmen açıkladıkları görüş ve
düşünceleri şöyledir:

«Türkiye'nin bu yatırım proje-
lerinin altından kalkması mümkün
değildir. Bu nedenle halen yürü-
tülmekte olan projelerin önemli bir
bölümü ayıklanmalı ve program-
dan çıkarılmalıdır. DPT enerji ve
demir çelik gibi bazı alanlarda tale-
p projeksiyonlarını yüksek gös-
termiş ve bu nedenle bu alanlarda
gerekli yatırımlar başlatılmıştır.
Bu gibi alanlarda kullanılan kaynak-
lar tarım, ormancılık ve sosyal
sektörlerde kullanılmak ve özel

lekal, Ankara-Istanbul otoyol pro-
jesi, Orta Anadolu Rafinerisi, yeni
havaalanları yapımı, traktör,
kamyon ve motor üretimi, deniz fi-
losunun güçlendirilmesi.

Dünya Bankası heyetinin Anka-
ra'da üç hafta süren görüşmelerin-
den çıkacak sonuçlar bir rapor ola-
rak basılacaktır.

Bir takas işlemindeki yanlışlık nedeniyle 12 filtre makinesi getirilemedi

ANKARA, EMİN ÇOLASAN

TİCARET Bakanlığı'nın şub-
at ayında izin verdiği bir
takas işlemini ekim ayında
«yanlışlıkla» reddetmesi, Türki-
ye'nin filtrelili sigara sorununu yeni
bir açmazla sokmuş, bir yabancı
firmanın uluslararası mahkemeler-
de aleyhimize tazminat davası
açmak üzere olduğu belirlenmiştir.
Ticaret Bakanlığı'nın bu işlemi ay-
rıca, söz konusu kuruluşla Gümrük
ve Tekel Bakanlığı yetkilileri
arasında karşılıklı suçlamalara ne-
den olmuştur.

Tekel Genel Müdürlüğü, ülke-
mizin filtrelili sigara gereksinimini
gelecek yıl önemli ölçüde karşıla-
mak amacıyla bu yılın başlarında,
tütün karşılığında filtre takma
makinaları dışardan almaya karar
vermiştir. Elde yeterli döviz olma-
ması nedeniyle, dışardan alınması
amaçlanan filtre takma makinala-
rının bedelinin depolarda birike-
li ve hiçbir işe yaramadığı gibi gide-
rek sorun yaratan stok tütünlerle
ödenmesi öngörülmüştür. Filtrelili
sigara darlığını gidermeye yönelik
en önemli projelerden biri olan bu
konu için Ticaret Bakanlığı'na,
Tekel Genel Müdürlüğü tarafından
bir yazı yazılmış ve projenin ya-
rınları anlatılarak takas işlemi için
izin istenmiştir. Dış ticaret mev-
zuatına göre, takas işlemleri sade-
ce Ticaret Bakanlığı'nın izniyle
yapılabilmektedir. Ticaret Bakan-
lığı, Tekel Genel Müdürlüğü'nün
bu başvurusunu incelemiş ve bu
kuruluşta gündereği 3 şubat 1980

e Duya Duya an görüntüler

m sürüyorlar
in sabahları 8-9 arası

«beden zindeliklerini korumak
amacıyla» koşuyorlar ve spor
yapıyorlar. Bu arada marşlar da
şöylüyorlar.

...itli konulara
...yük haklar getir-
...anda 1490, Avrupa yakasında da
...1510 liradan estilmesi gerekme-
...tedir."

re Duya Duya tan görüntüler

yaşamı sürüyorlar
...negin sabahları 8-9 arası

Mutlu Mutlu

oğalmaya başladı. Kimi
lavası görüyor. Anka-
nek bile güc. Bu arada
lık endişeli ve sinirli

1 milletvekillerinden
za Mahkemesi'nde du-
usu "Silah çekmek"ti.
1 yapılacak kişiler in li-
adı M. Mutlu diye
söz. 3 yer verilmiş-

İrdenbire,
da, Bakın hele hem de
le M. Mutlu'nun Mine
olduğunu anlatmaya

BA»NIN OLDU?

la yavrum çalkala sözle-
ıyamadım. Gittim arka-
oğan Kitaplı'ya sordum.
İtaph gazisolarla çıplak
r oynarken, çalkala yav-
ala denildiğini söyledi.
yerleri bilmem. Gerçek-
e ise ailelere hitap eden
dizi. 1. bağında böyle
ğin ve şarkının bulun-
ru değildir. TRT ahlak-
vık edemez. Bu müzik
alıdır."

an 12 Eylül oldu. Önce
1 çalkalamakla ilgili
arıldı. Melodi sözsüz
ldi. Bu arada Mehmet
Devlet Bakanı oldu.
e ise bir de baktık
şamaba'nın girişinden
le kalkmış, başka bir
miş onun yerine.

'RUPA KONSEYİ SİYASİ KOMİSYONU KASIMDA TÜRKİYE'Yİ GÖRÜŞECEK

UFER YALÇIN
ANKARA

onseyi Siyasî Komis-
kasım toplantısında
gelişmeler üzerinde
lması ve geçen top-
ye'de yönetim de-
inde rapor hazırlamış
parlamentar Stei-
ten bu yana Türki-

derlerin, gözetimine alınan parla-
menterlerin serbest bırakılmış ol-
maları ve Millî Güvenlik Konse-
yi'nin, demokrasiye geçiş döne-
miyle ilgili programını açıklamış
olması, Steiner'in Türkiye'deki ge-
lişmeler hakkında vereceği izahatı
olumlu yönde etkileyen faktörler-
dir.

Konsey Siyasî Komisyon toplan-
tıktan sonra, Daimî Komisyon,
Başkanlık Divanı ve Komisyon

"beden zindeliklerini korumak
amacıyla" koşuyorlar ve spor
yapıyorlar. Bu arada marşlar da
şeyliyorlar.

Akşamları saat 19'dan 21'e
kadar ders veriliyor. Bu dersler-
de Atatürk, devrim tarihi, sosyal
bilgilere yer veriliyor.

Saat 21'den sonra da yatıyor-
lar.

Bu düzenli yaşam sıkıyönetim
mahkemelerine de yansıyor.
Duruşmalar için gelen sanıkların
son derece düzgün giyindikleri,
kravatlı ve traşlı oldukları,
yargıçların karşısında son derece
saygılı biçimde oturdukları dik-
kati çekiyor.

Babalar ve oğullar

Mamak'tan ve sıkıyönetimden
söz açmışken, geçmiş dönemin
olumsuz etkilerinin bir örneğini
verilir. Şu anda bir baba-oğul,
Mamak'ta birbirine zıt nedenler-
le tutuklu bulunuyor. Adlarını
vermenin yararı yok. Baba,
MHP Yüksek Denetleme Kurulu
üyesi olduğu için tutuklanmış.
Oğul ise bir sol örgütün eylemler-
ine katıldığı için...

Geçmişten bir olay

Mamak'ta Üç Numaralı Sıkı-
yönetim Mahkemesi'nde Dev-
rimci-Yol örgütüyle ilişkili Metin
Özen ve arkadaşlarının duruş-
ması yapılırken bir sanık, geçen
dönemdeki eylemlerini ve başına
gelenleri anlattı ve bu arada şun-
ları söyledi:

"Bir gece Akdere'den Seyran
Bağları'na bir arkadaşla beraber
İniyorduk. Yolda ölümlü 15 kişi
kiş çevirdi. 'Sizler necişiniz?'
diye sordular. Biz korktuk.
Duvarlardaki sloganlara baktık.
Her taraf ülkücülerin sloganla-
rıyla doluydu. Devrimci olduğum-
uz halde, 'Sağcıyız' dedik.
Meğer ölümlü 15 kesenler solcu
imiş. Bir güzel dayak yedik.
Kafamız gözümlüş yarıldı. Zor
kurtulduk."

şüresine tüm yatırım projelerini
bunların ekonomik ve parasal yön-
lerini inceleyen Dünya Bankası he-
yetinin önceki gün yapılan toplan-
tıda "üst düzeyde" Türk yetkililer
re resmen açıkladıkları görüş ve
düşünceleri şöyleydi:

"Türkiye'nin bu yatırım projeler-
inin altından kalkması mümkün
değildir. Bu nedenle halen yürü-
tölmekte olan projelerin önemli bir
bölümünü ayıklanmalı ve program-
dan çıkarılmalıdır. DPT enerji ve
demir çelik gibi bazı alanlarda ta-
lep projeksiyonlarını yüksek gös-
termiş ve bu nedenle bu alanlarda
gereksiz yatırımlar başlatılmıştır.
Bu gibi alanlarda kullanılan kay-
naklar tarım, ormancılık ve sosyal
sektörlerde kullanılmalı ve özel-
likle tarımdaki potansiyel değer-
lendirilmelidir. Türkiye'nin gele-
ceği sanayiye değil tarıma bağlıdır.
Tarım sektörüne gerekli ağırlık ve-
rilmemektedir.

Yatırımlar özel sektöre kaydırıl-
malıdır. Gördüğümüz kadarıyla
devlet halen pek çok gereksiz yatı-
rım projesi ile uğraşmakta ve bun-
lar verimli olmamaktadır. Dışa-
tımlarda da aynı durum sözkonusu-
dur. Örneğin bu yıl buğday dışa-
tımlarından beklediğini alamayaca-
kız. Bu işi neden özel sek-
töre bırakmıyorsunuz? Dışa-
tımlar için daha çok teşvik önemi
alınması ve bu alanın özel sektöre
bırakılması yararlı olacaktır."

Dünya Bankası heyeti adına ya-
pılan konuşmalarda ayrıca Tür-
kiye'nin yabancı sermayeye tü-
müyle açılması istenmiş. KİT'lerin
verimli olmadığı belirtilerek çözüm
olarak bunların özel sektöre
devredilmesi ya da bu alanlarda
özel sektöre çalışma olanakları
sağlanması istenmiştir. Dünya
Bankası'na göre devlet sadece alt-
yapı ve enerji yatırımlarıyla uğ-
raşmalı, imalat sanayii özel sek-
töre bırakılmalıdır. Dünya Ban-
kası heyeti ayrıca fiyat kontrolla-
rına karşı çıkmış, piyasa ekonomi-
si kurallarının tümüyle uygulan-
masını istemiş, bu konuda kömür
fiyatlarını örnek göstererek bunun
çok düşük bir düzeyde olduğunu
belirttik. Kömür fiyatlarının da
serbest bırakılmasını istemişlerdir.

Dünya Bankası heyetinin Anka-
ra'daki incelemeleri sonunda karşı
çıkışları somut projelerden bazı-
ları şunlardır: İskenderun Demir
Çelik tesvi, Aliağa Rafinerisi'nin
tesvi, Dördüncü Demir Çelik
kompleksi, MKE tarafından baş-
latılan özel çelik projesi, nükleer
santral, Aliağa petrokimya komp-

Vergi mahkemeleriyle ilgili tasarı Bakanlar Kurulu'na sunuldu

ANKARA, ANKA

Vergi mahkemelerinin "İşler ha-
le getirilmesi için" vergi mahke-
meleriyle ilgili yasada değişiklik
yapmayı öngören tasarruun Ba-
kanlar Kurulu'na sunulduğu bildi-
rilmiştir.

Yetkililer, vergi mahkemelerinin
yasada var olduğunu, ancak bugü-
ne dek düzenli bir işleyişe kavu-
turulmadığını belirtmişler ve ta-
sarının vergi mahkemelerinin tam
bir işlerliğe kavuşturulmasını sağ-
lamaya yönelik olduğunu ifade et-
mişlerdir.

"Bu arada, gerek tasarıda, ge-
rekse yapılacak düzenlemelerle
vergi mahkemelerinde, Mahkemeler

ması nedeniyle, dışardan alınması
amaçlanan filtre takma makinale-
rının bedelinin depolarda birike-
le ve hiçbir işe yaramadığı gibi gide-
rek sorun yaratan stok tütünlüleri
ödenmesi öngörülmüştür. Filtreli
sigara darlığını gidermeye yönelik
en önemli projelerden biri olan bu
konu için Ticaret Bakanlığı'na,
Tekel Genel Müdürlüğü tarafından
bir yazı yazılmış ve projenin ya-
rarları anlatılarak takas işlemi için
izin istenmiştir. Dış ticaret mev-
zuatına göre, takas işlemleri sade-
ce Ticaret Bakanlığı'nın izniyle
yapılabilmektedir. Ticaret Bakan-
lığı, Tekel Genel Müdürlüğü'nün
bu başvurusunu incelemiş ve bu
kuruluşa gönderdiği 3 şubat 1980
tarihli yazı ile olumlu görüş bildi-
rerek takas işlemine resmen izin
vermiştir.

Takas iznini alan Tekel, yıllık
üretim kapasitesi yaklaşık 500 ton
gibi önemli bir boyuta ulaşan 12
filtre takma makinesini tütün kar-
şılığında alabilmek amacıyla
uluslararası ihale açmıştır.

3 yabancı firmanın katıldığı iha-
leyi en uygun teklifi veren Alman
Hauni Firması kazanmıştır. Tekel
ile Hauni Firması arasında bu ko-
nuda geçtiğimiz Eylül ayında im-
zalanan sözleşmede firmanın ge-
rekli para teminatını yatırması tü-
tünleri ekim ayında İzmir Lima-
nı'ndan yüklemesi ve karşılıklı
filtre makinalarını ölmütüzdeki ma-
yas ayında Türkiye'de teslim etme-
si öngörülmüştür. Sözleşmede yer
alan hükümler uyarınca taraflar-
dan biri kabul edilen hususlara uy-
madığı takdirde açılacak davalar
uluslararası mahkemelerde görüle-
cektir.

Alman Hauni Firması sözleş-
meyle ilgili koşulları yerine getir-
miş, teminatı yatırmış ve tütün
yüklemek üzere biraladığı bir ya-
bancı gemiyi Tekel Genel Müdürlüğü'ne de daha önceden haber ve-
rerek İzmir Limanı'na göndermiş-
tir. Gemi yüklemesi için limana ya-
narmış, Tekel yetkilileri de Tica-
ret Bakanlığı'na başvurarak daha
önceki onay uyarınca yüklemesi
nin verilmesini istemişlerdir.
Ancak Ticaret Bakanlığı olayın bu
aşamasında verdiği yazılı yanıtta
şubat ayında verdiği izni hiç
dikkate almamış, takas işleminin
yasak olduğunu belirttik yük-
leme izni verilmesinin dış ticaret
mevzuatına göre mümkün olmadı-
ğını bildirmiştir. Bu arada yoğun
yazışmalar yapılmışsa da sonucu
değiştirmek mümkün olmamış.
Alman firması tarafından göderi-
len gemi limanda birkaç gün boş
bekledikten sonra tütünleri yük-
lemeyi geri dönmüştür. Durum-
dan haberi olan firma da ilgili yer-
lere başvurarak derhal tazminat
davası açacağını bildirmiştir.

Bu konuya ilişkin yazışmalar
ilgili kuruluşlar arasında halen ya-
gun bir biçimde sürdürölmektedir.
Durum en kısa zamanda de-
ğiştirilmediği takdirde Türkiye'nin
uluslararası mahkemelerde önemli
miktarla tazminata mahkûm
edilmesinden kuşku duyulmakta,
ayrıca Ticaret Bakanlığı'nın bu iş-
leminin, filtreli sigara darlığını bü-
yük ölçüde gidermesi beklenen 12
filtre takma makinesinin üretime
geçmesini uzun süre geciktireceği
belirtilmektedir.

Yapılan programda bu makina-
ların 11'inin Adana, diğerinin ise
Samsun Sigara fabrikalarına takıl-
ması ve dışardan yaptırılan filtreli
sigaraların büyük bölümünün

GÜNAYDIN

LUF
PAR

25/KASIM Güneydin

Ertuğrul Akbay IMF Avrupa Dairesi Başkanı Whittome ile..

Arkadaşımız Ertuğrul Akbay Avrupa Dairesi Başkanı Alan Whittome ile Washington'daki makamında görüştü ve Türk ekonomisi hakkındaki görüşlerini aldı. Daha önce 4 defa Türkiye'ye gelen İngiliz asıllı Başkan Ankara'dan başka bir şehri görmediğini söyledi...

İMF "Türkiye'yi iyi yolda" buluyor

IMF Avrupa Dairesi Başkanı Whittome "Türkiye Turgut Özal'ın ekonomik politikasını ısrarla izlemeli" dedi

● IMF'nin Washington'daki merkezinde arkadaşımız Ertuğrul Akbay ile görüşen Alan Whittome, 24 Ocak'ta alınan ekonomik önlemlerin Türkiye'yi ileride düzlüğe çıkaracağına inandığını belirtti.

● Whittome "Alınan ekonomik önlemlerin dört-beş yıl sabır ve azımla izlenmesi halinde enflasyon yenilecektir. Enflasyon artış hızının geçen yıllara göre düşmesi olumlu bir işarettir" dedi. (Yazısı 4. sayfada)

Gıda Örg dünya ta yariya

- Raporda hal kadar tahıl ne kadar işecek tahıl sto
- Gıda madde şılayamama: bu tür maddeleri olacağı, gıda madde: ne yeterli c sokacağı kay
- Açlık tehlike da hızla tekr si gerekiyor alanda geliş için yeterli p

Yurt içi mektup ücreti
vedi buçuk lira oluyor

İstanbul'a göç yavaşladı

Son 5 yılda İstanbul'un nüfus artış hızı yüzde 29'dan yüzde 24'e düştü

Veb Ofset Matbaası
İstanbul
Telefon: 28 50 00

Veb Ofset İleri Mat. A.Ş.
Adına Sahibi **HALDUN SİMAVİ**
Yazı İşleri Müdürü **RAHİMİ TURAN**
Sorumlu Müdür **ÇETİN METE**
Müşavere Müdürü **KEMAL KINACI**

Avrupalı
ülkelerindeki
satış fiyatlarımız

AVUSTURYA 6 ŞİN
İNGİLTERE 20 p.
ALMANYA 2 DM
HOLLANDA 1.75 FL.
BELÇİKA 25 BF
FRANSA 4 F
İSVİÇRE 2 SF

25 Kasım Nov. 1980 Salı

İMF "Türkiye'yi iyi yolda" buluyor

Türkiye dahil 26 Avrupa ülkesine açılan IMF kredilerinde sözcü sahibi olan, Avrupa Daire Başkanı Alan Whittome ile Washington'da, Türkiye'nin ekonomik durumu hakkında konuştum. On altı yıldır IMF'de Avrupa Dairesi Başkanlığı yapan İngiliz asıllı Alan Whittome alınan ekonomik tedbirlerin Türkiye'yi 4-5 yıl içinde düzlüğe çıkaracağına inandığını belirterek şöyle konuştu:

"Bu yılın ocak ayında sunulan ekonomik politika reformunu takiben, ard arda alınan önlemlerle Türkiye, uzun dönemli intibak ve tanzim ile ekonomisini iyileştirme yolunda bir aşama kaydetmiştir.

Türkiye iyi yoldadır. Bunun, önümüzdeki dönemlerde sabır ve azimle takip edilmesi gerekmektedir.

İMF'nin bu amacı yerine getirmek için Türk hükümetinin ve Türk halkının yeteneğine güveni vardır. Mevcut Stand-by anlaşması da bu güveni uyandıran lehte bir kanıttır. Stand-by, Türkiye ve Uluslararası Para Fonu arasında tarihi çok eski yıllara dayanan bir yardımlaşmanın ürünüdür.

Enflasyon oranının sürekli düşürülmesinin başarılmasındaki gereklilik konusunda Türk hükümetiyle hemfikiriz. Ve son aylarda Türkiye'de enflasyonun düşürülmesine ilişkin işaretleri görmek bizi son derece memnun etmiştir.

İMF GÖZÜYLE TÜRK EKONOMİSİ

Türkiye 1977'den bu yana uluslararası ödemelerini yapamaz duruma gelmiştir. 1978 ve 1979'da, büyümenin yavaşlaması, enflasyonun büyük bir ivme kazanması ve cari işlemlerde daha büyük açıkla birlikte ekonomik durum daha da kötüleşmiştir. Bu durumla baş edebilmek için hükümet 1978 nisanı ve 1979 haziranında istikrar programları uygulamıştır. Ancak 1979'da durum gittikçe kritikleşen bir hal almıştır. Sonunda ekonomik büyüme durmuş, temel ithal mallarındaki yaygın sıkıntı ve yıllık enflasyon oranının yüzde 80'lere fırlamasıyla sanayi üretimi düşmüştür.

1980 ocagında, hükümet ekonomik politika yönlendirmelerin de temel değişikliklerle birlikte enflasyonu önlemeyi, ödemeler dengesini kuvvetlendirici ve büyüme oranını korumayı amaçlayan yoğun istikrar önlemler paketini benimsemiştir.

TÜRK EKONOMİSİ DESTEKLENECEKTİR

Yeni Stand-by'nın ilk birkaç aylık portresine bakıldığında ve 1980 yılı tarih koyulduğunda, Türkiye ekonomisi bazı hayal kırıklıklarına rağmen ilerleme kaydetmiştir. Şimdiye dek en olumlu gelişme, enflasyonun büyük ölçüde gerilemesidir ve bu gerçek bir başarıdır. Aynı zamanda, esnek bir döviz kuru politikası uygulanması da yüreklandirici niteliktedir. Buna karşın kamu maliyeti ümit edilenden zayıf kalmış, ihracat hacmi daralmaya devam etmiş ve döviz mevcudiyeti beklenenin altına düşmüştür.

Yaygın olarak bilinmektedir ki, Türk yetkililerinin ekonomiyi yeniden kurma ve istikrar çabaları, önemli etkinliğini sağlayana dek birkaç yıl azimle takip edilecek ve uluslararası mali yardımla desteklenecektir. Ve özellikle bilinmelidir ki bu düzeltici önlemler elverişsiz uluslararası ekonomik koşullarda sunulmuştur. Enflasyonu kontrol altına alabilmek, ekonomi içinde pazar güçlerine daha geniş güvenilirlilik sağlamak ekonomiyi dış rekabet ve yabancı yatırımlara açmak ve istenilen üretim artışı ve istihdamı yaratacak koşulların yeniden belirlenmesi için ekonomik politikayı yönlendiren 1980 ocak reformları (Yani Turgut Özal'ın ekonomik politikası) ısrarla takip edilmelidir.

Türkiye'ye daha çok petrol vermek

ANKARA (Özel)- İran'ın Ankara'daki yeni Büyükelçisi Ebul Kasım İctihadi, Günaydın'a verdiği özel demeçte, İran'ın petrol konusunda Türkiye ile yapılan anlaşmaları olanaklar ölçüsünde yerine getireceğini bildirerek "Türkiye'

hakkın ve haklı olan İran'ın yanında yer almaları olduğunu söyledi.

PETROL ÜRETİM VE İHRACATI DÜŞMEDİ

İran'ın petrol üretiminin ve ihracatının savaş öncesine göre düşmediğini anlatan İ-

**FATİH'İN
FEDAİSİ**

KA

KRALIN GÖZDESİ (Her hakkı mahfuzdu)

—Sana acımak mı? Sana acımak, öyle mi? Asla!....

Kadın yalvarıyor, ınlıyor, darağacına doğru gitmek istemiyordu.

Ama acımasız adam, dayanılmaz bir kuvvetle onu sürükleyerek uğursuz direklerin altına getirdi ve ipi boynuna geçirdi.

Acı dolu bir hıçkırık, genç kadının göğsünü yırttı.

—B

bağışla..

Ad

halinde

—B

Tanrı'nın

Kad

luk içinde

cek kadar

Dünyayı 5 yıl içinde açlık tehlikesi bekliyor

NEW YORK (Ajanslar)- Dünyada gıda maddesi üretiminin nüfus artışına ayak uyduramaması sonucu, açlık tehlikesi nin giderek ciddi bir hal aldığı belirtiliyor.

Birleşmiş Milletler'e bağlı Dünya Gıda Örgütü tarafından hazırlanan raporlara göre, dünya tahıl stokları iki yıl öncesine göre yarı yarıya azalmış durumda. 2 yıl önce dünya ülkeleri elinde her ar 100 gün yetecek tahıl stoku bulundurulabilirken, halen tüm dünyada 50 günlük tahıl stoku kalmış bulunuyor. Dünya gıda uzmanları önümüzdeki 5 yıl içinde dünyanın çok büyük bir açlık tehlikesi içine gireceğini kaydediyorlar. Halen dünyada 500 milyon kişinin açlık tehlikesiyle yüz yüze yaşadığı belirtilirken bu sayının

önümüzdeki 5 yıl içinde iki kat artacağı kaydediliyor. Önümüzdeki yıllarda gıda maddesi üretimindeki yetersizlik sonucu fiyatların büyük artışlara uğrayacağı, bunun da sonucu olarak gıda maddesi dışarı almak zorunda olan ülkelere önemli sıkıntılara düşeceği diriliyor. Açlık tehlikesinin özellikle Afrika kıtasındaki ülkeleri etkileyeceği de belirtili

Dünya gıda uzmanları açlık tehlikesinin önlenmesi için tüm alanına hızla yeni teknik sokulması gerektiğini belirtiyorlar. Ancak gıda raporlarında, tüm teknik yeniliklerin uygulanma gibi alanlara yönlendirilmesiyle açlık tehlikesine karşı ise yeterli önlem alınmadığı bildiriliyor.

Gümrüklerde personel yenileniyor

Çağlayan TUNÇ ANKARA (Özel)- Şikâyet ve söylentileri sona erdirmek amacıyla Gümrük ve Tekel Bakanlığı, gümrük kapılarını yeni ve seçme elemanlarla takviye etmeyi kararlaştırdı.

22 Aralık'ta Ankara'da Gümrük ve Tekel Bakanlığı'n-

nin geçmişleri, ailesel durumları gözden geçirilerek, iki bir seçmeye tabi tutulacaklar. Yetkililer, "Kaç gümrük memuru alınacak?" sorusuna ise, "İhtiyaç duyulan kadarkı şekilde cevaplandırıldı.

Bu arada, Gürbulak, Yalil köy ve Kapıkule'deki bir-

İl' ta yapılacak sınavla larla takviye edilecek

● Ankara, İstanbul ve İzmir'de yapılacak sınavla-
rı kazananların geçmişleri ile alievi durumları
gözden geçirilecek ve ikinci bir seçmeye tabi
tutularak görev yapacakları gümrük kapılarına
gönderilecekler. Son yıllarda devlet dairelerin-
den gümrük kapılarına atanan eğitimsiz ve ye-
teneksiz memurlar öncelikle görevden alınacak
(Yazısı 4. sayfa)

"Kürtaj serbest olmalı" diyen Alman kadınları Papa'yı protesto etti!

MÜNİH- Bir hafta-
n beri Almanya'yı
aret eden Hristi-
n aleminin Dini Li-
ri Papa John Paul
Münih şehrinde ka-
ların protesto gös-
ileriyle karşılaştı.
pa'nın yaptığı çeşit-
conuşmalarında kür-
in yasal olmadığını
irtmesi, kadınların
rültülü protesto yü-
üşlerine neden ol-
Bu gösteri sıra-
da saçlarını Fran-
ların tarihi kadın
hramanı Jean Dark
i kestiren bir Al-
n kadın göğsüne as-
bir nenin itti bir

gibi Jean Dark aynı
protestocu kadının fo-
toğrafta görüldüğü şe-
kilde İngilizler tara-
findan yakılarak ceza-
landırılmıştı.

Aynı yerde bir hafta içinde ikinci kaza

Manevra iki hafta sürdü

1958 yılında Lübnan'a yaptıkları çıkartmadan sonra ilk defa Ortadoğu'ya ayak basar-
nın Mısır'daki manevrası iki hafta sürdü. Yukarıda makineli tüfek talimi yapan Ame-

Ortadoğu'ya müdahale için eğiti

Amerikan "Çöl Komandol Mısır'daki manevrası so

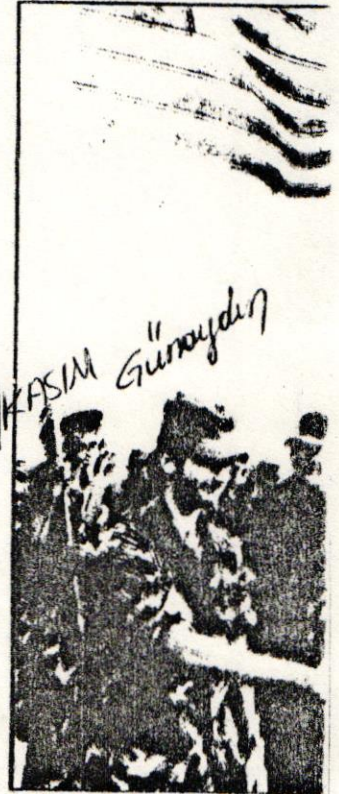
KAHİRE-Ortadoğu'ya 1958 Lübnan çıkartma-
sından bu yana ilk defa ayakbasan özel acil müda-
hale birliğine bağlı 1.400 Amerikan askerinin bu
hafta ülkelerine dönecekleri açıklandı. Mısır bir-
likleriyle birlikte Kahire yakınlarında iki haf-
tadan beri birlikte manevra yapan Amerikan bir-
liklerinin komutanlarından M.S. Baker "Bu ma-
nevralar bizim için tam anlamıyla mükemmel bir
deney oldu" dedi.

"Özel Müdahale Birliği"nin Kumandanı Ge-
neral V.T. Warner Kahire Basın Ajansı'na ver-
diği demecinde askerlerinin en geç çarşamba
günü üsleri boşaltacağını belirterek "Amacımız
dostlarımıza en çabuk şekilde yardım edebil-
mektir" dedi.

(Devamı 4. sayfa)

Amerika, Çöl Komandoları'nın ihtiyacı olan malzemeleri Türkiye'de depolamak istiyor

ANKARA(Özel- Haftalık siyasi haber dergisi
"Yankı" Amerikan Genelkurmay Başkanı David Jo-
nes'in Ankara'yı ziyaretleri sırasında yapılan görüşme-
lerde Amerika'nın Ortadoğu için hazırladığı "Acil Mü-
dahale Birliği"nin lojistik ihtiyacıları üzerinde durul-
duğunu dailerli sürdü. Görüşmelerde Amerikan Savun-
ma uzmanları "Acil Müdahale Birliği'nin ihtiyacı
olan malzemenin depolanması için bölgede en uy-
gun yerin Türkiye olduğunu belirttiler. Ancak Tür-
kiye'nin bu konuda Amerika'ya karşı olumlu bir ce-
vap vermeye yanaşmadığı, zira bugüne kadar Was-
hington'un Türkiye'ye karşı politikasından büyük
hayal kırıklığına uğradığı bildirildi.

Mısırlılar ile ve

Mısır'daki manevralara Ame-
ğin özel olarak kurduğu "Acı-
den 1400 kişilik bir birlik kat-
kan Birliği, Mısırlı askerle

T.C.

TİCARET BAKANLIĞI

DIŞTİCARET GENEL SEKRETERLİĞİ

TEŞVİK VE UYGULAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

6224 SAYILI YABANCI SERMAYEYİ TEŞVİK KANUNU
İLE İLGİLİ 1978 YILI İSTATİSTİKLERİ

HİZMETE ÖZEL

İ Ç İ N D E K İ L E R

- Yeni yatırım müracaatları	1
- Faaliyette bulunan firmaların tevsi veya sermaye artırımını gayesiyle yaptıkları müracaatlar	2
- Verilen yeni yatırım müesseseleri	3
- Tevsi sermaye arttırımı kredi kullanımı kur değişikliği gibi nedenlerle çıkarılan kararnameler	4
- Kararnameleri iptal edilen firmalar	5
- 1978 sonu itibariyle 6224 sayılı Kanundan yararlanan firmalar	6-8
- 1978 sonu itibariyle 6224 sayılı Kanundan yararlanan firma- ların sektörel dağılımı.	9
- 1978 sonu itibariyle 6224 sayılı Kanundan yararlanan firmaların memleketlere göre dağılımı.	10
- Almanya asıllı yabancı sermayeli firmalar	11-12
- Amerika " " " "	13-14
- Avusturya " " " "	15
- Belçika " " " "	16
- Danimarka " " " "	17
- Fransa " " " "	18
- Hollanda " " " "	19
- İngiltere " " " "	20
- İsveç " " " "	21
- İsviçre " " " "	22
- İtalya " " " "	23
- Japonya " " " "	24
- Kanada " " " "	25
- Kuveyt " " " "	26
- Karma " " " "	27

6224 Sayılı Kanun'dan yararlanarak Firmsaların Kararnamelerinde 1978 Yılında Çıkarılan Kararnameler ile Tevsi, Sermaye Artırımı ve Kur Değişikliği Gibi Nedenlerle Yapılan Değişiklikler.

Sıra No	Firma Adı	Kararnamenin Tarihi	No	Ülkesi	Sektörü	Yatırım Tutarı (L)	Yabancı Ortakların Getireceği Sermaye (L) Avnı	Nakdi	Q.Maddi	Diğ. Kredi (L) Avnı	Nakdi	Yerli Sermaye	Yabancı Sermaye Oranı (%) Eski	Yeni	Açıklama
1	C. Conradty İstanbul Galvanik Kâğırları San. A.Ş.	31.3.1978	7/15335	P. Almanya	Elektrik Makinaları ve Elkt. San.	-	2.025.000	-	1.875.000	-	-	10.200.000	32	32	Sermaye yapısının düzeltilmesi.
2	T. Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.	31.3.1978	7/15329	A.B.D.	Bankacılık	-	-	-	-	-	-	398.259.800	11,55	6,38	İFC:20.500.000.- FDB: 1.487.500.- Miktarında yabancı ortak hissesinin yerli ortaklara satın alınması.
3	Singer San. A.Ş.	24.4.1978	7/15459	A.B.D.	Madeni Eyya	-	-	41.516.155 (Birlikli Karlardan)	-	-	-	279.945	99,55	99,55	Sermaye arttırması.
4	Wyeth Lab. A.Ş.	6.5.1978	7/15964	A.B.D.	Kımya	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Yeni Yabancı ortak ilavesi ve ihrac ger tında değişiklik.
5	BMC San. ve Tic. A.Ş.	7.8.1978	7/16121	İngiltere	Otomotiv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Lisans ödemesi ilavesi.
6	Makina-Takım End. A.Ş.	7.8.1978	7/16273	P. Almanya	Kesici Takımlar	243.000.000	26.070.000	-	-	122.966.100	-	73.930.000	26,07	26,07	Tevsi
7	Altın Yunus Çeşme Turistik Tesisler A.Ş.	7.9.1978	7/16285	Danimarka	Turizm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Sermaye arttırımı için süre uzatımı.
8	Türk Otomotiv End. A.Ş.	7.8.1978	7/16300	A.B.D.	Otomotiv	707.000.000	11.254.750	11.254.750	-	212.521.411	-	336.417.000	10,03	10,049	Tevsi
9	ASEG-ETİ Elektrik End. A.Ş.	21.9.1978	7/16430	P. Almanya	Enerji	150.000.000	32.640.000	-	-	48.960.000	-	31.360.000	51	51	Tevsi
10	TUDOR-SAS	31.3.1978	7/15330	İsviçre	Elektrik Makina ve Elektrik.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Yatırım konusu ve kapasitenin değiştirilmesi ihrac kısmının kaldırılması.
11	Sikaş Sentetik İplik Fab. A.Ş. (Resmî Gazetede yayın tarihi:6.2.1978)	6.11.1977	7/14441	Almanya	Kımya	-	-	-	-	-	-	96.456.800	11,58	7,25	Yabancı ortak payının düşürülmesi.
						1.110.000.000	72.889.750	52.770.905	1.875.000	384.447.511	-	930.446.745			

1978 Yılında Kararnameleri İptal Edilen 6224 Sayılı Kanun Kapsamındaki Firmalar.

No	Firma Adı	Kararnamenin Tarih	Sayısı	Ülkesi	Sevki	Yabancı Sermaye (L)	Yerli Sermaye (L)	Yabancı Sermaye Oranı (%)	Toplam Sermaye	İptal Maddesi
1	AUER-İmalat A.Ş.	13.10.1977 (Resmî Gazetede yayın tarihi: 26.1.1978)	7/14436	Fransa	Elektrik Mak. ve Elkt. San.	1.530.000.-	1.530.000.-	50	3.060.000.-	Yerli Ortaklarca satın alınmış olması.
2	Agro-Merck	16.4.1978	7/15541	Almanya	Kimya	4.500.000.-	7.500.000.-	37,5	12.000.000.-	" " " " "
3	Türmasan Türk Maden Sanayi A.Ş.	31.3.1978	7/15328	Belçika	Madeni Eşya	305.900.-	394.100.-	43,7	7.000.000.-	" " " " "
4	Van-Lack	31.3.1978	7/15331	Almanya	Dokuma Giyim	5.440.000.-	2.560.000.-	68	8.000.000.-	" " " " "
5	Miba-İstanbul Sin- ter San. A.Ş.	3.11.1978	7/16864	Avusturya	Madeni Eşya	5.520.000.-	6.480.000.-	46	12.000.000.-	Yatırımı verilen sürede gerçekleştirile- memesi.
TOPLAM:						17.295.900.-	18.464.100.-	41,12	42.060.000.-	

6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunundan Yararlanan Firmalar
(31 Aralık 1978)

Sıra No	FİRMA UNVANI	Kararnameye göre Yabancı Sermaye Tutarı (1)	Yabancı Sermayenin Toplam Sermaye Oranı	Kararnameye göre Toplam Sermaye (2)
1	Altinyunus-Çeşme Turistik Tesisler A.Ş.	12.500.000.-	11,36	110.000.000.-
2	Asil Çelik Sanayi A.Ş.	100.000.000.-	10	1.000.000.000.-
3	Antalya S.A.	174.000.000.-	75	232.000.000.-
4	Ansa-Anadolu Nissan Otomotiv Tic. ve San. A.Ş.	80.000.000.-	40	200.000.000.-
5	Apex Kimyevi Maddeler İmalat A.Ş.	269.370.-	36,50	738.000.-
6	AEG Eti Elektrik End. A.Ş.	32.640.000.-	51	64.000.000.-
7	Akdeniz Mübre Sanayi A.Ş.	240.000.000.-	40	600.000.000.-
8	Atlas Copco Makinaları A.Ş.	7.236.000.-	67	10.800.000.-
9	Akdeniz Turistik Tesisler A.Ş.	33.750.000.-	75	45.000.000.-
10	Anadolu Cam Sanayi A.Ş.	45.544.000.-	13,01	350.000.000.-
11	Birleşik Alman İlaç Fab. Ltd. Şti.	20.522.000.-	77,5	26.480.000.-
12	Bayer Tarım İlaçları San. Ltd. Şti.	27.415.000.-	100	27.415.000.-
13	Borusan Çelik Boru Tesisleri A.Ş.	6.000.000.-	10	60.000.000.-
14	Böhler Sert Maden ve Tak. San. ve Tic. A.Ş.	3.003.900.-	34	8.835.000.-
15	BNC Sanayi ve Ticaret A.Ş.	28.600.000.-	26	110.000.000.-
16	Bayer Türk Kimya San. Ltd. Şti.	7.200.000.-	100	7.200.000.-
17	Baştağ Birleşik Aydınlatma San. ve Tic. A.Ş.	11.760.000.-	49	24.000.000.-
18	Basf-Sümerbank Türk Kimya San. A.Ş.	36.000.000.-	60	60.000.000.-
19	Beynelmîlîl Turizm Otelcilik A.Ş.	1.890.000.-	70	2.700.000.-
20	Bimş-Birleşik İnşaat ve Müh. A.Ş.	1.600.000.-	40	4.000.000.-
21	Böhler Kaynak Çubukları ve Elektrotları A.Ş.	674.600.-	33,73	2.000.000.-
22	Carlo Erba İlaç Fab. Ltd. Şti.	12.931.000.-	100	12.931.000.-
23	Chrysler Sanayi A.Ş.	60.000.000.-	60	100.000.000.-
24	Çinex Çiçek ve Nebatât Esasları	2.320.000.-	75	3.093.333.-
25	Çukurova Makina İmalat A.Ş.	10.620.000.-	10,62	100.000.000.-
26	C. Conradty İstanbul Elektrik ve Galvanik Kâğıtları Sanayi A.Ş.	4.800.000.-	32	15.000.000.-
27	Continental Export	2.250.000.-	50	4.500.000.-
28	Ciba Jelgy İlaç San. A.Ş.	3.000.000.-	75	4.000.000.-
29	Döktaş Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş.	23.000.000.-	10	230.000.000.-
30	DYO Sadolin Sentetik ve Selülozik Boya San. A.Ş.	4.000.000.-	40	10.000.000.-

Sıra No	FİRMA UNVANI	Kararnameye göre Yabancı Sermaye Tutarı (A)	Yabancı Sermayenin Toplam Sermaye Oranı	Kararnameye göre Toplam Sermaye (B)
31	Darby Plastik Fab. A.Ş..	3.841.277.-	38,93	9.867.000.-
32	Dosan Konserve San. ve Tic. A.Ş.	5.000.000.-	14,28	35.000.000.-
33	Elektrik Kömürleri Ltd. Şti.	878.000.-	33,13	2.614.000.-
34	Er. Squib Sona İlaçları A.Ş.	5.967.000.-	92,17	6.477.000.-
35	Etitaş Elekt. Tes. İmalat ve Tic. A.Ş.	4.151.477.-	24,90	16.696.000.-
36	Eternit Sanayi A.Ş.	24.000.000.-	30	30.000.000.-
37	General Elektrik Türk A.O.	7.500.000.-	60	12.500.000.-
38	Grasso Soğuk Hava Tes. A.Ş.	2.700.000.-	45	6.000.000.-
39	Goodyear Lastikleri Türk A.Ş.	71.280.000.-	66	108.000.000.-
40	Hickson Emprenye Maddeleri	379.500.-	33	1.150.000.-
41	İstanbul Turizm ve Otelcilik A.Ş.	122.230.000.-	55,56	220.000.000.-
42	Kervansaray A.Ş.	14.500.000.-	100	14.500.000.-
43	Kortenbach İstanbul Şemsiye Sanayi A.Ş.	5.000.000.-	50	10.000.000.-
44	Kaveh Kablo ve Elektrik Malzemeleri A.Ş.	19.800.000.-	36	25.300.000.-
45	Luxor Lamba Fitolli İmalatı Ltd. Şti.	1.350.000.-	90	1.500.000.-
46	Mannesman-Günerbank Boru End. T.A.Ş.	28.312.870.-	57,14	49.550.000.-
47	Magnesit A.Ş.	20.000.000.-	100	20.000.000.-
48	MAN Kamyon ve Otobüs San. A.Ş.	16.300.000.-	30,185	54.000.000.-
49	Makina Takım End. A.Ş.	32.587.500.-	26,07	125.000.000.-
50	Mako San. ve Tic. A.Ş.	36.550.000.-	43	85.000.000.-
51	Moto-trak Motor ve Traktör Tic. ve San. A.Ş.	36.000.000.-	50	72.000.000.-
52	Muş Meyanköku San. Tic. A.Ş.	6.264.000.-	26,1	24.000.000.-
53	Northern Electric ve Telekomünikasyon A.Ş.	51.000.000.-	51	100.000.000.-
54	Nasaş Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	21.795.000.-	9,77	195.000.000.-
55	Oerlikon Kaynak Elekt. ve Çubuk San. A.Ş.	200.000.-	10	2.000.000.-
56	Otomarsan Otobüs ve Motorlu Araç A.Ş.	9.540.000.-	36	26.500.000.-
57	Oyak-Renault Otomobil Fab. A.Ş.	279.400.000.-	44	635.000.000.-
58	P.Robertat ve S.Konur Gülyeği ve İtiryat San. T.A.Ş.	250.000.-	50	500.000.-
59	Pfizer İlaçları A.Ş.	2.520.000.- ve 1.675.000.- (17 Sayılı Karar'a göre)	60	4.200.000.-
60	Pepsi Cola Mamulleri Ltd. Şti.	1.134.000.-	100	1.134.000.-
61	Perma Sharp Çelik San. A.Ş.	540.000.-	15	3.500.000.-
62	Roche Müstahzarları San. Ltd. Şti.	39.300.000.-	100	39.300.000.-
63	Robert Bosch Türk Mot. Araç Yan. San. A.Ş.	24.455.400.-	60	40.759.000.-
64	Sace Elektrik A.Ş.	1.575.000.-	6,43	20.000.000.-
65	Santral Dikiş San. A.Ş.	14.661.000.-	75	19.548.000.-
66	Sandoz İlaç San. A.Ş.	8.000.000.-	80	10.000.000.-

Sıra No	FİRMA UNVANI	Kararnameye Göre Yabancı Sermaye Tutarı (L)	Yabancı Sermayenin Toplam Sermaye Oranı	Kararnameye Göre Toplam Sermaye (L)
67	Simko Tic. ve San. A.Ş.	6.835.000.-	51	13.500.000.-
68	Singer Sanayi A.Ş.	61.930.055.-	99,55	62.210.000.-
69	Sifag Sentetik İplik Fab. A.Ş.	7.543.200.-	7,25	104.000.000.-
70	Sandoz Kimya San. Ltd. Şti.	7.078.642.-	100	7.078.642.-
71	Siirt San. ve Tic. Turizm A.Ş.	6.264.000.-	26,1	24.000.000.-
72	Segman Sanayi A.Ş.	10.000.000.-	30	50.000.000.-
73	Turyağ Türkiye Yağ Mamulâtı San. A.Ş.	23.252.000.-	58,13	40.000.000.-
74	Tudor-Bas A.Ş.	4.900.000.-	49	10.000.000.-
75	Türk Traktör ve Ziraat Mak. A.Ş.	17.500.000.-	25	70.000.000.-
76	Türk Philips Sanayii A.Ş.	38.487.368.-	100	38.487.368.-
77	Tohum Islah Üretme A.Ş.	1.020.000.-	51	2.000.000.-
78	Türk Hoechst San. ve Tic. A.Ş.	14.264.500.- ve 2.605.500.- (17 Sayılı Karara Göre)	79,24	18.000.000.-
79	Türk Pirelli Lastik San. A.Ş.	61.200.000.-	51	120.000.000.-
80	Türk Henkel Kimyevi Mad. San. A.Ş.	3.000.000.-	66,66	4.500.000.-
81	Türk Kablo A.Ş.	34.720.000.-	62	56.000.000.-
82	Türk Ytong San. A.Ş.	600.000.-	5	12.000.000.-
83	Türk Siemens Kablo ve Elektrik San. A.Ş.	41.300.000.-	59	70.000.000.-
84	Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.	27.165.200.-	6,38	425.425.000.-
85	Tütümtex Ticaret A.Ş.	2.225.000.-	75	3.000.000.-
86	Türk Otomotiv End. A.Ş.	37.584.500.-	10,049	374.000.000.-
87	Türk General Elektrik End. A.Ş.	19.227.000.-	51	37.700.000.-
88	The Coca-Cola Export Şişir Şubesi.	38.395.281.-	100	38.395.281.-
89	Türk Tuborg Bira ve Malt Sanayi A.Ş.	21.000.000.-	60	35.000.000.-
90	Tofaş Türk Otomobil Fab. A.Ş.	186.750.000.-	41,5	450.000.000.-
91	Ekmaç Türk Müh. Müt. Müh. A.Ş.	2.400.000.-	40	6.000.000.-
92	Türk Alman Turizm A.Ş.	25.500.000.-	46,36	55.000.000.-
93	Türk Dişticaret Bankası	2.500.000.-	25	10.000.000.-
94	Unilever İş Tic. ve San. Ltd. Şti.	44.760.000.-	80	55.950.000.-
95	Uniroyal End. Türk A.Ş.	90.000.000.-	60	150.000.000.-
96	Wyeth Laboratuvarları A.Ş.	14.000.000.-	100	14.000.000.-
97	Viking Kağıt Selüloz San. A.Ş.	48.717.223.-	56,05	86.917.436.-
		2.817.656.863.-	35,46	7.944.361.060.-

6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunundan Yararlanan Firmaların
Sektörel Dağılımı (31 Aralık 1978)

S E K T Ö R L E R	Firma Sayısı	Kararnameye Göre Yabancı Sermaye (L)	Toplam Yabancı Sermaye içindeki (%)	Kararnameye Göre Toplam Sermaye (L)	Sektörün Toplam Sermayesi içindeki Yab. Sermaye Payı %
I. İMALAT SANAYİİ					
A. Gıda, İçki, Tütün	9	148.294.281.-	5,30	256.479.281.-	57,81
B. Dokuma ve Giyim	2	16.011.000.-	0,56	21.848.000.-	76,06
C. Kağıt	1	48.717.223.-	1,72	86.917.436.-	56,05
D. Lastik	3	222.480.000.-	7,90	378.000.000.-	58,85
E. Plâstik İşleme	1	3.841.277.-	0,13	9.867.000.-	38,93
F. Kimya	21	455.960.212.-	16,20	961.062.975.-	47,44
G. Cam	1	45.544.000.-	1,61	350.000.000.-	13,01
H. Taşıt Araçları	8	698.174.500.-	24,80	1.949.500.000.-	35,81
İ. Madeni Eşya	12	236.113.870.-	8,38	1.735.985.000.-	13,60
J. Makina İmalat	4	96.321.455.-	3,41	119.769.000.-	80,42
K. Tarım-Alet ve Mak	3	64.120.000.-	2,27	242.000.000.-	26,49
L. Elektrik Mak. ve Elkt.	16	318.173.845.-	11,22	590.807.368.-	53,51
M. Çimento-Çimentodan Gerekler	1	24.000.000.-	0,85	80.000.000.-	30,00
O. Yapı Malzemeleri	1	600.000.-	0,02	12.000.000.-	50,00
T O P L A M	83	2.376.351.663.-	84,37	6.793.436.060.-	40,52
II. TARIM	1	1.020.000.-	0,03	2.000.000.-	51,00
III. MADEN	1	20.000.000.-	0,70	20.000.000.-	100,00
IV. HİZMETLER					
A. Turizm	7	384.370.000.-	13,64	679.200.000.-	56,59
B. Bankacılık	2	29.665.200.-	1,05	435.425.000.-	68,12
C. Araşt. Müh. ve Müh. Hiz.	2	4.000.000.-	0,14	10.000.000.-	40,00
D. Ulaştırma	1	2.250.000.-	0,07	4.500.000.-	50,00
T O P L A M	14	441.285.200.-	15,53	1.151.125.000.-	28,33
GENEL TOPLAM	97	2.817.636.863.-	100,00	7.944.561.060.-	35,46

6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanundan Yararlanan Firmaların
Ülkelere Göre Dağılımı (31 Aralık 1978)

MEMLEKET	Firma Sayısı	Kararnamelere Göre Yabancı Sermaye Miktarı.	Toplam Yabancı Sermaye İçindeki Payı %	Kararnamelere Göre Toplam Sermaye	Toplam Sermaye İçindeki Yabancı Sermaye Payı %
1) Almanya	22	342.606.747.-	12,16	812.771.000.-	42,16
2) Amerika	20	540.507.406.-	19,18	2.833.179.281.-	19,07
3) Avusturya	4	25.028.500.-	0,89	32.335.000.-	77,40
4) Belçika	3	54.670.000.-	1,94	363.500.000.-	15,03
5) Danimarka	5	98.617.223.-	3,15	247.917.436.-	35,74
6) Fransa	5	406.909.477.-	14,44	874.820.000.-	46,51
7) Hollanda	6	122.507.368.-	4,35	184.737.368.-	66,00
8) İngiltere	4	58.140.500.-	2,06	145.198.000.-	40,27
9) İsveç	2	5.500.000.-	0,19	22.000.000.-	25,00
10) İsviçre	12	417.253.642.-	14,81	661.878.642.-	63,04
11) İtalya	6	289.056.000.-	10,26	682.931.000.-	42,32
12) Japonya	2	95.000.000.-	3,37	250.000.000.-	38
13) Kanada	1	51.000.000.-	1,81	100.000.000.-	51,00
14) Kuveyt	1	240.000.000.-	8,52	600.000.000.-	40,00
15) Karma	4	90.360.000.-	2,87	133.293.333.-	60,66
T O P L A M	97	2.817.656.363.-	100,00	7.944.561.060.-	35,46

Almanya Asıllı Yabancı Sermayeli Firmalar
(31.12.1978)

FİRMA ADI VE SEKTÖREL DAİİLEM	İSTİHAL KONUSU	YABANCI SERMAYE ORANI (%)	YABANCI SERMAYE (1)	TOPLAM SERMAYE (2)	ADRESİ
İMALAT					
Gıda Sanayii					
1) Turyağ Türkiye Yağ ve Mamullatı San. T.A.Ş.	Yemeklik Yağ	58.132	23.252.000.-	40.000.000.-	Anadolı Cad. No:84 <u>TURAN/İZMİR</u>
2) Muş Meyanöku San. ve Tic. A.Ş.	Meyan özü, siyah şeker ve meyan ekstratı üretimi.	26.1	6.264.000.-	24.000.000.-	MUŞ
3) Siirt San. Tic. ve Turizm A.Ş.	Meyan özü, siyah şeker ve meyan ekstratı üretimi.	26.1	6.264.000.-	24.000.000.-	SIIRT
	T O P L A M	40.66	35.780.000.-	88.000.000.-	
PLASTİK					
4) Derby Plâstik Fab. A.Ş.	Plâstik eşya imali	38.93	3.841.277.-	9.867.000.-	Kartaltepe Akse Cad. No:15 <u>Bakırköy/İSTANBUL</u>
KİMYA SANAYİİ					
5) Birleşik Alman İlaç Fab. Türk Ltd. Şti.	İlaç müstahzar imali	77.5	20.522.000.-	26.480.000.-	Davutpaşa Cad. No:36 <u>Topkapı/İSTANBUL</u>
6) Türk Hoechst San. ve Ticaret A.Ş.	İlaç ve müstahzar imali	79.24	14.264.500.-	18.000.000.-	Büyükdere Cad. No:66 Beyazıt - Hani. <u>Beşiktaş/İSTANBUL</u>
7) Bayer Tarım İlaçları San. Ltd. Şti.	Ziraî mücadele ilaçları imali	100	27.415.000.-	27.415.000.-	Kemankeş Cad. No:231 İcî Hah <u>Topkapı/İSTANBUL</u>
8) Bayer Türk Kimya San. Ltd. Şti.	İlaç imali	100	7.200.000.-	7.200.000.-	Meclisi Mebusan Cad. Saadet Han 33/4 <u>Fındıklı/İSTANBUL</u>
9) Türk Henkel Kimyevi Maddeler San. ve Ticaret A.Ş.	Mensucat ve deri yardımcı maddeleri imali	66.66	3.000.000.-	4.500.000.-	Halaskargazi Cad. No: 242/2 <u>Osmanbey/İSTANBUL</u>
10) Sifaş Sentetik İplik Fab. A.Ş.	Sentetik iplik imali	7.25	7.543.200.-	104.000.000.-	Pilot Sanayi Bölgesi <u>BURSA</u>
	T O P L A M	42.64	79.944.700.-	187.595.000.-	
ELEKTRİK MAKİNA VE ARAÇLARI					
11) Simko Ticaret ve San. A.Ş.	Elektrik teçhizatı ve aksamı imali	51	6.833.000.-	13.500.000.-	Meclisi Mebusan Cad. No: 55 <u>Fındıklı/İSTANBUL</u>
12) AEG Etil Elektrik Endüstrisi A.Ş.	Transformatörleri Elektrik motorları gatl cihazları ve yardımcı maddeleri imali.	51	32.640.000.-	64.000.000.-	Ankara Asfaltı üzeri <u>Keçiören/ANKARA</u>
13) U.Çoruhlu İst. Elektrik ve Galvaniz Akadurleri San. A.Ş.	Elektrik Kuvvetleri imali	32	4.800.000.-	15.000.000.-	Ortubahar Sok. No: 25 <u>Beşiktaş/İSTANBUL</u>
	T O P L A M	47.9	44.323.000.-	92.500.000.-	

<u>FİRMA ADI VE SEKTÖREL DAİİLEMLİ</u>	<u>İSTİHAL KONUSU</u>	<u>YABANCI SERMAYE ORANI (%)</u>	<u>YABANCI SERMAYE (L)</u>	<u>TOPLAM SERMAYE (L)</u>	<u>ADRESİ</u>
<u>MADENİ DİNYA SANAYİİ</u>					
14) Maanmesan Sİmerbank Boru End. T.A.Ş.	Boru imal ve satışı	57.14	28.312.370.-	49.550.000.-	Yenidoğan Sigorta Hastanesi Karşısı <u>İZMİR</u>
15) Kortembach İstanbul Şensiye San. A.Ş.	Şensiye iskelesi aksamı imalatı	50	5.000.000.-	10.000.000.-	Meclisi Mebusan Cad. Genel Sigorta Han. 481-487 <u>Salıpazarı/İSTANBUL</u>
16) Makina Takım Endüstrileri A.Ş.	Makina Parçaları ve donatım aksamı imali.	26.07	32.587.500.-	125.000.000.-	Tinel Cad. No:18 <u>Karaköy/İSTANBUL</u>
	T O P L A M	35.7	65.900.370.-	184.550.000.-	
<u>MAKİNA SANAYİİ</u>					
17) Robert Bosch Türk Motorlu Araçlar Yan Sanayii A.Ş.	Dizel motorları için enjektör memesi imal etmek.	60	24.455.400.-	40.759.000.-	Organize Sanayi Bölgesi <u>BURSA</u>
<u>TARİHİ İMAL VE ONARIM SANAYİİ</u>					
18) Otomaraan Otobüs ve Motorlu Araçlar Sanayii A.Ş.	Otobüs karoseri Fab. kurmak	36	9.540.000.-	26.500.000.-	Burma Çeşme Sok. Askeri Fırın Yolu Kat: 2 <u>Topkapı/İSTANBUL</u>
19) M.A.N. Kanyon ve Otobüs San. A.Ş.	Otobüs imali	20.185	16.300.000.-	54.000.000.-	Çarpıcı Yolu No:10 <u>Topkapı/İSTANBUL</u>
	T O P L A M	32.10	25.840.000.-	80.500.000.-	
<u>TARIM ALET VE MAKİNALARI</u>					
20) Mototrak Motor ve Traktör Tic. ve Sanayii A.Ş.	6-25 BG'de dizel ve benzin motorları dişli ve dişli kutuları, bahçe tipi traktörler, motokültivatörler imali	50	36.000.000.-	72.000.000.-	Büyükdere Cad. No:99 <u>Kecidiyeköy/İST</u>
<u>TARIM</u>					
21) Tohum İslah ve Üretim T.A.Ş.	Şeker pancarı ve her türlü ziraî tohumun islah ve üretimi ile meşgul olmak.	51	1.020.000.-	2.000.000.-	Kısılmamak Cad. 48 <u>Kocatepe/ANKARA</u>
<u>HİZMETLER</u>					
<u>Turizm</u>					
22) Türk Alman Turizm A.Ş.	Turizm hizmetleri	45.36	25.500.000.-	55.000.000.-	Meclisi Mebusan Cad. No: 53 <u>Fındıklı/İSTANBUL</u>
	T O P L A M	42.16	342.606.747.-	912.771.000.-	

A.B.D. ASİLLİ YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR
(31.12.1978)

ŞİRKET ADI VE SEKTÖREL DAİİLE	İSTİHAL KONUSU	YABANCI SERMAYE ORANI (%)	YABANCI SERMAYE (L)	TOPLAM SERMAYE (L)	ADRESİ
İMALAT					
Gıda Sanayii					
1) Pepsi-Cola Mamulleri Ltd. Şti.	Pepsi-Cola konsantresi imalı	100	1.134.000.-	1.134.000.-	Maltepe Yolu No:3 Topçular-Rami/İSTANBUL
2) The Coca-Cola Export Corporation İzmir Şubesi.	Coca-cola şıdı imalı	100	38.395.281.-	38.395.281.-	1378 Şokak No: 4 İZMİR
	T O P L A M	100	39.529.281.-	39.529.281.-	
KİMYA SANAYİİ					
3) Er-Squibb and Sons İşleri A.Ş.	İlaç ve müstahzar imalı	92.17	5.967.000.-	6.477.000.-	Büyükdere Cad. P.K.116 Şişli-Leylaz/İST
4) Wyeth Laboratuvarları A.Ş.	İlaç hammaddeleri, çocuk maması ve diğer tıbbi müstahzar imalı.	100	14.000.000.-	14.000.000.-	Merkezi Eski Mevlavihane Kapı Yolu No:5 Topkapı/İSTANBUL
5) Apex Kimyevi Mad. İmalat A.Ş.	Tekstil Sanayinde kullanılan boyu, apre maddeleriyle deri, kağıt sanayii yardımcı maddeleri imalı.	36.50	269.370.-	738.000.-	Muhurdarade Han 127 Bahçekapı/İSTANBUL
	T O P L A M	95.39	20.236.370.-	21.215.000.-	
LİSTİK SANAYİİ					
6) Goodyear Lastikleri T.A.Ş.	Goodyear marka iç ve dış lastikler, kara nakil vasıtaları vantilatör kayışları ve The Goodyear fire and Rubber elemanları imal etmek.	66	71.280.000.-	108.000.000.-	Garaşan Cad. No:20 Beşiktaş/İSTANBUL
7) Uniroyal Endüstri T.A.Ş.	Lastik ve ilgilili malzeme imalı	60	90.000.000.-	150.000.000.-	Ordu Han Katı: 2-3 Salıncak/İSTANBUL
	T O P L A M	62.51	161.280.000.-	258.000.000.-	
MADENİ EŞYA					
8) Perma Sharp Çelik San. A.Ş.	Tıraş bıçağı imal etmek	15	540.000.-	3.500.000.-	Karantina Sok. No:8 Karaköy/İSTANBUL
9) Havaş Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Alüminyum levha ve folyo imalı	9.769	21.795.000.-	195.000.000.-	Büyükdere Cad. No:48/4-5 Mecidiyeköy/İST
10) Borusan Gemlik Boru Tesis. A.Ş.	Kaynaklı su ve gaz boruları imalı	10	6.000.000.-	60.000.000.-	Şeker Sigorta Han 325/1 Salıncak/İST
11) Döğtaş Dökümculük Tic. ve San. A.Ş.	Motor bloku, motor kapağı otomotiv sanayi ve traktörler için gerekli diğer parçaların dökümü.	10	23.000.000.-	230.000.000.-	Büyükdere Cad. No:101 Kat:4 Zeyrettape/İSTANBUL
12) Asil Çelik San. A.Ş.	Karbon ve alaşımlı çelik üretimi.	10	100.000.000.-	1.000.000.000.-	Büyükdere Cad. 121/6 Ercan Han Zeyrettape/İSTANBUL
	T O P L A M	10.15	151.335.000.-	1.488.600.000.-	

<u>FİRMA ADI VE SEKTÖREL DAĞILIM</u>	<u>İSTİĞAL KONUSU</u>	<u>YABANCI SERMAYE ORANI (%)</u>	<u>YABANCI SERMAYE (TL)</u>	<u>TOPLAM SERMAYE (TL)</u>	<u>ADRESİ</u>
<u>MAKİNA İMALAT</u>					
13) Singer Sanayi A.Ş.	Dikiş makineleri, bunların yedek parça ve motorları imali.	99.55	61.930.055.-	62.210.000.-	Tugay Yolu No:92 Cevizli Maltepe/İST
<u>ELEKTRİK MAKİNA VE CİHAZLARI VE ELEKTRONİK SAN.</u>					
14) Türk General Elektrik Endüstrisi A.Ş.	Elektrik motorları, buzdolapları ve soğutucular imal etmek.	51	19.227.000.-	37.700.000.-	Davutpaşa Cad. No:16 Topkapı/İST
15) General Elektrik Türk A.Ş.	Tenvirat ampulü, fluorescent ampul imali.	60	7.500.000.-	12.500.000.-	Davutpaşa Cad. Takedi Nevki Topkapı/İST
	T O P L A M	53.84	26.727.000.-	50.200.000.-	
<u>TAİT ARAÇLARI İMAL VE ONARIM SANAYİİ</u>					
16) Türk Otomotiv End. A.Ş.	Karayolları taşıtları, ziraat makina ve aletleri ve yedek parça imali	10.049	37.584.500.-	374.000.000.-	Fındıklı Han Kat:3 Fındıklı/İSTANBUL
<u>TARIM ALET VE MAKİNALARI SANAYİİ</u>					
17) Çukurova Makina ve İmalat A.Ş.	Zirai ve sınıai makineler, araçlar, yedek parça ve traktör montaj ve imali.	10.62	10.620.000.-	100.000.000.-	Beşikdere Cad. 31/11/İSTANBUL
<u>BANKACILIK</u>					
18) Türk Diş Tic. Bankası A.Ş.	Diş Ticaret teşvik amacıyla banka kurulması ve modern bankacılık tekniğinin benimsenmesine yardımcı olmak.	25	2.500.000.-	10.000.000.-	Cumhuriyet Cad. No:199-201 Etiler/İSTANBUL
19) Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.	Özel sektörlü teşvik suretiyle ekonomik kalkınmaya hizmet ve bu amacın gerçekleştirilmesinde üretken özel girişimlerin iştirak ve kredi yolu ile finansmanını temin etmek.	6.38	27.165.200.-	425.425.000.-	Meclisi Mebusan Cad. No:137 Fındıklı/İSTANBUL
	T O P L A M	68.12	29.665.200.-	435.425.000.-	
<u>MÜHENDİSLİK ARASTIRMA VE MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ</u>					
20) Binaş-Birleşik İnşaat ve Mühendislik A.Ş.	Mühendislik ve müşavirlik hizmetleri	40	1.600.000.-	4.000.000.-	Barbaros Bulvarı Yıldız İşhanı No:7 Beşiktaş/İSTANBUL
	T O P L A M	19,1	540.507.406.-	2.833.179.281.-	

15
AVUSTURYA ASİLLİ YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR
(31.12.1977)

FİRMA ADI VE SEKTÖREL DAĞILIM	İSTİFAL KONUSU	YABANCI SERMAYE ORANI(%)	YABANCI SERMAYE (TL)	TOPLAM SERMAYE (TL)	ADRESİ
<u>İMALAT</u>					
<u>Dokuma ve Giyim Eşyası</u>					
1) Luxor Lâmba Fitili İmalâtı Limited Şirketi	Lüks Lâmbası fitili imali	90	1.350.000.-	1.500.000.-	Ağırefendi Cad. İshaniye Han 201-203 İSTANBUL
<u>Madeni Eşya Sanayii</u>					
2) Bühler Kaynak Çubukları Elektrotları San. ve Ticaret A.Ş.	Elektrot Fabrikası kurmak	33.73	674.600.-	2.000.000.-	Kirekçiler Cad. 23/5 Karaköy/İSTANBUL
3) Bühler Sert Maden ve Takım San. ve Ticaret A.Ş.	Sert maden uçları torna matkap uç imali	34	3.003.900.-	8.835.000.-	Kartal Y. Köpek Ankara Asfaltı Hacısefer Kuyusu Mevkii İSTANBUL
	TOPLAM	33.95	23.678.500.-	10.835.000.-	
<u>Madencilik</u>					
4) Magnesit A.Ş.	Magnesit madenleri işletmek, fırınlanmış magnesit imal ve ihraç etmek	100	20.000.000.-	20.000.000.-	Gümüşsuyu Cad. Gümüşsuyu Palas 26/9 Taksim/İSTANBUL
	GENEL TOPLAM	77.40	25.028.500.-	32.335.000.-	

BELÇİKA ASILLI YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR
(31.12.1978)

<u>FİRMA ADI VE SEKTÖREL DAĞILIM</u>	<u>İSTİHAL KONUSU</u>	<u>YABANCI SERMAYE ORANI (%)</u>	<u>YABANCI SERMAYE (2)</u>	<u>TOPLAM SERMAYE (2)</u>	<u>ADRESİ</u>
<u>İMALAT</u>					
1) Atlas Copco Makinaları İmalât A.Ş.	Komp resör, delici ve kırıcı tabancala- rı ve teferruatının imali.	67	7.236.000.-	10.800.000.-	Büyükdere Cad. No:125 Zincirlikaya/İSTANBUL
<u>CAM SANAYİİ</u>					
2) Anadolu Cam Sanayi A.Ş.	Düa cam, şişe ve sınaî kaplar imal etmek	13.01	45.544.000.-	390.000.000.-	Uray Cad. No:134 <u>MERSİN</u>
<u>HİZMETLER</u>					
<u>Turizm</u>					
3) Beyselmilel Otelcilik Turizm A.Ş.	Turizm ve otelcilik hizmetleri.	79	1.890.000.-	2.700.000.-	İstiklâl Cad. No: 379 Da 5 Türköl Hanı. 2 Etiler/İSTANBUL
		15.04	54.670.000.-	363.500.000.-	

17
DANIŞMANLIK MENŞELİ FİRMALAR
(31.12.1978)

FİRMA ADI VE SEKTÖREL DAĞILIM	İSTİĞAL KONUSU	YABANCI SERMAYE ORANI(%)	YABANCI SERMAYE (TL)	TOPLAM SERMAYE (TL)	ADRESİ
<u>İMALAT</u>					
<u>Kıyma Sanayii</u>					
1) Dyo Sadolin Sentetik ve Selülozik Boya Vernik Fab. A.Ş.	Boya imali	40	4.000.000.-	10.000.000.-	Bornova ikinci sokağı No:46 İZMİR
<u>İçki Sanayii</u>					
2) Türk Tuborg Bira ve Malt San.A.Ş.	Tuborg biralarını ve malt maddesini imal etmek	60	21.000.000.-	35.000.000.-	Kemalpaşa Yolu Üzeri Bornova/İZMİR(P.K:150
<u>Kâğıt Sanayii</u>					
3) Viking Kâğıt ve Selüloz A.Ş.	Kâğıt ve selüloz imali	56,05	48.717.223.-	86.917.436.-	Gazi Bulvarı 47/49 İZMİR
<u>HİZMETLER</u>					
<u>Mühendislik Araştırma ve MÜS.HİS.</u>					
4) Tümas Türk Mühendislik Müşavirlik ve Mühendislik A.Ş.	Mühendislik ve müşavir- lik hizmetleri	40	2.400.000.-	6.000.000.-	Ziya Gökalp Cad. 17/2 ANKARA
<u>Turizm</u>					
5) Altınyunus Çeyme Turistik Tesisler A.Ş.	Tatil köyü kurmak	11,36	12.500.000.-	110.000.000.-	Cumhuriyet Bulvarı 159/A-B İZMİR
	GENEL TOPLAM	35,74	88.617.223.-	247.917.436.-	

FRANSA ASILLI YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR

(31.12.1978)

FİRMA ADI VE SEKTÖREL DAİİLEM	İSTİHAL KONUSU	YABANCI SERMAYE ORANI (%)	YABANCI SERMAYE (L)	TOPLAM SERMAYE (L)	ADRESİ
<u>İMALAT</u>					
<u>KİMYA SANAYİİ</u>					
1) P.Robertat S.Konur Gülyığı ve İtiryat Sanayii T.A.Ş.	Gülyığı, meyve suları imal etmek	50	250.000.-	500.000.-	Büyükdere Cad. No:54 Kat: 2/7 Nispetiye/İSTANBUL
<u>ELEKTRİK MAKİNA VE GEREÇLERİ VE ELEKTRONİK SAN.</u>					
2) Etilaş Elektrik teçhizatı imalatı Tesisatı A.Ş.	Transformatör imal ve tamir etmek	24.9	4.151.477.-	16.686.000.-	Kore Şehitler Yolu No:21 Bornova/İZMİR
3) Elektrik Kömürleri Ltd. Şti.	Parça, ark kömürleri, debriyaj kömürleri, yatak ve muhtelif sürtme parçaları gibi v.s. bütün makineler için her türlü kömürlerin imali.	33.33 26.03	878.000.- 5.029.477.-	2.634.000.- 19.320.000.-	Perşembe Pazarı Aslan Han No: 4/2-3-4 Karaköy/İSTANBUL
<u>TABİT İMAL VE ONARIM SANAYİİ</u>					
4) Oyak-Renault Otomobil Fab. A.Ş.	Motor ve dişli kutusu ana imalatını başlangıçta gerçekleştirmek suretiyle binek otomobili imal etmek.	44	279.400.000.-	635.000.000.-	Mecidiyeköy Cad. 325 Fındıklı/İST
<u>HİZMETLER</u>					
<u>TURİZM</u>					
5) İstanbul Turizm ve Otelcilik A.Ş.	Turizm hizmetleri	55.56 46.51	122.230.000.- 406.909.477.-	220.000.000.- 874.820.000.-	Sakın Salim Çıkması No: 10 Beşiktaş/İSTANBUL

HOLLANDA ASILLI YABANCI SERMAYELI

FIRMALAR
(31.12.1978)

FIRMA ADI VE SEKTÖREL DAĞILIM	İSTİFAL KONUSU	YABANCI SERMAYE ORANI (%)	YABANCI SERMAYE (TL)	TOPLAM SERMAYE (TL)	ADRESİ
<u>İMALAT</u>					
<u>Gıda Sanayii</u>					
1) Unilever İğ Tic. ve San. Türk Ltd. Şti...	Margarin v.s. nebati yağ imali	80	44.760.000.-	55.950.000.-	Cumhuriyet Cad. No: 16 Harbiye/İSTANBUL
2) Dosan Konserve San. ve Tic.A.Ş.	Domates salçası ve konserve imal etmek	14.28	5.000.000.-	35.000.000.-	Büyükdere Cad. No: 15 Şişli/İSTANBUL
	TOPLAM	54.71	49.760.000.-	90.950.000.-	
<u>Elektrik Makina ve Gereçleri ve Elektronik Sanayii</u>					
3) Türk Philips San. A.Ş.	Elektronik cihazları imali	100	38.487.368.-	38.487.368.-	İncilli Cad. No: 78-79 Beşiktaş/İSTANBUL
4) Baştaş Birleşik Aydınlatma San. ve Tic. A.Ş.	Çeşitli ampul ve ilgili aksam imali	49	11.760.000.-	24.000.000.-	Nispetiye Cad. No: 1/3 Levent/İSTANBUL
5) Kavel Kablo ve Elektrik malzemeleri A.Ş.	Elektrik ve enerji nakil kabloları imali	36	19.800.000.-	25.300.000.-	Bankalar Cad. Yankı Kapı Sok. No: 1 Karaköy/İSTANBUL
	TOPLAM	79	70.047.368.-	87.787.368.-	
<u>Makina İmalatı</u>					
6) Grasso Soğuk Hava Tesisleri Sanayi A.Ş.	Soğuk hava tesisleri imali	45	2.700.000.-	6.000.000.-	Kılıçkaya Asfaltı 18/20 Cankarşamba/İst.
	GENEL TOPLAM	66	122.507.368.-	184.737.368.-	

İNGİLTERE ASILLI YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR
(31.12.1979)

FİRMA ADI VE SEKTÖREL DAĞILIM	İSTİĞAL KONUSU	YABANCI SERMAYE ORANI (%)	YABANCI SERMAYE (TL)	TOPLAM SERMAYE (TL)	ADRESİ
<u>İMALAT</u>					
<u>Kimya Sanayii</u>					
1) Hickson Empronye Maddeleri End. Limited Şirketi	Tanalith grubu haşeb empronye yangın önle- yici kimyevi maddeler imali	33	379.500.-	1.150.000.-	Manifaturacılar Çarşısı 4413 Unkapanı/Ist.
<u>İnşaat İmal ve Onarım Sanayii</u>					
2) BMC San. ve Tic. A.Ş.	Motorlu vasıtalar ve yedek parçaları imali	26	28.600.000.-	110.000.000.-	Gazi Bulvarı No: 47/49 İZMİR
<u>Dokuma ve İyim Sanayii</u>					
3) Santral Dikiş Sanayii A.Ş.	Dikiş ve nakış iplik- leri imali	75	14.661.000.-	19.548.000.-	Cumhuriyet Cad. 16/8 Harbiye/İSTANBUL
<u>HİZMETLER</u>					
<u>Turizm</u>					
4) Kervansaray A.Ş.	Turizm hizmetleri	100	14.500.000.-	14.500.000.-	Cumhuriyet Cad. Ege San Harbiye/İSTANBUL
	GENEL TOPLAM	40.27	58.140.500.-	145.198.000.-	

ISVEÇ ASILLI YABANCI SERMAYELI FIRMALAR
(31.12.1978)

FİRMA ADI VE SEKTÖREL DAĞILIM	İSTİSAL KONUSU	YABANCI SERMAYE ORANI (%)	YABANCI SERMAYE (TL)	TOPLAM SERMAYE (TL)	ADRESİ
<u>İMALAT</u>					
<u>Yapı Malzemeleri Sanayi</u>					
1) Türk Ytong Sanayii A.Ş.	Yapı malzemeleri imali	5	600.000.-	12.000.000.-	Atlantik Han Kat: 4 Fındıklı/İSTANBUL
<u>Elektrik Makina ve Elektronik</u>					
2) Tudor-Eas	Denizaltı aküsü, sanayi aküsü, tüpçuk imali	49	4.900.000.-	10.000.000.-	EAS Akümülatör Plastik ve Isı Sanayii A.Ş. Yakacık-Kartal/İSTANBUL
	TOPLAM	25.00	5.500.000.-	22.000.000.-	

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İSVİÇRE ASİLLİ YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR
(31.12.1978)

BİRİCİ ADI VE SEKTÖREL DAĞILIMI	İSTİŞAL KONUSU	YABANCI SERMAYE ORANI (%)	YABANCI SERMAYE (TL)	TOPLAM SERMAYE (TL)	ADRESİ
<u>İMALAT</u>					
<u>Tütün Sanayii</u>					
1) Tütünteks A.Ş.	Yaprak tütün işleme ve değerlendirme ve ihrac etmek	75	2.225.000.-	3.000.000.-	Eski Bornova Yolu Etibank Trafo İstasyonu Yanı İZMİR (P.K: 10)
<u>Lastik Sanayii</u>					
2) Türk Pirelli Lastikleri A.Ş.	Otomobil lastiği imalı	51	61.200.000.-	120.000.000.-	Büyükdere Cad. No: 117 Gayrettepe/İSTANBUL
<u>Kimya Sanayii</u>					
3) Sandoz İlaç San. Ltd. Şti.	İlaç ve müstahzar imalı	80	8.000.000.-	10.000.000.-	Kasım Dirik Mah. Boya Fab. Sok. No: 5 Bornova/İZMİR
4) Roche Müstahzarları San.Ltd.Şti.	Roche spesiyaliteleri, bazı önemli aktif maddelerden D-Pankhanol Synkavit müessir maddesi libriumun müessir maddesi ve butasolinil müessir maddesi imalı	100	39.300.000.-	39.300.000.-	Büyükdere Cad. No: 181 Büyükdere/İSTANBUL
5) Sandoz Kimya Sanayii Ltd.Şti.	Kimyasal maddeler imalı	100	7.078.642.-	7.078.642.-	Barbaros Bulvarı Akdoğan Sok. No: 53 Beşiktaş/İSTANBUL
6) Basf Sünerbank Türk Kimya San.A.Ş.	Deri, tekstil, kâğıt ve benzeri sanayilerde kullanılacak ham maddeler imalı	60	36.000.000.-	60.000.000.-	Sethatlı No: 13/15 Kabataş/İSTANBUL
7) Dr. Ciba Geigy ilaç San. A.Ş.	İlaç ve müstahzarat imalı	75	3.000.000.-	4.000.000.-	Veliefendi Köşü Yolu Çarşıca Cennetiye Bakırköy/İSTANBUL
	TOPLAM	77.9	93.378.642.-	120.378.642.-	
<u>Çimento ve Çimentodan Gereçler San.</u>					
8) Eternit Sanayii.Ş.	Amyantlı çimentodan mamul tazyikli su boruları ve aksesuarları imalı	30	24.000.000.-	30.000.000.-	Büyükdere Cad.Beytem İş Hanı Kat.9 Şişli/İSTANBUL
<u> taşıt İmal ve Onarım Sanayii</u>					
9) Chrysler Sanayii	Kamyon ve diğer taşıt araçları ve yedek parçaları imalı	60	60.000.000.-	100.000.000.-	Taksim Sarayı 701-703 Taksim/İSTANBUL
<u>Madeni Esya Sanayii</u>					
10) Oerlikon Kaynak Elektrotları San.A.Ş.	Kaynak elektrotları imalı	10	200.000.-	2.000.000.-	Perçemli Sok. 11-13 Karaköy/İSTANBUL
<u>Ulaştırma</u>					
11) Continental Export Türk A.Ş.	Memleketimizde üretilen ve üretimi geliştirmekte olan tarımsal ürünlerin ihracı amacı ile işletmesi depolanması taşınması, sürüm ve satış pazarlanması ve ayrıca ithal malların dışarıdan Türkiye'ye taşınması	50	2.250.000.-	4.500.000.-	Cumhuriyet Cad. 173/6 Harbiye/İSTANBUL
<u>Turizm</u>					
12) Antalya S.A. (TransTürk Holding A.Ş.)	Zonaklama tesisleri ve yan hizmet ünitelerinin gerçekleştirilmesi	75	174.000.000.-	232.000.000.-	Tunalı Cad. No:18 TransTürk Han Gayrettepe/İst.
	GENEL TOPLAM	63.04	417.253.642.-	661.378.642.-	

İTALYAN ASILLI YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR
(31.12.1978)

FİRMA ADI VE SEKTÖREL DAĞILIM	İSTİFAL KONUSU	YABANCI SERMAYE ORANI (%)	YABANCI SERMAYE (TL)	TOPLAM SERMAYE (TL)	ADRESİ
<u>İMALAT</u>					
<u>Kimya Sanayii</u>					
1) Carlo Erba İlaç Fab. Ltd. Şti.	İlaç imali	100	12.931.000.-	12.931.000.-	Davutpaşa Cad. Cebe Alibey Sok. No:12 Topkapı/İSTANBUL
<u>Elektrik Makina ve Gereçleri ve Elektronik Sanayii</u>					
2) Mako San. ve Ticaret A.Ş.	Otomotiv Sanayiinde lüzumlu elektrik, yakıt ve taşıyıklı hava teçhizatını imal etmek	43	36.550.000.-	85.000.000.-	Malaszkargazi Cad. Çankaya Apt. 266/2 Şişli/İSTANBUL
3) Sace Elektrik A.Ş.	Elektrik şalterleri imali	6,43	1.575.000.-	20.000.000.-	Hecatibey Cad. Kasımpılar Sok.1/3 Karaköy/İst.
	TOPLAM	36,31	38.125.000.-	105.000.000.-	
<u>Tarım Alet ve Makinaları İmalât Sanayii</u>					
4) Türk Traktör ve siraat makinaları A.Ş.	Traktör ve siraat makinaları imali	25	17.500.000.-	70.000.000.-	Öğürçin Yolu No: 96 Gazi/ANKARA
<u>Taşıt İmal ve Onarım Sanayii</u>					
5) Tofaş Türk Otomobil Fab. A.Ş.	Otomobil imali	41,5	186.750.000.-	450.000.000.-	Zincirlikuyu Büyükdere Cad. No: 145 Kat.4-5 Levent/İSTANBUL
<u>HİZMETLER</u>					
<u>Turizm</u>					
6) Akdeniz Turistik Tesisler A.Ş.	Antalyanın Kemer bucağı eski köy altı mevkiinde bir tatil köyü kurmak	75	33.750.000.-	45.000.000.-	Cumhuriyet Cad. 169/2 Elmadat/İSTANBUL
	JENEL TOPLAM	42,32	299.056.000.-	682.931.000.-	

JAPONYA ASILLI YABANCI SERMAYELI FİRMALAR
(31.12.1978)

<u>FİRMALAR ADI VE SEKTÖREL DAİİLEM</u>	<u>İSTİHAL KONUSU</u>	<u>YABANCI SERMAYE</u> <u>ORANI (%)</u>	<u>YABANCI SERMAYE</u> <u>(L)</u>	<u>TOPLAM SERMAYE</u> <u>(L)</u>	<u>ADRESİ</u>
<u>İMALAT</u>					
<u>TAÇİT ARAÇLARI İMAL VE ONARIM SANAYİİ</u>					
1) Anasa, Anadolu Nissan Otomotiv Ticaret	Pikap, van, kamyonet, panel, benzin- li motor, dişli kutuları, motorlu oto- bus ve minibüs şasileri imal etmek.	40	80.000.000.-	200.000.000.-	Esirler Sok. 1/1 Etiler/İST
<u>MADENİ ESYA SANAYİİ</u>					
2) Segman San. A.Ş.	Segman silindir gömleği piston hava soğutmalı silindirler transmisyon ak- sarı imal etmek.	30	15.000 .000.-	50.000.000.-	Odakule İş Merkezi Kat: 7
	<u>T O P L A M</u>	38	95.000.000.-	250.000.000.-	<u>Beşiktaş/İSTANBUL</u>

KANADA ASILLI YABANCI SERMAYELI FİRMALAR
(31.12.1978)

<u>FİRMA ADI VE SEKTÖREL DAİİLE</u>	<u>İSTİHAL KONUSU</u>	<u>YABANCI SERMAYE ORANI (%)</u>	<u>YABANCI SERMAYE (TL)</u>	<u>TOPLAM SERMAYE (TL)</u>	<u>ADRESİ</u>	<u>E</u>
<u>İİALAT</u> Elektrik Makinaları ve Elektronik Sanayii	Santral teçhizatı ve otomatik telefon makinası imali	51	51.000.000.-	100.000.000.-	Elandağ Cad. Umraniye Uskudar/İst.	
1) Northern Elektrik Telekomünikasyon A.Ş.						

KUVEYT ASILLI YABANCI SERMAYELI FIRMALAR
(31.12.1978)

FIRMA ADI VE SEKTÖREL DAĞILIMI	İSTİFAL KONUSU	YABANCI SERMAYE ORANI (%)	YABANCI SERMAYE (TL)	TOPLAM SERMAYE (TL)	ADRESİ
<u>İMALAT</u> <u>Kimya Sanayii</u>					
1) Akdeniz Gübre Sanayii A.Ş.	Gübre imali	40	240.000.000.-	600.000.000.-	P.K: 227 MERSİN

KARMA YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR
(31.12.1978)

FİRMA ADI VE SEKTÖREL DAĞILIM	İSTİHAL KONUSU	YABANCI SERMAYEYE KATILAN MİZLEKETLER	YABANCI SERMAYE ORANI (%)	YABANCI SERMAYE (3)	TOPLAM SERMAYE (2)	ADRESİ
<u>İMİALAT</u> <u>KİMYA SANAYİİ</u>						
1) Çiner Viçek ve Nebatat Esansları Fab. A.Ş.	Gülden ve kokulu diğer bitkilerden yağ elde etmek ve katı gülyagi yap- mak.	FRANSA-İSVİÇRE	75	2.320.000.-	3.093.333.-	Vakıf İşhanı Kat: 4 No: 5 <u>ANTALYA</u>
2) Prizer İlaçları A.Ş.	İlaç ve müstahzar imali	BELÇİKA-VENEZUELLA	60.36 (17 Sayılı Karara Göre 1.675.000)	2.520.000.-	4.200.000.-	Muallim Hacı Cad. Bostan Çikması No: 3 <u>Ortaköy/İSTANBUL</u>
		TOPLAM	66.36	4.840.000.-	7.293.333.-	
<u>ELEKTRİK MAKİNA VE GEREÇLERİ VE ELEKTRİK SANAYİİ</u>						
3) Türk Siemens Kablo ve Elektrik San. A.Ş.	Plastik izolasyonlu alçak ve yük- sek gerilimli yer altı kabloları ve telekomünikasyon kablosu imali.	ALMANYA-FİNLANDİYA	59	41.300.000.-	70.000.000.-	P.K. 4 <u>Mudanya/İSTANBUL</u>
4) Türk Kablo A.Ş.	Kablo ve iletkenle ilgili malzeme imali.	FİNLANDİYA-İSVİÇRE A.B.D.	62	34.720.000.-	56.000.000.-	İnönü Cad. 6951 <u>Tekir/İSTANBUL</u>
		TOPLAM	60.33	76.020.000.-	126.000.000.-	
		GENEL TOPLAM	60.66	80.860.000.-	133.293.333.-	

DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI, AVRUPA EKONOMİK
TOPLULUĞU ÖZEL İHTİSAS KOMİSYONU RAPORU

GİRİŞ :

Türkiye-Avrupa Ekonomik Topluluğu ilişkilerinin Geçiş Dönemi koşullarının yeniden düzenlenmesi için Türkiye'nin ileri süreceği önerilerin saptanmasına yardımcı olmak üzere, Başbakanlık Makamının 8 Ağustos 1974 tarih ve 148-109/4581 sayılı yazısı ile kurulmuş bulunan DPT AET Özel İhtisas Komisyonu çalışmalarını tamamlamıştır. Komisyon çalışmalarını alt komisyonlar çerçevesinde yürütmüştür. DPT, AET Özel İhtisas Komisyonunun ve Alt Komisyonların toplantı tarihleri ve bu toplantıya katılanların listeleri Ek : 1 de verilmektedir. Alt Komisyonlardan biri Tarım, Sanayi ve Ticaret sorunlarını, diğeri ise İçgüç, Sermaye Hareketleri ve Yerleşme Sorunlarını incelemiştir. Alt Komisyonların belirtilen konularda hazırlamış olduğu raporlar, DPT AET Özel İhtisas Komisyonunda tartışılmıştır. Tarım, Sanayi ve Ticaret Alt Komisyonunun hazırlamış olduğu rapor DPT AET Özel İhtisas Komisyonunun 3 Ekim 1974 tarihli toplantısında görüşülmüş ve gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, DPT AET Özel İhtisas Komisyonu raporu olarak oybirliği ile kabul edilmiştir. İçgüç, Sermaye Hareketleri ve Yerleşme Sorunları Alt Komisyonunun hazırladığı rapor ise DPT AET Özel İhtisas Komisyonunun 3 Kasım 1974 tarihli toplantısında incelenerek kabul edilmiştir.

Birinci Baskı : YTŞB Baskı Biriminde
Kasım 1974 de 300 Adet Basılmıştır.

İkinci Baskı : YTŞB Baskı Biriminde
Şubat 1975 de 300 Adet Basılmıştır.

Üçüncü Baskı : YTŞB Baskı Biriminde
Mayıs 1976 da 300 Adet Basılmıştır.

Devlet Planlama Teşkilatının Kurulması Hakkındaki 81 sayılı Kanunun 7 ve 8 inci maddelerine göre kurulan Özel İhtisas Komisyonunun Raporudur. Devlet Planlama Teşkilatının izni olmadan yayın ve referans için kullanılamaz.

Tarım, Sanayi ve Ticaret Alt Komisyonunun raporu,

1. "Taviz Dengesi"ne ilişkin sorunlar ve bu dengenin yeniden kurulmasına yönelik somut öneriler,
2. Miktar Kısıtlamalarının "liberasyon uygulamaları" yolundan kaldırılmasına ilişkin yükümlerin Türk Sanayinin korunması alanında doğurmuş olduğu sorunlar, bunların Protokollar çerçevesinde çözüm olanakları ve somut öneriler,
3. Miktar Kısıtlamalarının "Global Kontenjanlar" açılması ve bunların "genişletilmesi" yolundan kaldırılması alanında ki yükümlerin doğurabileceği sorunlar ve somut öneriler,
4. Gümrük vergilerinin kaldırılması ve Ortak Gümrük Tarifesiine uyum alanlarındaki sorunlar ve somut öneriler,
5. Ortak Tarım Politikasına uyum sorunu ve somut öneriler,
6. Üçüncü Ülkelerle ilişkilere yönelik öneriler,
7. Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (CECA) kapsamındaki maddelere ilişkin alışveriş rejimine yönelik öneriler,

8. Gümrük Birliğine dayanan ilişkilerin bir diğer "alternative"i,

bağlıklarını taşıyan bölümlerden meydana gelmektedir. Komisyonun önerileri, söz konusu bölümler itibarıyla aşağıda verilmektedir.

1. Bu bölüme ilişkin olarak Komisyon,

a) "1971 yılından bu yana askı da tutula gelmiş iyileştirme ve zenginleştirme taleplerine ilişkin müzakerelerin bir an önce başlatılması yönündeki girişimlerin yoğunlaştırılmasını" önermekte ve

b) "Taviz dengesinin kurulması yolundaki en gerçekçi ve gerekli tedbirin Türkiye'nin Protokollar çerçevesinde üstlendiği yükümlülüklerin hafifletilmesinde toplanmakta olduğu sonuca ulaşması" bulunduğunu ifade etmektedir.

2. Bu bölümde belirtilen sorunların "kurulu sanayi ve özellikle yatırım eğilimleri açısından taşıdığı sakinca-ların Protokollar çerçevesinde çözümlenmesine olanak" bulunmadığına değinen Komisyon,

a) "Türkiye, Konsolide Liberasyon listesinden mal çıkartılması alanında bir yetkiye sahip olmalı ve bu yetki :

i. Ortaklık Konseyinin kararından (Topluluğun izninden) arınmalıdır;

ii. Herhangi bir sınıra ('referans yılı ithalatı'nın dar dilimlerine) bağlanmamalıdır;

iii. İvedilikle (6 veya 12 aylık bekleme sürelerine bağlı olmaksızın) ve - 12 yıl yerine - miktar kısıtlamalarının kaldırılması alanında öngörülmüş 22 yıllık sürenin bitişine kadar, her zaman, kullanılabilirliktedir;

iv. Konsolide listeye eşdeğer mallar katılması ve/veya global kontenjanlar açılması gibi ulaşılmak istenilen amaçları - zedelemek bir yana - 'kağıt üzerinde bira-kacak' koşullardan uzak tutulmalıdır." demektedir. Komisyon ayrıca,

b) "Katma Protokol'un - Tamamlayıcı Protokol yoluyla - 'Genişlemiş Topluluk'a uydurulmuş (22/5) inci maddesinde yer almış olan '% 75 lik kontenjanlar' açılması hükümünün :

1. 'Ortaklık Konseyi tarafından saptanacak kontenjanlar' koğuluına dönüştürülmesi;

ii. Veya (buna olanak görülemediği durumunda), % 75 oranının - hiç olmasa 77 istatistik numarasına ilişkin kontenjanlar açısından - % 20 veya % 25 gibi 'kurulu sanayi' ve özellikle 'yatırım eğilimleri'ni zedelemeyecek

'gerçekçi düzeyler'e indirilmesi ve bundan başka bu son kontenjanların da bu kurulu sanayinin ve/veya yatırım eğilimlerinin zedelenmesine yol açması durumunda Türkiye'nin 'artırımların durdurulması' ve/veya 'kontenjan değerlerinin daraltılması' yetkisine sahip olması birer gerek sayılmaktadır." sonucuna ulaşmaktadır.

Bundan başka, Komisyon, Tamamlayıcı Protokol'un "konsolide liberasyon listesinde çok tehlikeli bir 'düzeltme' yapmış bulunduğuna işaret etmekte ve sadece bu durumun 'bu Protokol'un onaylanmamasını haklı kılacağını düşündüğünü" ifade etmektedir. Bu yola gidilmemesi durumunda ise Komisyon, "Tamamlayıcı Protokol'un söz konusu hükümünün 'Altılar çıkışlı referans yılı ithalatına dayanacak konsolidasyon artırımları' yönünden değiştirilmesini gerekli" gördüğünü belirtmektedir.

3. Kontenjan açılması ve genişletilmesine ilişkin bu bölümde, Komisyon, "Katma Protokolun 25 inci maddesine, 'büyük kontenjanların' kurulu sanayinin ve/veya yatırım eğilimlerinin zedelenmesine yol açması durumunda, 'artırımların durdurulması'nı ve/veya 'kontenjan değerlerinin daraltılması'nı sağlayacak bir hüküm eklenmesi'ni gerekli bulduğunu ifade etmektedir.

4. Gümrük vergilerinin kaldırılması ve Ortak Tarım Politikasına uyum sorunuyla ilişkin olarak Komisyon,

"a) Ortak Gümrük Tarifesi üzerinden verilecek tavizlerin saptanmasına ilişkin kararlarda Türkiye'nin de oy sahibi kılınmasının

b) Türkiye'nin yürürlükten önceki belirli bir tarihteki (örneğin 'Dillon' veya 'Kennedy' round öncesindeki) OGT ne yönelik indirimleri 22 yılın sonuna erteleme yetkisine sahip olmasının gerekli" olduğuna inandığını belirtmektedir. Ayrıca, Katma Protokol'un listeler arası değişiklik'e ilişkin hükminin "süre, sınır ve karşı aktarmalar koşullarından arınması" gerektiğini ifade etmektedir.

5. Ortak Tarım Politikasına uyum konusunda Türkiye Ziraat Odalar Birliği, "Türkiye AET Ortaklığını sürdürecektir: tarımda tam üyelik koşulları sür'atle gerçekleştirilmelidir." Bu mümkün olamıyorsa, "iyileştirmelere büyük, ağırlık verilerek 6 numaralı ek tatmin edici bir şekilde sokulmalı. (Önemli maddeler çıkarılmalı, önemli maddeler yer almalı) gerektiği kadar karşı tavizler de verilerek Katma Protokol'un uyum dönemi kısaltılmalıdır. Her iki öneri de gerçekleştirilemiyorsa AET ile ilişkilerimizin ikili anlaşmalara dönüş-türülmesi yolu düşünülmelidir." demektedir. Ticaret Bakanlığı ise, "uyumun çabuklaştırılmasının Türkiye'yi pek güç sorunlarla karşı karşıya getirmekten başka bir sonuç doğurmayacağını öne sürmüştür. Bu görüş, Gıda, Tarım ve Hayvancılık

Bakanlığı tarafından da paylaşılmış ve Komisyon, "bu konunun Protokolların gözden geçirilmesi yolundaki girişimlere paralel bir biçimde-ayrı bir düzeyde incelenerek, sonucunun Hükmete arz edilmesinin uygun olacağını" belirtmiştir.

6. Üçüncü Ülkelerle ilişkiler konusunda, Komisyon, "belirli bir referans yılı ithalatının yeterli bir dilimiy-le sınırlandırılması ve gerektiğinde 'kaynak' ('reeksportasyon') sorununun düzenlenmesi şartıyla Katma Protokola bu biçim ekonomik birleşmelerin gerçekleştirilmesini sağlayacak bir hüküm eklenmesinin gerekli olduğunu" ifade etmiştir.

7. Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (CECA) kapsamındaki maddelere ilişkin alışveriş rejimi konusunda Komisyon önerisi, "Ortaklık Konseyi bildirisi uyarınca 1976 yılında başlayacak müzakerelerin ertelenmesinin ve bu arada Türk tezinin saptanmasına yönelik çalışmaların titizlikle yürütülmesinin uygun olacağı" yönündedir.

8. Gümrük Birliğine dayanan ilişkilerin bir diğer "alternative"i başlığını taşıyan bölümde, "bütün bu öneriler, 'gümrük birliği' formülüne dayanan bir ilişki düzeninde en çok Türkiye'nin güçlüklerinin ertelenmesini sağlayabilecektir. Bir diğer deyişle : gelişme yolundaki Türk ekonomisinin açıklama gelmiş güçlükleri, söz konusu önerilerin bütünleriyle gerçekleşmesi varsayımında bile '22 yıllık dönemin'

sonunda, gene ortaya çıkabilecektir." denilmektedir. Bu nedenle, Komisyon, "gümrük birliğine dayanan ilişkilerin 'alternative' inin (bir diğer deyişle : Topluluğa önerilebilecek ilişki düzeninin) bütün yönleriyle aydınlığa çıkarılması için ilgili Bakanlık ve Kuruluşlar düzeyinde çalışmalara süratle başlanmasını gerekli" görmektedir.

İşgücü, Sermaye Hareketleri ve Yerleşme Sorunları
Alt Komisyonunun Raporu ise,

1. AET'ye üye ülkelerde Türk işçilerinin serbest dolaşım ile ilgili sorunlar ve bunların çözümü için somut öneriler,

2. Türkiye'de yabancıların serbest dolaşım ile ilgili sorunlar ve bunların çözümü için somut öneriler,

3. AET ülkeleri ile sosyal güvenlik alanındaki sorunlar ve bunların çözümü için somut öneriler,

başlıklarını taşıyan bölümlerden meydana gelmektedir.

Bu bölümlerde yer alan önerilerden bir kısmı "Katma Protokol çerçevesi içinde kalan öneriler", bir kısmı ise, "Katma Protokol çerçevesini değiştirmeyi gerektiren öneriler" olarak tanımlanmıştır.

Katma Protokol çerçevesini değiştirmeyi gerektiren öneriler bölümler itibarıyla aşağıda verilmektedir.

1. Serbest dolaşım ile ilgili bu bölümde, Komisyon

a) "İşgücünün serbest dolaşımının kademeli olarak gerçekleştirilmesine kadar alınacak tedbirleri Ortaklık Konseyi kararına bağlamış olan 38 inci madde, özellikle, serbest dolaşımın başlama süresi uzadığında sorunlar bölümünde değinilen sakıncayı önleyecek biçimde değiştirilmeli ve daha açık bir güvence getirilmelidir."

b) "Katma Protokolün 37 inci maddesine, Türk işçilerine Topluluk ülkelerinde açık olan işlere doğrudan başvurma hakkını sağlayacak bir hüküm eklenmelidir.",

c) "Gerek yurt içinde çıkış öncesi, gerek istihdam ülkelerinde işçilerin mesleki - teknik eğitimini sağlayacak hükümlerin Katma Protokolün kapsamına girmesi çabası gösterilmelidir" demektir.

2. Türkiye'de yabancıların serbest dolaşı ile ilgili sorunlar konusunda, Komisyon, "Türkiye'ye gelecek olan AET ülkeleri işçilerinin, diğer çalışmaların ve vatandaşların bağlı olacakları koşulları ve kısıtlamaları mevcut yasalar

çerçevesinde saptamak ve AET yükümlülükleri karşısında değerlendirilmek amacıyla Kuruluşlarımızın katılması ve işbirliği ile ayrıntılı bir inceleme ve araştırma yapılmasını önermektedir.

3. AET ülkeleri ile sosyal güvenlik alanındaki sorunların çözümü için Komisyon,

a) "..... 39 uncu maddede yer alan Türk işçilerinin aleyhine olan hükümlerin, özellikle Türkiye'de geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi ve aile yardımları için hak sahibinin 'çalışılan ülke'de ikâmet etmesi koşullarının aranmaması biçiminde yeniden düzenlenmesi talep edilerek, sosyal güvenlik hizmetlerinin sosyal yardımları da kapsayacak bir bütünlük içinde yürütülmesi'nin sağlanmasını,

b) "Ülkemizde uygulanan işçi emeklilik yaşının özelliği nedeniyle uzun süreli sigorta haklarını elde edemeden dönen işçilerimizin çalıştıkları ülkelerde biriken sosyal sigortalar primlerinin tümünün, kullanıldıkları devredeki nem'aları da eklenerek sosyal güvenlik örgütlerimizde, transferi'nin gerçekleştirilmesini önermektedir.

DPT AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU ÖZEL
İHTİSAS KOMİSYONUNUN TARIM, SANAYİ
VE TİCARET SORUNLARINA İLİŞKİN RAPORU

Türkiye-Avrupa Ekonomik Topluluğu ilişkileri "Geçiş Dönemi" koşullarının yeniden düzenlenmesi sırasında Türkiye'nin ileri süreceği önerilerin saptanmasına yardımcı olacak çalışmaları yapmak üzere, Başbakanlık Makamının 8 Ağustos 1974 tarih ve 148-109/4581 sayılı yarası ile kurulmuş olan DPT A.E.T. Özel İhtisas Komisyonu 27 Ağustos, 20, 21, 23 Eylül ve 3 Ekim 1974 tarihlerinde toplanmıştır.

Komisyon çalışmaları, 23 Eylül 1974 tarihli toplantıda alınmış olan karar uyarınca, alt-komisyonlar çerçevesinde yürütülmüştür. Alt komisyonlardan ilki olan "Tarım, Sanayi ve Ticaret Alt-Komisyonu" 25, 26 Eylül 1974 tarihli toplantılarında "tavis dengesi", Katma Protokol ve Katma Protokol'un "Genişlemiş Topluluk"a uyumunu sağlayan Tamamlayıcı Protokol ile kurulmuş düzenin "Türk ekonomisi bakımından doğurmuş olduğu güçlükler" konusundaki sorunları, Komisyon Üyesi Bakanlık, Fakülte ve Kuruluşlar tarafından hazırlanan raporlar ile genel kurul çalışmalarının ışığı altında ayrıntılı bir biçimde tartışmıştır.

Alt-Komisyonun bu tartışmalar sonunda oluşturduğu ön rapor DPT A.E.T. Özel İhtisas Komisyonunun 3 Ekim 1974 tarihli toplantısında görüşülmüş ve gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, DPT A.E.T. Özel İhtisas Komisyonu Raporu olarak ayırlığı ile kabul edilmiştir.

A.E.T. Özel İhtisas Komisyonu çalışmaları sonucunda, Katma Protokol ile üstlenilmiş olan ve Katma Protokol'un "Genişlemiş Topluluk"a uyumunu sağlayan Tamamlayıcı Protokol nedeniyle daha da ağırlaşmış bulunan yükümlerin Türkiye'nin sanayileşme atılımlarının gerçekleşmesine pek büyük engeller getirmiş olduğunu ve bu bakımdan Türkiye'nin temel sorununun Protokollerin değiştirilmesinde toplanmakta bulunduğunu saptamıştır. Gerçekten, Komisyonun kanısınca, Protokollar çerçevesinde üstlenilmiş yükümlerin Türk sanayii bakımından doğurmuş ve doğuracak olduğu sakıncalar, taviz yıpranmasına uğramamış bir alış veriş düzeninde de bu biçim girişimleri haklı kılacak idi.

Öte yandan, Komisyon, "Türkiye'nin yararlandığı tavizlerdeki yıpranma sorunu"nın Protokolların değiştirilmesine yönelik girişimlere bir "hukuki dayanak" sağlamış olduğu sonucuna varmıştır.

I. "TAVİZ DENGESİ"NE İLİŞKİN SORUNLAR VE BU DENCENİN YENİDEN KURULMASINA YÖNELİK SOMUT ÖNERİLER :

A. SORUNLAR :

Komisyon, Katma Protokol tavizlerinin, gerek tarım ve gerek sanayi sektörlerinde, "Altılar Topluluğu"nın "Tercihli" veya "tavizkâr" Dış Ticaret Politikası uygulamaları sonucunda, bugün, "kayırcı nitelik"lerini bütünüyle yitirmiş - bir diğer deyişle : "üçüncü ülkelerin tümüne açık" ("erga omnes") ticari kolaylıklara dönmüş - olduğunu saptamıştır.

Bu "yıpranma" sorunu, bugün "tavizsiz kesim"e girmekle birlikte, Katma Protokolun (35/3) inci maddesi hükmü uyarınca, gelecekte, yeni ticari kolaylıklar sağlanabilecek olan tarım ürünleri bakımından da geçerli bulunmaktadır. Bu durumda, Türkiye, söz konusu ürünlerde taviz sağladığında, bütünü veya bütününe yakın bir dilimyle paylaştırılmış birer "Dokuzlu Topluluk" piyasasına girmiş olacaktır.

Genel çizgileriyle açıklanan bu oluşum, Katma Protokol tavizlerinin gerçek değerini, bugün, artık bu tavizlerden yoksun bir Türkiye'nin, Topluluk piyasalarında, ticari kolaylıklardan yararlanarak diğer ülkelerin "preferans marjları" karşısında dezavantajlı durumunu giderebilmek için katlanmak zorunda kalabileceği külfete eşit kılacaktır.

Öte yandan, Topluluğun - gümrük vergisine matrah oluşturan - CIF ithalat istatistiklerine dayanılarak yapılmış bir değerlendirme, bu külfetin - Sınai maddeler ve Türk tekeli altındaki tarım ürünleri ("ikame kanunları"nı işletmemek kaydıyla, fiyatları serbestçe saptanabilecek ürünler) dahil olmak üzere EN ÇOK 12.472.000 Hesap Birimine (1 Hesap Birimi = 1,20 yeni dolar) ulaşacağını göstermektedir. (Eğer 1967 verileri üzerinden yürütülmüş olan bir incelemede, genellikle, aynı sonuca ulaşmış idi)

Oysa, bu oluşuma karşılık, Katma Protokol ile Tamamlayıcı Protokol uyarınca, Türkiye tarafından "Genişlemiş Topluluk" yararına üstlenilmiş yükümler "Dokuzlar"ın Türk piyasasına yönelik sınai ve hatta - tarım ürünleri

ihracatına, "üçüncü ülkeler"e karşı, giderek gelişecek ve yip-
ranması bahse konu olamayacak gerçek üstünlükler (bir "tâviz
tekeli") sağlayacaktır.

Böylece, Ankara Anlaşmasıyla (Madde : 4/1 ve 11/1)
buna ekli Protokolların dayanaklarından birini oluşturan "sek-
törel ve sektörler arası denge ilkesi", Türkiye'nin etkileme
olanakları dışındaki Topluluk uygulamaları sonucunda, daha
bugünden doğmuş ve giderilmesi beklenemeyecek olan bir "nite-
lik farkı" nedeniyle, bütünüyle zedelenmiş bulunmaktadır.

"Gümrük vergisi veya prelevman indirimi" biçimin-
deki Türk tâvizlerinin "bağışıklık rejimi"ne dönüştürülmesi-
nin (iyileştirme) ve Türk tâvizli kesimine yeni ürünler katalo-
günün (zenginleştirme), "tâviz dengesinin kurulması" yolun-
da, birer araç oluşturacağı, ilk bakışta, gerçi öne sürülebi-
lir. (Nitekim, Türk Hükümeti tarafından, ilgili Bakanlık ve
Kuruluşlarla "ihracat sektörü"nin önerilerine dayanılarak,
saptanmış olan "iyileştirme ve zenginleştirme talepleri",
1971 yılında, Topluluk Komseyine intikal ettirilmiştir.)

Bununla birlikte, yukarıda sergilenmiş gerçekler
bu alanda sağlanabilecek olanakların - Dönüşü bulunmayan Top-
luluk uygulamalarından doğmuş olan - "denge bozulması" soru-
suna herhangi bir çözüm getiremeyeceğini kanıtlamaktadır.

B. SOMUT ÖNERİLER :

Bu gerçekler karşısında, Komisyon :

- 1) 1971 yılından bu yana "askı"da tutula gelmiş
iyileştirme ve zenginleştirme taleplerine ilişkin müzakerelerin

bir an önce bağlatılması yönündeki girişimlerin yoğunlaştırılmasını önermekle birlikte

- 2) Tâviz dengesinin kurulması yolundaki en ger-
çekçi ve gerekli tedbirin Türkiye'nin Protokollar çerçevesin-
de üstlendiği yükümlülüklerin hafifletilmesinde toplanmakta
olduğu sonucuna ulaşmış bulunmaktadır.

Komisyona bu yönünün kapatılmasından önce, Ko-
misyon, karşılıklı yükümler arasındaki nitelik farkının,
ilişkilerin yeniden düzenlenmesine yönelik girişimlere an-
cak bir hukuki dayanak oluşturmuş bulunduğuna değinilmesinde
de yarar görmektedir.

Gerçekten, Komisyonun kanısınca, Protokollar
çerçevesinde üstlenilmiş yükümlerinin Türk Sanayii bakımından
doğurmuş ve doğuracak olduğu sakıncalar, tâviz yıpranmasına
uğramamış bir alış veriş düzeninde de, bu biçim girişimleri
hakkı kılacak idi.

Bu son açıdan yürütülmüş incelemelerin so-
nuçları ise, aşağıda, genel çizgileriyle arz edilmektedir :

II. MİKTAR KISITLAMALARININ "LIBERASYON UYGULAMALARI" YOLUNDAN KALDIRILMASINA İLİŞKİN YÜKÜMLERİN TÜRK SANAYİİNİN KORUNMASI ALANINDA DOĞURMUŞ OLDUĞU SO- RUNLAR, BUNLARIN PROTOKOLLAR ÇERÇEVESİNDE ÇÖZÜM OLANAKLARI VE SOMUT ÖNERİLER :

A. GENEL VERİLER :

Bilindiği üzere, Protokollardaki hükümlerin

gümrük birliğine dökük yömü "Avrupa Ekonomik Topluluğunun yetki alanına giren maddelerdeki 1967 ithalâtı" etrafında düğümlenmektedir.

Türkiye, bu son sektörde, 1967 yılında, "Altılar" dan 2.070.356.006, "Üçler"den 823.771.500 ve "dokuzlar"dan da 2.894.127.506 liralık ithalât yapmıştır.

Bu son ithalâtın toplam % 1,61'i tam 11 Bölüm (sanayi kolu) üzerinde toplanmaktadır. Buna göre, bu 11 Bölüm Protokollarda öngörölmüş yükümlerin yerine getirilmesi alanında tamamen etkisiz kalmaktadır (örneğin bu 11 Bölümün tümü 1 Ocak 1976 tarihinde yapılacak konsolidasyon genişletmesi için öngörölmüş olan % 5 oranının üçte birini bile karşılamamaktadır)

Geri kalan % 97,83'lük kesim ise - MAKİNA VE CİHAZLAR (% 42,63), KİMYA (% 23,91), MADEN İŞLEME (% 6,86), ULAŞTIRMA ARAÇLARI (% 11,80) ve OPTİK ALET VE CİHAZLAR (% 2,99) başta olmak üzere - tam 9 Bölüm (Sanayi kolu) içermektedir.

Bu durumda, gümrük birliğine yönelik uygulamaların bu 9 sanayi kolunu zorlayacağı bir ilk sonuç olarak ortaya çıkmaktadır.

Nitekim, bu herşeyden önce, miktar kısıtlamalarının kaldırılması alanında böyle olmuştur :

1) Avrupa Ekonomik Topluluğu karşısındaki "konsolide ve "fiilî" (I ve II sayılı liberasyon listeleri) genel liberasyon uygulamalarına ilişkin veriler aşağıdaki tabloda toplanmıştır :

Göröleceği üzere, Türk Sanayii, sadece liberasyon uygulamaları yolundan; "Dış rekabet'e, daha şimdiden, büyük ölçüde açılmıştır.

2) "Mikro"-düzeydeki ayrıntılı incelemeler ise 1/; bu açılmanın - KİMYA, MAKİNA, MADEN İŞLEME VE OPTİK ALET VE CİHAZLAR GİRİ - 4 temel sanayi kolu bakımından, "kurallı sanayi" ve özellikle "yatırım eğilimleri" alanlarında doğurabileceği bütün sakıncalarla, pek büyük düşaylere ulaşmakta olduğunu ortaya koymaktadır :

Gerçekten; bu 4 sanayi kolu :

i- Liberasyon listelerinin bütününe yakın bir dilimini oluşturmaktadır.

ii- "Yoğunluk" (bir diğer deyişle : Kontenjante ve libere istatistik numaralarının Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde öngörölmüş tüm istatistik numaraları içindeki payı) açısından, kimya dalında % 78,50; MADEN İŞLETME DALINDA % 59,30; MAKİNA VE CİHAZLAR dalında % 59,50 ve OPTİK ALET VE CİHAZLAR dalında ise % 80,80 oranında dış rekabete açılmıştır.

Fasıllar bakımından inceleme ise, Bölümlere ilişkin yoğunluk oranlarının bir çok önemli fasıllar düzeyinde daha da artmakta olduğunu göstermektedir.

1/ Sorun bu Rapor çerçevesinde pek genel bir biçimde açıklanmaktadır. Ticaret Bakanlığına Komisyona tevdi edilmiş Rapor ise, bu sorunu çeşitli açılardan aydınlığa çıkarmış değerlendirmelerin "teknik düzeydeki müzakereler"in gereği gibi yürütölebilmesine elvermekte olduğunu ortaya koymaktadır.

TABLO : 1 AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU KARŞISINDAKİ LİBERASYON UYGULAMASI
(1967 yılı ithalatına göre ve Türk Lirası olarak)

	ALTIYAR 2.061.033.517	% 100	ÜÇLER 818.192.420	% 100	DOKUZLAR 2.881.202.469	% 100
ÖZEL İTHALAT						
KONSOLİDE LIBERASYON LİSTESİ	722.053.517	35,00	159.523.614	19,37	850.577.131	30,56
I SAYILI LİBERASYON LİSTESİ	435.175.903	21,10	343.319.393	42,57	783.494.396	27,20
II SAYILI LİBERASYON LİSTESİ	266.671.045	12,93	74.632.267	9,13	341.353.312	12,90
TOPLAM LİBERASYON	1.423.900.065	69,03	561.525.274	71,07	2.005.425.339	69,66

ÖNEMLİ NOT : Tablodaki veriler "net değer"leri yansıtmaktadır. Bir diğer deyişle: fiili liberasyon listesindeki kalemlerden "konsolide liste"ye alınan olanlarına ait değerler "hesap dışı" kılınmış bulunmaktadır.

iii- "Sektörel Liberasyon oranları" (bir deyişle: her bir Bölüm ve fasıldaki libere ithalatın ilgili Bölüm ve Fasıla ilişkin toplam özel ithalat içindeki önemi) açısından ise, KİMYA SANAYİİ % 93,2; MADEN İŞLEME SANAYİİ % 68,5; MAKİNA VE CİHAZLAR da % 55,5 ve OPTİK ALET VE CİHAZLAR da % 95 oranında dış rekabete maruz bulunmaktadır.

Dışa açılma oranları önemli fasılların pek çoğu bakımından % 100'e kadar çıkmaktadır.

B. GÜÇLÜKLERİN PROTOKOLLAR ÇERÇEVESİNDE DİĞER MESİ OLANAKLARI :

Bu gidişin - kurulu sanayi ve özellikle yatırım eğilimleri açılardan taşıdığı sakıncaların Protokollar çerçevesinde çözümlenmesine olanak yoktur :

1. Konsolide Liberasyon Listesinden mal çıkarılabilmesi olanakları :

Bu olanak, - ancak, - Tamamlayıcı Protokolun yürürlüğe girmesiyle birlikte ve 12 yıllık bir dönemle kullanılabilmek üzere doğacaktır.

Ancak, Topluluğun önceden misaadesine bağlanmış, referans yılı ithalatının "tarife tedbirleri"ni de içe-

recak pek önemsiz bir dilimiyle sınırlandırılmış /2/ve- listeden çıkartılacak mallar yerine - listeye eş değer mallar katılması ve/veya son yıllar ithalatının % 60 veya % 75'ine eşit kontenjanlar açılarak bunların genişletilmesi gereklerine bağlı kılınmış /3/ bulunması nedeniyle bu olmak Türk sanayiine yeterli bir güvence sağlamamaktadır /4/.

/2/ Bir diğer deyişle : Referans yılı (1967) ithalatı 201.300.000 lira olan maddelerle.

Oysa, sadece 31'inci fasıla giren 4 gübre pozisyonunun "Dokuzlar" düzeyindeki 1967 ithalatı 241.897.194 lira tutmaktadır. Öte yandan, PETKİM, daha şimdiden, bir kısım "İKİNCİ PETRO KİMYA KOMPLEKSİ"nce üretilcek maddeler için "tarife tedbirleri" yönündeki "özel koruma hükümler"ne başvurulmasını istemektedir. Bu ve buna benzer diğer bir önerinin referans yılı ithalatı ise 45.798.829 liraya ulaşmaktadır.

/3/ Örneğin, bu hükme "gübre"ler (31'inci fasıl) için 1974 yılında başvuracak bir Türkiye, "Dokuzlar" yararına - 46.995.936 dolar gibi - 1967, 1970 ve 1971 ithalatının iki katına ve 1972 ithalatının da tümüne eşit bir % 60'lık kontenjan açmak zorunda kalacaktır.

Başta "otomobil sanayi"ne giren 97.06.93 istatistik numarası gelmek üzere, diğer sektörler bakımından da buna benzer pek çok örnek verilebilir.

/4/ Katma Protokolün 12'inci maddesine - Tamamlayıcı Protokol yoluyla - eklenmiş olan son paragrafta, perçin, ORTAKLIK KONSEYİNE inceleme konusu özel koruma hükmüne "sıpmalar" getirilebilmesi yetkisi tanınmış ve Topluluk bu son Proje'ye ekli bir "BİLDİRİ"de, "...Türkiye'nin Kalkınma Planına uygun sanayileşmesini en elverişli bir biçimde teşvik edebilecek tedbirlerin araştırılacağını" açıklamış (veya garanti etmiş) bulunmaktadır.

Ancak, Protokollarin müzakere dönemindeki izlenimler, bu sıpmaların belirli oran veya sınırların belirli ölçülerde genişletilmesinden öteye gidemeyeceğini ortaya koymaktadır.

2. Fıfili liberasyon listelerinden mal çıkartılması :

Katma Protokolün (22/5)'inci maddesine göre, Türkiye Fıfili liberasyon listelerinden, istediği anda, mal çıkartabilir.

Ancak, listeden çıkartılmış her bir mal için "Genişlemiş Topluluk" yararına geçmiş üç yıl ithalat ortalamasının % 75'ine eşit global kontenjanlar açılması ve bunların kontenjante sektöre ilişkin arttırım takvimi çerçevesinde genişletilmesi şarttır (Katma Protokol Madde : 25/4 ve 5)

Oysa, Komisyon çerçevesinde yapılmış olan açıklamalara göre, 1974 yılında fıfili liberasyon sektörünün tümüne yeni kısıtlamalar konulması varsayımında, Türkiye, "Genişlemiş Topluluk" yararına 1971-1973 ithalat gereğiyle karşı karşıya kalacaktır.

I ve II sayılı Liberasyon Listelerindeki 845 istatistik numarasının bütününe ilişkin bu 221.728.081 dolarlık kontenjanların onda dokuzunu aşkın bir dilim (% 94,23'ü) MAKİNA VE CİHAZLAR (% 39,55), KİMYA (% 22,24), ULAŞTIRMA ARAÇLARI (% 12,78), PLASTİK VE KAÇUK (% 9,49), MADEN İŞLEME (% 5,89) ve DOKUMA (% 3,28) sanayilerini etkileyecektir.

Öte yandan, listeler kapsamındaki 845 istatistik numarasındaki 221.728.081 dolarlık kontenjanların - 153.678.624 dolarlık bir dilimini oluşturan - onda yedisini yukarıda sayılan temel sanayi kollarına giren sadece 77 istatistik numarası üzerinde toplanacaktır.

Bütün bu veriler, "% 75'lik kontenjaplar" açılması koşuluyla, Türkiye'nin "kurulu sanayi"nin ve özellikle "yatırım eğilimleri"nin korunması alanlarındaki güçlüklerinin fiili liberasyon listelerinden mal çıkartılması yolundan giderilmesi olanağından beklenebilecek yararları ortadan kaldırmakta olduğunu göstermektedir.

3. Konsolide Liberasyon genişletmelerinin "Altılar" yerine "Dokuzlar" çıkışlı referans yılı ithalatı üzerinden yapılması :

Katma Protokolü "Genişlemiş Topluluk"a uyduran Tamamlayıcı Protokol, Türkiye ihracatına ek katkılar getirmekten uzak kalmış olmasına karşılık; Katma Protokol çerçevesindeki yükümlerimizin ağırlaşması sonucunu da doğurmuştur.

Bunun vahim bir örneği konsolide liberasyon oranlarının arttırılması alanında belirmektedir.

Gerçekten, Tamamlayıcı Protokol uyarınca "Altılar" düzeyinde % 35'lik bir "nispi önem" taşıyan (I numaralı Tabloda açıklandığı üzere bu oran "Üçler"de % 19,37'ye ve "Dokuzlar" düzeyinde ise % 30,56'ya düşmektedir) Konsolide Liberasyon Listesi 31 Aralık 1975 tarihine değin HERHANGİ BİR DEĞİŞİKLİĞE UGRAMAKSIZIN "Üçler" çıkışlı ithalata da uygulanacaktır.

1 Ocak 1976 tarihindeki % 5'lik arttırım ise, Listenin "Dokuzlar" çıkışlı referans yılı ithalat değerleri üzerinden yapılacaktır.

Bunun taşıdığı anlam şudur :

1- Katma Protokol rejimine göre hareket edilseydi, Türkiye, 1976 arttırımında, Konsolide listeye referans yılı ithalatı 103.150.503 lira tutan yeni maddeler katmakla yetinecek idi.

11- Buna karşılık Tamamlayıcı Protokoldaki "Dokuzlar bazı" kuralı - herşeyden önce listenin "Dokuzlar" düzeyinde % 35'e ulaştırılmasını ve bundan sonra da % 5'lik bir genişletme yapılmasını gerektirecek olması nedeniyle - Listeye, 163.753.154 fazlasıyla, 271.903.857 liralık mal katılmasını zorunlu kılacaktır.

111- Buna göre, daha bugünden dış rekabete açılmış 4 temel sanayi kolu "bir hiç düzeyindeki karşıt yararlar uğruna" - bir kez daha zorlanmış olacaktır /5/.

4. Katma Protokolün 60'ıncı maddesinde öngörülmesi olan "genel koruma" hükmü :

Komisyon, Protokolların çeşitli alanlarda doğurabileceği güçlüklerin kurulu düzenler çerçevesinde giderilmesi olanaklarının saptanması yolundaki çalışmalarında, Katma Protokolün 60'ıncı maddesi üzerinde de durmuş ve bu ve buna benzer hükümlerin Topluluk ve Toplulukla diğer ülkeler arasındaki ilişkiler düzeyindeki uygulamalarına kadar inmiş olan incelemeleri sonucunda aşağıdaki gerçeklere ulaşmış bulunmaktadır:

/5/Ticaret Bakanlığı "1 Ocak 1976 operasyonu"na yönelik bir "deneme"sinin sadece Temmuz ve Ağustos aylarında ortaya çıkmış "koruma gerekleri" nedeniyle - bugün tam bir iflas"la sonuçlanmış olduğunu belirterek, bu denemenin bir kez de, "ithalat rejimleri arkasındaki koruma gereklerinin saptanmasıyla görevli Bakanlık ve Kuruluşlar" tarafından gözden geçirilmesini önermiş bulunmaktadır.

i- Protokolların "özel koruma hükümleri"nin "süre" ve "kapsam" açılarından sınırlandırılmış ve genellikle Ortaklık Konseyinin "On müsaade"sine (Topluluğun iznine, bağlanmış bulunmasına karşılık, bu biçim koşullarından arınmış 60'inci madde, ilk bakışta, Türkiye'ye pek geniş koruma olanakları sağlayacak gibi görülmektedir.

ii- Bununla birlikte, burada, hemen, "adalyanın ters yüzü"ne değinilmesinde de yarar görülmektedir.

Bu da - özel veya genel - bir koruma düzünün taraflar arasındaki ilişkilerin "normal rejim"i biçimine dönüştürülmesinin bahse konu olamayacağı gerçeğinde toplanmaktadır.

Bir diğer deyişle : Akit Taraflardan her biri, sözde geçen madde hükmüne dayanarak, ekonomisinin belirli bir veya bir kaç "faaliyet dalı"nı belirli /6/ ve hatta - ciddi güçlüklerle karşılaştırılması durumunda - uzunca bir süre /7/ koruyabilir. Ancak, bu hükme, bir ekonominin bütün sektörlerindeki güçlüklerin giderilmesi (örneğin : oluşmamış sanayi kollarına yönelebilecek yatırım eğilimlerinin korunması) yolunda, sürekli bir uygulama alanı kazandırılmasına da olanak bulunmamaktadır.

/6/ İtalya, 1974 başında, dış ödemeler dengesi güçlükleri nedeniyle alması ve 60'inci madde çerçevesinde Türkiye çıkışlı ithalatına da uygulamış olduğu kısıtlama tedbirlerinin büyük bir kısmını yılın ikinci yarısında kaldırmıştır. Fransa'nın "Mayıs 1968 bunalımı"nda başvurmuş olduğu tedbirler de en çok bir yıl uygulanmıştır.

/7/ İtalya, "Güney"in kalkındırılmasıyla ilgili bazı "madencilik dalları"yla (kükürt) ipek böceğini 8 yıl süreyle "indirim" "uyum" ve hatta "liberasyon" yükümlerinden uzak tutulmuştur.

C. SOMUT ÖNERİLER :

Yukarıdaki A ve B paragraflarında sergilenmiş olan gerçeklere dayanarak, Komisyon, Türkiye'nin sanayileşme çabalarına yeterli bir güvence sağlanabilmesi yolunda, aşağıdaki öneriler üzerinde görüş birliğine varmış bulunmaktadır :

1. Konsolide Liberasyon Listesinden mal çıkartılması Alanındaki hükümlerin değiştirilmesine yönelik öneriler :

Türkiye, Konsolide liberasyon listesinden mal çıkartılması alanında bir yetkiye sahip olmalı ve bu yetki :

i- Ortaklık Konseyi kararından (Topluluğun izninden) arınmalıdır;

ii- Herhangi bir sınıra ("referans yılı ithalattı"nın dar dilimlerine) bağlanmamalıdır /2/;

iii- İvedilikle (6 veya 12 aylık bekleme sürelerine bağlı olmaksızın) ve - 12 yıl yerine- miktar kısıtlamalarının kaldırılması alanında öngörülen 22 yıllık sürenin bitimine kadar, her zaman, kullanılabilirliktedir;

iv- Konsolide Listeye eşdeğer mallar katılması ve/veya global kontenjanlar açılması gibi ulaşılmak istenilen amaçları zedelemek bir yana - "kâğıt üzerinde bırakacak" koşullardan uzak tutulmalıdır.

2. "Fifli liberasyon sektörü"nden mal çıkartılması
konusundaki somut öneriler :

Katma Protokolun - Tamamlayıcı Protokol yoluyla - Genişlemiş Topluluk'a uydurulmuş (22/5)'inci maddesinde yer almış olan "% 75'lik kontenjanlar" açılması hükmünün :

i- "Ortaklık Konseyi tarafından saptanacak kontenjanlar" koşuluna dönüştürülmesi,

ii- Veya (buna olanak görülmemesi durumunda), % 75 oranının - hiç olmazsa 77 istatistik numarasına ilişkin kontenjanlar açısından - % 20 veya % 25 gibi "kurulu sanayi" ve özellikle "yatırım eğilimleri"ni zedelemeyecek "gerçekçi düzeyler"e indirilmesi ve bundan başka bu son kontenjanların da bu kurulu sanayinin ve/veya yatırım eğilimlerinin zedelenmesine yol açması durumunda Türkiye'nin "arttırmaların durdurulması" ve/veya "kontenjan değerlerinin daraltılması" yetkisine sahip olması birer gerek sayılmaktadır.

3. Tamamlayıcı Protokolün "konsolide sektör"deki
genişletmelere ait hükümlerine dönük somut öneriler:

Yukarıdaki (B/3) paragrafında belirtilmiş olduğu gibi, Tamamlayıcı Protokol Türkiye'nin korunma gereklerinin pek güçlükle bağdaştırılmasından (ve fakat bütünüyle karşılanamamasından) başka bir anlam taşımamış "22 yıllık sektör"e herhangi bir değişiklik getirmemiş olmasına karşılık, aynı nitelikteki konsolide liberasyon listesinde çok tehlikeli bir "düzeltme" yapmış bulunmaktadır. /5/

Komisyon, sadece bu durumun "ekonomik" açıdan herhangi bir gereği yansıtmayan (bir diğer deyişle: Türkiye ihracatına her hangi bir yarar sağlamayan) ve - bir "Geçici Anlaşma" çerçevesinde onaylamadan önce uygulama alanına konulmuş - hükümleri "Hüçler" tarafından çizilmiş olan bu Protokolün onaylanmamasını haklı kılacağını düşünmektedir.

Bu yola gidilmemesi durumunda ise, Tamamlayıcı Protokolün söz konusu hükmünün "Altılar çıkışlı referans yılı ithalatına dayanacak konsolidasyon arttırmaları" yönünde değiştirilmesi gerekli görülmektedir.

III. MİKTAR KISITLAMALARININ "GLOBAL KONTENJANLAR" AÇILMASI VE
BUNLARIN "GENİŞLETİLMESİ" YOLUNDAN KALDIRILMASI ALANINDAKİ
YÜKÜMLERİN DOĞURABİLECEĞİ SORUNLAR VE SOMUT ÖNERİLER :

A. GENEL VERİLER :

Katma Protokolün - Tamamlayıcı Protokolla "Genişlemiş Topluluk'a uydurulmuş olan - 25'inci maddesi hükmü uyarınca, Türkiye, "libere sektörüne girmeyen (bir diğer deyişle : "Kontenjante sektör"ündeki) her bir madde" için, "yürürlüğü izleyen birinci yılın sonunda, "Dokuzlar Topluluğu" yararına "global kontenjan"lar açmakla yükümlü bulunmaktadır.

"İstatistik verileri mevcut son üç yılda gerçekleştirilmiş Dokuzlu Topluluk çıkışlı ithalat"tan belirli bir kısım ithalata ilişkin değerlerin düşülmesinden sonra ulaşılacak ortalamaya eşit olması gerekli bu kontenjanlar, yürürlükten sonraki ilk on iki yıl içinde 5 arttırım görecektir.

"Geçmiş dönemdeki kontenjan değeri" üzerinden yapılacak bu arttırmalar, kontenjanların toplam değerinde en az % 10 ve her bir kontenjanın tutarında ise en az % 5 oranında genişleme sağlanacak biçimde yürütülecektir.

Buna göre, başlangıçtaki toplam değere 100 varsayılmış olan global kontenjanlar 1 Ocak 1976 tarihinde 110'a, 1 Ocak 1978'de 121'e, 1 Ocak 1980 günü 133,1'e; 1 Ocak 1982 günü 146,4'e ve 1 Ocak 1984 tarihinde de 161'e ulaşacaktır.

Yürürlüğü izleyen en üçüncü yılın başından sonra ise, her bir kontenjan, iki yılda bir, geçmiş dönemdeki değerine oranla, % 20 ölçüsünde artırılabilecektir.

Türkiye tarafından, 1 Ocak 1974 tarihinde "Genişlemiş Topluluk" yararına açılmış global kontenjanlar - her bir maddedeki 1969/1971 ithalat ortalamasına eş değer olup - toplam değer itibarıyla 69.992.000 dolara ulaşmaktadır.

Bu 69.992.000 dolarlık başlangıç kontenjanlarının başlıca özellikleri şu biçimde belirlenmektedir :

1- Kontenjanların büyük bir kısmı "sembolik" bir nitelik taşımaktadır.

Örneğin, sadece "1000 - 20.000 dolarlık kontenjanlar kategorisi"nde - 31'i 1000; 24'ü 2.000; 9'u 3.000; 10'u 4.000; 14'ü 5.000; 4'ü 6.000; 1'i 7.000; 4'ü 8.000; 3'ü 9.000; 14'ü 10.000; 4'ü 11.000; 4'ü 12.000; 1'i 13.000; 2'si 14.000; 1'i 15.000 1'i 16.000; 5'i 17.000; 1'i 18.000; 1'i 19.000 ve

8'i de 20.000 dolarlık olmak üzere - tam 142 kontenjan yer almaktadır /8/.

/8/ Katma Protokolun (25/7)'inci maddesi hükmü uyarınca, "birbiri arkasına iki yıl kullanılmaması kontenjanları" kapsamındaki maddelerin libere sektöre aktarılması gerekmektedir.

Protokolun bu hükmü karşısında "büyük kontenjan"larla "sembolik kontenjan"lar arasında - "yatırım eğilimleri"ne dönük tehlikeler açısından - kesin bir ayırımı gidilmesi pek yanlış bir davranış olacaktır.

Gerçekten, bu son kontenjanlar, geçmişte şu veya bu yönde bir kullanıma (ve "ithalat talebi"ne) konu olmuş maddelere ilişkin bulunmaları yüzünden, bugün, pek düşük başlangıç değerleri üzerinden açılmıştır. İthalat talebinin daha bir süre bu biçim bir süreçte gitmesinin, yarın, sözü geçen kontenjanlar kapsamındaki maddelerin libere sektöre aktarılması gibi - ilk bakışta sakıncalı sayılabilecek - bir sonuç doğuracağı da ortadadır.

Ancak, şu gün, bu "yeni libere madde"nin - şu veya bu nedenle (örneğin : kurulmuş bir sanayiye "ilkel veya ara madde"sini oluşturmaya yüzünden) - bir "yoğun kullanım konusu" olması da olanak dışı kalmamaktadır.

Bu durumda, söz konusu maddeye yönelik yatırım eğiliminin zayıflayacağı ve hatta bu biçim bir eğilimin doğmayacağı ortadadır.

Bununla birlikte, bu alandaki tehlikelerin - sembolik kontenjanların kullanımı durumunun sürekli bir biçimde izlenmesi ve libere sektöre aktarma durumunun ortaya çıkmasına çalışılması yolundan - bir dereceye kadar önlenmesinin de olanak bulunmaktadır.

ii- 100.000 doları aşkın kontenjanların sayısı 60'dır.

Bunlardan - 7'si KİMYA, 3'ü PLASTİK VE KAUKUK, 2'si KAGİT, 3'ü ÇİMENTO, SERAMİK VE CAM, 4'ü MADEN İŞLEME, 24'ü MAKİNA VE CİHAZLAR ve 2'si de ULAŞTIRMA ARAÇLARI dallarına ilişkin olmak üzere - 45'i "200.000 doları aşkın kontenjanlar kategorisi"ne girmektedir.

Bu son kategorideki kontenjanlardan - 1'i PLASTİK VE KAUKUK Sanayifine, 5'i MAKİNA VE CİHAZLAR sanayifine ve 1'i de ULAŞTIRMA ARAÇLARI sanayifine girmek üzere - 7'si 1.000.000 doların üstünde bulunmaktadır.

Öte yandan, bu son kategoride, 84,06 pozisyonundaki PİSTONLU DAHİLİ İŞTİRAKLİ MOTORLER için açılması gerekmiş kontenjanın - 29.500.000 dolarla - toplam kontenjanların (69.992.000 dolar) % 42'sini temsil etmekte olduğu da görülmektedir.

B. SOMUT ÖNERİLER :

Bu gerçekler karşısında, Komisyon, Katma Protokolun 25'inci maddesine "büyük kontenjanlar"ın kurulu sanayiye ve/veya yatırım eğilimlerinin sedelenmesine yol açması durumunda, "arttırmaların durdurulması"nı ve/veya "kontenjan değerlerinin daraltılması"nı sağlayacak bir hükmün eklenmesine gerek görmektedir.

IV. GÜMRÜK VERGİLERİNİN KALDIRILMASI VE ORTAK GÜMRÜK TARİFESİNE UYUM ALANLARINDAKİ SORUNLAR VE SOMUT ÖNERİLER :

A. GENEL VERİLER :

Bir Geçici Anlaşma Çerçevesinde 1 Eylül 1971 tarihinde uygulama alanına konulmuş ve 1 Ocak 1973 günü kesin bir biçimde yürürlüğe girmiş olan Katma Protokolun vergi indirimlerine dönük üç yıllık uygulamaları önemi küçümsenemeyecek vergi kayıpları doğurmuştur.

Gerçekten, indirim sektörüne göre % 5 ve % 10 üzerinden yapılmış olan gümrük vergisi indirimlerinin doğurduğu vergi kaybı, aşağıdaki Tabloda gösterilmiş bulunduğu gibi, 1972 ve 1973'un 112 ve 134 milyonuna karşılık, 1974 yılında 209 milyon lira dolayında gerçekleşecektir :

TABLO : II- VERGİ KAYIPLARI VE KAYNAKLAR AÇISINDAN DAĞILIMI :

	1972	1973	1974 (Tahmin)
Toplam İthalât (Vergili) (Bin L.)	14.314.000	15.134.000	23.000.000
İthal vergi ve resimlerinden toplam kayıp (Bin L.)	<u>111.910</u>	<u>134.617</u>	<u>209.121</u>
1) Gümrük vergisi (Bin L.)	62.415	70.261	109.265
2) Belediye hissesi (Bin L.)	9.363	10.539	16.391

	1972	1973	1974 (Tahmin)
3) Damga Resmi (Bin M.)	27.644	36.203	50.258
4) İstihsal vergisi (Bin M.)	9.376	13.574	27.194
5) Rihtım Resmi (Bin M.)	3.112	4.040	6.013

Bu son rakam, daha şimdiden, aşağı yukarı, "Topluluk ithalatçısının vergi yükü'ne eşit bulunmaktadır. 9/

Kaldı ki, Türkiye'nin bu alanda katlanacağı kayıplar, bir yandan ithalattaki genel artışla "ithalat talebi'nin "indirimler" ve Mali Protokolda öngörülen yardımın "bağlı" niteliği nedeniyle - Topluluğa kaymasına ve öbür yandan da Protokollardaki indirim takvimlerinin uygulanmasındaki gelişmeye paralel bir biçimde ağırlağacak ve Ortak Gümrük Tarifesi'ne uyum yönündeki indirimler bu oluşumu daha da hızlandırmaktan geri kalmayacaktır.

Konunun sanayi ve yatırım eğilimlerinin korunmasına ilişkin yönüne gelince :

Özellikle, Türkiye gibi gelişme yolundaki ülkelerde, miktar kısıtlamalarının gümrük tarifesi yoluyla korumasıyla kıyaslanamayacak kadar etkili bir araç oluşturageldiği bilinmektedir.

9/ Raporun (I/A) Kesimine bakınız.

Bununla birlikte, gümrük vergilerinin, I ince Kesimde belirtildiği üzere, liberasyon yolundan dış rekabete büyük ölçüde açılmış sanayi kollarının korunması bakımından tek olanağı oluşturduğu da bir gerçektir.

Gümrük vergilerimizin bu fonksiyonunun saptanması yolunda yürütülmekte olan çalışmalar bugün için ancak makro düzeye inhisar etmektedir.

Buna göre, Örneğin Konsolide Liberasyon Listesi'ne ilişkin 880,577,131 Liralık Dokuzlar çıkışlı referans yılı ithalatının sadece % 20.35'4 22 yıllık indirim rejiminden yararlanmaktadır.

Altılar düzeyinde % 18.14 ten ibaret olan bu nisbi önem KİMYA sanayiinin tümünde % 6.77, OPTİK ALET VE CİHAZLAR'da: % 6.05 ve MADEN İŞLEME sanayiinde de % 20, 29'a düşmesine karşılık MAKİNA VE CİHAZLAR Sanayiinde % 36 ya kadar yükseldebilmektedir.

Öte yandan, bu genel oranların - Başka 28 (Organik olmayan kimyasal ürünler), 38 (Diğer kimyasal ürünler), 73 (dökme demir, demir ve çelik) ve 90 (Optik alet ve cihazlar ve benzerleri) numaralıları olmak üzere - bazı fasıllarda daha küçük oranlara dönmüştüğü ve bu arada 30 (Eczacılık ürünleri), 31 (Gübreler), 34 (Sabunlar ve benzerleri), 35 (Albuminoid maddeler ve yapıştırıcılar), 36 (Barut ve patlayıcı maddelerle benzeri), 37 (Fotograf ve sinamacılıkta kullanılan malzeme),

74 (Bakır), 75 (Nikel), 78 (Kurgun), 79 (Çinko), 80 (Kalay), 81 (Başka adı madenler) ve 83 (Adı madenlerden çıkıtli eşya) numaralı fasılların tümünün 12 yıllık listeye girdiği de saptanmıştır.

İnceleme, yukarda da arzedildiği gibi, henüz mikro düzeye - bir diğer deyişle Bölüm ve Fasılların vergi basamakları açısından sınıflandırılması biçimindeki bir araştırma düzeyine - ulaşamamıştır. 10/

Ancak, henüz açıklanan yönde değerlendirilememiş bulunmakla birlikte toplanmış olan veriler, başta KİMYA sanayii gelmek üzere birçok dallardaki gümrük vergilerinin, Türkiye'nin gerçekleri bakımından sanıldığı kadar yüksek olmadığını ortaya koymaktadır.

Kaldı ki, sanayileşmesi birçok sanayii dallarına uzanamamış olan Türkiye'de, indirim sektörlerine yönelik tartışmaların değeri, Komisyonumuzun kanısınca, teorik nitelikte kalacaktır. Bunun nedeni ise, indirim ve uyum takvimlerinin nötr bir biçimde (bir diğer deyişle sektörlerdeki sanayinin kurulmuş olup olmadığına bakılmaksızın) uygulanacak bulunması yüzünden, sanayileşme sürecinin daha ileri bir basamağında kurulabilecek bir sanayi kolumun - gümrük himayesinden de yoksunluk nedeniyle yatırım eğilimine konu oluşturmamasında toplanmaktadır.

10/ Bu araştırmaların Ekim'in ikinci yarısına kadar tamamlanabileceği ümit edilmektedir.

Bununla birlikte, "indirim" ve Tarafların tarife düzeyleri nedeniyle Türkiye bakımından indirimden başka bir sonuç doğurmayacak olan "OGT'ye uyum" sorunlarına yönelik bazı öneriler yapılmasına da olanak vardır.

B- ÖZEL SORUNLAR VE SOMUT ÖNERİLER :

- 1) Ortak Gümrük Tarifesine uyum alanındaki sorunlar ve somut öneriler :

Katma Protokolün "Akit tarafların Katma Protokola ilişkin Ortak Bildirileri" başlıklı Ek'inde yer alan 3 numaralı Bildiri uyarınca, Türkiye'nin bu tarifeyle yönelik uyumlarına (indirimlere), temel oluşturacak OGT hadleri uyum tarihindeki OGT hadleri olacaktır.

Öte yandan, Kennedy müzakereleri sonucunda Topluluğun kuruluşundaki koruma fonksiyonunu yarıya yakın yitirmiş ve bir "Nixon Round" tan sonra daha da yitirebilecek olan Ortak Gümrük Tarifesi üzerinden verilecek tavisler, Roma Andlaşması uyarınca ileri düzeyde sanayileşmiş ülkeleri birleştiren Topluluğun çıkarları gözönünde tutularak AET Konseyi tarafından saptanmakta ve Protokollar Türkiye'ye bahis konusu kararlara katılma olanağını tanımamaktadır.

Buna göre, Türkiye'nin üçüncü ülkeler karşısındaki dış ticaret politikasının gümrük tarifelerine dönük yönlü Brüksel ve Cenevre'de saptanmaktadır.

Bundan başka, OCT'nin Türk Tarifesi ile kıyaslanamayacak kadar düşük hadler içerdigi de bilinmektedir.

Bu gerçekler karşısında Komisyon :

a) Ortak Gümrük Tarifesi üzerinden verilecek tãvizlerin saptanmasına ilişkin kararlarda Türkiye'nin de oy sahibi kılınmasının

b) ve bundan daha önemlisi, Katma Protokolün 19/1 inci maddesinde uyum yolundaki indirimlerin 22 yıllık dönemin sonuna ertelenebilmesi alanında öngörölmüş ve 1967 yılındaki Türkiye genel ithalâtının 621.679.389 Liralık bir dilimine eşit bulunması nedeniyle yetersiz bir nitelik taşımış olan % 10 luk olanak yerine Türkiye'nin yürürlükten önceki belirli bir tarihteki (örneğin "Dillon" ve "Kennedy" round öncesindeki) OCT'ye yönelik indirimleri 22 yılsonuna ertelene yetkisine sahip olmasının gerekli olacağına inanmaktadır.

ii) İndirim alanındaki sorunlar ve öneriler :

Katma Protokolün, bir yönü II inci Kesimle incelenmiş olan 12 inci maddesinin birinci fıkrası hükmü, Türkiye'ye, Geçiş Döneminin ilk 8 yılı içinde 12 yıllık sektörde 22 yıllık Listeye mal aktarabilmek olanağını gerçi vermektedir.

Bununla birlikte bu olanak, hergeçen önce, 1967 referans yılı ithalâtının % 10 luk bir dilimiyle sınırlandırılmış ve söz konusu oran CECA Maddelerindeki alışveriş rejiminin saptanmasına değin % 8'e indirilmiş bulunmaktadır.

Öte yandan Tamamlayıcı Protokol'ün yürürlüğe girmesiyle birlikte bu oranlar, Altılar çıkışlı 1967 ithalâtı yerine, Dokuzlar çıkışlı ithalâtına uygulanacaktır.

Buna göre, açıklanan madde hükmü, Türkiye'ye, Altılar düzeyinde 166.794.977 (CECA rejiminin saptanmasından sonra 208.493.721) ve Dokuzlar düzeyinde de 233.084.430 (veya 291.356.038) liralık bir aktarma yetkisi vermektedir.

II inci Kesimde Gübreler faslıyla PETKİM önerileri üzerinde yapılmış açıklamalar karşısında bunun yetersiz bir olanak oluşturacağı ortaya çıkmaktadır.

Öte yandan, aynı madde hükmü 22 yıllık sektöre aktarılanlara eşdeğer maddelerin, aktarma tarihindeki indirimli vergi hadlerine tabi tutulmak üzere, 22 yıllık listeden 12 yıllık sektöre geçirilmesini öngörmektedir. 22 yıllık listenin iki yıla yakın bir süreye yayılmış çalışmaları somucunda pek güç gerçekleştirilebilmiş bir dengeyi yansıtmakta olduğu (ve buna rağmen Türkiye'nin korunma gerekleğini bütünüyle karşılayamamış bulunduğu) gerçeği gözönüne alınacak olursa, bu hükmün, bağıbaşına, tedbir alınmasını güçleştirecek bir nitelik taşıdığı ortaya çıkmaktadır.

Bir yandan bu gerçekler ve öbür yandan da 8 yıllık sürenin, kurulmamış sanayi alanındaki yatırım eğilimleri bakımından yetersizliği karşısında, Komisyon, bu hükmün süre, sınır ve karşıt aktarmalar koşullarından arınması, bir diğer deyişle II inci Kesimin Konsolide listeden mal çarptırılması konusuna ilişkin paragrafındaki öneri yönünde değiştirilmesi) gereğine inanmaktadır.

Öte yandan, daha etkili bir korunma aracı sağlayacak bu son önerinin gerçekleşmesi durumunda, tarife alanındaki istemden vazgeçilmesi de düşünülebilir.

V- ORTAK TARIM POLİTİKASINA UYUM SORUNU VE SONUT ÖNERİLER:

Bilindiği üzere, "tarım ürünlerinin Türkiye ile Topluluk arasında KARŞILIKLI OLARAK (bir diğer deyişle : Türk piyasasını da Ortak Pazar çıkışlı ithalâta bütünüyle açacak biçimde) serbest dolaşımı", Katma Protokolun 33 ve 34 üncü maddeleri uyarınca, Türk Tarım Politikasının Ortak Tarım Politikasına uydurulması sonucunda gerçekleşecektir.

Katma Protokol uyum için 22 yıllık bir süre öngörmektedir. Bu dönem içinde, Türkiye, alacağı "tek yönlü tedbir"lerle politikasının Ortak Tarım Politikasına uyumu yolunda gelişme sağlayacak ve Ortaklık Konseyi de - bahse konu dönemin sonunda - bu tedbirlerin yeterliliğini saptadıktan sonra "uyum" ve "serbest dolaşım" kararını verecektir. Katma Protokola Ekli 6 numaralı bildiri uyarınca, saptama çalışmalarını 21'inci yılla birlikte başlayacaktır.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Katma Protokolun tarım sektörüne dönük yöndü çerçevesinde yararlandığımız tâviz rejiminin-"hazırlık dönemi rejimi"-nin sürdürülmesinden başka bir anlam taşımayan -"tercihli rejim" niteliğinden arınabilmesi (bir diğer deyişle: "serbest dolaşım düzeni"ne dönüşümüne) için uyumun bir an önce gerçekleştirilmesi önerisinde bulunmaktadır; Birlik aşağıdaki görüşünü ileri sürmüştür.

1- Türkiye AET ortaklığını sürdürecektir :

Tarım sektörünü ikili anlaşma vasfındaki tercihli rejimden derhal çıkarmalı; geçiş dönemine sokmalıdır. Ürünlerin serbest dolaşımını kısa ve belli bir takvime bağlamalıdır. Ortak tarım politikalarında müstareklilik, yükümlülük ve faydalanma olanakları sağlanmalıdır. Bir başka deyişle tarımda tam üyelik koşulları süratle gerçekleştirilmelidir.

2- Bütün bunlar mümkün olamıyorsa;

İyileştirmelere büyük ağırlık verilerek 6 numaralı ek, tatmin edici bir şekle sokulmalı. (Önemsiz maddeler çıkarılmalı, önemli maddeler yer almalı) gerektiği kadar karşı tevislerde verilerek Katma Protokolun verdiği uyum dönemi kısaltılmalıdır.

3- Her iki öneri de gerçekleştirilemiyorsa AET ile ilişkilerimizin ikili anlaşmalara dönüştürülmesi yolu düşünülmelidir.

Ticaret Bakanlığı Tarafların Tarım Politikalarının "genel hedefler" açısından bir uyumluluk içinde bulunduğunu kabul etmekle birlikte, "yapısal yön"ü dışında (bir diğer deyişle: bütününe pek yakın bir dilimiyle) "Ortak ticaret politikası" kurallarından oluşan "Ortak Piyasa Düzenleri"ne uyum

olanakları üzerinde, Katma Protokol müzakerelerinden önce, diğer Bakanlık ve Kuruluşlara sunulmuş ve bu Bakanlık ve Kuruluşlar tarafından uygun görülmüş ayrıntılı sektör incelemelerine ("Tahıl ürünleri", "pirinç", "yağlı maddeler ve zeytinyağı", "şarap", "şeker", "yaş meyve sebzeler" Raporlarına) değindikten ve Raporun I sayılı Ekinde yer almakta olan hususları belirttikten sonra, uyumun çabuklaştırılmasının Türkiye'yi pek şüç sorunlarla karşı karşıya getirmekten başka bir sonuç doğurmayacağını öne sürmüş ve bu görüş Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından da paylaşılmış bulunmaktadır.

Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin ayrıntılı karşıt görüşleri ise Raporun II numaralı Ekinde toplanmıştır.

Komisyon, bu konunun - Protokollarının gözden geçirilmesi yolundaki girişimlere paralel bir biçimde - ayrı bir düzeyde incelenerek, sonucunun Hükûmete arz edilmesinin uygun olacağını düşünmektedir.

VI- ÜÇÜNCÜ ÜLKELERLE İLİŞKİLERE YÖNELİK ÖNERİLER :

G.A.T.T anlamındaki bir gümrük birliği formülüne dayanan Katma Protokol, Türkiye'nin, aynı zamanda - "gümrük birliği" veya "serbest alışveriş bölgesi" formülüne dayanan, bir ikinci ekonomik birleşmeye taraf oluşturmamasını engellemektedir. Buna

karşılık, Topluluk, Katma Protokol'da (madde 54/1 ve 56) bu biçim tercihli alışveriş düzenleri kurabilmek olanağını saklı tutmuştur.

Bu durum, herşeyden önce, egemen bir devletin gerçekleştirdiği uluslararası anlaşmalara hakim olması gerekli "eşitlik" ilkesini zedelemektedir.

Bundan başka "ekonomik nedenler" bir yana, "dış politika" alanındaki son gelişmeler Türkiye'nin bu biçim "tercihli ekonomik ilişkiler" in gerçekleştirilmesinden yarar sağlanabileceğini ortaya koymaktadır. Öte yandan, bu sorun "Kıbrıs ile ekonomik ilişkiler" alanında da belirmektedir.

Katma Protokolun 14. ve (19/4) Üncü maddeleri, geçici, Türkiye'ye, Üçüncü Ülkelere tarife alanında "tâvizkâr" bir rejim uygulanması olanağını vermektedir.

Bununla birlikte, Protokolun 20 inci maddesinde öngörölmüş "tarife kontenjanları" rejimi'nde olduğu gibi, bu olanak, herşeyden önce Topluluğun "en çok kayırılan ülke" ilkesinden yararlandırılması şartıyla sınırlandırılmıştır. Bundan başka, bu olanak - Ortak Gümrük Tarifesine uyum yolundaki hükümlerin uygulanmasına paralel bir biçimde ortadan kalkacak olması nedeniyle - geçici bir nitelik te taşımaktadır.

Bu nedenlerle, Komisyon, belirli bir referans yılı ithalatının yeterli bir dilimiyle sınırlandırılması ve gerektiğinde "kaynak" ("reexportasyon") sorununun düzenlenmesi şartıyla Katma Protokola bu biçim ekonomik birleşmelerin gerçekleştirilmesini sağlayacak bir hüküm eklenmesinin gerekli olduğunu düşünmektedir.

UNCTAD'ın gelişme yolundaki ülkeler arasındaki ekonomik birleşmeleri tavsiye ve teşvik edegelmesi, bu akımın GATT düzeyinde benimsenmesi ve nihayet bahse konu ülkelerin GATT çerçevesinde çoğunlukta bulunmaları; bu biçim bir "sapma"nın Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması bakımından büyük güçlükler doğurmayacağı kanısını da uyandırmaktadır.

VII. AVRUPA KÖMÜR VE ÇELİK TOPLULUĞU (CECA) KAPSAMINDAKİ MADDELERE İLİŞKİN ALIŞVERİŞ REJİMİNE YÖNELİK ÖNERİLER:

1955 Brüksel Nomanklatürünün 26 ve özellikle "Dökme demir, demir ve çelik" başlıklı - 73 numaralı fasıllarının pek önemli birer dilim ayrı bir tüzel kişiliği olan CECA kapsamına girmektedir.

Katma Protokolla birlikte imzalanmış ve yürürlüğe girmiş olan "Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Yetki Alanına Giren Anlaşma" da ise bu maddelerdeki gümrük vergi ve resimleri ile miktar kısıtlamalarının kaldırılmasına dönük hükümlerin, ilerde, müzakere yoluyla saptanması öngörülmüştür.

Konu doğrudan doğruya Komisyonumusa verilmiş görevin kapsamına girmemekle birlikte, Türkiye'nin gelişme yolundaki çelik sanayii bakımından büyük bir önem taşıyan bu sektörde bir Ortaklık Konseyi bildirisi uyarınca 1976 yılında başlayacak müzakerelerin ertelenmesinin ve bu arada Türk Tezinin saptanmasına yönelik çalışmaların titizlikle yürütülmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

VIII. GÜMRÜK BİRLİĞİNE DAYANAN İLİŞKİLERİN BİR DİĞER "ALTERNATIVE"İ :

Komisyon Genel Kurulunun 27 Ağustos ve 20,21 ve 23 Eylül 1974 tarihli birleşimlerinde ortaya atılarak, Tarım, Ticaret ve Sanayi Alt Komisyonu'nun 25 ve 26 Eylül tarihli toplantılarında derinleştirilmiş sorunlar üzerinde oybirliğiyle karara bağlanmış olan öneriler bütün bunlardan ibaretir.

Komisyon çalışmaları, Hükümet Programı çerçevesinde verilmiş olan talimat uyarınca, "Ankara Anlaşması"nın (ve bunun sonucu olarak "gümrük birliği"ni) saklı tutan bir modele uygun biçimde yürütülmüş ve sözü geçen öneriler bu açıdan saptanmış bulunmaktadır.

Oysa, Raporun bundan önceki Kesimlerinin açık ve seçik bir biçimde ortaya koymuş olduğu gibi, bütün bu öneriler, "gümrük birliği" formülüne dayanan bir ilişki düzeni

de 11/, ençok Türkiye'nin güçlüklerinin ertelenmesini sağlaya-
bilecektir. Bir diğer deyişle : gelişme yolundaki Türk ekono-
misinin açıklana gelmiş güçlükleri, söz konusu önerilerin bü-
tünüyle gerçekleşmesi varsayımında bile "22 yıllık dönemin"
sonunda, gene ortaya çıkabilecektir.

Bu bakımdan, Komisyon Üyelerinin bütününe yakın
bir kısmı, Türkiye Avrupa Ekonomik Topluluğu ilişkilerinin
"gümrük birliği" dışındaki bir formüle - ÖRNEĞİN : "TERCİHLİ
TİCARET ANLAŞMASI" DÜZENİNE - dönüştürülmesinin uygun olaca-
ğını öne sürmüşlerdir.

Bunun dışındaki bir diğer ilişki biçimi - UNCTAD
Tavsiyelerine uygun olarak - "sanayileşmiş ülkelerle az ge-
lişmiş ülkeler arasındaki ekonomik birleşmelerin KARŞIT TA-
VİZ GEREĞİNDEN ARINMASI" formülünde toplanmaktadır.

Topluluğun bu tavsiye yönündeki "ortaklık iliş-
kileri" ise, "eski Fransız ve Belçika sömürgeleri"yle gar-
çekleştirilmiş "YAOUNDE" anlaşmasıyla gene "İngiliz Afrika-
sı"ndaki "eski Birleşik Krallık sömürgeleri"yle yapılmış
olan anlaşmaya konu olmaktadır.

11/ "Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması" (GATT),
"gümrük birlikleriyle "serbest alışveriş bölgeleri"nin
- belirli bir "plan ve program" çerçevesinde - "DERHAL
VEYA MAKUL BİR SÜRE İÇİNDE" gerçekleştirilmesini öngör-
mektedir.

Atina ve Ankara Anlaşmalarıyla "EFTA-PORTEKİZ AN-
LAŞMASI"nda toplanmış örneklerin ortaya koymakta olduğu
gibi, bu "makul süre" - ekonominin bazı sektörlerinde
22 yıla ulaşabilmek üzere 12 yıldan ibaret kalmaktadır.

Öte yandan, "karşıt tavis" gereğinden arınmış bu
ilişki biçiminin Toplulukla - Fransa'nın eski "sömürge"lerini
veya "ayrılmaz parça"larını oluşturmuş - Fas, Tunus ve Ceza-
yir arasındaki "anlaşma"ların ve "filli düzen"lerin yenilen-
mesine ışık tutabileceği de bilinmektedir.

Komisyon, gümrük birliğine dayanan ilişkilerin
"alternative"inin (bir diğer deyişle : Topluluğa önerilebile-
cek ilişki düzeninin) bütün yönleriyle aydınlığa çıkarılması
için ilgili Bakanlık ve Kuruluşlar düzeyinde çalışmalara sür-
atle başlanmasını gerekli görmektedir.

Öte yandan, Komisyon, Ankara Anlaşmasının değiş-
tirilmesini gerektirecek bu "alternative"e dönük girişimle-
rin TERCİHAN YÜKSEK DÜZEYDEKİ "zemin yoklamaları"ndan sonra
yapılmasının uygun olacağı üzerinde de oybirliğine varmış
bulunmaktadır.

**EK : I - ORTAK TARIM POLİTİKASINA UYUM SORUNUNA
İLİŞKİN TİCARET BAKANLIĞI GÖRÜŞÜ :**

Ticaret Bakanlığı, başlıca aşağıdaki nedenlere
sakıncalı bir girişim olacağını öne sürmektedir :

i- "Uyum" - "Tahıl Ürünleri", "süt ve sütlu
ürünler", "sığır eti", "domuz eti", "kütmes hayvanları ve yu-
murtası", "pirinç", "şeker", "yağlı maddeler ve zeytinyağı",
"yaş meyve ve sebzeler", "şarap" gibi - Ortak Pazar tarımsal
üretiminin ve ihracatının onda dokuzunu aşkın bir dilimini
oluşturmuş ve yerine göre - Topluluğun iç fiyatlarının
altındaki bedellerde ithalat olmasının kaldırılmasından baş-
ka bir anlam taşımamış - "Prelevman" veya Park giderici ver-
gi" biçimindeki tarım ürünlerine yönelik olacaktır.

Oysa, bütün bu sektörler, Türkiye'nin tarımsal
üretiminden önemli birer pay almakla birlikte, bilinen neden-
lerle, ihracatımızın önemli büyütülemeyecek bir dilimini oluş-
tura gelmiş (ve hatta "ithalat konusu" olagelmış) bulunmakta-
dır. /a/

ii- Bir diğer deyişle : Türkiye ihracatının bü-
tününe pek yakın bir dilimi Topluluk tarafından Ortak Gümrük
tarifesi yoluyla koruma gelmiş ürünlerden oluşmaktadır.

/a/ Zeytinyağı ve bir kısım yağ meyve ve sebzeler hariç, Öte
yandan, Türkiye'nin "zeytinyağı", çeşitli "yağ meyve ve
sebzeler", "şarap", "sert buğday", "kuş yemi ve "çavdar"
gibi ürünlerde belirli OCT veya prelevman indirimlerinden
yararlanageldiği ve bu indirimlerin - Katma Protokolun
(35/3) Üçüncü maddesi uyarınca - "uyum" şartı aranmaksızın
iyileştirilebileceği de bilinmektedir.

Buna göre, "uyum", ticari açıdan, gereksiz bir girişim olacaktır.

iii- "Uyum"- Türkiye'ye - Topluluk piyasalarındaki payını önemi büyültülebilecek ölçüde arttırabilmek olanağını vermeyecektir.

Bunun nedeni ise, Ortak Piyasa Düzenlerinin - "ihtisaslaşma" ve "karşılaştırmalı üstünlükler" ilkesine aykırı bir biçimde - "Ortak fiyat"lara dayandırılmış olmasında toplanmaktadır.

iv- Prelevman ve fark giderici vergi sistemlerine bağlanmış Ortak Piyasa Düzenlerinin Türkiye'nin Tarım Politikasıyla uyuma durumundaki tek yönü "Üreticinin serbest piyasa çerçevesinde haklı bir gelir sağlaması" ilkesinde toplanmaktadır.

Bu gerek - başka tahıl ürünleri gelmek üzere - bir çok sektörlerde. Türkiye'de olduğu gibi "destekleme fiyatları" (taban fiyatları ve "destekleme alımları" yolundan karşılanmaktadır.

Buna karşılık - başka yağ meyva ve sebzeler, su ürünleri ve şarap olmak üzere - çeşitli sektörlerde, piyasa fiyatlarının üretici gelirini koruyacak düzeylerde oluşumunu sağlayabilecek uygulamalar (üretimin belirli fiyatların altında piyasaya sürülmemesi; geri çekme; imha veya hazır kurulumlarına devir gibi tedbirler), her şeyden önce, üretici örgütlerinin "mali sorumluluğu"na terkedilmiş bulunmaktadır.

v- Prelevman sistemine dayanan Ortak Piyasa Düzenleri (Örneğin tahıl ürünlerine ilişkin düzen), üreticinin serbest piyasa çerçevesinde sağlayacağı haklı geliri (gösterge fiyatı'nı) - "destekleme fiyatları"na dayanan - "destekleme alımları" yoluyla gerçekleştirmektedir.

Buna karşılık, üreticinin piyasada sağlayacağı haklı gelir (gösterge fiyatları), aynı zamanda, TÜKETİCİNİN ÖDEYECEĞİ AZAMI FİYATI (TAVAN FİYATI) OLUŞTURMAKTADIR.

Serbest Piyasa fiyatlarının bu tavanı aşmasına olanak yoktur. Bunun nedeni ise, serbest piyasa fiyatlarının tavan fiyatlar düzeyine ulaşmasıyla birlikte - TÜMÜ LIBERASYON İLKESİNE GÖRE İŞLEYEN YÖNETMELİKLER ÇERÇEVESİNDE - "ÜÇÜNCÜ ÜLKELER KAYNAKLI İTHALAT MÜSLÜĞÜ" NUN OTOMATİK AÇILMASINDA TOPLANMAKTADIR.

Buna göre, yapılacak bu biçim bir düzende, "tüketici çıkarlarının" "sübvansiyon"lar yoluyla korunması (örneğin : Üreticiden 215 kuruşa alınmış buğdayın - zarar Hazineye ait olmak üzere - tüketiciye 115 kuruştan devri) söz konusu olamayacaktır.

vi- Topluluk düzenleri uyarınca, "gösterge fiyatları"la "destekleme fiyatları" - Ortak Pazarın "kendi kendine yeterlik derecesi en düşük tüketim bölgesinin ticaret merkezi"nde geçerli olmak üzere - "temel gösterge fiyatı" ve "temel destekleme fiyatı" adı altında ve (Hesap Birimi (1 Hesap Birimi - 1,20 dolar = 16 lira 28 kuruş) üzerinden, Topluluk konseyi tarafından, saptanmaktadır.

Topluluğun "diğer bölgeleri"nde uygulanacak fiyatlar ise, bu bölgeler ile kendi kendine yetmeyen bölge arasındaki ulaştırma giderlerinin temel fiyatlardan düşülmesi yoluyla, (gene Konsey kararıyla, uygulama alanına konulmaktadır. ("türev gösterge fiyatları" ve "türev destekleme fiyatları").

Buna göre, uyum yolunda Topluluğa "entegre" olmuş bir Türkiye'de uygulanması gerekli fiyatlar "türev fiyatlar" (toplama ve yükleme giderleriyle FOB-CIF farklı nedeniyle) "temel fiyatlar" dan en az % 15 ölçüsünde düşük olacaktır.

Ticaret Bakanlığı, Topluluk fiyatlarının pek yüksek bulunması nedeniyle bu düzenin Türk üreticileri bakımından bir sakınca taşımayacağı yönündeki görüşleri bir "ön yargı" saymaktadır.

Örneğin, Türkiye, 1974/1975 kampanyasında, I ncü grup ekmeçlik buğdaylar" için kilogramda 215 kuruşluk bir "destekleme fiyatı saptanmıştır. b/

4/ Öte yandan, 215 kuruşluk bir taban fiyat rejiminde, serbest piyasa fiyatları (Adana, Antalya, Ankara, Eskişehir, İzmir ve Konya borsalarında) 250-350 kuruş arasında dalgalana gelmektedir.

Uyum, ithalat yolundan, bu fiyatların "türev gösterge fiyatı" "düzeyine" ("temel gösterge fiyatı = 190,29 kuruş) indirilmesini gerektirecek idi. (v inci paragrafa bakınız.

Toplulukta "Duisbourg" bölgesi için saptanmış olan yumuşak buğday "temel gösterge fiyatı" tonda 121,84 Hesap Birimi (kilogramda 98,28 kuruş) ve "temel destekleme fiyatı" ise tonda 110,03 Hesap Birimi (kilogramda 179,13 kuruş) düzeyindedir. (Türev fiyatların bunlardan daha düşük olacağı bilinmektedir.)

Bir diğer deyişle : Topluluğun Ortak Piyasa düzeyine uymuş bir Türkiye'de "Haziran kararları"nın alınması-na olanak bulunmayacak idi.

Ticaret Bakanlığı, bu örneğin, başta - alım fiyatı "şekerin gösterge fiyatı"na göre saptanmakta olan pancar gelmek üzere - bir çok ürünler bakımından çeşitlendirilebileceğini de öne sürmüştür.

vii- Topluluktaki fiyatlar, yukarıda belirtilmiş olduğu gibi "Hesap Birimi"yle saptanmaktadır. Herbir üye devletin üreticisine sağlayacağı fiyatlar ise, bu üye devletin parasının Hesap Birimi karşısındaki "resmi parite"sine göre belirlenmektedir.

Buna göre, bir "devaluation" üretici fiyatlarının "devaluation oranı"nda arttırılmasını ve bir "réévaluation" ise bu fiyatların, "réévaluation oranı"nda azaltılmasını gerektirmektedir.

Oysa, Topluluktaki oluşumun açık ve seçik bir biçimde ortaya koyagelmış bulunduğu gibi, genellikle "ekonomik istikrar tedbirleri"yle birlikte başvurulmuş "dévaluation" ortamında, "anahtar" durumundaki fiyatların arttırılması yönelinen amacın tam aksine bir sonuç vermektedir. Sosyal ve politik nedenler ise, "Réévaluation" yönündeki para operasyonlarının yükünün üreticiye yükletilmesini engellemektedir.

viii- Topluluk - başta süt ve sütü maddeler, şarap, şeker, bazı yaş meyve ve sebzeler (şeftali, elma, armut) gelmek üzere - pek ciddi bir üretim fazlası sorunuyla karşı karşıya olagelmıştır.

Bu gidişin önlenilmesi (arz-talep dengesinin kurulması) yolunda, Ortak Piyasa Düzenleri çeşitli üretim kısıtlaması tedbirleri (süt veren ineklerin kesimi, bağ ve ağaç sökülmesi, üretim alanlarının ve üretimin "kotalar" çerçevesinde sınırlandırılması v.s.) içermektedir.

Üretimi, uyumla birlikte, Topluluğunkine entegre olacak bir Türkiye'de, bu biçim tedbirlerin uygulanması da bir gerek oluşturmaktadır.

ix- Ticaret Bakanlığı, sadece belirli bir dilimi ortaya konulmuş bütün bu gerçekler karşısında -"he-defler"deki uyuma veya Türk tarım politikasının disiplin altına alınması gibi gerekçelerle - uyum çabuklaştırılmasının, "ekonomik" açıdan pek sakıncalı olduktan başka Türk tarım politikasının (Ortak Gümrük Tarifesine uyum alanındaki gibi) Brükselde saptanmasından başka bir anlam taşımayacağı kanısındadır.

Bu Bakanlığa göre, Türkiye'nin Ortak Tarım Politikasının "ticaret kampanyasında uygulanacak fiyatlar"ın, üretimin rasyonel bir biçimde programlaştırılabilmesi amacıyla, kıy ekimlerinden önce saptanması ve örgütlenmesi gibi yararlı yönlerini tek yönlü bir kararla uygulama alanına koymasını engelleyebilecek bir neden bulunmadığı gibi, bu yolda aranılan "disiplin" bir Kanunla onaylanmış olan Katma Protokolun (33/1) inci maddesinde yer almaktadır.

Kaldı ki, Politikaların hedefleri arasındaki bugünün uyumu, "Mansholt Planı", "Vedel Raporu" ve "Pisani Kanunu" gibi örneklerde toplanan oluşumun açık ve seçik bir biçimde ortaya koymakta olduğu üzere yarın bir çelişkiye dönüşebilecektir.

x- Bununla birlikte, Ticaret Bakanlığı, bütün bu hususların Topluluğun büyük boyutta bir kitaplığa doldurabilecek "RECUEIL D'ACTES" larının uyumun çabuklaştırılmasının yararlı olacağına inanan Bakanlık ve Kuruluşlar tarafından incelenmesinden sonra - daha verimli bir biçimde tartışılmasını önermektedir.

DPT AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU ÖZEL
İHTİSAS KOMİSYONUNUN İŞGÜCÜ- SERMA-
YE HAREKETLERİ VE YERLEŞME SORUNLA-
RINA İLİŞKİN RAPORU

I. AET'YE ÜYE ÜLKELERDE TÜRK İŞÇİLERİNİN SERBEST DOLAŞIMI
İLE İLGİLİ SORUNLAR VE BUNLARIN ÇÖZÜMÜ İÇİN SONUPT ÖNE-
RİLER :

A. GENEL VERİLER VE SORUNLAR :

Türk işçileri AET ülkelerinde F. Almanya, Belçi-
ka, Hollanda, Fransa ile karşılıklı yapılmış işgücü anlaş-
maları gereğince çalışmaktadırlar. AET ülkeleri dışında Avus-
turya ve İsveç'te Türk işçisi bulunmaktadır. Ancak, İsveç
ile bir ikili işgücü anlaşmamız mevcut değildir.

İkili işgücü anlaşmaları, Türkiye'den karşı ül-
keye işçi gönderilmesini düzenleyen ve Türk işçilerinin o
ülkede hak ve çıkarlarının korunmasını öngören tek taraflı
anlaşmalar olup karşılıklı ilkesi tanınmamıştır.

Bu anlaşmalar uyarınca karşı ülkeler Türkiye'de
irtibat büroları adı altında temsilcilik bulundurabilmekte-
dirler. Bu irtibat bürolarının görevleri; ülkelerindeki mer-
kezlerince bildirilen iş önerilerini iş ve işçi Bulma Kuru-
muna iletmek, söz konusu işin niteliği, işçiden aranan nite-
lik, işin süresi ve ücret, çalışma ve yaşama olanaklarını Ku-
ruma bildirmektir.

İkili işgücü anlaşmaları, tek taraflı olmaları, özellikle işçilerin meslek, sağlık ve sosyal yönden seçilmelerinde, işveren temsilcilerine tam yetki tanınmaları, ir-tibat büroları da bu amaca yardımcı olmaları ve ismen talep-lere yer verilmesi nedenleriyle Roma Anlaşmasının prensip-lerine ters düşmektedir.

Türkiye işçi gönderdiği Batı Avrupa ülkeleri ile iki taraflı işgücü anlaşmaları imzaladığı gibi sosyal gü-venlik anlaşmaları ile de işçilerin sosyal güvenliğini gü-vence altına almaya çaba göstermiştir. İki taraflı anlaş-maların başlıca sakıncası hak ve yükümlülüklerde karşılıklık ilkesine ağırlıkla bağlılığın yarattığı sorunlardır. Karşı ülkede meydana gelen ekonomik ve sosyal değişimler ikili anlaşmaları süratle etkileyebilmektedir. Son petrol krizinin yarattığı buhran sonucunda Almanya'nın yeni yaban-cı işgücü ithaline koyduğu sınırlama ve yeni vergi reformu-mun, aile ödenekleri sisteminden işçilerimizin Türkiye'de bulunan çocuklarının yararlanmasını önlemek amacıyla sosyal güvenlik anlaşmasını değiştirmesi buna örnek olarak göste-rilebilir.

Türkiye'nin AET ülkeleri dahil batı endüstri ül-kelerine yukarıdaki belirtilen ikili anlaşmalar çerçevesin-de işgücü gönderimleri 1961 yılından itibaren bu ülkelerin ekonomik gelişmelerine bağlı olarak artarak, önemli sayıla-ra ulaşmıştır. 1962-1967 yılları arasında 240 bin, 1967-1972 yılları arasında ise 450 bin olmak üzere toplam 690 bin iş-çi resmi yollarla yurt dışına gönderilmiştir. 1973 yılında

ise 135 bin işçi yurt dışında istihdam edilmiştir. 1973 ya-lında yurt dışında istihdam edilmiş olan toplam 790 bin işçi-mizden 498 yani 774,2 bin kişi AET ülkelerindedir. Perspekt-if planda Türkiye'nin 1987 ye kadar halen yurt dışında bulu-nan işgücüne ek olarak 1 milyon kişi daha göndermede bulun-masının istihdam sorununu azaltma açısından önem taşıdığı bi-linmektedir.

Batı endüstri ülkelerinde son on yılındaki hızlı ekonomik gelişim, bunun yanında nüfus yapılarının bu hızlı gelişime işgücü sağlamakta yetersiz kalışı, İtalya dışında-ki diğer ülkelerin dışardan işgücü talep etmelerini gerektir-miştir. Bu ülkelerde 1965-1970 dönemi nüfus artışı hızlarının yüzde 1 ile binde 1 arasında değişen çok küçük değerlerde ol-ması, ekonomik gelişmelerin büyük ve umulmadık krizler dışın-da fazla etkilenmeyecek istikrarlı bir düzeye erişmiş olması ve eğitim etkinliği sonucu yerli insan gücünün nitelik yüksel-mesi ile niteliksiz ve yarı nitelikli işçilerce yapılacak iş-leri terk etme eğiliminin giderek yoğunlaşması ve bu işlerde emeği ikame eden sermaye yoğun teknolojiye geçiş olanaksızlı-ğı nedenleri ile, gelecek perspektif dönem içinde yabancı işgücüne duydukları gereksinimin, ek ekonomik aktivitenin ülkelerinde yaratılması durumunda devam etmesi beklenmektedir.

AET Üyelerince yabancı sermaye konusu, Türk vatan-daşlarına iş bulabilme açısından bir alternatif olarak öneril-mektedir. Bu öneri esns itibariyle gerçeği yansıtmamaktadır. Türkiye'de mevcut işsiz sayısı gözönünde bulundurulduğunda

bunların tümüne iş bulabilme olanağı yaratacak, yeterli sermayenin Ortak Pazar Ülkelerinden yurdumuza gelebileceği çok şüphelidir. Geldiği varsayılrsa bile, bu şekilde tüm yabancı sermayeye dayalı bir sanayileşme, kalkınma plan ve programlarımızda öngörülen ulusal sanayiın kendine özgü bir biçimde gelişmesine de engel teşkil edebilecektir.

Katma Protokolda yer alan hükümler, Üye Ülkelerden olan sermaye girişleri için bir kısım iyileştirmeleri önermektedir. Bu iyileştirmeler, Ankara Antlaşmasında da öngörüldüğü üzere özel yabancı sermayenin ekonomik kalkınmamıza katkıda bulunmasıyla ilgilidir.

Katma protokolün 36'ncı maddesi, Türkiye ile Topluluk Üyesi devletler arasında işçilerin serbest dolaşımının, Ortaklık Antlaşmasının yürürlüğe girmesinden itibaren 12'nci yılın sonu ile 22'inci yılın sonu (1976-1986 yılları) arasında kademeli olarak gerçekleştirilmesini öngörmüştür. Bu konudaki yöntemleri kararlaştırma yetkisi Ortaklık Konseyine verilmiştir.

Ancak, teorik olarak bu şekilde ortaya konulan "serbest dolaşım" gerçekçi ve uygulamaya dönük bir açıdan ele alınıncsa, çözümlenmesi pek kolay olmayan bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerçekten, AET Ülkelerinin daha uzun süre Türk işgücüne gereksinme duyacağı noktasından hareket edilse bile, bu Ülkeler iş piyasasının bir anda yusbınlerce Türk işçisi tarafından doldurulması, AET Ülkelerince

hoggörü ile karşılanmayacaktır. Kaldı ki, Türk ekonomisinin de, özellikle nitelikli işçilerinin kütle halinde yurt dışına akın etmesi halinde, kriz ve çöküntü içine düşeceği açıktır. Öte yandan, Türk işgücünün AET içerisinde serbestçe dolaşımı 1976 yılında otomatik olarak gerçekleşmeyecektir. Sık sık sözü edilen "kademeli serbest dolaşımın" ise nasıl bir uygulama ile gerçekleştirilebileceği konusu üzerinde bu güne kadar pek durulmamıştır.

Konuya bu yönden bakılıncsa; AET Ülkelerine ait irtibat bürolarının çalışmalarına devam etmesi, AET Ülkelerinde eleman ihtiyacı duyulan mesleklerin saptanması, AET Ülkelerindeki açık işlerin bültenler halinde Türkiye'ye iletilmesi ve yurt dışına işçi göndermede bugün uygulanmakta olan prosedürün (yaş kısıtlaması dahil) aynen devam etmesi gibi, ilk planda akla gelebilen tedbirler yanında, dolaşımın mutlaka merkezi bir denetime bağlı tutulmasının yararlı ve kaçınılmaz olduğu sonucuna varılmaktadır.

Merkezi denetime bağlı ve kademeli olarak gerçekleştirilecek bir serbest dolaşımın Türkiye'nin sosyal ve ekonomik yapısı üzerinde olumlu etkileri olabileceği gibi pek çok olumsuz etkileri de olabilecektir. Halen etkisi görülen bu sorunların ağırlıklarının ileri yıllarda daha hissedilir hale gelmesi mümkündür. İşçi tasarruflarının yerinde ve etkin tedbirlerle yatırımlara kaydırılmaması sonunda tüketime gitmesi ve durumun iç fiyat yapısını olumsuz yönde etkilemesi, nitelikli işçi ve beyin göçünü önleyici tedbirlerin alınmaması; nitelikli işçi yetiştirici eğitim sisteminin güçlendirilmemesi ve işsizliği azaltacak gerekli yatırımların yeterince yapılmaması bu sorunların başlıcalarıdır.

Katma Protokolün 38'nci maddesi; Türkiye ile Topluluk Üyesi devletler arasında işçilerin serbest dolaşımının kademeli olarak gerçekleşmesine kadar, Ortaklık Konseyinin Türk uyruklu işçilerin her üye devlette çalışmalarını kolaylaştırmak amacıyla, bu işçilerin serbestçe meslek ve yer değiştirmelerinden ortaya çıkan bütün sorunları ve özellikle çalışma ve oturma izinlerinin uzatılmasını inceleyebilecektir". demektedir. Bu amaçla, Ortaklık Konseyi, üye devletlere tavsiyelerde bulunabilir. Türk uyruklu işçiler açısından çok önemli bir noktaya değinen bu hüküm, çok sayıf bir teminatıdır. Ancak Konseyin kontrolü altında yapılan bir serbestlik söz konusudur. Maddenin bugünkü biçimi ile, ancak Ortaklık Konseyi nezdinde yoğun bir politik çaba gösterilmesi halinde bazı sonuçlar alınabilmesini mümkün kılacağı görülmektedir.

Katma Protokolün 37'inci maddesi ise, ülkemiz açısından çok önemlidir. Çünkü bu madde, her üye devletin, toplulukta çalışan Türk uyruklu işçilere, çalışma koşulları ve ücret bakımından, Topluluk üyesi diğer devletler uyruklarındaki işçilere göre, uyrukluktan dolayı herhangi bir ayrıcalıklı işleme yer veremeyeceği esasını koymuştur. Toplulukta çalışan Türk uyruklu işçilere çalışma koşulları ve ücret bakımından vatandaşlıktan dolayı farklı bir muamele yapılamayacağı 37'inci maddede öngörülmüş olmakla birlikte ve böyle bir esas Roma Antlaşmasının 48'inci maddesinde belirtilirken, Ankara Antlaşmasında "gerçekten açık olan işlere girebilmek hakkına" değinilmemiştir. Türk işçilerine AET ülkelerinde açık olan işlere doğrudan talip olma hakkına Katma Protokolde de bir açıklık verilmemiş olması önemli bir sorunu oluşturmaktadır.

Serbest dolaşım yönünden kişinin dikey ve yatay mobilitesi için AET ye üye devletlerdeki açık işlere formasyon yetkinliğinin olması önem kazanmaktadır. Bu konuda Türk işçilerinin gerek yurt dışına çıkış öncesi, gerek bulundukları AET ülkelerinde mesleki teknik eğitim görmelerinin sağlanması temel bir sorunu oluşturmaktadır.

Yurt dışına çıkış öncesi verilecek mesleki-teknik eğitimin maliyetine AET'nin katkıda bulunma biçimi henüz düzenlenmemiş bir konudur. AET ülkelerinde bulunan işçilerin mahalli mesleki-teknik eğitim olanaklarından yararlanmalarında dil sorunu başta olmak üzere çeşitli engellerle karşılaşmaktadır. AET Sosyal Fonunun üçüncü devlet vatandaşlarıncada da kullanılabileceği hükümünden Türkiye'nin sağlayabileceği olanakların belirlenmesi yanında, mesleki-teknik eğitim konusunun Katma Protokolle düzenlenen hususlar arasına sokulması gereği ortaya çıkmıştır.

B. SOMUT ÖNERİLER :

Bu sorunlarla ilgili olarak komisyon, işgücünün kademeli dolaşımı için aşağıdaki önerilerde bulunmuştur.

1. Katma Protokol'ün çerçevesi içinde kalan önerileri:

- 1) 1976 yılında başlaması öngörülmüş bulunan kademeli serbest dolaşımın, hukuki ve idari çerçevesinin düzenlenmesi amacıyla Ortaklık Konseyine gerekli hazırlıkların başlatılması bir an önce sağlanmalıdır.

Öte yandan, bu konudaki Hükümetimiz çalışmaları ve hazırlıklar şimdiden başlatılmalı ve özenle sürdürülmelidir.

ii) Roma Antlaşmasının verdiği olanaklar altında AET Ülkeleri ile işçilerimizin yurt dışında çalışma ve sosyal güvenlik sorunlarını sağlam esaslara bağlamak için AET ve Türkiye arasında geçiş dönemi için "Ortak İşgücü Antlaşması" yapılması yoluna gidilmelidir.

Halen yürürlükte olan ikili işgücü Anlaşmaları, işçi alımı ve işten çıkarma gibi konularda Ortak Pazar'la olan ilişkilerimizde, Üçüncü Ülke işçilerine nazaran avantajlı bir hak tanımamaktadır. AET'nin bütün anlaşmalarında üye ülkelere tanınan bu haklar, Geçiş Dönemi için Türkiye'ye de tanınmalıdır. En azından Türk işçisine Üçüncü Ülkeler işçilerine nazaran tüm üyelere en yakın bir statü sağlanmalı, Türk işgücüne Üçüncü Ülkelere göre öncelik verilmelidir.

iii) Topluluk ülkelerinde işgücü dolaşımı konuları septanırken işçi ailelerinin birleştirilmesi sorunlarına da değinilerek işçi aileleri için gerekli sosyal alt yapı tedbirleri Toplulukça alınmalıdır.

iv) AET'nin Sosyal Fonundan mevcut durumda yararlanma koşulları araştırılarak, gerekli girişimlerde bulunulmalıdır.

2. Katma Protokolün çerçevesini değiştirmeyi gerektiren öneriler :

i) İşgücünün serbest dolaşımının kademeli olarak gerçekleştirilmesine kadar alınacak tedbirleri Ortaklık Konseyi kararına bağlanmış olan 38 inci madde, özellikle, serbest dolaşımın başlama süreci uzadığında sorunlar bölümünde değinilen sakıncayı önleyecek biçimde değiştirilmeli ve daha açık bir güvence getirilmelidir.

ii) Katma Protokolün 37 inci maddesine, Türk işçilerine Topluluk ülkelerinde açık olan işlere doğrudan başvurma hakkını sağlayacak bir hüküm eklenmelidir.

iii) Gerek yurt içinde çıkış öncesi, gerek istihdam ülkelerinde işçilerin mesleki-teknik eğitimini sağlayacak hükümlerin Katma Protokolün kapsamına girmesi çabası gösterilmelidir.

II. TÜRKİYE'DE YABANCILARIN SERBEST DOLASI MI İLE İLGİLİ SORUNLAR VE BUNLARIN ÇÖZÜ MÜ İÇİN SOMUT ÖNERİLER :

A. GENEL VERİLER VE SORUNLAR :

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası vatandaş-ya-bancı ayırımı yapmadan herkesin çalışma hakkının olduğunu öngörmektedir. Ancak, gene Anayasamızda, (Md. 13) belirtilen bu hakların yabancılar için uluslararası hukuka uygun olarak sınırlandırılacağı kabul edilmiştir. Bu durumda, Türkiye'de yabancıların çalışma hakları, bazı sınırlamalar ve koşullar altında kabul edilmiştir. Mevcut koşul ve sınırlamalar ekonomik, sosyal, ulusal güvenlik ve bunun gibi nedenlere dayandırılmıştır. Bugün yabancılar belirli kanunlarla sınırlandırılmış meslek ve sanatları yapamazlar.

Türkiye kendi vatandaşları için AET Ülkeleri bireylerine sağlanan olanakları almak çabasında-yken, benzer hakları bu Ülkeler vatandaşları içinde sağlamak ve bu nedenle hukuki sistemi tekrar gözden geçirmek zorunda kalabilecektir.

B. SOMUT ÖNERİLER :

Türkiye'ye gelecek olan AET Ülkeleri işçilerinin, diğer çalışanların ve vatandaşlarının bağlı olmaları koşulları ve kısıtlamaları mevcut yasalar çerçevesinde saptamak ve AET yükümlülükleri karşısında değerlendirilerek amacıyla ilgili Kuruluşlarımızın katılımı ve işbirliği ile ayrıntılı bir inceleme ve araştırma yapılmalıdır.

III. AET ÜLKELERİ İLE SOSYAL GÜVENLİK ALANINDAKİ SORUNLAR VE BUNLARIN ÇÖZÜ MÜ İÇİN SOMUT ÖNERİLER :

A. SORUNLAR :

Katma Protokolün 39'uncu maddesi sosyal güvenlik ile ilgilidir.

Katma Protokolün 39 uncu maddesinin 1.ci fıkrası; "bu Protokolün yürürlüğe girişinin birinci yılının bitiminden önce, Ortaklık Konseyi, sosyal güvenlik alanında, Topluluk içinde yer değiştiren Türk uyruklu işçiler ve bunların Toplulukta oturan aileleri yararına hükümler tesbit edecektir" demektedir.

Maddenin öngördüğü sosyal güvenlik konuları şöyle özetlenebilmektedir.

1) Hizmet Sürelerinin Birleştirilmesi :

Maddenin 2.nci fıkrası Topluluğun çeşitli Ülkelerinde geçirilen sigorta ve çalışma sürelerinin birleştirilmesiyle ilgilidir. Bu birleştirme yaşıllık, ölüm ve sakatlık gelir ve aylıklarıyla işçi ile Topluluk içinde oturan ailesine sağlanan sağlık yardımları yönündedir. İş kazaları ve meslek hastalıkları işsizlik sigortası vs. bazı sigorta dalları ihmal edilmiştir. Ayrıca, Protokol Türkiye'de geçen sigorta sürelerinin göz önünde tutulmasını üye devletlerin ihtiyarına bırakmıştır. Uzun süreli sigorta

dallarında Türkiye'de geçen sürelerin dikkate alınmaması sosyal güvenlik kavram ve amacına ters düştüğü gibi uygulamada kişilerin haklarının yitirilmesine yol açmaktadır.

2) Aile Yardımları :

Maddenin 3 üncü fıkrası "yukarıdaki hükümleri, işçi ailelerinin Topluluk içinde oturması halinde, aile yardımlarının ödenmesini sağlayacak nitelikte olmalıdır" ilkesini getirmiştir. Bu haliyle fıkra aile yardımlarında "çalışılan ülke" koşulunu öngörmektedir.

Bilindiği gibi Türk Vergi Sisteminde aile ödenekleri sistemi henüz yer almamıştır. Buna rağmen ikili sosyal güvenlik anlaşmaları ile işçilerimizin çalıştıkları ülkede geçerli olan aile ödeneklerinin Türkiye'de oturan aile ve çocuklarına ödenmesi sağlanmıştır. Ancak F. Almanya'nın son vergi reformlarında yukarıdaki esaslar hareket ederek artırılan aile ödeneklerini Türkiye'de oturan işçi çocuklarına vermemek için sosyal güvenlik anlaşmasını tek taraflı olarak feshetme girişiminde bulunduğu bilinmektedir.

Ortak Pazarın Topluluk İçinde Sosyal Güvenlik Sorunlarını Düzenleyen 1408/71 sayılı Tüzüğün 73 üncü maddesi; Fransa dışındaki üyelerin aile yardımları konusunda istihdam ülkesinin mevzuatının uygulanacağını kabul etmiştir. Bu maddeye göre ikamet edilen ülke esas istisna

olarak sadece Fransa için söz konusudur. AET'nin genel uygulaması istihdam ülkesinin mevzuatının uygulanması yönündedir. Almanya ile aramızdaki ikili sosyal güvenlik anlaşmasında kabul görmüş olan bu ilkedен geriye dönüşü F. Almanya 39. maddenin 2 inci fıkrasına dayandırmak istemektedir.

Aslında 39 uncu maddenin 2. fıkrası ile 5 inci fıkrası ikili ölçekte ileriye açık gelişmeleri öngörmüştür. İleriye açık bir hukuki çerçeve geriye dönüşü haklı çıkaracak bir dayanak değildir.

Ayrıca aile bütünlüğünü parçalamaya yönelik bir tutumun genel ölçekte savunmasına yarıyacak gerekçeleri bulmak da olanaksızdır.

Bununla birlikte, özellikle Almanya'nın son tutumu karşısında 39 uncu maddenin bu yönden düzeltilmesi kesin bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır.

3) Sağlık ve Sosyal Yardımlar :

Ortaklık Konseyi 39 uncu maddenin 1 inci fıkrası gereğince hazırladığı iyileştirme tasarısının 2.inci maddesinin 5 inci fıkrasında "İşbu karar, sağlık ve sosyal yardım rejimine uygulanmaz" denilmektedir. Bunun

ifade ettiği anlam, işsiz kalan Türk işçileri işsizlik sigortasından yararlanma süreleri bittiği andan itibaren tamamiyle yarımsız ve çaresiz kalacaklar ve çalıştıkları ülkelerden ayrılmak zorunluluğu ile karşılaşacaklardır. Halbuki her ülkede bu sürelerin bitiminden itibaren sosyal yardım niteliğindeki işsizlik yardımları başlamaktadır. Bu yardımlar doğrudan doğruya genel bütçelerden finanse edilmektedir. Bunun dışında sağlık ve sosyal yardımların çok çeşitli türlerinden Türk işçilerinin yararlandırılmaması hedef alınmıştır. Aslında bu yardımlar vergilerle finanse edilmekte ve Türk işçileri bulundukları ülkelerin dolaylı ve dolaysız vergilerine o ülkeler vatandaşları ile eşit şekilde katkıda bulunmaktadır.

Bu arada bir dış ülkede Türk işçisi işsiz kaldığından, o ülke sınırları içinde yaşadıkça işsizlik sigortası ödeneklerinden yararlanmakta, ancak işsiz kaldığı süre içinde Türkiye'ye dönerse, Türkiye'de işsizlik sigortası olmadığı için bu haktan yararlanamamaktadır.

4) Yaşlılık Sigortası Koşullarındaki Farklılıktan Doğan Sorunlar :

Bilindiği gibi ülkemizde işçiler için emeklilik yaşı erkeklerde 55 kadınlarda 50 yaş olarak kabul edilmiştir. İşçilerimizin çalıştıkları ülkelerin çoğunda bu yaş tavanı 63-65 yaşları olarak işlem görmektedir. Başka bir deyişle ülkemizde 25 yılını ve 55 yaşını dolduran bir Türk işçisi emekli olabilmektedir. Ancak yabancı ülkelerde çalıştığı sürelerin sonucu olarak doğan emeklilik

ödeneklerinin transfer edilebilmesi için 63-65 yaş tavanına ulaşıncaya kadar beklemeleri gerekmektedir. Ortak Pazar ülkelerinde emeklilik yaşının indirilmesi ve daha dengeli seviyelere saptanması konusunda hazırlık ve çalışmalar yapılmakla birlikte, bu hazırlık ve çalışmaların somut uygulamalar haline gelmesi ve hele Türkiye'deki uygulama gibi 50-55 yaş tavanının kabulü çok zor görünmektedir. Ülkemizdeki ortalama ömür dikkate alınarak bir yargılandırma yapıldığında işçilerimizin yabancı ülkelerden transfer edilecek emeklilik ödeneklerinden yararlanabilmeleri fiilen olanaksız bir hale gelmektedir. Bu itibarla işçilerimizin çalıştıkları ülkelerde biriken sosyal sigorta primlerinin tümünün kullanıldıkları devredeki ortalama neme'ları da eklemek Sosyal Güvenlik Örgütlerimize transferinin sağlanması bir seçenek olarak düşünülebilir.

Nitekim İsveç ve Norveç Hükümetleri işçiye işveren den kesilen sigorta primlerinin % 80'ini işçilere geri vermeyi öneren bir yasa üzerinde çalışmaktadırlar. Özellikle katkılı temele dayanan sosyal güvenlik sistemlerinde çalışan kişiye özgü olarak doğan hakların ve fonların karşı tarafça uzun süre kullanılmalarının gerekçeleri zayıftır. Konunun sigorta tekniği yönünden ortaya çıkacağı sorunların ayrıca incelenmesinde yarar vardır.

Halen Almanya'da çalışan işçilerimiz arasında 5 seneden az kalanlar kendilewinden kesilen primleri toplu olarak geriye aldıktan sonra dönmek gibi yanlış ve kendi çıkarlarını azaltan bir uygulamanın içine girmiş bulunmaktadır. Alman makamları bu durumda hem işverenin

Ödediği katkıyı, hem de kullanılan dönem zarfında bu fonlardan yararlanmalarının karşılığını vermeksizin iççimizi mağdur etmektedirler. Eğer bu fonların otomatik iadesini sağlayan bir mekanizma Katma Protokol iyileştirme görüşmeleri sırasında geliştirililebilirse bu yanlış ve zararlı uygulama kendiliğinden sona erebilecektir.

B. SOMUT ÖNERİLER :

Komisyon, Sosyal Güvenlik alanındaki sorunların çözümü için aşağıdaki önerilerde bulunmuştur:

Katma Protokolün çerçevesi içinde kalan Öneriler :

1) Halen yürürlükte olan ikili Sosyal Güvenlik anlaşmaları çerçevesinde elde edilen Sosyal Güvenlik hakları, ABT-Türkiye Sosyal Güvenlik Anlaşması düzenlenirken göz önünde tutulacak minimum normlar olarak belirlenmelidir.

ii) Türkiye'de işsizlik Sigortası sisteminin kurulması çalışmalarına başlanmalıdır. Bu boşluğun giderilmesi ile mevcut durumda ortaya çıkan kayıplar önenebilecektir. Bu sistem kurulana kadar Topluluğa üye ülkelerin işsizlik sigortası sistemlerinden, yaygın bir işsizlik ihtimalinde, göçmen işçilerin özel durumlarını gözetici şekilde bir uygulama talep edilmelidir. Bu yönde sigorta ötesi işsiz kalanlara mahalli sosyal yardımlarının yapılmağa devam edilmesi sağlanmalıdır.

2) Katma Protokolün Çerçevesini Değiştirmeyi Gerektiren Öneriler :

i) Roma Antlaşmasının 51 nci maddesi üye devletler işçilerinin sosyal düzen ve güvenlik sistemlerinin karşılıklı geliştirilmesi ve bir-biri ile ahenkli kılınması yoluyla çalışan sınıfların yaşantılarının iyileştirilmesini ve çalışma koşullarının düzeltilmesini Topluluk Komisyonuna bir görev olarak vermiştir. Ancak, yukarıda da değinildiği gibi Katma Protokol'ün 39 ncü maddesi Türk göçmen işçilerinin sosyal güvenliklerini giderek iyileştirecek yerde, kısıtlayıcı yönde anlaşılabilen muğlak bir biçimde düzenlenmiştir. Bu nedenle 39 ncü maddede yer alan Türk işçilerinin aleyhine olan hükümlerin, özellikle Türkiye'de geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi ve aile yardımları için haksahibinin "çalışılan ülke" de ikamet etmesi koşulunun aranmaması biçiminde yeniden düzenlenmesi talep edilerek, sosyal güvenlik hizmetlerinin sosyal yardımları da kapsayacak bir bütünlük içinde yürütülmesi sağlanmalıdır.

ii) Ülkemizde uygulanan işçi emeklilik yasasının özelliği nedeniyle uzun süreli sigorta haklarını elde edemeden dönen işçilerimizin çalıştıkları ülkelerde biriken sosyal sigortalar pirimlerinin tümünün kullanıldıkları devredeki ortalama nemaları da eklenerek sosyal güvenlik örgütlerine taksiferi önerisinde bulunulup, bu konu gerçekleştirilmelidir.

DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI
AET ÖZEL İHTİSAS KOMİSYONUNUN TOPLANTI
TARİHLERİ

27 Ağustos 1974	Çarşamba	Günü	Saat	14.00
20 Eylül 1974	Cuma	"	"	10.00
21 " "	Cumartesi	"	"	10.00
23 " "	Pazartesi	"	"	10.00
25 " "	Çarşamba	"	"	14.00
26 " "	Perşembe	"	"	13.30
1 Ekim 1974	Salı	"	"	10.00
3 " "	Perşembe	"	"	10.00
8 Ekim " "	Salı	"	"	10.00
22 Ekim " "	Salı	"	"	10.00
5 Kasım 1974	Salı	"	"	10.00

DPT AET ÖZEL İHTİSAS KOMİSYONUNUN TOPLANTI TARİHLERİ

27 Ağustos 1974	Çarşamba	Günü	Saat	10.00
20 Eylül 1974	Cuma	"	"	10.00
21 " "	Cumartesi	"	"	10.00
23 " "	Pazartesi	"	"	10.00
3 Ekim 1974	Perşembe	"	"	10.00
22 " "	Salı	"	"	10.00
5 Kasım 1974	Salı	"	"	10.000

1 Ekim 1974
8 Ekim 1974

Salı Cüm Saati
" " " " 10.00
Salı " " " " 10.00

İŞGÜÇÜ SERMAYE HAREKETLERİ VE YERLEŞME
SÖZMÜMLERİ ALT KOMİSYONU TOPLANI Tarih-
leri

25 Eylül 1974
26 Eylül 1974

Çarşamba Cüm Saati
Perşembe " " " " 14.00
" " " " 13.30

TARİH, SANAYİ VE TİCARET ALT
KOMİSYONU TOPLANI TARIHİLERİ

TOPLANTIYA KATILANLAR

Toplantının Konusu : AET ÜZEL
İHTİSAS KOMİSYONU
Başkanı: Prof. Dr. Gündüz ÖKÇÜN BŞP

Tarih: 27.8.1974
Saat : 14.00

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı Olduğu Bakanlık ve Kuruluşun Adı	Telefon
Ertuğrul BOYSAL		İstanbul Sanayi Odaları	23 31 67
Haluk ÇEVHAN	Genel Sekreter	İktisadi Kal. Vakfı.	46 36 57
Techan KUTUNCU	Sanayi Grup Bşk.	İktisadi Kal. Vakfı.	
Ali Sait TÜRKEL	İstanbul TİA	İstanbul İkt. ve Tic.	
	Öğ. Üye.	İlim Akademisi	73 09 89
Mete ÇEKER	Koord. İd. Bş.	Ulaştırma Bakanlığı	22 40 95
Mümtaz ZEYİNOĞLU		Bekirşehir San. Odası	10 55 97
Mümin ERKUNT		Ankara Sanayi Odası	17 38 24-Esk.2200
			23 13 92
			23 13 93-4660-4661
Yılmaz ÇAKIR	Genel Sekreter	Bekirşehir San. Odası	63 10
Turgut YURDEMİR	Etilid Müdürü	Ankara Sanayi Odası	12 53 00-12 35 50
Neodet İLÇİ	Daire Reice	Dişçileri Bakanlığı	12 60 84
Dr. İsmail ŞENER	Diş. İlişk. Öm. Md.	Gıda-Tarım ve Hay. Bşk.	17 73 19
Ömer ÇINAR	Genel Müdür	Ticaret Bakanlığı	12 36 44
Ayhan ÇOPUR	Raportör	Ticaret Bakanlığı	12 36 44
Öğuz ÇORBOW	Raportör	Ticaret Bakanlığı	12 36 44
Ali DİNÇER	Endüstri Müh.	Türk. Mak. Müh. Odası Bşk.	24 38 98-25 43 05
Ergun TÜRKÇAN	Plan ve Kood.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	17 85 89
	Dairesi Bşk.		

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı Olduğu Bakanlık veya Kuruluşun Adı	Telefon
Yılmaz CONKUROĞLU	Ticaret ve Tah.Şb. Ml. Yardımcısı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	17 84 85
Selma AYAN	Ticaret Tah.Şb.U.	Enerji ve Tabii Kay.Bak.	17 84 85
Etem TARIKHAHA	İktisatçı-Müavir	Türkiye Odalar Birliği	12 82 10
İ.Hakkı AYDINOĞLU	İİBK Gn.Md.	Çalışma Bakanlığı	24 04 43
Ayşegül GEDİK	AET Şb.Md.Vk.	Maliye Bakanlığı	17 17 92/62
Turhan HASEKİOĞLU		Sanayi Bakanlığı	
Oğuz GÖKMEZ	Büyükelçi	Dışişleri Bakanlığı	
Necati ÖZFIRAT	U.V.P.Ş. Md.	D.P.T.	
Birgen KELEŞ	Uzman	DPT	
Ali GÜZELSOY	Uzman Yard.	DPT.	

TOPLANTIYA KATILANLAR

Tarih : 20-21/9/1974
Saat : 10.00-12.30

Toplantının Konusu : AET Özel İhtisas Komisyonu
Başkan : Prof. Dr. Gündüz ÖKÇÜN SB.

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı Olduğu Bakanlık veya Kuruluş	Telefon
Necdet İLÇİ	AET Dairesi Reisi	Dışişleri	12 60 84
Hacı UTKAN	AET Dairesinde İkinci Katip	Dışişleri	12 60 84
Ali DİNÇER	TMMOB Mak.Müh. Odası Bşk.	TMMOB	25 30 98-25 43 05
Yavuz ÖNEN	TMMOB Genel Sek.	TMMOB (Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği)	18 12 75
Turgut YURDEMI	Etüd Müdürü	Ankara Sanayi Odası	12 5300-123550
Ayşegül GEDİK	AET Şubesi	Maliye Bakanlığı, Hazine ve MİT	17 17 92/62
Necip GAZİOĞLU	Şb. Müdürü	Gelirler Gn.Md.	10 78 03
Aysel ÖYMEN	Gn. Md. Yrd.	Hazine Gn. Md.	17 17 92
Mete ÖZER	UKİ Başkanı	Ulaştırma Bakanlığı	10 99 96
Özer ÇINAR	AET İşleri Gn.Md.		12 36 44
Ayhan ÇOPUR	İ.Derece Rap.	Ticaret Bakanlığı	
Oğuz GORBON			
İ.Hakkı AYDINOĞLU	Çalışma Bakanlığı İş ve İşçi Bulma Kurumu Gn. Md.	Çalışma Bakanlığı	25 04 43

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı Olduğu Bakanlık veya Kuruluş	Telefon
Ömer L.HRKİNOĞLU	Müavir	Türkiye Ziraat Odaları Birliği	12 32 17
Nispet TÜRKÖĞLU	Etibank Genel Md. Uzman	Etibank Genel Müdürlüğü	16 62 30
Necati ÖZPINAR	U.V.P.Ş. Md.	DPT	
Birgen KELEŞ	Uzman		
Ali GÜZELSOY	Uzman Yard.	DPT	

TOPLANTIYA KATILANLAR

Tarih: 21.9.1974
Saat :

Toplantının Konusu: AET Özel İhtisas Komisyonu
B. kan: Prof.Dr. Gündüz ÖKÇÜN SBP

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı Olduğu Bakanlık veya Kuruluş	Telefon
Onur KUMBARACIBAŞI	Doç.Dr.	A.İ.T.İ. Akademisi	11 20 55/30
Mümtaz ZEYİNOĞLU	Elekt.Y.Müh.	Eskişehir San. Odası	23 45 66
Bilsay KURUÇ	Doçent	Siyasal Bilgiler Fakültesi	17 38 24
Türkan HASEKİOĞLU	Sanayi ve Tek. Bak. Şb.Md.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	19 21 50
Şakir ÖZCAN	Ekonomist	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	18 82 10/343
Etem TARIKAHYA	Hukuk Dok.	T.Odalar Birliği	46 36 57/İst.
Öktay KOZLUCA	Ekonomist	İktisadi Kalkınma Vakfı	25 38 43
Nesrin UNLU	Pazarlamacı-Md. Yrd.	Etibank	
Yılmaz CONKUROĞLU	Ticaret ve tans.Md.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bak.	17 84 85
Selma ÖZKAVUKÇU	Uzman		23050
Ercim FARALYALI	Sanayici	Ege Bölgesi Sanayi Odası	17 73 19
D.İsmail ŞENER	Genel Müdür	Gıda-Tarım ve Hay. Bak.	
A.Sait YÜKSEL	Prof.	İst.İk.Tic. İlim. Akademisi	
İsmet BİRSEL		Dişçileri Bakanlığı	
Necati ÖZPINAR	U.V.P.Ş.Md.	DPT	
Birgen KELEŞ	Uzman	DPT	
Ali GÜZELSOY	Uzman Yard.	DPT.	

TOPLANTIYA KATILANLAR

Toplantının Konusu : AET Özel İhtisas

Tarih : 23.9.1974

Komisyonu

Saat : 10.00

Başkan : Prof. Dr. Gündüz ÖKÇÜN SBF

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı olduğu Bakanlık veya Kuruluş	Telefon
A.Sait YÜKSEL	Prof.	İst.İk.Tic.İlimler Akademisi	
Necdet İLÇİ	AET Daire Reisi	Diş İşleri Bakanlığı	
İsmet BİRSEL	AET İgl.D.Bşk.Yd.	Diş İşleri Bakanlığı	
Dr. İsmail ŞENER	Genel Md.	Gıda-Tarım ve Hay. Bakanlığı	
Yavuz ÖNEN	Genel Skr.	TMMOB	
Turgut YURDEMI	Etüd Md.	Ankara Sanayi Odası	
Necip GAZİOĞLU	Şb. Md.	Maliye Bakanlığı, GelirlerCn.Md.	
Aysel ÖYMEN	Cn.Md. Yrd.	Maliye Bakanlığı, Hazine Cn. Md.	
Şenel ŞENGÜL	Teknik Müşavir	İş ve İşçi Bulma Kurumu Cn. Md.	
Özer ÇINAR	AET İşleri Cn.Md.	Ticaret Bakanlığı	
Ömer L. Hekimoğlu	Müşavir	Türkiye Ziraat Odaları Birliği	
Bilsay KURUŞ	Doçent	Siyasal Bilgiler Fakültesi	
Türkhan HASEKİOĞLU	Şb.Md.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	
Etem TARIKANYA	Müşavir	T. Odaları Birliği	
Yılmaz CONKUROĞLU	Tic.ve Tahsisat Md.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	
Selma ÖZKAVUKÇU	Tic.ve Tahsisat Uzman	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	
Necati ÖZPİRAT	U.V.P.Ş.Md.	DPT	
Birgen KELEŞ	Uzman	DPT	
Ali GÜZELSOY	Uzman Yard.	DPT.	

25 Eylül günü yapılan Sanayi, Ticaret ve Tarım Sorunları
Alt Komisyon Toplantısına İştirak Eden Üyeler

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı olduğu Bakanlık veya Kuruluş	Telefon
Özer ÇINAR	AET İşleri Cn.Md.	Ticaret Bakanlığı	12 36 44
Ömer L.Hekimoğlu	Müşavir	Türkiye Ziraat Odaları Birliği	12 32 17
İsmet BİRSEL		Diş İşleri Bakanlığı	
Türkhan HASEKİOĞLU	AET Şb. Md.	Sanayi ve Tek. Bakanlığı	18 82 90/324
Aysel Öymen	Cn. Md. Yard.	Maliye Bk. Hazine ve Müt	17 17 92
Necip GAZİOĞLU	Şube Md.	" " " " " " " " " "	10 78 03
Yılmaz CONKUROĞLU	Tic.ve Tahs.Md.	Enerji ve Tabii Kay. Bakanlığı	17 84 85
Selma ÖZKAVUKÇU	Uzman	" " " " " " " " " "	" "
Dr. İsmail ŞENER	Genel Md.	Gıda-Tarım ve Hay. Bakanlığı	17 73 39
Etem TARIKANYA	Hukuk Doktoru	Türkiye Odalar Birliği	18 82 10/343
Oktay KOZLUCA	Ekonomist	İktisadi Kalkınma Vakfı	46 36 57
Yavuz ÖNEN	TMMOB Cn.Sekt. TMMOB	" " " " " " " " " "	18 12 75
Ali DİNÇER	Mak.Müh.O.Bşk.	" " " " " " " " " "	253898/254305
Bilsay KURUŞ	Doçent	Siyasal Bilgiler Fakültesi	19 21 50
Necati ÖZPİRAT	U.V.P.Ş.Md.	DPT	
Birgen KELEŞ	Uzman	DPT	
Ali GÜZELSOY	Uzman Yard.	DPT.	

26 Eylül günü yapılan Sanayi, Ticaret ve Tarım Sorunları
Alt Komisyon Toplantısına İştirak Eden Üyeler

Başkanı: Prof.Dr. Gündüz ÖKÇÜN SBF

Saat: 13.30

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı olduğu kuruluş veya Bakanlık	Telefon
Özer ÇINAR	AET İşleri Gn.Md.	Ticaret Bakanlığı	12 36 44
Ömer L. HEKİMOĞLU	Mişavir	Türkiye Ziraat Odaları Birliği	12 32 17
İsmet BİRSEL		Dişçileri Bakanlığı	
Türkân HASEKİOĞLU	AET Şb. Md.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	188290/324
Aysel ÖYMEN	Gn.Md.Yd.	Maliye Bakanlığı, Hazine ve MİT	17 17 92
Necip GAZİOĞLU	Şube Md.	" " Gelirler Gn.Md.	10 78 03
Yılmaz CONKUROĞLU	Tic ve Taha.Md.	Enerji ve Tâbii Kaynaklar Bakanlığı	17 84 85
Selma ÖZKAVUKÇU	Uzman	" " " "	" "
Dr. İsmail ŞENER	Genel Md.	Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	17 73 39
Yavuz ÖNEN	TMMOB Gn. Sekre.	TMMOB	18 12 75
Ali DİNÇER	Mak.Müh.Od. Bşk.	" "	253898-254305
Bilal KURUÇ	Doçent	Siyasal Bilgiler Fakültesi	19 21 50
Necati ÖZPİRAT	U.V.P.Ş.Md.	DPT	
Birgen KELEŞ	Uzman	DPT.	
Ali GÜZELSOY	Uzman Ydr.	DPT.	

İşgücü Sermaye Hareketleri ve Yerleşme Sorunları Alt Komite
1 Ekim 1974 Salı Günü Saat 10.00'da yapılan Toplan-
tıya İştirak Edenler

Başkan : Prof.Dr. Gündüz ÖKÇÜN SBF

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı Olduğu Bakanlık veya Kuruluş	Telefon
Şengün ŞENEL	Teknik Mişavir	İş ve İşçi Bulma Kurum Gn. Md.	17 11 40/296
Turan ERSOY	Ar.K.Bşk.	Çalışma Bakanlığı	12 47 84
Turğut YURDEMİ	Etüd Müdürü	Ankara Sanayi Odası	125300-123550
Dr. Etan TANKAYA	Mişavir	Odalar Birliği	188219/343
A. Taner KAÇAR	1.Derece Raportör	Ticaret Bakanlığı	255131/377
Necati UĞUR	Genel Md.Bşk.Yr.	" "	17 32 98
Bilal KURUÇ	Doçent	S.B.F.	19 21 50
Aysel ÖYMEN	Gn.Md.Yrd.	Maliye Bakanlığı Hazine MİT	17 17 92
Necip GAZİOĞLU	Şube Müdürü	" " Gelirler Gn.Md.	10 78 03
Cenap KESKİN	Daire Reisi	Dişçileri Bakanlığı	12 70 56
Türkân HASEKİOĞLU	Şb.Md.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	18 82 90/324
Şakir ÖZCAN	Ekonomist	" " " "	" "
Ömer L. HEKİMOĞLU	Mişavir	Türkiye Ziraat Odaları Birliği	12 32 17
Teoman ÖZTÜRK	TMMOB Başkanı	TMMOB	
Necati ÖZPİRAT	U.V.P.Ş.Md.	DPT	
Birgen KELEŞ	Uzman	DPT	
Ali GÜZELSOY	Uzman Yard.	DPT?	

TOPLANTIYA KATILANLAR

Toplantının Konusu : AET Özel İhtisas
Komisyonu
Başkan : Prof.Dr.Gündüz ÖKÇÜN SBF

Tarih:3.10.1974
Saat :10.00-12.30
14.30-19.00

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı Olduğu Bakanlık veya Kuruluş	Telefon
Tecman ÖZTÜRK	Başkan	TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİR. (TbM.M.O.B.)	18 12 75
Yavuz ÖNEN	Genel Sek.	" " " "	" "
İlker AKMAN	Yön.K.Üyesi	" " " "	" "
Yılmaz CONKUROĞLU	Tahsis ve	" " " "	" "
Selma ÖZKAVUKÇU	Tic.Sb.Md.Yd.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bak.	17 84 85
Pelin ERDAL	" "Uz.	" " " "	" "
Dr.Etem TARIKAHYA	Edüd Servisi	Ankara Sanayi Odası	12 53 00
	Uzmanı	" " " "	" "
	Odalar Birliği	" " " "	" "
	Müşaviri	Odalar Birliği	188210/343
Oktay KOZLUCA	İktisatçı	İktisadi Kalkınma Vakfı	463657/İst.
Ömer L. HEKİMOĞLU	Müşavir-Sb.Md.	Türkiye Ziraat Odaları Birliği	123217
Türkan HASEKİOĞLU	Ortak Pazar	" " " "	" "
	Sb. Müdürü	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	188290/324
Şakir ÖZCAN	Ekonomist	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	188290/320
Bilsay KURUÇ	Doçent	SBF	19 21 50
Mimtar ZEYTİNOĞLU	Y.Müh.San.	Eskişehir Sanayi Odası	17 38 24
İsmet BİRSEL	Da.Bg.Yrd.	Dişgileri Bakanlığı	12 60 84
Aysel ÖYMEN	Gn.Md.Yrd.	Maliye Bakanlığı HAZİNE-MİT	17 17 92
Necip GAZİOĞLU	Şube Müdürü	" " Gelirler Gn. Md.	10 78 03
Atilla ŞİMŞEK	Diş.İlişk.	Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bak.	17 73 19
	Gn. Md.AET.	" " " "	" "
	İgl.Sb.Md.	" " " "	" "

İşgücü, Sermaye Hareketleri ve Yerleşme
Sorunları Alt Komitesi

8 Ekim 1974 Salı Günü Saat 10.00 da DPT
Örel Salonu

Başkan : Prof.Dr. Gündüz ÖKÇÜN SBF

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı Olduğu Bakanlık ve Kuruluş	Telefon
Şengün ŞENEL	Teknik Müşavir	İş ve İşçi Bulma Kurumu Gn. Md.	
Ünal EGE	Müştegar Yard.	Çalışma Bakanlığı	
Ayhan D.DOĞRU	Araştırma Kurulu	" " " "	
	Uzm.	Çalışma Bakanlığı	
Turgut YURDEMİ	Etüd Müdürü	Ankara Sanayi Odası	
Dr.Etem TARIKAHYA	Müşavir	Odalar Birliği	
Celal ERDEMİR	Tevvik Uygulama	" " " "	
	Gn.Md.Yrd.	Ticaret Bakanlığı	
Bilsay Kuruç	Docent	S.B.F.	
Necip GAZİOĞLU	Sb.Md.	Maliye Bakanlığı Gelirler Gn.Md.	
Şakir ÖZCAN	Ekonomist	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	
Ömer L.Hekimoğlu	Müşavir-Sb.Md.	Türkiye Ziraat Odaları Birliği	
Ali DİNÇER	Bak.Müh.Od.Bg.	TamOB	
Necati ÖZFIRAT	U.V.P.Ş.	DPT	
Birgen KELLEŞ	Uzman	DPT	
Ali GÜZELSOY	Uzman Yadr.	DPT	

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı Olduğu Bakanlık veya Kuruluş	Telefon
Turan ERSOY	Araştırma K.Bşk. Çalışma Bakanlığı		12 47 84
Cemal CURAN	Bakanlık Müşaviri	" "	12 47 84
Ali Sait YÜKSEL	Prof.	İstanbul İkt.ve Tic.İl.Akademisi	22 40 95
Özer ÇINAR	Tic.Bakanlığı		
	AET İşl.Gn.Md.	Ticaret Bakanlığı	12 36 44
Necati ÖZFIRAT	U.V.P.Ş.M.	DPT	
Birgen KELEŞ	Uzman	DPT	
Ali GÜZELSOY	Uzman Yard.	DPT.	

TOPLANTIYA KATILANLAR

Toplantının Konusu : AET-ÖZEL İHTİ-
SAS KOMİSYONU
Erişim : Prof.Dr. Gündüz ÖKÇÜN SBP

Tarih: 22.10.1974
Saat : 10.00

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı Olduğu Bakanlık veya Kuruluş	Telefon
Pelin ERDAL	Uzman	Ankara Sanayi Odası	12 53 00
Dr. Etem TARIKAHYA	Müşavir	Odalar Birliği	18 82 10/343
Celâl ERDEMİR	Tevvik Uygula- maGn.Mi.Y.	Ticaret Bakanlığı	18 44 36
Yılmaz CONKUROĞLU	Tic.ve Tah. Mi.Y.	Enerji ve Tabii Kay.Bak.	17 84 85
Selma ÖZKAVUKÇU	" "	" "	18 51 80/347
Ayhan D.DOĞRU	Araştırma Kuru- lu Mi.	Çalışma Bakanlığı	12 47 84
Ünal EGE	Çalışma Bak. Müs. Ydr.	Çalışma Bakanlığı	12 14 40
Turan ERSOY	Araş.Kur.Bg.	Çalışma Bakanlığı	12 47 84
Özer ÇINAR	AET İşl.Gn.Md.	Ticaret Bakanlığı	12 36 44
Atilla ŞİMŞEK	Diş İlişk.Gn. Md.AET İşleri	Gıda-tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	17 73 19
Aysel ÖYMEN	Şb. Md.	" "	17 17 92
Gözen ALTUNDAĞ	Genel Md.Yr.	Maliye Bakanlığı Hazine-MİT	18 38 62
Necip GAZİOĞLU	AET Şb.Mi.	" " " "	10 78 03
İsmet BİRSEL	Şube Md.	" " " "	12 60 84
Türkan HASEKİOĞLU	AET İşl.Dai.	Diş İşleri Bakanlığı	
Şakir ÜZCAN	Başkan Yrd. Şube Müdürü	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	18 82 90/324 18 82 90/320
	Ekonomist	" " "	

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı Olduğu Bakanlık veya Kuruluş	Telefon
Z. Selçuk KARUFLU	Uzman	DPT - SPD	
Necati ÖZFIRAT	U.V.P.Ş.Md.	DPT	
Birgen KELEŞ	Uzman	DPT	
Ali GÜZELSOY	Uzman Yr.	DPT	

TOPLANTIYA KATILANLAR

Toplantının Konusu : AET Özel

İhtisas Komisyonu

Tarih : 5.11.1974

Başkan : İ.L.O.F.Dr. GÜNDÜZ OKÇUN ŞEF

Saat : 10.00

Adı ve Soyadı	Unvanı	Bağlı Olduğu Bakanlık veya Kuruluş	Telefon
Necip GAZİOĞLU	Şb.Md.	Maliye Bakanlığı Gelirler Gn.Md.	10 78 03
Gözen ALTUNDAĞ	AET. Şb.Md.	Maliye Bakanlığı Hazine Gn.Md.mfT	18 38 62
Türkan HASEKİOĞLU	Şb.Md.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	188290/324
Şakir ÖZCAN	Ekonomist	" "	" /320
Celal ERDEMİR	Tesvik Uyg.	" "	"
Ayhan ÇOPUR	Gn.Md.Yr.	Ticaret Bakanlığı	18 44 36
Oğuz GORBON	Raportör	" "	12 36 44
Yılmaz CONKUROĞLU	"	" "	12 36 44
Selma ÖZKAVUKCU	Tic.ve Tah.	Enerji ve Tabii Kaynaklar	
İ.Hakkı AYDINOĞLU	Md. V.	Bakanlığı	17 84 85
Turan ERDOY	" Uzm.	" "	18 31 80/347
Ayhan D. DOĞRU	Genel Müdür	Çalışma Bk. İş ve İşçi Bulma Ku.	25 04 43
Şenel ŞENGÜN	Arg.Ku.Bqm.	Çalışma Bakanlığı	12 41 84
Atilla ŞİMEK	Arg.Kur.Uz.	Çalışma Bakanlığı	"
Aysel ÖYMEN	Teknik Müş.	İş ve İşçi Bulma Kurumu Gn.Md.	17 11 40/296
Necati ÖZFIRAT	AET İşl.Şb.	Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	
Birgen KELEŞ	Md.	Diğer İlişkiler Genel Md.	
Ali GÜZELSOY	Genel md.Yd.	Maliye Bakanlığı Hazine - mfT	
Necati ÖZFIRAT	U.V.P.Ş.Md.	DPT	
Birgen KELEŞ	Uzman	DPT	
Ali GÜZELSOY	Uzman Yr.	DPT	

Diklat 23.3.80 tarihli Resmî gerceğe de
bak!

YABANCI SERMAYEYİ TEŞVİK MEVZUATI

ANKARA, 1980

İÇİNDEKİLER

	<u>Sahife No.</u>
— 6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu	1—4
— 933 Sayılı Kanun'un 6 ncı Maddesi	5
— Türkiye'de Yabancı Personel Çalıştırılmasına İlişkin Kanunlar	6—12
— 6224 Sayılı Kanun'un Ticaret Bakanlığı İle İlgili Tatbikatına Ait Yönetmelik	13—16
— 6224 Sayılı Kanun'un Uygulaması İle İlgili Ticaret Bakanlığı Tebliğleri (Sıra No. 1, 2 ve 3)	17—20
— 17 Sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Kararı	21—43
— Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 17 Sayılı Karar'a İlişkin Sermaye Hareketleri Tebliği	44—74
— 12/5/1971 Tarihli Cumhurbaşkanlığı Onayı	75
— 9/6/1971 Tarihli Başbakan Yardımcılığı Onayı	76
— 21/12/1971 Tarihli Cumhurbaşkanlığı Onayı	79
— 17/1/1972 Tarihli Cumhurbaşkanlığı Onayı	80
— Yabancı Sermayeye Tanınan İmkânlar	81—84
— İmalât Sanayii İle İlgili Yapılabilirlik Raporu Esasları	85—104
— Madencilik Sanayii İle İlgili Yapılabilirlik Raporu Esasları	105—119
— Turizm Sanayii İle İlgili Yapılabilirlik Raporu Esasları	120—131
— Gemi İnşa Sanayii İle İlgili Yapılabilirlik Raporu Esasları	132—139

YABANCI SERMAYE

I. YABANCI SERMAYEYE TANINAN İMKÂNLAR :

Türkiye'ye yabancı sermaye, Türk Parasını Koruma Mevzuatı, Özel Kanunlar (Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Petrol Kanunu, Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş. hakkındaki Kanun gibi) ve 6224 sayılı Kanunun verdiği imkânlar ile girebilir.

Türkiye'de 1950 ve 1951 senelerinde olmak üzere 5583 ve 5821 sayılı Kanunlar yabancı sermayeyi teşvik etmek üzere çıkarılmış olup bu Kanunlar kaldırılmış olmakla beraber tanınmış haklar mahfuzdur.

1954 yılında yürürlüğe giren 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu yabancı sermayeye daha geniş imkânlar tanımıştır. Bu imkânlar şu şekilde sıralanabilir.

1. Türkiye'deki kambiyo kontrol sisteminin kısıtlamalarına rağmen 6224 sayılı Kanun yabancı sermaye sahiplerine kârlarını ve ana sermayelerini transfer etme imkânı verir. (Y.S.T.K. Madde 4)

2. Memleketimizde ithalat ve döviz tahsisi kota sistemi ile yapıldığı halde yabancı sermaye sahipleri aynı sermaye olarak getirecekleri teşebbüsle ilgili makina ve teçhizat gibi malarını ithal edebilirler. (Y.S.T.K. Madde 2)

3. Lisanslar, patent hakları alameti farika gibi gayri maddi hakların ve hizmetlerin ana yabancı sermaye olarak kabulü öngörülmüştür. (Y.S.T.K. Madde 2)

4. Yerli sermaye ve teşebbüslere tanınan bütün haklar, muafiyetler ve kaynaklardan aynı sahalarda çalışan yabancı teşebbüsler de aynı şartlar dahilinde istifade ederler. (Y.S.T.K. Madde 10)

II. YABANCI SERMAYE YATIRIM MÜRACAATLARI :

6224 Sayılı Kanunun tatbikatında yetkili merci Ticaret Bakanlığıdır. (Y.S.T.K. Madde 9)

Yabancı sermaye sahibi yatırım yapacağı zaman 6224 sayılı Kanuna ve bu kanunun Ticaret Bakanlığı ile ilgili tatbikatına ait Yönetmeliğe göre müracaat eder.

6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu 8. maddesine göre bu Kanunun verdiği vazifeleri görmek üzere Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Umum Müdürlüğünün Reisliğinde, Hazine Umum Müdürü, İç Ticaret Umum Müdürü, Sanayi İşleri Umum Müdürü, İşletmeler Vekâleti Etüd ve Plân Dairesi Reisi, Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Umumî Kâtibinden müteşekkil bir Komite teşkil edilmişti.

933 Sayılı Kalkınma Plânı Uygulaması Esaslarına dair Kanunun 6. maddesi bereğince bu Komite kaldırılmış ve vazifeleri Devlet Plânlama Merkez Teşkilâtına verilmiştir.

1. Teşkilât 6224 Sayılı Kanun uyarınca usulüne uygun yapılmış her türlü müracaatları tetkik eder. Bunlar ya bir yeni yabancı sermayeli yatırım müracatı, ya mevcut yabancı sermayeli yatırımın tevsiî şeklinde Bakanlar Kurulunun tasvibini gerektiren konulardır. Bunun için müteşebbis 6224 Sayılı Kanuna göre müracaatını bir fizibilite raporu ile Ticaret Bakanlığına yapar. Ticaret Bakanlığı karar verilmek üzere konuyu Teşkilâta intikâl ettirir. Teşkilât gereğine göre teşkilât içi ve teşkilât dışı çalışmalarla bu konuda tetkiklerde bulunur ve Kanunun 1. maddesine göre karar verir. Bu karar tekrar Ticaret Bakanlığı kanalıyla müsbetse Bakanlar Kurulunun tasvibi için Başbakanlığa, menfi ise iş sahibine intikâl ettirilir.

2. 6224 Sayılı Kanunun Mülga Yabancı Sermaye Komitesine verdiği aynı sermayenin ekspertizi —ithal müsadesi, gayri maddî hak şeklindeki sermayenin ekspertizi— ithal müsadesi, yabancı personel çalışma işlemleri de Teşkilâtca ifa edilir.

3. Teşkilât yabancı sermaye konusunda tatbikatçı Bakanlıklarla yabancı sermayeli kuruluşlar arasındaki, kararnamenin tatbikinden doğan ihtilâflarda mütalâa verir. Danıştay'a açılmış dâvalar için müdafaaya esas olacak hazırlıklarda bulunur.

4. Plânın ruhuna uygun olarak yabancı sermaye politikasını araştırır. Gereğini tatbik eder.

a. Müracaat Şekli ve Şartları :

(1) Her türlü müracaat Ticaret Bakanlığına 3 nüsha (1 asıl 2 kopya) olarak yapılır. (Y.S.T. Madde 9 Yö. Madde 3, 5)

(2) Müracaat, Devlet Plânlama Merkez Teşkilâtından temin edilecek örneğe uygun 3 nüsha yapılabirlik raporu eklenecek dilekçe ile yapılır.

(3) Üç nüsha olarak düzenlenecek yapılabirlik raporunun Türkçesi yabancı sermaye sahibinin mensup olduğu memleketteki Türk Konsolosluğu tarafından tasdik edilmiş olacaktır.

(4) Yabancı sermaye sahibi firmanın müracaatında yetkili imzalar da aynı şekilde Türk Konsolosluğunca tasdik edilmiş olacak veya vekâletname verilmiş ise yetkiler sarîh olarak belirtildikten sonra vekâletname tasdik edilecek, imzalar da böylece yine tasdik edilmiş olacaktır.

(5) Teşebbüsle ilgili projeler (Bina ve makina yerleştirme projeleri) ekli olacaktır.

(6) Yatırım safhaları ve finansmanla ilgili malûmat verilecektir.

(7) Yabancı mütehassıs ve idare personeli ile ilgili izahat verilecektir.

(8) İştigal mevzuu açık olarak detayları ile belirtilecektir.

(9) Aynı sermayenin teşebbüs mevzuu malar olup olmadığının ve Türkiye'de imâl edilip edilmediğinin tesbit ve tetkik edilmesi için ayrıca aynı sermaye listesi eklenmelidir. Proforma fatura, prospektüs, katalog gibi malûmatı havi belgeler de eklenmelidir. Listede makina ve diğer malzeme hakkında tafsilât verilmeli ve Yönetmelik gözönünde bulundurulmalıdır.

Aynı sermaye listesine müstehlek malzeme konamaz.

b. Devlet Plânlama Teşkilâtında Yapılacak İnceleme :

(1) Ticaret Bakanlığından Devlet Plânlama Teşkilâtına intikâl ettirilen müracaat dosyasının şeklen tamam olması gerekir. Şekli noksanlık varsa bir taraftan eksiklikler tamamlatılırken bir taraftan tetkikat devam eder. Devlet Plânlama Merkez Teşkilâtınca usulüne uygun ve gerekli tetkikat yapılarak karar verilir.

(2) Lüzumlu görüldüğünde ilgililer çağrılır ve proje üzerinde müzakere edildikten sonra karar verilir.

(3) Karar verilirken teşebbüsün :

(a) Memleketin iktisadî inkişafına yararlı olması,

(b) Türk hususi teşebbüslerine açık bulunan bir faaliyet sahasında çalışması,

(c) İnhisar veya hususî imtiyaz ifade etmemesi gözönüne alınır. (Y.S. T.K. Madde 1)

(d) Devlet Plânlama Merkez Teşkilâtının bu kararı talebin aynen kabulü şeklinde ve ilâve bir şartla bağlı olmadan verilmişse Ticaret Bakanlığı tarafından kararname taslağı halinde Bakanlar Kurulunun onayı için Başbakanlığa gönderilir.

Kararname Resmî Gazete'de neşredilmekle yürürlüğe girer (Y.S. T.K. Madde 1 Yö. Madde 7)

(e) Devlet Plânlama Teşkilâtı kararı müsbet fakat ilgilinin talebinden farklı mahiyet ve şartlar ihtiva ediyorsa ilgili firmadan (Türk Konsolosluğundan tasdikli) bir taahhütname istenebilir. (Yö. — 8, 9)

Taahhütname istenip verilmezse yapılan müracaat hükümsüz sayılır.

c. Müracaat Sahibinin İtiraz Hakkı :

(1) Devlet Plânlama Teşkilâtının kararlarına, kararın tebliği tarihinden itibaren 30 gün içinde Yüksek Plânlama Kuruluna itiraz edilebilir. (Ka. 11. 8/b 933 sayılı Kanunla muaddel) müracaat Ticaret Bakanlığı aracılığı ile yapılacaktır. (Y.S.T.K. Madde 9)

(2) Yüksek Plânlama Kurulu itirazı varit görmediği takdirde Devlet Plânlama Merkez Teşkilâtının kabul kararları gibi muamele yapıldıktan sonra karar yürürlüğe girer.

III. YABANCI SERMAYENİN KABUL ESASLARI :

Yukarda II. bölümde Kanun, Yönetmelik ve tatbikata ait prensip kararları ile müracaat şekli anlatılırken kabul esaslarını da kapsayan açıklamalar yapılmış olmaktadır. Bununla beraber daha açık bazı prensiplerin tesbiti ve belirtilmesi faydalı olacaktır.

Kabule tesir eden Kanunun 1. maddesinde yer alan mefhumları inceliyelim.

1. Memleketin iktisadî inkişafına yararlı olma.

Türkiye iktisaden bir çok yerlerden geri kaldığı için memleketin iktisadî inkişafının yönünü tayin kolay değildir.

Bu sebeple hangi konuda olursa olsun yabancı sermaye Kalkınma Plânında gösterilen hedeflere uygun bir yatırım yaparsa bu kavrama uymuş olacaktır.

Türkiye'de İkinci Beş Yıllık Plân döneminde Gayri Safi Milli Hasılânın % 19,2 si oranında yatırım yapılması öngörülmüştür. 19 Milyar 450 milyon TL tutarındaki yatırımların % 10,6'sı dış kaynaklardan temin edilecektir.

Mevzu ve diğer şartlar baki kalmak şartıyla bu oranı temin için gelecek yabancı sermaye bizatihi gelişiyile Plânı gerçekleştirme bakımından iktisadî inkişafımıza yararlı olmaktadır.

Şu halde yabancı sermayenin kabulünde aranacak "Memleketin iktisadî inkişafına yararlı" olma şartı yabancı sermayenin kabulü ile birlikte iktisadî bün-yemizdeki gerçek yerine yerleştirmekle temin edilmiş olacaktır.

Daha geniş fakat yine yetersiz de olsa bir tarif yapalım.

Memleketimizin statik haldeki ham maddelerini hareket haline getirerek kıymetlendiren, memleketimiz için lüzumlu veya memleketimizde kurulmamış bir sanayi kolunda ileri bir teknoloji ile faaliyette bulunan memleket çapında tesirli neticeler doğuracak büyüklükte sermayeli, ithalât ikâmesi ihraç dövizinden fazla olan, ihracata yönelen, teşvik edici ve itici (çekici) vasfı olan, teknik bilgi, pazarlama usul ve mahreç temin eden, yan sanayii doğuran, kalkınmasını istediği-miz ve plânda belirtilen bölgelerde kurulan, istihdam ve iş gücünü müsbet etkile-yen teşebbüsler bu sayılan vasıfların en az birini haiz olduğunda iktisadî inkişafımıza yararlı sayılabilecektir. Yararlılığın tesir derecesine göre, karar mercii olan, Devlet Plânlama Teşkilâtı kararını müsbet olarak verecektir. Bu genel prensiplerle sonra 1969 Program Kararnamesinde yazılı bulunan teşvik tedbirlerinin uygulanacağı sektör ve üretim dallarını konu bakımından öncelikle verilmiş sayabiliriz.

2. Türk hususi teşebbüslerine açık bulunan bir faaliyet sahasında çalışmak.

Yabancı sermayeli teşebbüslere Türk hususi teşebbüslerine kapalı karma sektörüne açık olan faaliyet sahalarında çalışma müsaadesi verilemez. (Radyo Televizyon yayın tesisleri, PTT işletmeciliği gibi)

3. İnhisar veya hususi bir imtiyaz ifade etmemek.

Yabancı sermayeli teşebbüse konu, ve müddet ve diğer hususlarda imtiyaz verilemez. Yerli veya yabancı teşebbüslere tanınmayacak imkânlar bahşedilemez. İnhisar sadece bir teşebbüs mamullerinin satılması, imkânı verilemez.

FİRMALARIN ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMI (31 Ağustos 1980)
firmaların ülkelere göre dağılımı

MEMLEKET	Firma Sayısı	Yab.Sermaye Mikt.(M TL)	Toplam Yab. Sermaye için deki Payı (%)	Toplam Ser.	Top.S.İçin-deki Yab.S. Payı (%)
ALMANYA	24	1.717,15	24,33	4.364,00	39,35
AMERİKA	17	683,29	9,68	2.742,45	24,91
AVUSTURYA	2	3,70	0,05	10,80	34,25
BELÇİKA	2	9,10	0,13	13,50	67,41
DANİMARKA	5	494,20	7,00	961,90	51,38
FİNLANDIYA	1	34,70	0,49	56,00	61,96
FRANSA	7	1.477,73	20,94	3.660,31	40,37
HOLLANDA	6	333,28	4,72	697,53	47,78
İNGİLTERE	6	870,07	13,74	1.734,75	55,92
İSVEÇ	3	3,67	0,14	62,00	15,60
İSVİÇRE	7	312,38	4,42	595,10	52,48
İTALYA	7	352,60	5,00	805,30	43,78
JAPONYA	2	95,00	1,35	250,00	38,00
KANADA	1	41,00	0,58	100,00	41,00
KUVEYT Kuveyt	1	64,80	0,92	762,00	40,00
KARNA Karma	1	459,71	6,51	6.545,00	7,02
TOPLAM	96	7.058,10	100,00	22.760,74	31,01

6224 SAYILI Y.S.T.K.'NDAN YARARLANILAN İLİ ALAN
SEKTÖREL DAĞILIMI (31 Ağustos 1980)

İlgili şirketlerin
toplam sermayesi

Sektörün
Toplam Sermaye
işindeki yabancı
sermaye payı
%

SEKTÖRLER	Firma Sayısı	Yabancı Sermaye (M TL)	Toplam Yabancı Sermaye içindeki payı (%)	İlgili Şirketlerin Toplam Sermayesi (M TL)	Sektörün Toplam Sermaye içindeki yabancı sermaye payı (%)
I. İMALAT SANAYİ					
Gıda, İçki, Tütün	8	1.005,00	14,24	1.735,35	55,98
Doküman ve Giyim	1	374,40	5,30	499,15	75,00
Kağıt	1	48,70	0,69	86,90	56,04
Lastik	3	222,50	3,15	378,00	58,86
Plastik İşleme	1	3,80	6,05	9,90	38,38
Kimya	20	544,45	7,71	856,65	63,56
Cam (Cam?)	2	225,50	3,13	2.150,50	10,49
Taşıt Araçları	7	1.725,33	24,44	5.195,40	33,20
Madeni Eşya	13	409,26	5,80	3.401,45	12,03
Makina İmalat	5	136,80	1,94	263,80	51,85
Tarım Al. ve Mak.	1	17,50	0,25	70,00	25,00
Elektrik Mak.Elek.	16	1.648,88	23,36	3.886,64	42,42
Çimento	1	84,00	1,19	280,00	30,00
Yapı Malzemeleri	2	4,23	0,06	52,00	8,13
TOPLAM	81	6.453,90	68,06	18.925,74	34,10
II. TAKIM tarım?	1	1,00	0,01	2,00	50,00
III. MADEN	1	20,00	0,28	20,00	100,00
V. HİZMETLER	-	-	-	-	-
Turizm	7	384,70	5,45	679,20	56,64
Bankacılık	4	184,90	2,62	3.100,80	5,96
Araş.Muh.Müş.Hiz.	2	13,60	0,19	34,00	40,00
TOPLAM	15	604,20	8,56	3.835,50	15,75
GENEL TOPLAM	96	7.058,10	100,00	22,760,74	31,01

6224 SAYILI YABANCI SERMAYEYİ TEŞVİK KANUNUNDA YABANCI ARAK
SERMAYE ARTIRILMASINA MÜSAADESİ ALAN FİRMALARIN ~~SERMAYE~~ Sektörel
DAĞILIMI (31 Aralık 1979'dan 31 Ağustos 1980'e kadar)

SEKTÖRLER	Firma Sayısı	Yabancı Sermaye (M TL)	Toplam Yabancı sermaye içindeki payı (%)	Toplam Sermaye içindeki payı (M TL)	Sektörün Top. Ser. içindeki Yab. Ser. Payı (%)
I. İMALAT SANAYİ					
Gıda, İçki, Tütün	4	863,20	19,40	1.562,85	55,23
Dokuma ve Giyim	1	359,70	8,08	479,65	74,99
Kağıt	-	-	-	-	-
Lastik	-	-	-	-	-
Plastik İşleme	-	-	-	-	-
Kıyma	3	275,65	6,20	323,65	83,62
Çam Cam	1	180,00	4,05	1.800,00	10,00
Taşıt Araçları	4	1.087,13	24,43	3.345,30	32,49
Madeni Eşya	5	137,90	3,10	1.315,45	10,49
Makina İmalat	2	43,50	0,98	144,00	30,21
Tarım Al. ve Mak.	-	-	-	-	-
Elektrik Mak. Elek.	7	1.353,58	30,42	3.274,04	41,34
Çimento	1	60,00	1,35	200,00	30,00
Yapı Malzemeleri	1	4,17	0,09	40,00	10,43
TOPLAM	29	4.364,89	98,10	12.011,89	36,34
II. TAKIM	-	-	-	-	-
III. MADEN	-	-	-	-	-
IV. HİZMETLER					
Turizm	-	-	-	-	-
Bankacılık	2	75,00	1,66	1.575,00	4,76
Araş. Muh. Müş. Hiz.	1	9,60	0,22	24,00	40,00
TOPLAM	3	84,60	1,89	1.599,00	5,29
GENEL TOPLAM	32	4.449,49	100,00	14.090,54	31,58

6224 SAYILI YABANCI SERMAYE TEVİK KANUNUNDAN YARARLANARAK SERMAYE
ARTIŞ MÜSAADESİ VERİLEN FİRMALARIN ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMI
(31 Aralık 1979'dan 31 Ağustos 1980'e kadar)

MEMLEKET	Firma Sayısı	Yab.Sermaye Mikt.(M TL)	Toplam Yab. Sermaye için deki Payı (%)	Toplam Ser.	Top.S. için deki Yab.S. Payı (%)
ALMANYA	8	1.334,55	30,00	3.534,70	37,76
AMERİKA	5	223,39	5,02	669,65	33,36
AVUSTURYA	-	-	-	-	-
BELÇİKA	-	-	-	-	-
DANİMARKA	3	405,60	9,12	714,00	56,81
FİNLANDİYA	-	-	-	-	-
FRANSA	2	1.051,63	23,63	2.711,01	38,77
HOLLANDA	4	226,38	5,09	521,23	43,43
İNGİLTERE	4	888,37	19,97	1.549,65	57,35
İSVEÇ	1	4,17	0,09	40,00	10,43
İSVİÇRE	1	60,00	1,35	200,00	30,00
İTALYA	-	-	-	-	-
JAPONYA	-	-	-	-	-
KANADA	-	-	-	-	-
KUVEYT	-	-	-	-	-
KARNA	3	265,00	5,96	4.150,00	6,39
TOPLAM	32	4.449,50	100,00	14.090,54	31,58

6224 Sayılı yabancı sermayeyi teşvik kanunu kapsamındaki firmalardan
31 Aralık 1979 ve 31 Ağustos 1980 tarihleri arasında yatırım maddesi verilenlerin
memleketlere göre dağılımı

Milyon TL

MİLYON TL.

Memleket	Yatırım tutarı			Krediler			YABANCI ORTAKIN HİTİRECESİ SERMAYE
	Toplam	Sabit sermaye	İşletme Ser.	toplam	İç kredi	diş kredi	
MEMLEKET	TOPLAM	SABİT YATIRIM	İŞLETME SERMAYESİ	TOPLAM	İÇ KREDİ	DIŞ KREDİ	
ALMANYA	6.366,0	5.424,0	942,0	2.421,2	340,0	1.881,2	760,0
DANİMARKA	3.680,0	3.350,0	330,0	1.840,0	165,0	1.675,0	360,0
FRANSA	3.630,0	3.021,5	608,0	190,6	70,0	120,6	1.061,1
HOLLANDA	775,5	653,5	122,2	198,0	101,0	97,0	197,0
İNGİLTERE	727,0	474,5	252,6	128,0	128,0	-	359,7
İSVEÇ	102,0	91,0	11,0	40,0	23,1	16,9	4,16
İTALYA	2.315,7	2.040,7	275,0	1.095,0	-	1.095,0	-
---	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	17,596,2	15,055,2	2.540,8	5.912,8	1.027,1	4.885,7	2.846,4

yabancı
ortakın vere-
ceği sermaye

6224 SAYILI YA.S.T.K. kapsamında faaliyette bulunan firmalardan 31.12.1979 ve 31.8.1980 tarihleri arasında yatırım izni almış olanlarının sektörel dağılımı.

SEKTÖR	Yatırımın tutarı YATIRIMIN TUTARI			Krediler KREDİLER			MİLYON TL.
	TOPLAM	Sabit sermaye SABİT YATIRIM	İşletme ser. İŞLETME SERMAYESİ	TOPLAM	İç kredi İÇ KREDİ	Dış kredi DIŞ KREDİ	YABANCI ORTAKIN YATIRIMI SERMAYE
Gıda, içki Tütün	3.680,0	3.350,0	330,0	1.840,0	165,0	1.675,0	360,0
Dokuma Giyim	727,0	474,5	252,6	128,0	128,0	-	359,7
Taşıt Araçları	5.205,7	4.180,7	1.025,0	1.875,0	505,0	1.370,0	637,5
Madeni Eşya	1.110,0	930,0	180,0	463,9	-	463,9	32,6
Tarım Alet Mak.	1.860,0	1.860,0	-	1.095,0	-	1.095,0	-
Elektrik Elektronik	4.801,0	4.070,3	730,2	435,9	171,0	264,9	1.348,0
Yapı Malzemeleri	102,0	91,0	11,0	40,0	23,1	16,9	4,16
Yakına İmalat	110,5	98,5	12,0	35,0	35,0	-	-
TOPLAM	17.596,2	15.055,0	2.540,8	5.912,8	1.027,1	4.885,7	2.846,4

yabancı ortakın
getireceği
sermaye

6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunundan Yararlanan
Firmaların Ülkelere Göre Dağılımı (31 Aralık 1979)

MEMLEKET	Firma Sayısı	Yab.Sermaye Mikt.(M L)	Toplam Yab. Sermaye için- deki Payı (%)	Toplam Ser.	Top.S. için- deki Yab.S. Payı (%)
ALMANYA	24	382,60	14,66	829,30	46,13
AMERİKA	16	459,90	17,63	2.072,80	22,19
AVUSTURYA	2	3,70	0,14	10,80	34,26
BELJİKA	2	9,10	0,35	13,50	67,41
DANİYARKA	5	88,60	3,40	247,90	35,74
FINLANDIYA	1	34,70	1,33	56,00	61,96
FRANSA	6	426,10	16,33	949,10	44,90
HOLLANDA	6	106,90	4,10	176,30	60,64
İNGİLTERE	5	81,30	3,12	185,10	43,92
İSVEÇ	2	5,50	0,21	22,00	25,00
İSVİÇRE	7	252,30	9,67	395,10	63,86
İTALYA	7	352,60	13,52	805,30	43,78
JAPONYA	2	95,00	3,64	250,00	38,00
KANADA	1	51,00	1,96	100,00	51,00
KUVEYT	1	64,80	2,48	162,00	40,00
KARMA	4	194,71	7,46	2.395,00	8,13
TOPLAM	91	2.608,61	100,00	8.670,20	30,08

Kaynak : DİT - Yabancı Sermaye Giresi

6224 SAYILI Y.S.T.K.'NDAN YARARLANAN FİRMALARIN
SEKTÖREL DAĞILIMI
(31 Aralık 1979)

SEKTÖRLER	Firma Sayısı	Yabancı Sermaye (M TL)	Toplam Yabancı sermaye içindeki payı (%)	İlgili Sirketlerin Top. Sermayeni (M TL)	Sektörün Top. Ser. içindeki Yab. Ser. Payı (%)
İMALAT SANAYİ	8	142,00	5,44	232,50	61,08
Gıda, İçki, Tütün	1	14,70	0,56	19,50	75,38
Doküman ve Giyim	1	48,70	1,87	86,90	56,04
Entik	3	222,50	8,53	378,00	58,86
Plastik İşleme	1	3,80	0,15	9,90	38,38
Kimya	20	268,80	10,30	521,00	51,01
Çam	1	45,50	1,74	350,00	13,00
Taah. Araçları	7	638,20	24,47	1.849,50	34,51
Madeni Eşya	13	271,30	10,40	2.086,00	13,01
Makina İmalat	4	93,30	3,58	119,80	80,38
Parım Al. ve Mak.	1	17,50	0,67	70,00	25,00
Elektrik Mak. Elek.	15	295,30	11,32	612,60	48,20
Çimento	1	24,00	0,92	80,00	30,00
Yapı Malzemeleri	1	0,60	0,02	12,00	5,00
TOPLAM		2.089,00	80,08	6.433,70	32,47
I. TAKIM	1	1,00	0,04	2,00	50,00
II. MADEN	1	20,00	0,77	20,00	100,00
IV. HİZMETLER	-	-	-	-	-
Turizm	7	384,70	14,75	679,20	56,64
Bankacılık	3	109,90	4,21	1.525,30	7,21
Araç. Muh. Müş. Hiz.	2	4,00	0,15	10,00	40,00
TOPLAM		519,60	19,92	2.236,50	23,23
GENEL TOPLAM	91	2.608,60	100,00	8.670,20	30,10

Kaynak - DİT - Yabancı Ser. Borisleri

MEED

Middle East Economic Digest

Founder and Editor-in-Chief
Elizabeth Collard

Published weekly since 1957 at
84-86 Chancery Lane,
London WC2A 1DL, England.
Telephones: 01-242 8533/34
Cables: MEEDARR LDN WC2
Telex: London 21879 MEEDARR

Middle East Office
168 Makdisi Street,
Hamra, Beirut,
PO Box 8707
Cables: INTERMEM
Telex: MEM 22288LE
Tel: 341597 345731

Editor: Jonathan Wallace
Deputy Editor: Peter Field
Staff Writers: Naomi Sakr,
Nick Cumming-Bruce,
Pamela Smith,
Sean Milmo,
Atef Sultan

Librarian: Penelope Collins
Production Manager:
Alan Grimwood

PUBLISHERS

Middle East Economic
Digest Ltd.

Board of Directors

Elizabeth Collard (Chairman)
Lucien Dahdah (Lebanon)
Peter Kilner (Deputy Chair-
man)
Joseph H. Khoury
(Lebanon)
John Wallace

General Manager:
Frank Harper

© 1975 All rights reserved
Registered at the Post Office as a
newspaper

Turkey: an obstacle course for foreign investors

by David Shirreff

Turkey is planning to set up four big corporations to take over the development of its heavy industry. This appears to constitute a further threat to the inflow of private investment from abroad. Like a steel door closed in the faces of foreign investors, this move is a clear sign that Turkey wants to give its industrial infrastructure a completely national stamp. The corporations, Tumosan, Tamsan, Testas and Taksan, are to be established to handle new projects in the motor, electro-mechanical, electronics, and machine tools industries (MEED 21:11:75). Theoretically, 51 per cent of each corporation will be owned by the private sector, but businessmen in London do not see much likelihood of foreign companies' getting permission to participate.

The average foreign investor feels that the market in Turkey is surrounded by suspicion, hostility, bureaucratic delays, political instability, and the basic fear that if a foreigner comes at all, he comes to exploit. Turkey is not alone in appearing to rate its "sovereignty" above industrial progress: "Look at Australia a few years ago", one banker was quick to point out. There was a time when the Turks had a reputation for not paying up on time — that was more than a decade ago — but reputations die hard. Perkins is a UK firm whose venture failed early on, allegedly because its Turkish partner could not provide the necessary capital at the critical moment.

Yet the law which governs foreign investment (Law 6224) is recognised as a fair one (oil companies are governed by a separate law, No. 6326). The Foreign Investment Encouragement Law has been in force since 1954 and operated during the golden age of investment in Turkey, the late 1950s, when the Government under Adnan Menderes was closely allied to the United States. The door was opened to Western industries, mainly from the US. "Some firms, particularly in the field of pharmaceuticals, made an absolute killing," one investor confided.

The law, as Turkish officials will admit, is irrelevant when it comes to seeking permission to set up a business. Permission for each new foreign venture depends on a government decree, signed by every government minister and the President of the Republic. One man can hold up the process; and as the Government consists of a coalition of four parties ranging from liberal to right-wing or religious extremist, it is very difficult to reach a consensus. British businessmen are concerned that

continued on page 5

Consult and use **SPECIALISTS** for your Middle Eastern business

The British Bank of the Middle East.

Head Office: 20 Abchurch Lane, London EC4N 7AY Telephone: 01-623 2030 Telex: 884293

continued from page 3

not a few of the 20 or so projects awaiting approval are allegedly being held up by one man, Necmettin Erbakan, Deputy Prime Minister and leader of the religious and conservative National Salvation Party, with a vital 50 seats in the Assembly. Erbakan, partner in the two precarious coalitions since January 1974, has been described in London as "a disaster for foreign investment". His attitude appears to be that Turkey is a great country and can manage alone.

This year, five projects have received decrees to go ahead, and about nine have been rejected; five are awaiting signature, leaving 20 still under review.

The five successful projects were an International Finance Corporation and Doktas (Turkey) partnership in a block casting plant, NKF (Holland) and Kavel Kablo (Turkey) producing multi-core telephone cables, expansion of a telephone factory by Netas (Turkey) and a foreign partner, production of steel sensors with Miba (Austria) and a domestic partner (since cancelled by Miba), and production of batteries and tubes for submarines by Tudor (Sweden) and a domestic partner.

Among the projects rejected were fertiliser production with Agrico (US), mining exploration with Geomin (Rumania), jute production with Ebra Investment (Pakistan), industrial oil production with Rudolph Fuchs (West Germany) and special steel production with Marubeni (Japan). Matsushita (Japan) was refused partnership in the already established production of its own television under licence. The Etablissement du Developpement Touristique (Switzerland), in Turkey since 1963, has had its licence withdrawn (MEED 11:7:75).

When the Government came to power last April it announced guidelines under which foreign capital would be welcomed in Turkey: it must contribute to a "transfer of technology, export earnings, and help to close the balance of payments deficit"; it must also be concentrated on the production of "machinery, metal goods, chemical products and electronic equipment"; mineral extraction would basically be "closed to foreign investment"; firms with foreign capital should set up

research and development schemes, including the training of Turkish personnel; in principle such firms are not to employ foreign personnel (apart from a representative of the foreign partner) after the fifth year of operation in the country.

The guidelines were designed both to attract the right investments and to protect Turkey against the kind of exploitation said to have existed in the 1950s, but it is doubtful whether they will appeal to the foreigner. A British investor's assessment is that a foreign firm would not now go into Turkey with the idea of making a quick profit, but might venture in on a long-term basis to build up a relationship or to gain a foothold.

Two firmer pieces of legislation this year have led to an inflow of foreign capital — but with no direct effect on industrial investment. The first (Decree 145) was a reopening of convertible Turkish lira deposit accounts (MEED 16:5:75) and the second was the inauguration of a State Industry & Labour Investment Bank (MEED 5:12:75). Both moves aimed to attract hard currency earned by Turkish workers in Europe. Normally the workers had been reluctant to invest their savings in large enterprises at home and preferred to keep them in a European bank or to put them into small family concerns. In May convertible lira accounts were offered an interest of 8.75 per cent and have so far attracted over \$9,000 million. But it is money which can be withdrawn after one year and hence is not a reliable long-term source. The State Industry & Labour Investment Bank is still too young to be judged.

Three foreign banks have opened or are about to open branches in Istanbul. They are the First National City Bank and the Bankers' Trust of the US, and the Banca Commerciale Italiana. This is taken as a sign that there is some faith in short-term investments in Turkey, but not necessarily in the long term. The Government is said to be considering convertible Turkish lira accounts with a five-year maturity (MEED 5:12:75), but this will not necessarily bring the inflow of technology and overseeing skills that the country desperately needs.

The paradox is that although the

Government recognises the need for foreign participation, especially in its vital industries, it is the very importance of those industries which makes the Turks fearful of exploitation or even "sabotage". During the Cyprus crisis there was an outcry against foreign oil companies suspected of deliberately running down production at the Atas refinery near Mersin. The same emotions were aroused this year during a clash with Mobil and BP over the price of imported oil and there were calls for nationalisation.

The Shell company managed to escape criticism since it refines domestically-produced oil, and it is an example of a successful venture in Turkey, profitable to both sides. Shell is about to diversify into tourism with a 44-49 per cent share in a \$4 million project with Akbank, to be operated by Trust House Forte of the UK near Antalya, assuming that the decree is signed this month. BMC Sanayii, part-owned by British Leyland of the UK, are still negotiating a £3 million sterling expansion project.

A diesel-engine manufacturing plant has for years been the white elephant of Turkish industry. Perkins, of the UK, who were first interested in the project in the middle 1960s, withdrew in 1968 after bureaucratic delays made the venture unprofitable; but it is back in the running for an outstandingly rich consumer market. Mercedes Benz and MAN of West Germany, and General Motors of the US have similar projects under consideration. There is no doubt that Turkey must choose partnership with one of these firms soon, but suspicion of the foreigner could lead to prevarication for another 10 years.

There are 111 companies with foreign participation operating in Turkey. Of those 23 are West German, 20 from the USA, 16 from Switzerland, and eight from France. Of the 111 companies, 26 deal with chemicals, 22 with mining, 14 with electronics, 11 with metal goods and eight are in the motor industry. The biggest proportion of foreign capital is tied up in chemicals, the motor industry, electronics, and rubber. Foreign capital accounts for an average 44 per cent of the total investments.

continued on page 7

⑦

International Herald Tribune 31.5.1979

Turkey is to receive 1 450 Million \$ aid from donor countries, World Bank and commercial banks. The aid is conditional on the conclusion of a new arrangement between Turkey and IMF.

Consortium countries ~~16~~ ⁽¹⁶⁾ members)
total of 906 Million \$

661 Million \$ long term concessional
245 Million \$ export credits

U.S.A.	→	248 Million \$
F. Rep. of Germany	→	200 Million \$
Belgium		75 Mill \$
Norway		71 Mill \$
France		70 Mill \$
Japan		70 Mill \$

Italy	40 Mill \$
Austria	35 Mill. \$
Britain	30 Mill \$
Switzerland	30 Mill \$
Netherlands	20 Mill \$
Sweden	10 Mill \$
Denmark	5 Mill \$
Finland	2 Mill \$
Canada	
Luxembourg	

} yet continue

38 private banks formed a consortium
~~and~~ and ^{a new debt of} gave 400 Mill \$.

And refinanced old debts with 400 Mill \$.

World Bank will give 150 Million
 program loan and promised
 another loan of 300 Mill. \$.

continued from page 5

Foreign participation has grown since 1947 when the ban on outsiders, imposed in 1926 in the early days of the Republic, was lifted. After 1971, when the army entered politics, a period of political instability followed, which made foreign businessmen wary of long-term investment. The elections in October 1973 were not decisive and two weak coalitions, interspersed with 100 days of government crisis, brought foreign investment practically to a halt. Many Western businessmen hanker for the return of Bulent Ecevit — Prime Minister for seven months in 1974 — in spite of the fact that he is a Social Democrat, that he cherishes the idea of a People's Sector (rather than the private or state sectors) and that his party recently fought for the nationalisation of Mobil and BP. In 1974 Ecevit ordered the resumption of opium poppy cultivation, in defiance of agreements with the US, and shocked Western preconceptions by sending his army into Cyprus. Ecevit translated into action the wish of many Turks, for self-determination independent of the West. The arms embargo imposed by the US last February intensified that urge and inspired the national dream of a Turkish armaments and aircraft industry.

UK businessmen doubt whether Turkey has the infrastructure to build military vehicles, let alone aircraft. "Turkey cannot even make 60 per cent of a tractor yet," was one comment from a Western businessman. But Air Metal, an aircraft company in Munich, is about to start a venture

manufacturing light aircraft in Kayseri (MEED 21.11.75). The German firm will not have a share in the investment, however, since the project will be run by the Turkish Air Force.

An arms industry is unlikely to find support from the World Bank, or from any of Turkey's normal sources of extensive credit. Since January, when Libyan Prime Minister Abdel-Salam Jalloud visited Ankara, hopes have been raised of attracting funds from neighbours and organisations less critical of Turkey's Cyprus policy. Libya is already helping to finance a petrochemicals project near Izmir. The Shah of Iran, after his recent visit to Ankara, is said to support the idea of joint arms production, and Pakistan, the third regional member of the Central Treaty Organisation (CENTO) and Regional Co-operation for Development (RCD), has also shown interest. Joint ventures involving the three countries have been the hope not just of themselves, but of NATO strategists, and the results so far have been disappointing. Only last month a scheme to build a natural-gas pipeline from Ahwaz in Iran to Iskenderun in Turkey was officially abandoned.

Government-to-government loans or international financing are more attractive to Turkey than a foreign company with a stake in the profits. But even the World Bank has recently been hesitant about a \$148 million loan for the Afsin-Elbistan thermal power project in Eastern Anatolia. On a national scale, generous neighbours have stepped in with offers of extensive credit — \$1,200 million from Iran in October, and \$600 million from the USSR in July. It may be that

Turkey considers countries with most of their industry nationalised less corruptible. There is speculation that a project to build tractors at Burdur in the south-west has gone to Rumania.

Prime Minister Suleyman Demirel, pragmatist and supporter of a liberal economy, is perhaps Turkey's greatest hope for attracting and selecting the foreign capital and expertise it needs. He is an engineer himself and used to represent a US firm in Turkey. Yet he is only as good as his precarious coalition allows, and that state of affairs is likely to continue until he calls an election, in October 1977 at the latest. Whoever becomes Premier, Demirel or Ecevit, the probability of persuading some 30 ministers and their government departments to agree on a particular project remains as much of a gamble as ever.

UK businessmen are sceptical, but not utterly dismayed, by investment prospects in Turkey. They can see the potential in a market of 40 million people where money is not scarce and communications are adequate. "From the point of view of political stability," said one investor, "Turkey is a better bet than Greece, Egypt, or Iran."

It remains to be seen, however, whether the four corporations, which seem poised to take the lion's share in future industrial projects, are prepared to let in foreign interests. If not, foreign capital is likely to go on contributing the same proportion of total private investment that it has done for the last three years — about one per cent.

Regional Developments

ENERGY-INDEPENDENCE POLICY "DANGEROUS"

A controversial view on how to help OPEC countries to industrialise and ease the problem of recycling oil funds was put forward on 11 December by Vice-Chairman of the First Boston Corporation Minos Zombanakis at the *Financial Times* Second World Banking Conference in London.

Instead of struggling today to finance energy-oriented industries in a capital-short world, it would be much better, Zombanakis said, to induce the creation of these industries in areas where both capital and sources of energy are abundant. It would be absurd to argue that the Western world should ignore investment possibilities within the OPEC environment and, instead, embark on a policy of total energy independence

by concentrating huge investment on creating alternative sources of energy in their own environment. This would do nothing more than constantly increase the cost of energy to the consumer, and, ironically, in the process provide an ever-rising price floor for OPEC oil.

"I am afraid", he continued "that if a policy of self-reliance in energy is pursued with vigor by the Haves of energy-potential, we will end up with another confrontation — this time between the Haves and Have-nots in the industrialised world. I think it would be fair to say that we are already beginning to see the signs of this possibility". Zombanakis pointed out that dependence on OPEC "will continue for a long time to come — let us not kid ourselves". The assumption that we can live in an ideal world having the OPEC countries finance our own investment in energy, including the creation of energy substitutes, either through expenditure on consumer goods, exports of military hardware, or through plain financial recycling of their monetary resources, may turn out to be an "ugly illusion" and

suchung der Kammer Koblenz bestätigte dies insofern, als von den befragten Unternehmen auch im Jahre 1974 als wesentliches Motiv bei der Aufnahme einer ausländischen Produktion die Markterschließung genannt wird, während arbeitsmarktpolitische Überlegungen nur eine nachgeordnete Rolle spielen. Allerdings wurde zumindest durch diese Untersuchung gleichzeitig deutlich, daß die Bereitschaft, im Ausland zu produzieren, mit der Höhe der Exportquote des jeweiligen Unternehmens zunimmt. So wichtig also der Arbeitsmarkt- und Lohnkostenaspekt und künftig etwa die Rohstoff- und Energiesicherung bei der Planung von Auslandsinvestitionen sein mag: Bislang waren sie wenig dominant, noch führten sie zu Aktivitäten gerade in jenen Ländern, deren Erwerbsbevölkerung in besonderem Maße in die Bundesrepublik wandert.

Auch für den dritten Aspekt des angenommenen Zusammenhangs von Gastarbeiterbeschäftigung, Auslandsinvestitionen und Exporten ist deshalb festzuhalten, daß dieser bei näherer Betrachtung als zu theoretisch erscheint und daraus etwa abgeleitete wirtschaftspolitische Schlußfolgerungen wahrscheinlich weniger Vorteile bringen würden als erhofft.

DR. REINHOLD BRAUN

Siemens AG

Erfahrungen mit Investitionen in der Türkei

Mein Beitrag soll wunschgemäß einige Erfahrungen beisteuern, die das Haus Siemens mit Investitionen in der Türkei gemacht hat. Sie beziehen sich auf den 3. Programmpunkt dieser Tagung — auf die Arbeitsplatzverlagerung. Das Fragezeichen hinter diesem Programmpunkt drückt hoffentlich keine grundsätzliche Skepsis aus; lassen Sie uns sehen, ob eine solche berechtigt oder wie weit sie unberechtigt ist.

Ich selbst habe als Werkleiter fünf Jahre in Indien zugebracht und konnte damit die Problematik auch von der anderen Seite aus kennenlernen. Anschließend befaßte ich mich mit unseren Fertigungsaktivitäten im Ausland, und seit einigen Jahren leite ich den Asienbereich unserer Auslandsabteilung.

Ich möchte zunächst in Teil I kurz die Vorgeschichte unserer Investitionen in der Türkei streifen und unsere jetzigen Aktivitäten umreißen. Teil II führt Ihnen unsere Kabelfabrik in Mudanya vor. Teil III erläutert die Gründe, die seinerzeit zu diesem Investment geführt haben. Teil IV berichtet über die Erfahrungen, und zwar über einige allgemeine Erfahrungen, positive Beobachtungen und Schwierigkeiten. In Teil V wird ein kurzes Fazit gezogen.

Als ehrlicher Chronist darf ich die bunte Vergangenheit nicht übergehen. Wir hatten 1927 in Istanbul ein erstes Investment getätigt, das aber nach etwa drei Jahren wieder liquidiert wurde. Ein neuer Investitions-Ansatz wurde im Dezember 1949 unternommen, der jedoch auch ohne Erfolg blieb. Nach vier Jahren wurde das Unternehmen wieder aufgegeben. Aber aller guten Dinge sind drei: 1958 wurde dann zusammen mit der Industriellengruppe Koç ein Joint Venture gegründet, die Simko. Simko steht als Kurzform für Siemens und Koç. Diese Gesellschaft erwies sich im Gegensatz zu ihren Vorgängern als sehr lebensvoll.

1963 gründeten wir ein weiteres Joint Venture zur Herstellung von Kabeln sowohl mit unserem Partner Koç als auch mit der IDB = Industrial Development Bank in Istanbul, die ihren Anteil inzwischen an freie Aktionäre verkauft und weit gestreut hat. Diese Kabelfabrik soll vor allem Gegenstand unserer Betrachtung sein, da sie eigentlich fast alle markanten Probleme aufweist und durchlebt hat (sie ihr vielleicht auch noch bevorstehen), die eine Investition in der Türkei mit sich bringen kann.

Zunächst ein paar Zahlen:

Unser Gesamt-Umsatz in der Türkei stellte sich 1973 auf ein Volumen von rd. TL 435 Millionen (= DM 83 Millionen). Zum Vergleich: der gesamte Elektromarkt der Türkei wurde p. a. für 1973 auf TL 5,8 Milliarden = DM 1,1 Milliarden geschätzt, so daß wir uns glücklich schätzen, dazu einen namhaften Beitrag geleistet zu haben. Insgesamt beschäftigen wir in der Türkei rd. 1400 Mitarbeiter in Fertigung, Entwicklung, Vertrieb, Service und Montage, davon acht Deutsche (d. h. nur ein kleines Gastarbeiterproblem!). Für das letzte Geschäftsjahr zahlten unsere Gesellschaften 18% Dividende.

Die Kabelfabrik liegt in Mudanya, einem kleinen Ort am Marmara-Meer, nicht weit von Bursa; Luftlinie oder besser Seelinie etwa 100 km von Istanbul entfernt. Sie fertigt Kunststoff-Starkstromkabel bis zu einer Spannung von 34,5 kV und Schwachstromkabel. Seit einiger Zeit sind Nachrichtenkabel dazugekommen, die demnächst bis zu 2000 Ader-Paaren gefertigt werden können. Unsere Kunden sind die staatlichen und privaten Industrieunternehmen, die Elektrizitätsversorgungsunternehmen, Bahn, Post, Werften, Installateure und der Bazar.

Das *Erstinvestment* im Anlagevermögen betrug bei der Kabelfabrik TL 30 Millionen (damals rd. DM 10 Millionen); zurzeit ist eine substantielle Erweiterung im Gange, die ein Anlagevermögen von rd. TL 95 Millionen (= DM 18 Millionen) umfaßt. Von den Beschäftigten sind zwei Ausländer. Das Management liegt gemeinsam bei einem türkischen kaufmännischen Geschäftsführer und einem deutschen technischen Geschäftsführer. Ich selbst bin mit den Geschicken unserer Unternehmen als Boardmitglied verbunden.

Die Väter des Projekts hatten auf längere Sicht nicht nur die Belieferung des türkischen Kabelmarktes, sondern auch des Weltmarktes im Auge und haben deshalb die Fabrik transportgünstig ans Meer gelegt (so daß auch Seekabel hätten gefertigt werden können).

Die Beweggründe...

Welche Gründe hat unser Haus seinerzeit bewogen, dieses Investment in der Türkei zu tätigen?

1) Wir hatten durch die langen Jahre der wechselvollen Zusammenarbeit die *türkischen Partner* als fähig, dynamisch und kooperativ kennengelernt. Sie waren und sind mit den türkischen Geschäfts- und Marktgegebenheiten gut vertraut und bereit, diese Kenntnisse zum Wohle des gemeinsamen Unternehmens einzusetzen.

2) Besonders die türkischen Mitarbeiter erweisen sich als lernfreudig und einsatzbereit, dem Unternehmen gegenüber loyal, wobei besonders die Fähigkeit hervorzuheben ist, sich auch technisch komplizierte und anspruchsvolle Arbeitsplätze und -vorgänge zu eigen zu machen. Dieses positive Urteil erstreckt sich auch auf eine ausgeprägte Gabe zur Teamarbeit, die für eine moderne industrielle Betätigung von großem Vorteil ist.

3) Wir wollten das Investment damals schon nicht in Deutschland durch-

führen, weil wir in unseren beiden großen Kabelwerken in Berlin und Neustadt/Coburg die Zahl der Gastarbeiter nicht erhöhen wollten (was aber trotzdem nur zu einer Dämpfung, d. h. zu einem etwas schwächeren Anstieg beitrug).

4) der türkische Kabelmarkt konnte auf Sicht nur von innen, nicht von außen bedient werden, d. h. wenn man in der Türkei selbst eine Fertigung aufnähme. Schon damals bestanden Importrestriktionen, die den Abfluß von Devisen einschränkten, vor allem aber der lokalen Industrie eine Start- und Lebenshilfe geben sollten.

5) Wir wollten im Zusammenhang mit anderen modernen elektrotechnischen Produkten die damals noch relativ neue Kunststoffkabeltechnik im Land einführen und auch die technischen Normen und Vorschriften im europäischen Sinne mitformulieren helfen.

6) Wir wollten im Rückgriff auf türkische Rohstoffe einen möglichst hohen *added value* erreichen, d. h. einen hohen türkischen Fertigungsanteil.

7) Wir wollten eine günstige regionale und kostenmäßige Position für den Export von Kabeln nach Europa, Afrika und Asien schaffen.

8) Wir rechneten damit, daß irgendwann die Türkei assoziiertes Mitglied der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft werden würde.

... und die Erfahrungen

Was sind nun nach rd. elf Jahren unsere Erfahrungen? Zunächst drei grundsätzliche Bemerkungen:

Selbst wenn man den Weltmarkt als Absatzzielgebiet hat, muß doch ein Unternehmen in dem Land, in dem es residiert, einen festen, verwurzelten Stand haben, damit der Sturm des Weltmarktes es nicht bricht oder verletzt. Das gilt für die Mitarbeiter, das Management, die Kunden, die Zulieferanten, die Finanzierungsinstitute, die Behörden und die Infrastruktur. Vor allem aber gilt es für die Geschäftsmethoden. Die Gesellschaft muß ein *türkisches Unternehmensprofil* haben bzw. bekommen.

Die zweite wichtige Bemerkung: Indem Arbeitsplätze geschaffen werden, sozusagen primäre Arbeitsplätze, wird Nachfrage nach Vorprodukten entwickelt, hier auf der Seite der Kupferhersteller, der Hersteller von PVC, PE, Stahl, Holz (für Kabeltrommeln), für Fabrikbauten, für Einrichtungen und Maschinen; auf der Abnehmerseite an Kräften für die Installation (Kabelgräben müssen ausgehoben werden), für Service, für Ingenieurtechnik etc. Dazu kommt der Beitrag an der Infrastruktur, vor allem auf dem Nachrichtensektor, dem Transportsektor, an Schulen, den Läden in Mudanya, Bursa etc. Bei konservativer Schätzung ergibt sich dadurch ein *Multiplikator-Effekt* von 1:5, d. h. durch 1000 direkte Arbeitsplätze werden 5000 weitere Arbeitsplätze geschaffen. Bei einer (ganz konservativ) angenommenen durchschnittlichen Familiengröße von $3\frac{1}{2}$ sind das rd. 18 000 Menschen!

Ferner: Müßten — theoretisch — die von unserer türkischen Kabelfabrik im Jahre 1973 gefertigten Kabel importiert werden, so ergäbe sich allein

durch unsere Kabelfabrik ein zusätzlicher Devisenbedarf für die Türkei von rd. TL 105 Millionen = DM 20 Millionen pro Jahr, sozusagen die Sparquote in der nationalen Devisenbilanz.

Und was steht auf der positiven Seite der Erfahrungen?

1) Die Lernfähigkeit und die Lernwilligkeit der Mitarbeiter hat unseren Hoffnungen voll entsprochen. Auch für die Bedienung und Pflege hochwertiger und z. T. komplizierter Maschinen und Prüfeinrichtungen konnten die türkischen Mitarbeiter in kurzer Frist gewonnen werden.

2) Die Arbeitskosten liegen deutlich unter denen von Deutschland. In Prozent waren und sind die jährlichen Steigerungsraten höher als in Deutschland (was wir positiv sehen, weil es Kaufkraft schafft und die Lebensbedingungen verbessert).

Ein paar Zahlenbeispiele (dabei sind die offiziellen Kurse zugrundegelegt, die aber nicht voll aussagefähig über Lebenshaltungskosten und -bedingungen sind): Ein Maschinenführer in der Türkei verdient rd. 35 % seines entsprechenden Kollegen in Deutschland. Bei Angestellten ist der Abstand kleiner: rd. 45 %; bei einem Abteilungsleiter rd. 60 %. Top-Manager haben Bezüge, die sich von denen der deutschen kaum mehr unterscheiden. Hinzuzufügen ist, daß in den Vergleich auch die sozialen Nebenkosten einbezogen worden sind, die prozentual in der Türkei, besonders bei gewerblichen Kräften, wesentlich über den (uns schon hoch erscheinenden) deutschen Nebenkosten liegen.

3) Nun ist zu prüfen, ob der Leistungsgrad der Arbeit, die Effizienz, auch voll vergleichbar ist. Eine ganz korrekte Aussage würde einen voll vergleichbaren Arbeitsplatz mit gleichen Losgrößen etc. voraussetzen. Da es diesen praktisch nicht gibt, können wir nur von einzelnen Zeitvorgaben in den Kalkulationsvergleichen ausgehen. Das Resultat ist insofern positiv (und unterbaut die oben gemachte Aussage über die Einsatzwilligkeit), als in vergleichbaren „Jobs“ praktisch voll vergleichbare Leistungen gezeigt und erreicht werden (womit auch an dem Kostenvergleich kein Abstrich gemacht werden muß).

4) Bei den Investitionen in der Türkei spielen die Bodenpreise und Baukosten eine wesentliche Rolle.

Bei den Bodenpreisen ist eine generelle Aussage schwer. Für uns stellten und stellen sie sich praktisch auf gleicher Höhe wie in Deutschland dar.

Anders bei den Baupreisen. Für Fabrik- und Bürobauten rechnen wir mit rd. 50—60 % von Deutschland.

5) Leider wurde für uns dieser Vorteil seinerzeit mehr als aufgewogen durch die Zölle und Importabgaben auf eingeführte Maschinen und Einrichtungen, die die internationale Wettbewerbsfähigkeit stark verschlechterten. Neuerdings können aber gebilligte und genehmigte Projekte dafür Zollfreiheit erlangen. Bei lokal beschafften Maschinen muß man mit wesentlich höheren Kosten als in Deutschland rechnen.

6) Was noch zu den positiven Faktoren zählt, ist der lebendige, stark wachsende Markt. In der Elektroindustrie der Türkei lagen die Zuwachsraten der

letzten fünf Jahre bei rd. 14 % (gegenüber Deutschland rd. 8 %), so daß für die Entwicklung neuer Produkte und die Ausweitung von Anwendungsmöglichkeiten gute Voraussetzungen bestehen, die auch zur Ertragskraft beitragen.

Die Schwierigkeiten

Wo liegen nun die Schwierigkeiten?

1) Zunächst in dem Kapitalmarkt und den Kapitalkosten. Die Beschaffung von Kapital zur Finanzierung des Umlaufvermögens ist schwer und begrenzt. Zu unserem Erstaunen darf ein ausländischer Investor auch keinen Kredit mitbringen oder bei Bedarf nachträglich einschießen; (Ausnahme: beim Erstinvestment oder bei genehmigter Erweiterungsinvestition). In Entwicklungsländern liegen die Umstände gerade umgekehrt. Zugegeben: ausländische Kredite unterliegen bei der Rückzahlung dem Risiko der veränderten Währungsparitäten und können sich als teures Geld erweisen. Andererseits würden die ausländischen Kredite zur Entwicklung der Volkswirtschaft und zur Dämpfung der ungewöhnlich hohen Zinssätze im Lande sehr beitragen.

Die Kosten für Kredite in der Türkei, d. h. Zinsen und Nebenkosten, liegen zur Zeit bei rd. 18—19 %, in Deutschland bei 12—13 %.

2) Die Preise für Vormaterial liegen weit über den deutschen. Kupfer wird z. B. in der Türkei erzeugt. Die Preise liegen aber um rd. 100 % über den Weltmarktpreisen (je nachdem, wie die Londoner Kupfernotierung steht). Die Importzölle und -belastungen schwanken zwischen 10 und 100 %. Das muß solange auch kein Nachteil sein, als die Erzeugnisse unserer Fertigung im Lande abgesetzt werden können und mit diesen Kosten kalkuliert werden muß und kann. Aber für den Export wirkt das nachhaltig bis blockierend. Hier schafft nun die Regierung Erleichterungen durch Exportrückvergütungen, die diese Mehrkosten auffangen und kompensieren sollen. Im Falle unserer Kabelfabrik liegen sie bei rd. 25 % des Exportwertes, ein Satz, der wegen der Materialintensität der Produkte den höheren Materialpreis bei weitem nicht ausgleicht und zu keiner internationalen Konkurrenzfähigkeit führt.

Erklärlich aus den geschilderten Umständen liegen die Herstellkosten zwar im einzelnen sehr unterschiedlich je nach Type, aber im Schnitt können wir zur Zeit mit schätzungsweise den doppelten Kosten verglichen mit Deutschland rechnen.

3) Eine dritte Schwierigkeit für den deutschen Investor liegt in den Investitionsbedingungen und in der Abwicklung von Investitionsanträgen. Die grundsätzlichen Rahmenbedingungen sind in dem Gesetz Nr. 6224 von 1954 festgelegt.

Bei den projektbezogenen Investitionsbedingungen (des Planungsamtes und anderer Behörden) wirkt sich die wechselnde Einstellung der wechselnden Regierungen zu Auslandsinvestitionen generell hemmend aus. Der Investor kann nicht sicher sein, daß bei späteren Erweiterungsvorhaben, die häufig marktnotwendig sind, die Grundbedingungen noch akzeptiert bleiben.

So werden vor allem *Exportbedingungen* eingebaut, die den Marktverhältnissen, besser den Kosten- und Konkurrenzverhältnissen, nicht entsprechen. Wenn dann, zur Erfüllung der Exportklausel, Unterkostenpreise gemacht werden müssen, wirkt das wie ein Wettbewerbsnachteil gegenüber lokalen Unternehmen. Unseres Erachtens wäre es günstiger, die Exportbedingungen und -voraussetzungen so ausgeglichen oder vorteilhaft zu gestalten, daß die Firmen von sich aus ein Interesse an einem nachhaltigen, langfristigen Export haben und behalten und die Mühen und Vorleistungen zum Aufbau und der Pflege eines Exportmarktes von selbst im eigenen und im Interesse des Landes leisten.

Hier muß ich aber einschränken, daß dies speziell für die elektrotechnischen Produkte gilt, nicht z. B. für die Textilindustrie.

Ein anderes Kapitel ist die *Behandlung und Abwicklung* von Investitionsanträgen. Wir hatten unseren Antrag für die Erweiterung der Kabelfabrik Ende 1970 gestellt, die Genehmigung erfolgte im Dezember 1973, d. h. nach rd. drei Jahren. Wenn man annimmt, daß einem solchen Antrag rd. zwölf Monate intensiver Vorarbeit vorausgehen und die Verwirklichung rd. zwei Jahre dauert, sind das sechs Jahre vom Plan bis zur Realisierung! Eine Straffung des Verfahrens wäre auf diesem Gebiet schon im Interesse der Türkei wünschenswert. Darüber hinaus ändern sich in solchen Zeiträumen die dem Projekt zugrunde gelegten Preise, was wiederum zu Nachtragsanträgen führt und den Ablauf zusätzlich erschwert und abermals verzögert.

4) Ein Sonderkapitel ist die Genehmigung von *Lizenzverträgen*. Hier sei vorausgeschickt, daß eine kritische Prüfung der Notwendigkeit, der Angemessenheit und der Laufzeit unbedingt nötig ist. Andererseits sollte der Fluß von Know-how in die Türkei möglichst breit und munter fließen. Für unsere Kabelfabrik wurden letztlich Lizenzgebühren von 1,25 % der Herstellkosten brutto genehmigt, das sind nach Abführung der Quellensteuern rd. 0,75 % netto. Ein fremder Neuinvestor würde dafür wahrscheinlich weder seine gesamten Forschungs- und Entwicklungsergebnisse der neuesten Technik in voller Breite und Tiefe zur Verfügung stellen, noch die für Freistellung von Personal eingeschlossenen Mühen und Kosten übernehmen. Eine zu ökonomische, eng praktizierte Lizenzpolitik erzeugt beim Lizenzgeber nicht die wünschenswerte Bereitschaft zur Vollinformation und zur generellen technischen Hilfestellung.

5) Ein letzter Punkt sind die *Arbeitsgenehmigungen* für deutsche Experten. Kein Investment kommt ohne Starthilfe aus. Das wird vom Planungsamt und den Behörden auch anerkannt. Aber die Übertragung von Spezialwissen ist nicht nur ein rationaler, zeitlich definierbarer Vorgang, weil auch auf der türkischen Seite eine entsprechende Personalpolitik gepflegt werden muß und türkische Fachleute, besonders für den Führungskreis noch knapp sind.

Von deutscher Seite besteht nicht die Absicht, mehr Fachleute und Spezialisten in der Türkei einzusetzen als unbedingt nötig; unter Spezialisten verstehen wir hier auch Kräfte für das industrielle Management. Diese Kräfte haben auch bei uns ausgezeichnete Chancen. Es ist gar nicht immer leicht, jemanden zum Einsatz in der Türkei zu gewinnen, weil dabei auch Schul-

fragen etc. eine gewichtige Rolle spielen. Ich glaube, daß die Sorge der türkischen Regierung, es könnten zu viele deutsche Spezialisten im Lande arbeiten oder der Informationsprozeß der türkischen Counterparts zu langsam vor sich gehen, auch bei liberalerer Handhabung unbegründet ist, weil die Knappheit hier das beste und wirksamste Regulativ darstellt.

Zur Zeit sind alle Arbeitsgenehmigungen für ausländische Experten bis zum 31. 12. 1974 limitiert. Das Gesetz 6224 ist in Überarbeitung. Es soll dem Vernehmen nach eine neue, rationalere Quotenregelung enthalten. Auch was wir von anderen Regelungen des Gesetzes hören, scheinen sich eine Reihe von Verbesserungen abzuzeichnen mit dem Ziel, Komplikationen zu vermeiden, Verfahren zu beschleunigen und das Gesetz insgesamt zu „streamlinen“.

Ziehen wir ein Fazit: Wenn ich die Hauptschwierigkeiten hier aufgezählt habe, so sollten sie diese offenen Anmerkungen als eine Darstellung unter Freunden nehmen, die sich über Familienangelegenheiten unterhalten, und sie nicht überbewerten. Denn wenn wir dagegen die positiven Punkte setzen, so überwiegen diese deutlich. Das positive Gesamtergebnis der Auslandsfertigungen, nicht nur des türkischen Investments, stärkt unsere Meinung, die Auslandsinvestitionen auch im langfristigen volkswirtschaftlichen, weltwirtschaftlichen und privatwirtschaftlichen Interesse weiterhin zu fördern und zu intensivieren.

Wenn Sie uns fragen, ob wir die beschriebene Investition in der Türkei noch einmal machen würden und ihr auch noch weitere folgen lassen wollen, so kann ich das nur mit einem offenen und ehrlichen „Ja“ beantworten.

Will the banks and the Fund make an example of Turkey?

By PAMELA CLARKE

It was hailed as the biggest banking breakthrough of the decade. Arthur Burns said that without it the international financial community would have chaos. Yet the banking community admits that the real test of the unwritten agreement between the IMF and the international banks is still to come. Will they show a hard front to countries borrowing to finance balance of payments problems? Turkey may provide that first test case.

The ground is strewn with obstacles. In an exclusive interview that forms part of this story, David Rockefeller says: "A commercial bank that tried to impose conditions on a sovereign nation would soon be in a lot of trouble". In Turkey's case, many of the banks concerned are outwardly adamant that they will not lend to the politically troubled country until the IMF has imposed a hard line over the country's finances, or until the Turks have forestalled the IMF by taking these measures themselves. Neither will the banks attempt to impose conditions on Turkey.

Why do banks regard this as the first real test of the unwritten accord with the IMF? Because the agreement is seen to relate to less developed countries, rather than to comparatively rich countries like Britain and Italy where a drop in consumption of a few percentage points would not be as difficult to enforce as it would be in an LDC. In the case of Zaire, bankers point out, the negotiating was done by the banks themselves while the IMF stayed on the sidelines. And in the case of Jamaica, recently the government of premier Michael Manley agreed readily to the IMF conditions for a Fund credit. In Peru, negotiations with the IMF have broken down, Central Reserve Bank president Carlos Santistevan has resigned and discussions have been put to one side.

For Turkey and the international banks, the real crunch may come later

this autumn, perhaps even later this month at the IMF meeting. A Turkish banker in London said: "I'm convinced that all the American banks involved will be working in parallel with the IMF." Banks wonder privately whether this stance can be held in such liquid, competitive markets. They fear that, once the first two or three loans start flowing, the threat of IMF surveillance won't be worth making. Apart from those loans reported to have been shelved, Citicorp and Inter-union Bank have a Turkish deal under negotiation, a \$20 million loan for Koc Holding, a private company. That loan has dragged on for several months, but Citicorp denies that it has been held up until an agreement with the IMF has been reached.

Several banks told *Euromoney* that they had refused to participate, and one of Citicorp's main competitors predictably commented: "This is not the most opportune time to bring a Turkish loan to market."

Turkey has not borrowed on a major scale since March, when Wells Fargo brought a \$150 million acceptance facility for Petrol Ofisi to the starting gate. Today, most bankers say that they would not participate in a major Turkish credit at any price. "It's a question of principle" one banker insisted. "Either this IMF thing sticks or it doesn't."

The political crisis in Turkey brought economic problems to a head. The elections in June, precipitated by fierce infighting within the government, finally returned Suleyman Demirel to office on August 1, with the same shaky coalition. There is little indication that things will turn out any different this time: political violence has erupted again, although the industrial action that was threatened if Demirel returned to power has not taken place.

What worries bankers most is that

Demirel's coalition is likely to be more preoccupied with Greece (and, since the death of Makarios last month, with Cyprus) than with the pressures of Turkey's short-term debt. The government's protocol on July 23, which set out their priorities, hardly mentioned the economy, much to bankers' dismay. Yet Turkey, without outside help, simply cannot afford to go to war with Greece. And there is no prospect of outside military aid.

The Turks have objected to the US trying to influence the talks on Cyprus. Carter has agreed to treat discussions on the arms embargo as a separate issue, though, as one Turkish banker admitted: "If the arms embargo is solved then the Cyprus situation will be eased and vice versa." It is suggested that some arms talks may already be under way. The suspension of the US aid that once enabled Turkey to acquire US tanks, for instance, has caused a drain on precious foreign exchange and will continue to do so while defence remains one of Turkey's priorities. The protocol issued by the government on July 23 has shown that this is still so. The Central Bank has begun to delay payment of letters of credit. Defence expenditure, however, appears to be exempt.

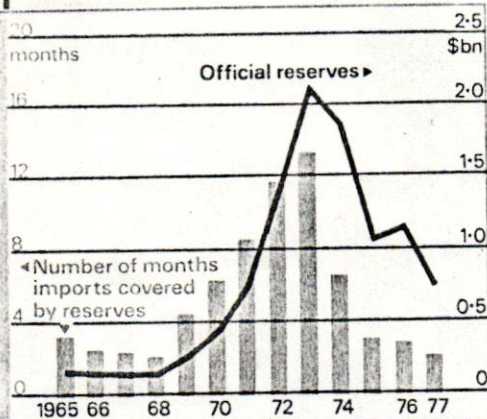
There are various degrees of concern among the banks; larger banks appear to have been paid more promptly than smaller ones. One banker preferred to attribute some late payments on a floating rate Eurocurrency loan to administrative errors, caused by a switch in procedures, rather than to a deliberate delay.

This is typical. Banks who express concern about the foreign debt situation in Turkey qualify their remarks by emphasising that many difficulties have been caused by legal and administrative factors, rather than by any fundamental weakness in the Turkish economy.

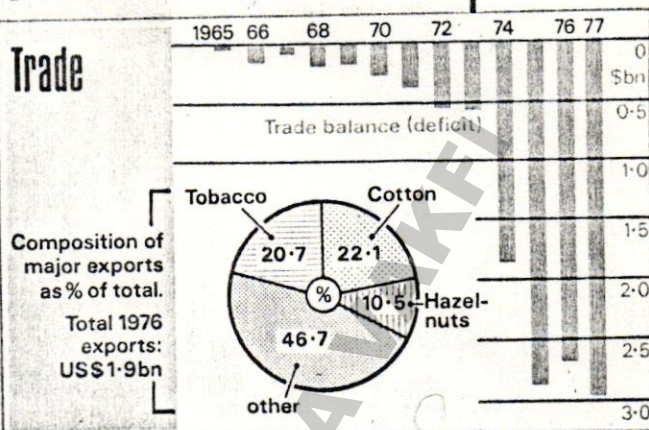
The Central Bank has begun to delay payment of letters of credit

Turkey - a profile

Reserves

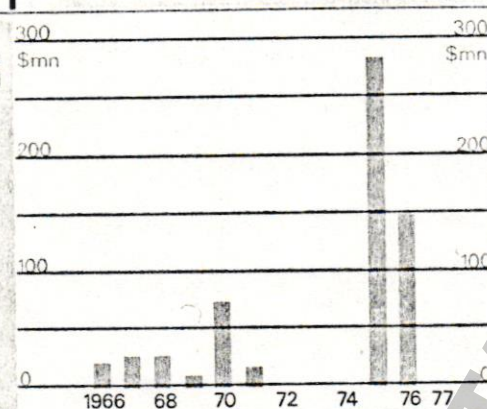

Trade

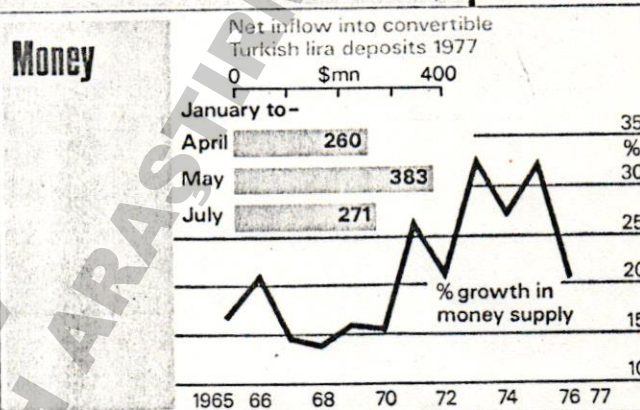

Borrowings

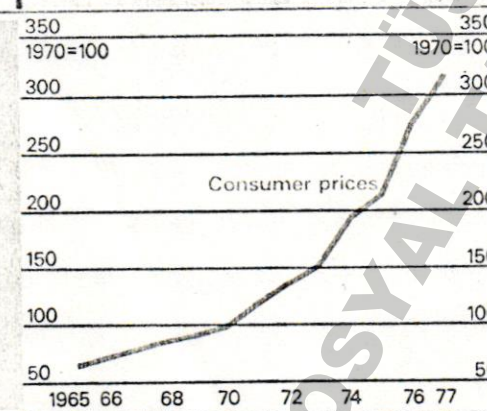
IMF all drawings

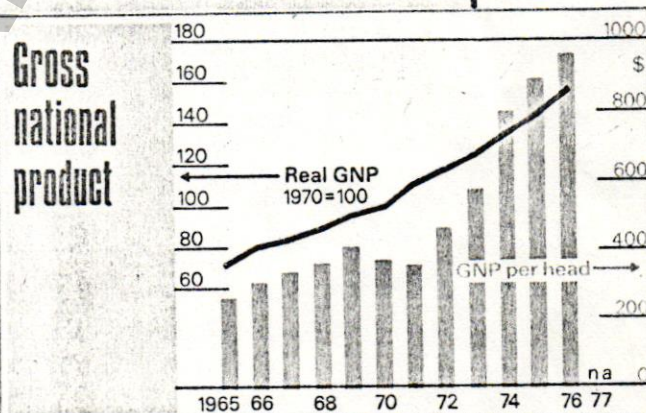
Money

Inflation

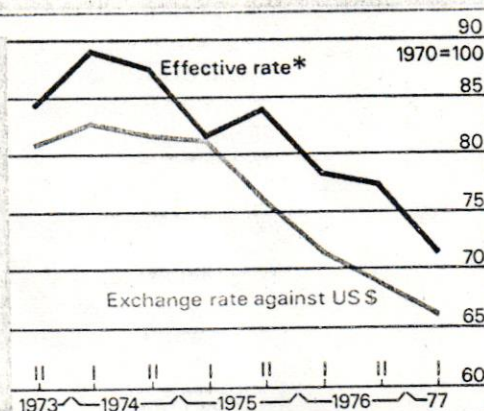

Gross national product

Exchange rates

* lira against basket of currencies as measured by OECD

The Turk in the middle

In many bankers' eyes, Turkey's financial fate may lie in the hands of one man, Dr. Tayyar Sadiklar, governor of the Central Bank of Turkey. Sadiklar has been ordered to handle Turkey's negotiations with the IMF, negotiations that may centre around tough demands from the IMF that the new government of Suleyman Demirel cut public spending, imports, consumer demand and devalue the lira. Here Dr. Sadiklar answers questions put to him by *Euromoney*.

You made the point recently that Turkey's foreign indebtedness is below that of many other countries, and that \$3.5 billion of the total debt is long term. But according to the Bank for International Settlements you will need to repay more than \$1 billion of foreign debt maturing this year. Will you ask the Euromarkets to provide this, or will you go to the IMF?

Recently, some newspapers claimed that Turkey had an external debt repayment of over \$1 billion in 1977. This news was alleged to be based on such sources as the Bank for International Settlements. First of all, let me remind you that the first half of 1977 is already far behind us. Secondly, I would like to remind you that a larger proportion of such liabilities consists of convertible lira deposit repayments. As those institutions working with Turkey know well, convertible deposits are interbank deposits placed with Turkish banks by foreign banks, and thus are drawable or renewable at maturity like all forms of deposits. Such deposits with Turkish banks have continuously increased and a great volume of those reaching maturity have been renewed. In fact, the net inflow of convertible lira deposits from the beginning of the year 1977 to the end of July was \$271.2 million. I would like to point out that Turkey has always honoured all her foreign debts, and everyone should be told that she will continue to do so.

Your immediate problem is apparently to turn short-term debt into medium-term debt. But how sympathetic have the international banks been to Turkey following the election? Are they saying, as they did in the case of Britain and Italy, that they will not make a commitment until Turkey reaches a new understanding with the IMF?

Since the autumn of 1976 the Ministry of Finance and the Central Bank have been taking a series of measures to convert the structure of the debt from short to medium term. I have no doubt that our policy will proceed on the same lines. I hope that the new government will establish stronger relations with the IMF and other international finance organizations. The latest developments in financial markets, especially with reference to Britain and Italy, clearly indicates this to be a natural development.

Moreover, I do not think it would be a mistaken stand to expect international organizations to be more understanding of our position, having seen a new four-year governmental programme.

Here I would like to emphasize a point of urgent significance. A new government would take a series of measures aiming at mobilization, I believe, of domestic resources before it goes to international organizations for support. Of these measures, the sale of goods already awaiting export and export promotion are of particular priority and importance. At present, the exportable stocks of Turkey amount approximately to \$1 billion, the main items of which are: wheat (1976 crop) \$200 million; tobacco (1975 crop) \$200 million; cotton (1976 crop) \$334 million; cotton (yards) \$99 million; olive oil (1976 produce) \$136 million; sugar (1976 produce) \$25 million; in all, these total \$994 million.

I think it is also appropriate to mention that this year's crop will be at least as good as the previous year's.

Have you been successful in reducing the inflow of short-term deposits into convertible Turkish lira accounts?

The new communiqué on convertible deposits that became effective in April 1 of this year aims at transforming the short-term structure of these deposits into medium-term. Although it is still too early to assess the situation, because of the transition of one year for previous deposits, we are pleased to note that new accounts tend to be of medium-term. Of total convertible lira deposits outstanding now, the maturity for a total of \$300 million falls into the 1980-1987 period.

The indecisive election result exacerbated the foreign exchange situation. Will confidence in Turkey return?

Let me stress that the confidence of the international financial world in Turkey and in her potential (of both natural and human resources) have always been continuous. However, it must be confessed that of late there has been an attitude of "wait and see" towards Turkey. But I believe that certain economic difficulties emanating from political sources, resulting from a relatively long pre-election period, must be received with understanding, especially in a developing country doing her best to keep democracy. I certainly believe that our difficulties will be overcome rapidly.

What effect will the successful confidence vote on August 1 have on developments in the Turkish economy? Will the Government introduce an austerity programme?

The coalition protocol of the new Government puts emphasis on five major issues of concern with regard to the Turkish economy. The first problem is inflation, and the protocol underlines the fight against inflation as a significant task. Secondly, pressure on the Central Bank resources by state economic enterprises shall be reduced to a minimum. Thirdly, measures shall be taken to increase the savings propensity and to increase productivity. Fourthly, measures shall be taken so that the prices of products of state economic enterprises occupying an important place in the economy shall be economic prices determined by market forces. This goes with measures to increase the revenues of the state economic enterprises. Finally, measures shall be taken to improve the balance of payments by encouraging exports and workers' remittances and channelling investments and production lines towards foreign exchange earnings. For this purpose the necessary measures shall be taken immediately. I think that this programme will get positive reactions both domestically and internationally.

When will Turkey seek a new facility from the IMF, and what domestic economic measures do you think that Turkey will need to introduce in order to obtain a new facility?

I believe that Turkey will put the programme which was summarized above into effect immediately, and that consultations and negotiations with the IMF will start soon. □

POLİTİKA
17.5.78

★ YABANCI SERMAYE 1977 YILI İÇİNDE
GETİRDİĞİ HER 100 DOLARI 173 DOLAR
OLARAK GERİ ALDI...

★ YABANCI SERMAYENİN KURULUŞ OLARAK
SAYISI AZALIRKEN SERMAYE OLARAK
VARLIĞI YOĞUNLAŞIYOR...

YABANCI SERMAYE 1977 YILINDA 116 MİLYON DOLAR GÖTÜRDÜ

İSTANBUL (İSTA)

Yabancı Sermaye'nin «Kâr Transferleri» adı altında ülke dışına taşıdığı parasal varlığın 1975 yılından buyana üç misli artarak 116 milyon dolara ulaştığı belirlenmiştir.

Ecevit Hükümetinin «1978 Yılı Programında» yer alan rakamlara göre Yabancı Sermaye 1975 yılı içinde 36 Milyon dolarlık parasal varlığı «Kâr Transferleri» adı altında yurtdışına taşıırken bu rakam 1976'da 82 Milyon dolara 1977 yılı içinde de 116 Milyon dolara ulaşmıştır. Buna karşılık Yabancı Sermaye girişi düşük düzeyde kalmıştır. 1976 yılında 40 Milyon dolar, 1976'da 27 Milyon dolar, 1977 yılında ise 67 Milyon dolar Yabancı Sermaye olarak yurda girmiştir. Bu rakamlar gözönüne alınarak yapılan bir hesaplama, 1977 yılında Yabancı Sermayenin getirdiği her yüz doları «Kâr Transferi» olarak dışarı götürdüğünü ortaya koymaktadır. Aynı şekilde 1976 yılında Yabancı Sermaye ülkeye getirdiği her yüz doları 301 dolar olarak yurtdışına taşımıştır.

Yabancı Sermaye diğer taraftan NATO, CENTO ve ABD ile yapılmış ikili kölelik anlaşmaları uyarınca yatırım alanlarını geliştirmeye çalışmaktadır. Yabancı Sermaye ABD Silahlı Kuvvetlerinin ülke içindeki askeri üs ve işyer-

1976 yılı başında 109 olan yabancı firma adedi 1977 yılı içinde 99'a düşmüştür. Buna karşılık ülke içindeki yabancı sermaye oranında hissedilir bir yoğunlaşma olmuştur. Yine 1975 yılı sonunda 2 milyar 117 milyon lira olan yurt içindeki toplam yabancı sermaye miktarı 1977 yılı içinde 2 milyar 500 milyon liraya yükselmiştir.

lerinde» gümrüksüz ve vergisiz yatırım alanları bulmuştur. Öyleki bu alanda ne Devlet İstatistik Enstitüsü ve ne de diğer istatistikler bilgi vermemekte, bu alanda çok uluslu şirketlerin elde ettikleri kârlar açıklanmamaktadır.

TÜRKİYE'DEKİ YABANCI FİRMA SAYISI AZALIRKEN SERMAYE YOĞUNLAŞIYOR...

Öte yandan 6224 sayılı «Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu»ndan yararlanarak ülke içinde faaliyetlerini sürdürmekte olan Yabancı Firmaların sayısında belli bir düşüş gözlenmiştir. 1976 yılı başında 109 olan Yabancı Firma adedi 1977 yılı içinde 99'a düşmüştür. Buna karşılık ülke içindeki Yabancı Sermaye oranında hissedilir bir yoğunlaşma olmuştur. Yine 1975 yılı sonunda 2 Milyar 117 Milyon lira olan yurt içindeki toplam Yabancı Sermaye miktarı 1977 yılı içinde 2 Milyar 500 Milyon liraya yükselmiştir.

YABANCI SERMAYE GİRİŞİ VE KÂR TRANSFERLERİ

	1975	1976	1977
Yabancı Sermaye Girişi	40	27	67
Kâr Transferleri	36	82	116

1.1.1951-31.12.1970 Tarihleri arasında 6224 sayılı Yabancı sermayeli teşvik kanunundan yararlanan firmaların yıllar itibariyle fiilen getirdikleri sermayeyi gösterir cetvel:

<u>YILLAR</u>	<u>FIİLEN GELEN SERMAYE T.L</u>	<u>FIİLEN GELEN SERMAYE %</u>
1951	-	-
1952	21 654 000	7 733 571
1953	3 842 000	1 372 143
1954	45 874 000	16 383 571
1955	20 641 000	7 371 785
1956	9 005 000	3 216 071
1957 1 US-\$ = 2,8 TL	2 509 000	896 071
1958	3 032 000	1 082 857
1959	5 581 000	620 111
1960	11 372 300	1 263 588
1961 1 US-\$ = 9 TL	31 725 000	3 525 000
1962	56 362 000	6 262 444
1963	78 902 000	8 766 888
1964	61 963 250	6 884 805
1965	107 456 323	11 939 590
1966	78 533 132	8 725 803
1967	68 288 467	7 587 607
1968	90 947 800	10 106 311
1969	61 670 466	6 852 274
1970	180 364 779	14 971 391
Toplam	939 723 517	125 560 881

Transfer edilen karların yabancı sermayeye oranı % 39.31 dir.

Not: Ticaret Bakanlığı 1970 yılı Konjonktürdergisinden alınmıştır.

1.1.1951 - 31.12.1970 tarihleri arasında 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik kanunundan yararlanan firmaların yıllar itibariyle transfer ettikleri karları gösterir cetvel:

YILLAR

TRANSFER EDİLEN KAR

	<u>TL</u>	<u>US \$</u>
1951	---	---
1952	---	---
1953	24 161	8 269
1954	495 315	176 898
1955	805 356	287 591
1956	1 883 967	672 845
1957	3 704 790	1 323 139
1958	6 269 545	2 239 123
1959	8 540 780	948 975
1960	15 810 285	1 756 698
1961	12 426 003	1 380 667
1962	13 366 545	1 485 161
1963	16 085 669	1 787 296
1964	15 182 000	1 686 888
1965	32 557 000	3 617 444
1966	48 248 598	5 249 844
1967	53 488 583	5 943 175
1968	54 980 823	6 108 980
1969	62 692 305	6 965 811
1970	68 226 573	7 720 467

TOPLAM

413 788 298

49 359 631

Transfer edilen gain maddeleri
dahil değil

1.1.1966-31.12.1970 tarihleri arasında 6224 sayılı yabancı Sermayeyi teşvik Kanunundan yararlanan firmaların fiilen getirdikleri sermayeyi gösterir cetvel:

(MEMLEKETLERE GÖRE)

<u>Memleketler</u>	<u>Fiilen gelen Sermaye T.L</u>
1) Almanya	116 181 000
3) Amerika	59 742 000
Avusturya	8 260 000
Belçika	8 616 000
7) Danimarka	23 145 000
8) Fransa	17 345 000
Finlandiya	5 902 000
6) Hollanda	32 318 000
İsveç	232 000
4) İsviçre	45 756 000
2) İtalya	95 568 000
5) İngiltere	32 377 000
9) Kanada	16 648 000
Yugoslavya	61 000
Venezüelle	1 189 000
Karma	16 465 000
TOPLAM	479 805 000

Not: Ticaret Bakanlığı 1970 yılı Konjonktür Dergisinden alınmıştır.

Felle eines Kapitalmarkts (Wie sollen die private
Einsparnisse zur Finanzierung der Investition der Industrie
verwendet werden?) — Wie sind die Rechte der Ausländer
an einem solchen Kapitalmarkt geregelt? Dürfen die
türkischen Aktien erworben oder nicht?

Bis jetzt werden die Spargelder zur Finanzierung der
Vollzugsplan über die Bank verwendet!

— 10.7.69 Neue Abwertung ist wichtig! (Ähnlich
wie 1958)

— Im Haushalt 1969:

700 Mill TL — Förderung der Privatindustrie.

\$ 147 Mill. als Hilfe des Konsortiums wird gehofft

\$ 120 Mill. als Überweisung der Gattin gehofft
(1968 \$ 105 Mill.)

1968 Erklärte der Finanzminister über die Schulden:

(Handelsblatt
7.2.68)

Deutsche Schulden 1,769 Mrd. \$

Zinsen 581 Mill. \$

Inlandsschulden \$: 3,7 Mrd. TL

Zinsen: 778 ~~Mill.~~ Mill. TL

Inlandsschulden: 15,476 Mrd. TL

Zinsen 5,6 Mrd. TL

Die Abzahlung beläuft sich 2073 falls keine neuen dazu
kommen!

ausländische Investitionen:

Zwischen 1954-69 \$ 108 025 557 investiert worden
seit 1953 (Beginn) \$ 38 395 746 als Gewinnrücktransferte

Anteile der Länder an den Investitionen

USA	25,98 %
Schweiz	18,96 %
BRD	18,39 %
Niederlande	10,08 %
Frankreich	5,88 %
UK	4,78 %
Italien	4,12 %
Anderes	12,78 %

121 mit ausländischem Kapital in TL 756 380 000 gegründete
Firmen (bisher rückläufig) verteilen sich auf die folgenden
Branchen:

Nahrungsmittelindustrie	11 Firmen
Chemie	14 "
Arznei- und Pflanzenschutzmittel	13 "
Elektro	17 "
Metallwaren	6 "
textile Fasern	3 "
Gummiindustrie	4 "
Minerale & Tonwaren	5 "
Traktoren / Autos	13 "
Anderes	30 "

Türkiyede çalışan 118 yabancı sermayeli ortaklık-
tan 104'ünün 1973 yıl işleme dönemine ait hesapları:
(6224 Sayılı Kanun kapsamındaki firmalar, Ticaret Bakanlığı
Tezrik ve Uygulama genel müdürlüğü yayınından)

Kaynak: Cumhuriyet, 4.7.75, S. 10

	Toplam	Federal Alınan Firmalar	A.B.D. Firmalar
Toplam maliyet giderleri		2.180.986.012	1.659.815.152
Toplam satış hasılatı	13.789.000.000	2.732.872.764	2.147.186.124
Üretimde kullandıkları ithal mallar	4.129.000.000	689.211.580	817.443.184
Üretimde kullanılan yerli mallar (*)	3.647.000.000	1.009.279.541	262.626.398
Yerli personel sayısı	43.493	8.220	6.373
Yabancı personel sayısı	325	45	44
Yıl içinde gerçekleştirilen döviz geliri	460.000.000	68.502.301	58.478.528
Vergiden önceki net kâr	1.474.000.000	287.692.051	351.673.352
Tahakkuk eden teknik yer- dim lisans ücreti	68.000.000	1.294.182	383.191.117
Yıl içinde ödenen gümrük vergisi	1.110.000.000	184.382.346	58.448.412
İthal edilen aynı dış kredi	65.000.000	804.710	14.280.000
İthal edilen nakdi dış kredi	75.000.000	0	3.862.061
kullanılan iç kredi	2.890.000.000	795.914.794	335.788.747
Gümrük masrafları	672.000.000	11.306.474	7.493.600
Firma sayısı	104	20	18
Yabancı personele ödenen	55.000.000	—	—
Toplam sermaye tutarı	3.774.000.000	—	—
Yabancı sermaye tutarı	1.643.000.000	—	—

(*) Türkiye'deki bir firmadan alınan mallar "yerli" sayılıyor. Bu maddede
ithal payına bakılmıyor. Kaynak Cumhuriyet 4.7.75, S. 10

Kaynak: G. S. Harris Turkey: The troubled Alliance

mounted to nearly \$500 million in 1971, an amount far overshadowing the input of American resources for Turkey's economic development (see Table 2).

Table 2

U.S. ECONOMIC ASSISTANCE TO TURKEY, 1946-1971
(dollars in millions)

Fiscal Years	Obligations and loan authorizations		
	Loans	Grants	Total
1946-48	44.5	—	44.5
1949	33.8	—	33.8
1950	40.0	31.9	71.9
1951	—	49.8	49.8
1952	11.2	58.4	69.6
1953	—	58.6	58.6
1954	—	78.7	78.7
1955	25.5	83.8	109.3
1956	25.0	104.3	129.3
1957	25.1	62.3	87.4
1958	23.2	90.4	113.6
1959	97.2	107.0	204.2
1960	26.5	99.0	125.5
1961	131.0	89.8	220.8
1962	102.5	81.6	184.2
1963	100.0	61.9	161.9
1964	150.2	18.1	168.3
1965	180.3	11.4	191.6
1966	144.9	14.8	159.6
1967	137.4	14.2	151.6
1968	52.5	17.6	70.0
1969	58.5	28.1	86.6
1970	71.0	16.3	87.3
1971	79.4	9.6	89.0
Totals*	1,519.3	1,208.4	2,727.7

* Cumulative totals do not reflect the sum of the annual commitments, as programs were changed retroactively in some instances.

Source: AID, Office of Statistics and Reports, Bureau for Program and Policy Coordination, *U.S. Overseas Loans and Grants and Assistance from International Organizations* (Special Report Prepared for the House Foreign Affairs Committee), May 14, 1971 and earlier editions.

The European Community

One of the main considerations to devalue and to dismantle was its relationship with the 1967 joined in the so-called after Greece's success in the İnönü government had Community. According to years in which to prepare toward eventual membership Turkish economy appeared time, a second five-year p

By the end of the or undergone substantial change force in forging the community began to have second the incorporation into European visible in the statement acknowledged second in c Turhan Feyzioğlu, his pr Reliance Party in 1968. I industry could survive ec that Turkey might become trialized countries of the the party did endorse se communities, but asked that of the transition period for and those of more les opposition to the idea of start. They saw a link bolstering their opponent cal future.²³ They charge powers would soon lead

In view of this opportunity in negotiating the terms of

²¹ *Akşam*, January 31, 1970.

²² *Ulus*, March 13, 1970; *Comments in Milliyet*, July 29, 1970.

²³ Behice Boran, *Türkiye ve*

EXTERNAL FINANCING OF THE TURKISH ECONOMY
AND ITS FOREIGN POLICY IMPLICATIONS

BARAN TUNCER

Department of Political Science
University of Ankara

During the post Second World War era, international transfer of capital through official channels has become an integral part of the international political scene. Immediately after the War large sums of capital were transferred to Western Europe from the U.S. for the reconstruction of the economies of the allied nations devastated by the War. The U.S. provided no less than twenty billion dollars to Europe under the various relief programs and the Marshall Plan, through 1952. After these countries were back on their feet economically, underdeveloped countries became the major recipients of official transfers of capital. This was an unprecedented development in view of the experience in the nineteenth and early twentieth centuries when the major international capital transfers took the form of direct private investments in the resource rich colonies. At the peak of these investments, the capital transfer from England was roughly seven per cent of that country's gross national product. The era between the two World Wars was a period of crisis in the field of international financing, when transfers declined sharply and a number of countries defaulted their obligations.

During the twelve year period from 1956 to 1967, net capital transfers—gross disbursements less capital repayments—from Western economies to underdeveloped countries averaged 8.7 billion dollars annually. Some sixty two per cent of this total was in the form of official transfers, the remaining thirty eight per cent representing private capital, and the United States was the main source supplying some fifty one per cent of the total. Net flows from the centrally planned countries was not very significant, averaging less than 350 million dollars annually between 1960-1967.

A number of reasons have been given for such an increase in the bilateral official transfers, often loosely referred to as "assis-

tance" or "aid" from the more to the less developed countries. These terms sometimes give the impression that all transfers are outright grants to the underdeveloped countries. In fact only some sixty percent of all recent official transfers are in the nature of grants or grant-like contributions. Today few people think that humanitarian motives are behind these programs. Some point to the economic-commercial interests of the industrialized world in aid giving. Aid is said to promote trade and provide an outlet for the manufactured goods of the so-called donor countries in two ways: first, the receiving country is expected, and often compelled to shop from the country which made the capital transfer; and second, it is assumed that the overall growth of markets in an underdeveloped country as a result of general economic development will provide larger markets for the products of the industrialized countries.

Significant as they may sound, it would be unrealistic to explain the whole foreign aid phenomenon with these arguments alone. There are at least two common sense observations suggesting that there are some stronger motives behind the action of the aid giving countries. One observation is that the volume of foreign trade—both exports and imports—is relatively small in the gross national product of the largest aid-giving country, namely the United States. Thus the idea of trade promotion is not entirely convincing to explain U.S. foreign aid policy. The other observation is that the aid programs in both the market-oriented Western countries and in centrally planned economies have grown in recent decades parallel to some specific developments in the international political scene. Indeed, economic aid became a major instrument of foreign policy in the Cold War between the industrialized countries of the West led by the United States and the Soviet bloc. Geographical areas deemed to be most valuable became at one time or another the main recipients of assistance. Immediately after the Second World War, Europe was considered the most strategic area in the Cold War. Soon afterwards the battleground shifted to the countries neighboring the Soviet Union. In the 1950's those countries in Asia that gained independence from colonial rule were regarded as threatened either by radical ideologies or imperialism and were provided economic aid accordingly. In the sixties, Latin America and Africa attracted major attention. Thus, economic aid programs shifted geographi-

cally over the globe throughout the last twenty-five years according to the relative political importance attached by the Big Powers to various regions and specific countries. All this strongly indicates that bilateral capital transfers between governments had often dominant political motives and orientation.

The political motives behind the assistance programs need to be further assessed because of their relevance to Turkey's foreign policy. First of all a distinction must be made between military and economic assistance. The first programs involve the transfer of military hardware and know-how, and are clearly directed towards the achievement of certain political objectives. However, the case for economic assistance is more complex. In order to evaluate the political implications of economic assistance, a further distinction has to be made both between the general long-range and short-range political objectives of the donor on one hand, and between the effects of this policy in influencing the domestic and foreign policies of the recipient countries on the other.

The long-range political objective of the aid programs is to promote in the receiving country a type of economic and political development which is harmonious with the long-range interests of the aid-giving country. The consensus of the market-oriented Western economies is that their long-run interest lies in the promotion of institutions which rely heavily on private ownership and private initiative on a more equitable distribution of the fruits of development so as to subdue class conflict, as well as on the adoption of democratic institutions and procedures which broaden the basis for participation in the government decision-making with a respect for civil liberties. In short, the long-term objective of the aid-giving countries in the West is to avoid far reaching political and military crises and revolutions which could produce abroad regimes hostile to their own socio-political and economic system. By the same token, the long-range objective of the Soviet economic assistance programs is to encourage the establishment of socialist-type institutions in underdeveloped countries, and to weaken the economic relations between these countries and the industrialized countries of the West.

The short-range political objectives involved in international economic assistance programs are far more diversified and often defy clear cut generalizations. Basically short-term political ob-

jectives dominate the present assistance programs. As already pointed out the maintenance of the socio-political status quo or changing the regimes of certain countries was the short-term objective in the so-called Cold War between Western and Eastern powers. The pressures exerted on the recipient country ranged from asking for understanding and support for the donor's policies, to restrictions placed on trading with, or even the use of any boat or vehicle carrying commodities to a country in the opposing camp. Another short-range political objective pursued by donor countries through their economic assistance programs is to maintain and protect certain military bases and installations located in the aid-receiving country. In many instances the aid-giving countries have made the maintenance of such bases a precondition to continuous economic assistance. Another short-term objective of the donor countries has been to secure the support and the alignment of the recipient country in international organizations, mainly the United Nations. A similar type of protection has also been extended to the private investments made by the citizens of the donor in the recipient countries. For example, the Foreign Assistance Act of the United States provides that assistance will be withheld from any country that nationalizes or expropriates the property of U.S. citizens without adequate compensation.

These are some of the more obvious short-term political objectives involved in the present aid programs. However, there is another group of short-term objectives which are also political in nature but aim at affecting the internal policies of the aid-receiving countries. For example, U.S. aid has been used extensively in the past to support leaders or governments which were friendly to American interests and policies regardless of the fact whether these governments enjoyed limited popular support and gained power through undemocratic processes.

The international economic aid to Turkey will be evaluated within the political framework described above. Turkey has received economic and military assistance, mainly from the United States, since the end of the Second World War and her dependence on external financing has continued until the present day. During the sixties Turkey ranked sixth among the major recipients of economic assistance after India, Pakistan, South Vietnam, Brazil and South Korea. On a per capita assistance basis she

ranked seventeenth with a little less than six dollars per capita assistance from abroad annually.

Turkey's close cooperation with the Western countries in political, material and economic fields after the Second World War represents a significant reversal in her earlier policies in 1923-1946. The Turkish Republic established under Kemal Atatürk's leadership and guidance attempted to adopt the institutions and the values of the West with a view to expediting the process of modernization and economic development. This policy, however, was not carried out by depending on the Western powers, either militarily or economically. On the contrary, the government strained its resources in order to repay the debts inherited from the Ottoman Empire, and to buy the services owned and operated by foreigners. This was clearly a reaction to the foreign domination of Turkey's economy in the nineteenth century. The memory of the concessions given by the Sultans to foreigners and foreign operations in terms of extra territorial rights through capitulations and the Foreign Debt Administration established in the country after the Sultans had defaulted on their debts to European powers was powerfully alive. It is also important to note that the period between the two World Wars was a time when transfers of international capital were at a low ebb. Private transfers declined sharply and official transfers were nil. This was an era of distrust among would be lenders and receivers. Nevertheless, regardless of the availability of capital supplies the policy of the Turkish government was not to rely on foreign resources. Turkey's desire to be self-sufficient also manifested itself in her decision to establish a number of basic industries and consumer goods plants according to an industrial plan devised in the thirties. The world economic crisis in particular made the leaders of the country not only reluctant to depend on external resources for development but also to be wary of the fluctuations in international trade.

A number of factors were instrumental in Turkey's decision to establish closer ties with the Western countries after the Second World War. Probably the most important factor was the pressure of the Soviet Union, which manifested itself in the form of demands for territory and control of the Turkish Straits. The Russians first refused to extend the non-aggression treaty of 1925, and demanded that the provinces of Kars and Ardahan in north-

eastern Turkey be ceded to them along with bases on the Straits. The Turkish government flatly refused to comply with these demands. However, the Soviet demands had the effect of narrowing the options available for Turkey in terms of choosing a side in the forthcoming Cold War. It should be remembered that this was a period when there was not yet a "Third World" but only two opposing blocs. Consequently a policy of neutrality at this time for a country like Turkey situated in such a geopolitically important area was not very realistic.

A second factor which contributed to Turkey's willingness to alter her position of non-alignment and seek closer links with the West was because the War had ended in a clear victory for the Western democracies, and the future seemed to be on their side and their political system. The significant change in the meaning and leadership of the West also had a share in Turkey's foreign policy alignment. "West" did not mean only England, France or Germany any more which were remembered as "exploiters", but included also the United States. From the Turkish viewpoint the United States was not only strong economically and militarily but was also geographically located at considerable distance from her borders. Finally, the U.S. did not have a history of colonial domination of the less developed nations.

Turkey quickly established a number of formal links with the Western community. In 1947 she began receiving military aid under the Truman Doctrine whose main objective was to strengthen militarily and economically Greece and Turkey against Soviet pressures. In 1948 Turkey became a member of the newly established Organization for European Economic Cooperation (OEEC) and in 1950 she joined the Council of Europe. Turkey's participation in these purely European and North Atlantic organizations was of primary importance for her future economic and political relations and policies. By being a member in OEEC Turkey was automatically included in the Marshall Plan which was designed to provide U.S. financial support for the economic recovery of Western Europe. During the implementation of the Marshall Plan from 1948 to 1952, Turkey received 225 million dollars in economic assistance, a little over two-thirds of which was in grants, and 305 million dollars as military grants.

Meanwhile Turkey's main foreign policy objective was to be a full member of the North Atlantic Treaty Organization (NATO),

and she succeeded in 1952 in becoming a full member. Turkey's sending a brigade to the United Nations Forces in Korea and its distinguished service there played an important role in her acceptance into NATO.

On the domestic front, a very significant event took place when the Democratic party government came to power in 1950, by defeating İnönü's Republican People's Party at the polls. The new government was at least equally anxious to tie Turkey politically and economically to the West, and particularly to the United States. The Democrats had also in mind an economic system modeled according to the ones in the Western countries, that is, relying heavily on private initiative as well as foreign private investment. Under the Democratic Party rule which lasted for a decade from 1950 until 1960, when it ended with a military takeover, Turkey's reliance on economic and military assistance from abroad became an integral part of her foreign as well as domestic policy. The United States transferred large sums of economic and military assistance under the Mutual Security Act. In the 1950's, the United States' economic assistance to Turkey averaged a little over 100 million dollars annually, some two-thirds of which was in grants. The annual military assistance was nearly 200 million dollars. During this period Turkey remained a faithful ally by following the United States foreign policy and by supporting it in international organizations mainly in the United Nations, and by maintaining an antagonistic attitude against her northern neighbor. The foreign policy objectives were the chief motives behind the United States financial support of Turkey and Turkey did what was expected of her. The development aspect of the foreign assistance was not considered important yet. However, after an impressive economic start which lasted through 1953, mainly due to the expansion in the acreage of arable land, and successive years of good harvest, and good prices for farm exports because of the Korean War, the economic situation in Turkey deteriorated rapidly. Despite the indications of serious economic problems, the government pursued ambitious but uncoordinated development policies. It is interesting to note at this juncture that as early as 1954, the World Bank had issued serious warnings about the probable adverse outcome of the Turkish governments' economic policies. Displeased by the criticism that the Turkish economy could not support additional borrow-

ing, the government severed its relations with the World Bank. Between 1950 and 1954, the World Bank had already made six loan agreements with Turkey. The commitments on these loans continued but the Bank did not make another loan to Turkey until 1966, even though, beginning in 1962, the Bank extended some development loans through its affiliate, the International Development Agency. Although Turkey continued to receive sizable sums in grants and loans from the United States during these years her balance of payments deteriorated. The government tried to cope with the situation by resorting to short-term borrowing and to credits from European sources. In 1958 Turkey found herself in the midst of serious economic crisis since she was unable to make payments on the services of her outstanding debts without seriously hampering the functioning of the economy. Rescue arrived in the form of the joint effort by her creditors to re-schedule Turkey's debt as well as a new aid package of some 223 million dollars. The United States pledged 200 million dollars, Germany fifty million, and the United Kingdom ten million dollars. The remaining was made up by short-term loans from the European Payments Union and International Monetary Fund as well as small loans from ten other Western European countries. In exchange, Turkey accepted a stabilization program including the devaluation of the Turkish currency by some 300 per cent, and ceilings on the Central Bank credits.

The policy of the Turkish governments concerning the external borrowing during the 1950's was to borrow as much as possible without paying due attention to the consequences. Turkey had committed herself fully to the Western alliance and the dependence on Western resources was considered to be in line with the overall policies of the government. As pointed out above, the major contributor of capital to Turkey, the United States, appeared outwardly satisfied so long as Turkey fulfilled her role as a faithful ally and followed closely the foreign policy expected by the United States and allowed the use of strategic military bases located on her soil. Turkey played this role with minor variations until well into the mid-sixties, despite an important change of the government in 1960, and a series of civilian coalition governments which ruled the country from 1962 to 1965.

The military takeover in 1960 was a reaction at least partially to the mismanagement of the economy by the Democratic Party.

The army was aware of the damage done by the short-sighted and uncoordinated economic policies of the previous government. It also attached special importance to speeding up the rate of economic development. Consequently the military government established a State Planning Organization and initiated an era of economic planning by launching the First Five Year Development Plan in 1963. Planning brought a new perspective to Turkey's long-range requirements of external resource transfers. Attempts were made to better coordinate the administration of aid both internally and externally. In order to assure a steady flow of external financing for her development plans Turkey first applied to NATO in 1961 and asked for a NATO-sponsored aid Consortium. When NATO authorities declined to sponsor such an undertaking, Turkey turned to the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD).

The Consortium for Turkey was formally established in July 1962 and originally had nine members. Later membership was increased to include the following thirteen countries: Austria, Belgium, Canada, France, Germany, Italy, Luxembourg, the Netherlands, Norway, Sweden, Switzerland, the United Kingdom and the United States. Turkey's reason for having such a Consortium was obvious. Besides guaranteeing a steady supply of external assistance for development, the government thought that a long-term commitment and a combined effort by her allies were necessary to reach the targets set forth in the Plan. This view was later criticized on the grounds that it weakened Turkey's position to bargain for more assistance on better terms. It was also argued that the Consortium was a step backward as far as Turkey's foreign policy was concerned because it invited a collective control over Turkey's economic policies reminiscent of the Ottoman Debt Administration of the past, and handicapped the pursuit of an independent policy.

The donor countries wanted to participate in the Consortium because this was a time when aid programs were enjoying public support. The governments of the participating countries must have also hoped that the Consortium would provide them with an opportunity to supervise developments in the Turkish economy so as to prevent a repetition of the unfortunate experience in the 1950's. So long as these countries were prepared to assist Turkey on account of her strategic position in the Western alli-

ance and had some commercial interests in the Turkish economy, the Consortium was a worthy undertaking. The United States had an additional reason for supporting the establishment of the Consortium. She wanted the West European countries, particularly Germany, to make a relatively large economic commitment to Turkey's foreign aid requirements. The Consortium was also attractive to OECD which had just changed its old name OEEC to include "development" among its objectives. Turkey thus offered a good opportunity to OECD to demonstrate its desire for contributing to the cause of development.

After a rather shaky start the Consortium has operated smoothly since 1965 once the interested parties learned the problems and the realities involved in such an undertaking. It became obvious from the beginning that the donors were willing to contribute to the financing of the Five Year Development Plan, but they were not prepared to commit themselves to more than one year at a time. This was disappointing to Turkey. However, the cumulative pledges by the members of the Consortium came very close to the amounts asked by the Turkish governments. During the seven year period from 1963 to 1970 the Consortium pledges amounted to 2,076 million dollars against 2,114 million dollars requested by Turkey. This corresponds to an average annual assistance of 296 million dollars.

Meanwhile the United States economic assistance to Turkey continued within the framework of the Consortium. It averaged 135 million dollars annually even though the level of economic aid during the last three years was considerably below 100 million dollars. Also the amount of grants in the assistance was gradually lowered to approximately fifteen per cent of the total in recent years. However, military grants during the 1960's continued at an annual level of well over 100 million dollars.

In order to finance some large scale projects, the Turkish government resorted to other financial arrangements besides the assistance provided by the Consortium. The first attempt was to bring together a number of countries and some international organizations to finance a large portion of the Keban hydroelectric dam in Eastern Turkey. This technique is often referred to as "syndicate financing". The Keban syndicate includes the World Bank, the European Investment Bank, and the governments of the United States, Germany, France and Italy which pledged a

total of 135 million dollars. The work started at the dam site in 1966. In a similar syndicate the European Investment Bank, the United Kingdom, Germany, France, Italy and Japan agreed to loan Turkey seventy six million dollars to finance the building of a bridge across the Bosphorous connecting Europe to Asia.

The most significant change in Turkey's foreign policy in the 1960's occurred in her relations with the Soviet Union. After nearly two decades of hostility and antagonism, the governments of the two countries agreed to seek an improvement in their relations, and this was reflected in their economic relations as well. The reasons paving the way for this rapprochement as far as Turkey was concerned were manysided. The most important reason probably was the deep disappointment, both among the population and official circles caused by the attitude of the United States on the Cyprus crisis in general and the reflection of this attitude in the rather abrupt letter sent by President Johnson to the Turkish premier in 1964. Turkey's desire to pursue a somewhat more independent foreign policy while still maintaining her strong ties with the West became evident after this. The rapprochement with the Soviet Union following the above developments manifested itself in terms of increased trade and Russian credit to Turkey to finance a number of industrial projects. According to an agreement reached in 1967 the Soviet Union extended Turkey credit for 200 million dollars towards the building of some factories, including a large iron and steel complex. Later the Russians increased the amount of credits, pledging a total of 361 million dollars by the end of 1970.

By the close of the decade another event which would have far-reaching implications for Turkish economic and foreign policies was in the making. Indeed, Turkey's decision to join the European Economic Community, better known as the Common Market, was an important economic and political event. Turkey had originally applied for membership as early as 1959, but it was not until December 1964 that an association agreement was reached between Turkey and the Common Market Six, somewhat resembling a similar agreement it reached with Greece. The agreement provided for Turkey's participation in the Common Market in three stages. A five-year preparatory period was envisaged as a prelude to enable Turkey to strengthen her economy. After that, upon mutual agreement, Turkey was to enter a transitional per-

iod lasting twelve years. In 1970 Turkey and her European partners agreed that Turkey had successfully completed the first stage and was ready to enter the transitional period during which she would gradually lower and then remove all restrictions imposed on imports from the Common Market countries. A special twenty-two year transitional period applies for a number of commodities.

Turkey's decision to enter the Common Market was obviously more political than economic. Turkey was already a member in various European organizations but she was obviously concerned about being left out in an eventual integration of the European communities, particularly in view of the fact that Greece had already made the necessary moves to join the Common Market. Naturally the decision to enter the Common Market drew criticism at home from many groups. Aside from ideological reasons, the major criticism was caused by apprehension that the small and relatively weak Turkish industry could not withstand the pressure and competition of its powerful European partners.

It is also interesting to note that the Common Market countries pledged financial credits to Turkey both for the preparatory and transitional stages and one may guess how much this pledge influenced the decision of the Turkish authorities to expedite the entry process. For the preparatory period, that is, for a period of five years, the European Economic Community extended to Turkey a total of 175 million dollars. For the second stage, a total of 220 million dollars worth of credits was agreed upon, to be dispersed over a five and a half year period.

The external financing of the Turkish economy has been analyzed so far within the framework of foreign policy. We can turn now to the economics of external financing.

It has been customary to explain the need for external financing in underdeveloped countries in terms of so-called "gaps" of two types. One gap originates in the difference between the necessary savings required to maintain a relatively high level of economic growth and the domestic savings actually realized. It is maintained that the low level of per capita incomes in underdeveloped countries do not permit domestic savings to increase to the levels necessitated by high level of investments. Thus, external resource transfers are seen as an instrument to close the gap between domestic savings and required investments.

The second type of gap exists because of the increased investments which often necessitate the import by the underdeveloped country of machinery and equipment from abroad. Unless foreign exchange is available to import capital goods, efforts to increase domestic savings cannot automatically result in increased fixed capital investments. As long as an underdeveloped country is unable to increase its foreign exchange earnings, external resource transfers act as a means for closing the foreign exchange gap.

The two following tables are intended to show the size and the relevant importance of external financing in the Turkish economy based on data supplied by the Ministry of Finance and the State Planning Organization.

Table 1
External Financing Requirements and External Resources
(in million dollars)

	1950-54 Annual Average	1955-59 Annual Average	1960-64 Annual Average	1965-69 Annual Average
1. External Financing				
Requirements (Total)	166.2	186.4	291.2	282.0
a. Current Account Deficit	136.6	105.0	192.0	150.2
b. Debt Payments	29.6	81.4	99.2	121.8
2. External Resources	180.0	244.0	291.0	318.8
a. Private Transfers	74.4	94.4	48.2	35.2
b. Public Transfers	105.6	149.6	242.8	283.6
3. Balance (Short-term credits, reserve movements, net errors and omissions) (2-1)	13.8	57.6	-0.2	36.8

The first row in Table 1 gives the size of the annual external financing requirements in terms of five year averages from 1950 to 1963. As can be seen from the table, the size of the financing requirement is determined by the deficit in the current account of the balance of payments and the payments on the amortization of the existing foreign debt. The table reveals that the absolute size of the external financing requirements rose to approximately 300 million dollars in the early 1960's and has remained at that level. A more dramatic and continuous increase is observed on debt payments. More than 40 per cent of the total

financing requirements originated from the payments—excluding the interest paid—on the existing debt.

The external resources to which Turkey had access during the last twenty years is shown in the second row of the same table. By definition the resources are equal to the requirements in size in an *ex-post* sense. The nature of the difference between the requirements and resources is shown in the balance. External resources are further subdivided between the private and public transfers. During the last two decades the volume of private transfers gradually declined while the public transfers grew. Private transfers—consisting mainly of foreign private investments—were only about 10 per cent of the total transfers in the latter part of the 1960's, whereas they were no less than forty per cent of the total throughout the 1950's. In the 1950's private transfers were mainly in the form of suppliers' credits, that is, credits given by the foreign firms to distributors or sellers in Turkey. These relatively short-term, high-interest credits were a major cause in precipitating the financial crisis of 1958, mentioned above.

Public transfers consisted mainly of bilateral grants and credits on concessionary terms with long payment period and low interest. Only a small portion of the public transfers came from the multilateral agencies such as the World Bank and the United Nations. Bilateral public transfers were made almost exclusively by United States Government grants and credits. Since 1964 the economic assistance provided to Turkey by the Western world came through the Consortium. The United States continued to be the main supplier of credits while the Federal Republic of Germany was second. Contrary to the experience of the 1950's the transfers through consortium channels took the form of development loans, carrying a little less than four per cent interest with over twenty years of maturity and some period of grace. Another characteristic of the assistance rendered to Turkey in the 1960's was the fact that some 30 per cent of these credits were tied to individual projects, and nearly all of the assistance was tied to the country, that is, purchases had to be made from the country extending the credit. This, of course, increases the cost of borrowing.

Table 2 shows the relative importance of external resource transfers within the Turkish economy. Expressed in the fixed

As noted earlier, the foreign policy implications of external borrowing were not fully understood in Turkey in the 1950's, when both donor and recipient were interested mainly in establishing closer political links. The Turkish government was happy to be closely associated with the Western powers while receiving assistance, while the United States government was pleased to have a staunch ally in a strategic area. But after 1964, following the Cyprus crisis, the implication of such a dependence was felt by the Turkish government and it has given place to extensive debate among intellectuals. Since then Turkey has tried to diversify her economic relations, to expand her commercial ties and render more flexible her foreign policy by establishing better communication with the Eastern bloc and non-aligned countries.

In conclusion it should be reemphasized that the present state of heavy dependence on external resource transfers seriously limits Turkey's ability to pursue a more flexible foreign policy suited to her interests, and narrows her options. If the government considers the attainment of such flexibility a high priority, then the factors which contribute to Turkey's dependence on external transfers will have to be carefully identified and measures taken to remove them, if not in the short run, at least in a foreseeable future.

5. Das Fremdkapital

Die Gerechtigkeitspartei (Adalet Partisi: AP) übernahm 1965 als Nachfolgerin der verbotenen Demokratischen Partei die Macht. Nicht das Klasseninteresse und die Ideologie der Partei, lediglich die politische Landschaft mit einer liberal-demokratischen Verfassung und der legalen Öffnung nach links waren verändert.

Wie die Demokratische Partei, fungierte die Gerechtigkeitspartei als konsequente Interessenvertretung der besitzenden Klasse, primär von der Kompradorenbourgeoisie geführt und von der Industrie-, Bank- und Handelsbourgeoisie sowie von den Großgrundbesitzern getragen. Ebenso wie ihre Vorgängerin trat die Gerechtigkeitspartei für Investitionen des Fremdkapitals und für eine enge Zusammenarbeit mit ihm ein. (585) Eine intensivierte Verflechtung und Integration mit den entwickelten kapitalistischen Staaten war mehr denn je das Hauptziel der Regierung Demirel. Nach Avcioglu wurde die Machtergreifung Demirels, der zuvor als Berater ausländischer Firmen, unter anderem der US-Firma Morrison, tätig war, sehr stark unterstützt. (586)

Das ausländische Kapital kam nach 1950 auf der Grundlage folgenden Gesetzes und auf folgenden Wegen in die Türkei:

- durch das „Gesetz zur Förderung des ausländischen Kapitals“,
- durch das „Erdölgesetz“,
- durch das „Gesetz für die Eisen- und Stahlfabriken in Ereğli“ und
- durch Vermittlung der „Türkischen Bank für industrielle Entwicklung“.

Diese von den Vertretern der US-Wirtschaft vorbereiteten bzw. unter ihrer Beratung ausgearbeiteten rechtlichen Bestimmungen wurden bis heute nicht angetastet, höchstens noch ergänzt, so daß sich das Fremdkapital in der Türkei immer noch in derselben Weise entfalten kann.

Um einen allgemeinen Überblick zu gewinnen, werden wir die Entwicklung des gesamten ausländischen Kapitals in den Jahren 1950-1972 betrachten.

5.1 Das „Gesetz zur Förderung des ausländischen Kapitals“

Mit dem Inhalt dieses Gesetzes hatten wir uns bereits befaßt. Folgende Tabelle zeigt das auf der Grundlage des „Gesetzes zur Förderung des ausländischen Kapitals“ jährlich investierte ausländische Privatkapital und die aus der Türkei rücktransferierten Profite in den Jahren 1952-1972.

Investiertes ausländisches Privatkapital und die rücktransferierten Profite gemäß Gesetz 6224 (in Türkischen Lira) (587)

Jahre	Investiertes ausländisches Privatkapital	Rücktransferierte Profite ¹	Profite der Investitionen in % ⁴
1952	21.654.000	-	-
1953	3.842.000	23.161	0,5
1954	45.874.000	495.315	1,0
1955	20.641.000	805.356	3,9
1956	9.005.000	1.883.967	20,9
1957	2.509.000	3.707.790	147,7
1958 ²	3.032.000	6.704.545	222,2
1959	5.581.000	8.540.780	146,0
1960	11.372.300	15.810.825	139,0
1961	31.725.000	12.426.003	39,1
1962	56.362.000	13.366.545	23,7
1963	78.902.000	16.085.669	20,3
1964	61.963.250	15.182.000	24,5
1965	82.359.888	32.557.000	39,5
1966	69.580.166	47.248.598	67,9
1967	67.749.842	53.488.583	78,9
1968	92.356.699	54.980.823	59,5
1969	61.366.851	62.692.305	102,1
1970	90.558.561	68.226.573	75,3
1971	102.917.044	63.454.473	61,6
1972 ³	129.125.214	74.935.453	58,0
1950-1972			
Insgesamt	1.048.476.815	552.612.125	52,7

1 Zu den rücktransferierten Profiten zählen auch Einnahmen aus Lizenzen, Patenten, Know-how.

2 Bis 4. 8. 1958: 1 Dollar = 2.80 TL; ab 7. 8. 1970: 1 Dollar = 9.00 TL; ab 10. 8. 1970: 1 Dollar = 15.00 TL.

3 Angaben: Ende August.

4 Von uns errechnet.

Wie zu sehen ist, floß in die Türkei durch das „Gesetz zur Förderung des ausländischen Kapitals“ bis Ende August 1972 insgesamt 1,048 Milliarden ausländisches Privatkapital. Im selben Zeitraum betrugen allein die rücktransferierten Profite 552 Millionen TL, d. h. mehr als die Hälfte des Grundkapitals.

Betrachtet man nur die Jahre 1957-1972, so wurden in diesem Zeitraum über 80 % des in die Türkei investierten Grundkapitals als Profit wieder ins Ausland rücktransferiert. Bemerkenswert ist auch der überdurchschnittliche Rücktransfer der Profite in den politisch unsicheren Jahren, wie 1957-60 und 1968-71. Bekanntlich war in diesen Jahren die politische Situation in der Türkei jeweils sehr labil; die erste Periode

endete 1960 mit dem Sturz der Menderes-Regierung, die zweite 1971 mit dem erzwungenen Rücktritt Demirels.

Abgesehen von diesen Krisenjahren stellen wir einen ständigen Anstieg des rücktransferierten Kapitals im Verhältnis zu dem neu ins Land fließenden ausländischen Kapital fest.

Diese Entwicklung führt die stets propagierte Rolle des Fremdkapitals als einer die Zahlungsbilanz ausgleichenden Devisenquelle langfristig ad absurdum. Für die ohnehin sehr kritische Zahlungsbilanzsituation der Türkei werden die steigenden Rückzahlungen beim Schuldendienst eine zusätzliche und ernstzunehmende Belastung darstellen.

Geht man lediglich von der Tatsache aus, daß das Verhältnis investiertes Kapital : rücktransferierte Profite beispielsweise im Jahresdurchschnitt der Jahre 1961-72 52,5 % betrug (588), so kann ein Eindruck von der Höhe der Profite gewonnen werden.

Basierend auf einer geheimgehaltenen Untersuchung des türkischen Handelsministeriums über das Geschäftsjahr 1973 der in der Türkei tätigen 104 ausländischen Firmen von 118 (14 gaben keine Antwort) gemäß dem Gesetz 6224, berichtet die Tageszeitung *Cumhuriyet*, daß diese Firmen mit einem Kapitalanteil von rund 1,6 Milliarden TL rund 1,5 Milliarden TL Profite erzielten. (589)

Im Bankwesen arbeitet das Fremdkapital offensichtlich sogar mit noch höheren Profiten. Zwei in der Türkei tätige ausländische Banken mit einem Kapital von 25 Millionen TL verbuchten im Geschäftsjahr 1973 einen Profit von mehr als 125 Millionen TL. (590) Eine bereits veraltete Analyse des statistischen Planungsamtes über vier Jahre (1962-65) ergab, daß Unternehmungen mit Beteiligung von Fremdkapital im Vergleich zu den einheimischen Privatinvestoren etwa zweieinhalbmal so hohe Profite erzielten. In Bereichen, in denen eine Monopolstellung des Fremdkapitals vorliegt, sind die Profite sogar um das 3- bis 4-fache höher. (591)

Diese hohen Profite werden durch vielfache Privilegien für das Fremdkapital gefördert. Entrichteten die ausländischen Investoren beispielsweise bis 1969 eine Gewinnsteuer von 20 %, so zahlten die einheimischen Unternehmer das Doppelte. (592)

Sogar beim Rücktausch ihrer Profite in Devisen erzielten die ausländischen Firmen beträchtliche Gewinne. „Trotz der Abwertung der türkischen Lira um 66 %“, klagt Kazgan, „können die ausländischen Ölunternehmen ihre Profite zu einem Kurs von 1 Dollar = 9 TL, ja sogar zu einem Kurs von 1 Dollar = 2,80 TL rücktransferieren.“ (593)

5.1.1 Eine Industrialisierung gemäß den Erfordernissen der Türkei wird blockiert

Ein Blick auf die Struktur ausländischer Investitionen wird zeigen, inwieweit sie tatsächlich einen echten Beitrag für eine gesunde Industriali-

sierung des Landes leisten, wie von den Befürwortern des Fremdkapitals immer wieder behauptet wird.

Sektorale Verteilung der ausländischen Investitionen gemäß Gesetz 6224 August 1972 (594)

Wirtschaftssektoren	in %
Pharmazeutische Industrie	22,8
Kautschukindustrie	19,8
Elektrik und Elektronik	17,5
Nahrungs- und Genußmittel	7,2
Mineralienverarbeitung und Maschinenbau	11,5
Herstellung von Transportgeräten	3,5
Sonstige	17,7
Insgesamt	100,0

Der größte Teil der ausländischen Investitionen nach dem „Gesetz zur Förderung des ausländischen Kapitals“ floß in die pharmazeutische Industrie, eine Industriebranche, wo mit wenig Kapital die größten Profite erzielbar sind. (595)

In der pharmazeutischen, der Kautschukindustrie und in der Nahrungs- und Genußmittelindustrie wurden fast die Hälfte der ausländischen Privatinvestitionen gemäß Gesetz 6224 vorgenommen. Daß diese Branchen für die Industrialisierung der Türkei nicht von primärer Bedeutung sind, braucht nicht betont zu werden.

Die Investitionen in den Zweigen Elektrik und Elektronik, Berg- und Maschinenbau sowie Herstellung von Transportgerät machten insgesamt 32,5 % der Investitionen des Fremdkapitals gemäß Gesetz 6224 aus. Bei dem Aufbau und bei der Entwicklung der Industrie ist für jedes Entwicklungsland die Struktur der Investitionen von großer Bedeutung. Die Schaffung der Grundindustrie ist die Hauptvoraussetzung eines raschen Industrialisierungsprozesses. Hierbei sind die Industrieanlagen zur Verarbeitung der einheimischen Rohstoffe von großer Bedeutung. Die Gründung und der Ausbau von Industrieanlagen für Maschinenbau (besonders Land- und Werkzeugmaschinenbau, Fahrzeugbau), Metallurgie, metallverarbeitende Industrie, für chemische und petrochemische Industrie, für Elektroenergieerzeugung, für Baustoffindustrie etc. sind die Grundsteine eines langfristigen und gesunden Industrialisierungsprozesses.

Die Investitionen des ausländischen Privatkapitals dagegen gingen über diese Erfordernisse hinweg, sie dienten lediglich der Beherrschung und Sicherung der Absatz- und Rohstoffmärkte. Die Herstellung von Schreibmaschinen durch die US-Firma Remington Rand, von Nähma-

schinen durch Singer, von Reifen durch Goodyear, die Herstellung von elektrischen Geräten wie Staubsaugern und Radioapparaten durch die holländische Firma Philips, von Medikamenten durch die BRD-Firma Bayer, von Röhren durch Mannesmann, Autobussen durch Daimler-Benz, von Waschmaschinen durch die A.E.G. oder Verpackungserzeugnissen durch die französische Firma Krieg et Zivy, um einige Beispiele zu nennen (596), hatten und haben nur die Funktion, die Nachfrage nach langlebigen Konsumgütern in der Türkei mit eigener Produktion zu befriedigen. Dadurch wurde zum einen der türkische Markt langfristig kontrolliert und zum anderen durch Ausnutzung billiger Arbeitskräfte, durch Einsparung von Transportkosten und Einfuhrzöllen eine höhere Profitrate erzielt. Eine Nachfrage, die ja bekanntlich auch künstlich erzeugt werden kann, ist zwar auch für diese Erzeugnisse vorhanden, ihre Herstellung entspricht aber meist nicht den Erfordernissen eines Entwicklungslandes wie der Türkei und den Bedürfnissen der breiten Bevölkerungsschichten. Außerdem werden damit nicht die Grundlagen des industriellen Reproduktionsprozesses geschaffen. Die Herstellung von Autobussen oder Pkw durch die Firmen Daimler-Benz, Fiat und Renault befriedigen keine unmittelbaren notwendigen Bedürfnisse, während auf der anderen Seite die Landwirtschaft höchst unproduktiv bewirtschaftet werden muß, weil es an den notwendigen landwirtschaftlichen Maschinen, Werkzeugen und Düngemitteln fehlt und sie noch immer größtenteils importiert werden müssen.

5.1.2 Das Fremdkapital zementiert die Abhängigkeit der türkischen Wirtschaft

Bei der Herstellung von maschinellen und elektrischen Erzeugnissen achtet das Fremdkapital sehr bewußt darauf, daß die in den Ländern der Dritten Welt errichteten Industrieanlagen von der Mutterfirma abhängig bleiben. Mit dieser Maßnahme soll möglichen „Gefahren“ für das Fremdkapital vorgebeugt werden – etwa der Nationalisierung etc. Die vorherrschende Form der Industrialisierung ist daher die der *Montageindustrie*, d. h. des Zusammenbaus importierter Fertigteile, vor allem langlebige Konsumgüter wie Waschmaschinen, Kühlschränke, Autos, elektrische Haushaltsgeräte sowie elektrische und elektronische Maschinen und Geräte werden auf diese Weise hergestellt. Rund 23-24 % der ganzen verarbeitenden Industrie in der Türkei besteht aus Montageindustriestrukturen (597), d. h., daß diese in der Türkei errichteten Industrieanlagen keine fertigen Industrieerzeugnisse herstellen, sondern nur solche Teile eines Gerätes, deren Transport zu kostspielig wäre. Die wichtigsten Teile müssen zu bestimmten Preisen importiert und in der Türkei montiert werden. Dies gilt für die Autoindustrie, für die chemische, die Nahrungs- und Genussmittelindustrie, für Kautschuk- und Gummierzeugnisse und für langlebige Konsumgüter. (598)

Die Abhängigkeit der vom Fremdkapital errichteten und beherrschten Industrieproduktion kommt am Beispiel der Transportfahrzeuge in den Worten Prof. Daldals, des Direktors des Instituts für Motoren an der Maschinenbauakademie der Technischen Universität in Istanbul, klar zum Ausdruck. Er schreibt:

„Wir sind nicht in der Lage, einen Traktor herzustellen, wenn vom Ausland keine Motoren und Zahnräder kommen. Werden diese Teile nicht ausreichend geliefert, können wir den Bedarf der Türkei an Traktoren und Fahrzeugen nicht decken. Es kommt hinzu, dies muß besonders hervorgehoben werden, daß die Qualität der Lastwagen, Autobusse und Traktoren, zu deren Herstellung Motoren und Zahnräder importiert werden müssen, sehr schlecht ist.“ (599)

Folgende Zahlen belegen den Grad der Importabhängigkeit der Montageindustriestrukturen, die in enger Kooperation zwischen in- und ausländischem Kapital in der Türkei errichtet werden.

Importabhängigkeit der Fahrzeugindustrie, der Fernseh- und Waschmaschinenproduktion in der Türkei (600)

Fahrzeugindustrie	Inlandanteil in %	Importanteil in %
Fiat	55	45
Renault	9	91
Anadol	37	63
LKW	29	71
Fernsehen	8	92
Waschmaschinen	70	30*

* Fertige Teile, ohne Rohstoffe

Die erwähnten Industriestrukturen sind im Gesamtdurchschnitt bis zu 90 % vom Import (meist von ihren in den Zentren ansässigen Mutterfirmen) abhängig. (601) Diese Art von Abhängigkeit ermöglicht es den Monopolen, sich den türkischen Markt langfristig zu sichern und sogar vor ausländischer Konkurrenz abzuschirmen. So wird beispielsweise der Import von Autos, Kühlschränken, Waschmaschinen etc. durch hohe Zölle bis zu 100-150 % des Warenwertes (die EWG-Konzerne werden als Folge der EWG-Assoziierung der Türkei diese Schwierigkeiten nicht haben!) so erschwert, daß eine Konkurrenz für andere Monopole kaum mehr in Frage kommen kann. Diese neue Strategie des Fremdkapitals ermöglicht den Konzernen in den Metropolen nicht nur die Kontrolle über den Absatz- und Rohstoffmarkt im Peripherieland Türkei – wie auch in allen Ländern der Dritten Welt –, sondern verhindert durch ihre Monopolstellung in der Türkei die unabhängige und gesunde Industrialisierung. Die ineinander verflochtene ökonomische Machtkonzentration der in- und ausländischen Monopole gewährt auch die Mono-

polisierung der politischen Macht. Entscheidungen türkischer Regierungen gegen die Interessen dieser monopolisierten Machtstrukturen scheinen äußerst schwer, wenn nicht gar unmöglich zu sein.

Daher sind die Montageindustrieweige lediglich als Filialen der ausländischen Konzerne in der Türkei zu sehen, deren Verfügungsgewalt in den Zentren liegt. So wird neben hohen Profitraten langfristig auch der türkische Markt kontrolliert.

Die folgende Tabelle informiert über die Gesamtinvestitionen als Folge des „Gesetzes zur Förderung des ausländischen Kapitals“, über die sektorale Verteilung dieser Investitionen sowie über den prozentualen Kapitalanteil der ausländischen Firmen innerhalb der Gesamtinvestitionen Ende 1972. (Siehe nächste Seite)

Es ist sehr wahrscheinlich, daß alle Firmen mit einer Fremdkapitalbeteiligung von mehr als 40 % von diesem Fremdkapital beherrscht und kontrolliert werden. Das dürfte sogar bei geringerem Fremdkapitalanteil der Fall sein. Die Gründe hierfür liegen darin, daß das Fremdkapital durch importierte Patente, Lizenzen, Know-how und mit dem im Betrieb vorhandenen ausländischen Führungspersonal bei den Mischunternehmungen größten Einfluß erlangt. Das Motiv, weshalb das Fremdkapital besonders in der Türkei Mischunternehmungen, also die Kooperation mit dem einheimischen Kapital bevorzugt, ist nach unserer Meinung rein taktischer Natur. Welche Erfahrungen das türkische Volk während des Osmanischen Reiches mit dem Fremdkapital gemacht hatte, haben wir oben analysiert. Mit jenem taktischen Vorgehen wird der negativen Haltung der türkischen Öffentlichkeit dem Fremdkapital gegenüber Rechnung getragen.

Diese Tabelle macht deutlich, daß die ausländischen Monopole im Bereich der verarbeitenden Industrie, im Bergbau und im Dienstleistungssektor sowie bei der Landwirtschaft wichtige Schlüsselpositionen innehaben und sie weitgehend kontrollieren. Immerhin betrug Ende 1972 das Gesamtkapital aller Unternehmen mit ausländischer Kapitalbeteiligung allein gemäß Gesetz 6224 über 4 Milliarden TL. Diese Summe ist für türkische Verhältnisse sehr groß und darf nicht unterschätzt werden.

Dabei hat das Engagement und der Einfluß der BRD-Konzerne in den letzten Jahren stark zugenommen. Betrug der Anteil der USA am Fremdkapital Ende 1965 noch 30,5 %, der der Schweiz 17,7 %, der Niederlande 16 % und der der BRD nur 14,6 % (603), so hatten die BRD-Monopole Ende 1972 mit 16,3 % den höchsten Anteil am Fremdkapital. Der Umfang des BRD-Privatkapitals stieg infolge des Gesetzes 6224 von rund 90 Millionen TL im Jahre 1965 auf 304 Millionen TL und vergrößerte sich damit innerhalb von sieben Jahren um 238 %.

Sektorale Verteilung aller Unternehmungen mit ausländischer Kapitalbeteiligung infolge des Gesetzes 6224 und prozentualer Kapitalanteil ausländischer Firmen am 31. 12. 1972 (in Türkischen Lira) (602)

	Zahl der Firmen	Gesamtkapital	Fremdkapital	Fremdkapitalanteil in %
Verarbeitende Industrie				
– Nahrungsmittel	9	196.170.100	121.356.900	61,86
– Getränke	1	35.000.000	21.000.000	60,00
– Tabak	1	3.000.000	2.250.000	75,00
– Textil und Bekleidung	3	29.048.000	21.451.000	73,84
– Papier	1	76.250.000	49.562.500	65,00
– Reifen	3	288.000.000	168.480.000	58,50
– Plastik	1	9.867.000	3.841.277	38,46
– Chemie (Pharmaz.)	29	691.354.739	381.780.864	55,22
– Zement und Zement- erzeugnisse	3	150.000.000	48.692.000	32,46
– Glas	1	150.000.000	30.000.000	20,00
– Eisen und Stahl sowie Metall	2	199.550.000	50.692.870	25,40
– Mineral-Gestein	3	22.435.000	8.543.900	38,08
– Maschinenbau	7	172.781.000	51.250.000	29,66
– Landwirtschaftsgeräte und -maschinen	2	104.000.000	20.727.312	19,93
– Elektronik und elektri- sche Maschinen und Geräte	19	501.754.400	242.388.920	48,30
– Bauerzeugnisse	1	12.000.000	600.000	5,00
– Verpackung	2	5.672.342	2.718.751	47,79
– Fahrzeuge	6	674.000.000	292.490.000	43,39
Total	94	3.320.892.581	1.518.097.000	45,71
Landwirtschaft	1	2.000.000	1.020.000	51,00
Bergbau	4	25.529.000	23.545.100	92,22
Dienstleistungen				
– Tourismus	9	461.460.675	276.070.000	59,82
– Banken	2	203.375.000	24.834.800	12,21
– Transport	3	19.500.000	11.257.000	57,72
– Forschung, Ingenieur- wesen und Beratung	5	20.700.000	7.645.000	36,93
Total	19	705.035.675	319.806.800	45,36
Insgesamt	118	4.053.458.184	1.862.469.094	45,95

- küllerin Kalkınma Planının Gerçekleşmesindeki Roller" (Die Investitionspolitik der staatlichen Unternehmungen und deren Rolle bei der Verwirklichung des Entwicklungsplanes), in: ebda., S. 161 ff.
- 579 Quelle: „Üçüncü Bes Yıl", S. 29.
- 580 Aytur, M., „Herhafta bir sohbet, hazırlayan Abdi İpekci, 3 üncü 5 Yıllık Plan", in: „Milliyet", 23. Oktober 1972.
- 581 Vgl. „Yeni Yıl Esiginde Türk Ekonomisi" (Die türkische Wirtschaft am Vorabend des neuen Jahres), Diskussion eingeleitet von A. Gevgilili, in: „Milliyet Gazetesi", 10. Dezember 1972, S. 9.
- 582 Vgl. „Cumhuriyet Gazetesi", 15. Oktober 1974.
- 583 Vgl. Sosyal Sigortalar Kurumu (Versicherungsanstalten), z. n. „Üçüncü Bes Yıl", a.a.O., S. 90.
- 584 Vgl. Zaim, S., „İktisadi Devlet Tesekküllerinde Produktivite ve Rentabilite", in: „İktisadi Devlet Tesekkülleri", a.a.O., S. 231-253.
- 585 Vgl. Demirel, S. (Vorsitzender der Gerechtigkeitspartei und Ministerpräsident), „Hükümet Programı münasebetiyle Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisindeki konuşmaları" (Reden im Senat und im Abgeordnetenhaus anlässlich des Regierungsprogramms), Ankara 1966, S. 12.
- 586 Demirel fand Gelegenheit, das Vertrauen der US-Wirtschaftskreise zu erfahren. Die von ihm kontrollierte Zeitung „Adalet" stellte Demirel mit folgenden Worten der Öffentlichkeit vor: „Demirel ist zwar in breiten Teilen des Volkes nicht als eine politische Persönlichkeit bekannt, aber er ist der türkischen Geschäftswelt im Ausland, insbesondere in den USA, und selbst Präsident Johnson und den großen Unternehmen der USA, wo er nach seinem Studium seine bereits vorhandenen Kontakte erweitern konnte, als eine erfolgreiche, kenntnisreiche und schöpferische Persönlichkeit wohlbekannt." Vgl. a.a.O., S. 359.
- 587 Quelle: „Ticaret Bakanlığı 1973 Bütçe Raporu-Ankara" (Bericht über den Etat 1973 des Handelsministeriums, Ankara), z. n. Zeytinoglu, E., a.a.O., S. 405.
- 588 Vgl. ebda., S. 416.
- 589 Vgl. „Cumhuriyet Gazetesi", 4. Juli 1975, S. 10. Der Umsatz der 20 in der Türkei kooperierenden BRD-Konzerne betrug 1973 2,7 Milliarden TL, sie erzielten dabei einen Profit in Höhe von 288 Millionen TL. Die 18 US-Monopole erzielten einen Umsatz von 2,1 Milliarden TL und verbuchten hierbei noch höhere Profite in Höhe von 352 Millionen TL. Im selben Geschäftsjahr erhielten die US-Monopole für den Verkauf von technischen Lizenzen 383 Millionen. Vgl. ebda.
- 590 Ebda., 11. Juli 1975, S. 10.
- 591 Vgl. DPT, z. n. Tuncer, B., „Türkiye'de Yabancı Sermaye Sorunu", a.a.O., S. 104-105.
- 592 Vgl. Bulutoglu, K., a.a.O., S. 175-176.
- 593 Kazgan, G., „Yabancı Sermaye İmtiyazları" (Die Privilegien des Fremdkapitals), in: „Cumhuriyet Gazetesi", 11. 9. 1970, S. 5.
- 594 Quelle: Zeytinoglu, E., a.a.O., S. 407.
- 595 Auf einem Teach-in des „Vereins junger Apotheker" werden günstige Profitmöglichkeiten insbesondere dadurch erklärt, daß allein durch den Import von Medikamentenrohstoffen von den Mutterfirmen große Profite erzielt würden und die hergestellten Medikamente wegen der großen Nachfrage zu Wucherpreisen absetzbar seien. Die Rohstoffimportpreise liegen um ein Mehrfaches über den Weltmarktpreisen. Zudem ist die Qualität jedoch weit schlechter als in den Importstaaten. Vgl. „Cumhuriyet Gazetesi", 16. Juni 1975; vgl. auch Saganak, A., „SST ve Ilac İsrافی" (Sozialversicherungsanstalten und Vergeudung bei Medikamenten), in: „Cumhuriyet", 2. Juni 1975, S. 7.
- 596 Eine Liste der in der Türkei tätigen ausländischen Firmen und ihrer Investitionsbereiche bringt Oksay, K., „Türkiye'de Yabancı Sermaye Yatırım Kılavuzu" (Führer über die Investitionen des Fremdkapitals in der Türkei), Istanbul 1967, S. 80-83.
- 597 Vgl. Köymen, A., „Ortak Pazar gercegi ve Türkiye'nin sanayilesme sorunu" (Die EWG-Realität und die Industrialisierungsfrage der Türkei), Istanbul 1974, S. 50.
- 598 Vgl. Arel, I. und Cemal, T., „Türkiye 1975" (Türkei 1975), in: „Cumhuriyet Gazetesi", 2. Juni 1975, S. 4.
- 599 Daldal, O., „Tasit Sanayii" (Fahrzeugindustrie), in: „Cumhuriyet Gazetesi", 15. April 1975, S. 2.
- 600 Vgl. Celebi, I., „CHP iktidarında Ekonomik İktidarın nasıl gerçekleşmesi gerektiği? Karşılacak problemler nelerdir?", in: „Demokratik Düşünce Forumu", Ankara 1974, S. 155; vgl. auch Engin, N., „Türkiye'de buzdolabi Endüstrisi ve ihrac olanakları, İGEME Dergisi", S. 1 und S. 31, z. n. Köymen, A., a.a.O., S. 52.
- 601 Arel, I. und Cemal, T., a.a.O., S. 4.
- 602 Quelle: „T. C. Ticaret Bakanlığı, 50. Yıl", Ek Tablo 32 (Handelsministerium der türkischen Republik, 50. Jahr, Beilage Tabelle 32), z. n. „Wirtschaftsbericht 1974", a.a.O., S. 385.
- 603 Vgl. Tuncer, B., „Türkiye'de Yabancı Sermaye Sorunu", a.a.O., S. 86.
- 604 Quelle: „T. C. Ticaret Bakanlığı, 50. Yıl", Tablo 76 (Handelsministerium der türkischen Republik, 50. Jahr, Tabelle 76), z. n. a.a.O., S. 384.
- 605 Vgl. Tuncer, B., a.a.O., S. 80.
- 606 Der Bundesminister für wirtschaftliche Zusammenarbeit, Egon Bahr, erklärte in der entwicklungspolitischen Debatte im Bundestag, daß etwa 80 % der Kapitalhilfe der BRD als Aufträge wieder in die Bundesrepublik zurückfließen. „Entwicklungshilfe sichert", so Bahr, „heute Arbeitsplätze, und zwar jeden siebenten, der für den Export arbeitet." Vgl. Süddeutsche Zeitung, 29./30. November 1975, S. 1.
- 607 Vgl. „Cumhuriyet Gazetesi", 8. Februar 1974, S. 5.
- 608 Quelle: „T. C. Petrol Dairesi Reisliği", z. n. „Türkiye'de Toplumsal ve Ekonomik Gelismenin 50 Yılı", a.a.O., S. 391 (Auszug).
- 609 Ebda., S. 392.
- 610 Vgl. „Bes Yıllık Planda Madencilik-Enerji" (Im 3. Entwicklungsplan Rohstoff-Energie), DPT, Ankara 1973, S. 22.
- 611 Vgl. „Birlik Haberleri", Nr. 11, 11. April 1975, S. 7.
- 612 Vgl. das Interview mit dem Generaldirektor der Türkischen Elektrizitätsgesellschaften, Behcet Yücel, in: „Baris Gazetesi", 6. November 1974.
- 613 Quelle: „Eregli Demir ve Celik Fabrikaları T.A.S. 1965 Yılı Faaliyet Raporu", 1966, z. n. Tuncer, B., a.a.O., S. 81.
- 614 Avcioglu, D., „Türkiye'nin Düzeni ...", a.a.O., S. 331-332.
- 615 Avcioglu, D., a.a.O., S. 332.
- 616 Dieses Projekt stellt sicherlich keine Ausnahme dar, sondern präsentiert vielmehr die allgemein übliche Situation. Ein ähnliches Beispiel wie die Eisen- und Stahlfabriken in Eregli sind die Schwarzmeer-Kupferanlagen. Der türkische Staat beschloß 1964 die Errichtung einer Kupferfabrik am Schwarzen Meer für die Verarbeitung der dort reichlich vorhandenen Kupfervorkommen. AID gewährte die notwendigen Devisen unter der Bedingung, daß die Anlagen von einer US-Firma errichtet und Privatfirmen an dem Projekt beteiligt werden. Die US-Firma „Parsons-Jordan" errechnete für die Anlagen Gesamtkosten in Höhe von 898,7 Millionen TL, doch entsprechend der AID-Bedingung wird das Geschäft der US-Firma Mc Kee überlassen. Laut Planung begann die Kupferanlage 1971 mit der Produk-

nicht durch wirtschaftliche, sondern durch politische Faktoren geschaffen, die Wirtschaft wird in diesem Fall der Politik künstlich unterworfen.

Von der Kennedy-Regierung und der Johnson-Regierung wurden nicht wenig Anstrengungen unternommen, um das Problem des Zahlungsbilanzdefizits zu lösen, ohne auf den militärpolitischen Kurs zu verzichten. Am 10. Februar 1965 wandte sich der Präsident mit einer speziellen Botschaft über die Zahlungsbilanz an den Kongreß. Er rief die größten Banken und Gesellschaften auf, sich an einem Programm der „freiwilligen Einschränkung“ ausländischer Investitionen zu beteiligen. Tatsächlich ist der Export von Privatkapital ebenso wie die Passiva der Zahlungsbilanz insgesamt etwas zurückgegangen.

Von einer Lösung oder auch nur von einer Teillösung des Zahlungsbilanzproblems kann jedoch nicht die Rede sein. Die Oberschicht des Monopolkapitals der USA protestiert energisch gegen jede wesentlichen Einschränkungen des Kapital-exports in der Zukunft. Die 52. Nationale Konferenz der USA über Fragen des Außenhandels, die Ende 1965 stattfand, verurteilte das Regierungsprogramm ganz offen.^{/11/} Noch früher hatte das Brooking-Institut die Ansichten des Big Business zum Ausdruck gebracht und zu beweisen versucht, daß eine Einschränkung der Auslandsinvestitionen ohne Lösung des Problems des Zahlungsbilanzdefizits der Wirtschaft der USA schaden werde. Das Big Business verteidigt ein eigenes, aggressives Programm zur „Lösung“ des Problems des Zahlungsbilanzdefizits, eine Erweiterung des Kapitalexports, die es ermöglicht, das Defizit mit Hilfe der durch die Investitionen im Ausland erzielten Profite zu tilgen.

Die Idee von einem „gemäßigten“ Zahlungsbilanzdefizit wird folglich durch die eigennützigen Interessen der Oberschicht des Monopolkapitals der USA selbst von innen her untergraben.

Gleichzeitig nimmt der Kampf gegen diese Oberschicht auch im Ausland von seiten der westeuropäischen Länder zu. Diese Offensive wurde bekanntlich von Präsident *de Gaulle* geleitet und beschränkte sich nicht auf Frankreich, sondern fand auch in anderen Ländern, darunter in Westdeutschland, Unterstützung.

Die USA waren gezwungen, sich mit Bitten und Kompromißvorschlägen verschiedenster Art an die Regierungen und Zentralbanken anderer Staaten zu wenden. Derartige Rufe nach schneller Hilfe, die von amerikanischer Seite durch offene Spekulation darauf untermauert werden, daß an den Dollar als die Grundlage des gesamten kapitalistischen Währungssystems die Währungen der meisten Länder gebunden sind, bestätigen das Bestreben der herrschenden Kreise der USA, ihre Wirtschaftsprobleme auch weiterhin durch politische Maßnahmen zu lösen. In der Auslandssphäre wie auch im Inland ist die „neue Wirtschaftspolitik“ nicht imstande, die ihr gestellten Aufgaben zu erfüllen.

/11/ Vgl. „The Magazine of Wall Street“ vom 11. 12. 1965, S. 284–287.

Das Auslandskapital in der Türkei

Günter Barthel

Seit 1950 regieren in der Türkei jene Kräfte der Gutsbesitzer und der Bourgeoisie, die eine enge Liiierung mit dem ausländischen Kapital anstreben. Obwohl der Gründer der modernen Türkei, *Kemal Atatürk*, immer wieder eine direkte ausländische Beteiligung am wirtschaftlichen Aufbau abgelehnt hatte, nahm der Medschlis im Jahre 1951 das „Gesetz zur Förderung des ausländischen Kapitals“ an, das am 18. Januar 1954 seine endgültige Fassung erhielt. Alte Bestimmungen, die die Expansion der ausländischen Monopole hemmten, wurden beseitigt, so daß nun der „segensreichen“ Tätigkeit fremder Investoren nichts mehr entgegenstand.^{/1/}

Bezeichnend ist, daß das bis heute rechtskräftige Gesetz auf amerikanische Anregung geschaffen wurde. Im Sommer 1953 überprüfte eine amerikanische Expertengruppe die Investitionsmöglichkeiten, und im August 1953 kam *Randall* als Sonderbeauftragter Präsident *Eisenhowers* nach Ankara, um über diese Frage mit der türkischen Regierung zu verhandeln.^{/2/} Für das Auslandskapital waren vor allem der Artikel 4, Absatz a, wonach „Gewinne und Kapitalbeträge in der Währung des Ursprungslands, dem das ausländische Grundkapital angehört, und gemäß dem geltenden offiziellen Wechselkurs ins Ausland transferiert“ werden können, und der Artikel 10, wonach „alle Rechte, Befreiungen und Erleichterungen, die dem inländischen Kapital und den inländischen Unternehmungen zuerkannt sind, ... auch dem ausländischen Kapital und den ausländischen Unternehmungen, die sich auf dem gleichen Gebiet betätigen, unter den gleichen Bedingungen zustehen“^{/3/}, wichtig. Die Zulassung der ausländischen Unternehmen hing zwar nach den Artikeln 1 und 8 von der Genehmigung durch das staatliche „Komitee zur Förderung ausländischen Kapitals“ ab, aber für die Praxis war viel bedeutsamer, daß das Auslandskapital jetzt direkt in die nationalen Wirtschaftsbereiche eindringen konnte.

Auch der Erlaß des Erdölgesetzes vom 16. 3. 1954 ging in diese Richtung; denn

- /1/ Vgl. G. Barthel, „Die Wirtschaftspolitik der türkischen Bourgeoisie seit dem Tode Atatürks, insbesondere unter der Regierung Menderes“, „Wissenschaftliche Zeitschrift der Karl-Marx-Universität Leipzig. Gesellschafts- und Sprachwissenschaftliche Reihe“, Heft 3/1966, S. 445 ff.
- /2/ Vgl. E. v. Schuh, „Die Türkei im Spannungsfeld des östlichen Mittelmeeres“, Dissertationsschrift, Nürnberg 1964, S. 294.
- /3/ H. Karamete, „Wirtschaftssystem und Wirtschaftsgesinnung, Steuersystem und Steuermentalität in der Türkei“, Dissertationsschrift, Köln 1956, S. 117 und 119. Der gesamte Wortlaut dieses Gesetzes ist ebenda, S. 116–120, zu finden (vgl. auch W. Uhrenbacher, „Türkei-Länderhandbuch“, Westberlin 1957, S. 169–173). Einen genauen Überblick über die historische Entwicklung der Stellung des Auslandskapitals – fundiert durch die entsprechenden Gesetze – gibt R. Cenani („Foreign Capital Investments in Turkey“, Istanbul 1954). In einer Bekanntmachung vom 13. 2. 1963 veröffentlichte der „Staatsanzeiger“ Nr. 11 333 zusammenfassend die Bestimmungen, die die Kapitalbewegungen betreffen. Entsprechend diesen Richtlinien kann ausländisches Kapital, das im Rahmen des Investitionsgesetzes und des Erdölgesetzes angelegt wird, in Form von Sachkapital oder Devisen eingebracht werden. Der Transfer ist in jeder Form (Aktien, Gewinne, Liquidationserlöse) gestattet. Kapitaleinführen außerhalb der beiden Gesetze können nur in Devisen vorgenommen werden, und der Transfer von Gewinnen usw. ist ausgeschlossen (vgl. Außenhandelsdienst, Frankfurt/Main, Nr. 19 vom 9. 5. 1963, S. 393–394; „Die Außenwirtschaft“, Köln, Nr. 19/1963, S. 20; „A Guide for Foreign Capital Investments in Turkey“, Ankara 1964, S. 33–67).

es legt fest, daß die Erdölförderung ausdrücklich dem Privatkapital vorbehalten ist, mit Ausnahme des Ramadag-Gebiets, in dem die staatliche Gesellschaft Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü bereits seit 1935 Bohrungen vornahm, und des militärischen Sperrgebiets um Sivas und Erzurum, wo nur die neugeschaffene Yurt Petrolleri Anonim Ortakligi das Recht auf Förderung des Erdöls hatte. Durch das Abänderungsgesetz vom 13. 5. 1955 und die entsprechenden Durchführungsbestimmungen gab die türkische Regierung noch weitergehenden ausländischen Forderungen nach, so daß sich den großen Ölkonzernen und ihren Tochtergesellschaften auch in der Türkei ein weites Betätigungsfeld eröffnete. Unter den Gesellschaften, denen Konzessionen für Schürfungen gewährt wurden, befinden sich unter anderem die Socony Vacuum Petrol T.A.O., Shell N. V. de Bataafsche Petroleum Maatschappij, Caltex American Overseas Petroleum Inc. und Esso Standard Turkey Inc. (Standard Oil of New Jersey)./4/

Das private Auslandskapital

Trotz aller Versuche des Staates, den Zufluß privaten Kapitals zu beschleunigen, blieben aber die tatsächlichen Leistungen weit hinter den Erwartungen zurück. Die billigen Arbeitskräfte, der wenig erschlossene Markt usw., aber auch die militärische Vorrangstellung der Türkei im „kalten Krieg“ beseitigten die Zurückhaltung

TABELLE 1 Genehmigte und tatsächlich durchgeführte ausländische Privatinvestitionen von 1951 bis 1964

Jahr	genehmigte Investitionen		durchgeführte Investitionen	
	(TL)	(USA-Dollar)	(TL)	(USA-Dollar)
1951	1 968 000	702 857	—	—
1952	26 993 000	9 640 357	21 654 000	7 733 571
1953	18 197 000	6 498 928	3 842 000	1 372 143
1954	108 440 000	38 728 570	45 874 000	16 383 571
1955	49 968 000	17 488 571	20 641 000	7 371 785
1956	66 954 000	23 912 142	9 005 000	3 216 071
1957	42 895 000	15 319 642	2 509 000	896 071
1958	57 693 000	20 604 642	3 032 000	1 082 857
1959 ^{a)}	69 474 000	7 719 333	5 581 000	620 111
1960	48 926 000	5 436 222	263 000	29 222
1961	88 055 000	9 783 888	31 725 000	3 525 000
1962	133 604 000	14 844 880	56 362 000	6 262 444
1963	243 849 000	27 094 330	78 902 000	9 991 333
1964	125 280 841	13 920 200	61 963 250	6 884 805
	1 082 296 841	211 694 562	341 353 250	65 368 984

a) Hierbei ist der neue Umrechnungskurs zwischen dem USA-Dollar und dem türkischen Pfund (TL) berücksichtigt. Bis 1958 zahlte die türkische Zentralbank für 1 USA-Dollar 2,8 TL. Der neue Umrechnungssatz wurde mit 1 USA-Dollar = 9 TL festgesetzt.

Quelle: „İstanbul Ticaret Odası Mecmuası“, Istanbul, Haziran – Temmuz 1965, S. 69. Die Statistik berücksichtigt weder die Investitionen im Erdölsektor noch im Eisen- und Stahlwerk Ereğli, die 1964 2,699 Milliarden LT betrugen.

/4/ Vgl. W. Uhlenbacher, a. a. O., S. 88.

der Monopole nicht. Die politische Unsicherheit verhinderte zunächst ein größeres Engagement des privaten ausländischen Kapitals. So flossen von 1951 bis 1960 nur 112 Millionen TL Auslandskapital in die Türkei./5/ dagegen von 1961 bis 1964 fast 229 Millionen TL (vgl. Tabelle 1)./6/ Sicherlich ist dies nicht nur auf die neuen politischen Verhältnisse oder auf den Beginn des Fünfjahrplans zurückzuführen, sondern, und das dürfte das Bestimmende sein, auf den Konkurrenzkampf der westeuropäischen Länder und der USA um günstige Anlagensphären für ihr Kapital. Die Gefahr, vom türkischen Markt verdrängt zu werden, zwang die Monopole dieser Länder, auch in das „Türkei-Geschäft“ einzusteigen. In der Zeit von 1960 bis 1964 wurden mehr als 50 Prozent aller beantragten ausländischen Investitionen genehmigt und auch die Mehrzahl der Vorhaben verwirklicht./7/

Der Zufluß, die Genehmigung und die Realisierung der privaten ausländischen Investitionen verliefen außerordentlich diskontinuierlich. Bis zum Jahre 1955 strömte relativ viel ausländisches Kapital in das Land. Von 1956 bis 1960 trat ein absoluter und relativer Rückgang ein, der auch die ökonomische Situation des Landes widerspiegelte. Die letzten Jahre sind wieder durch eine rasche Zunahme gekennzeichnet. Es fällt auf, daß zwischen genehmigten und durchgeführten Investitionen eine große Diskrepanz besteht. Den 1,082 Milliarden TL, die die zuständigen Behörden bewilligten, stehen nur 0,341 Milliarden TL real getätigte Anlagen gegenüber. Die Ursachen dafür dürften im einzelnen unterschiedlicher Art sein, insgesamt gesehen verzichteten indessen die ausländischen Investoren auf ihre Rechte, weil gegenwärtig – bedingt durch den noch beschränkt aufnahmefähigen Markt – in verschiedenen Branchen ernste Absatzschwierigkeiten dem Profitstreben Schranken setzten.

Die regionale Aufgliederung der Investitionen nach Herkunftsländern unterstreicht die Bedeutung der Türkei als Mitglied der NATO. Mit Ausnahme der Schweiz,/8/ Finnlands und Österreichs gehören zu den wichtigsten 9 Staaten, die in die Türkei investierten, nur Partner dieses Militärpakts (vgl. Tabelle 2).

Die bis Ende 1963 durchgeführten Investitionen gliedern sich wie folgt auf: 200,3 Millionen TL Warenimporte (Ausrüstungen für die zu errichtenden Betriebe), 39,7 Millionen TL bar, 8,1 Millionen TL in Form von Patenten und Rechten, 35 Millionen TL als Kredite, 5 Millionen TL aus Beträgen konsolidierter Schulden von Personen, die in der Türkei leben, 8,6 Millionen TL aus blockierten Beträgen, die für Betriebe der Filmindustrie und des Touristengewerbes freigegeben worden sind./9/

Zum Teil installierten die ausländischen Unternehmen in der Türkei veraltete und gebrauchte Maschinen, die in den Ursprungsländern nicht mehr den Verwendungsbedürfnissen des Kapitals entsprachen. Das wirkte sich negativ auf das Tempo der Industrialisierung aus./10/

/5/ Der Abhandlung liegt nur offizielles türkisches Zahlenmaterial zugrunde. Schätzungen aus anderen Quellen wurden nicht berücksichtigt (vgl. E. E. Ludsveit, „Türcija, ekonomiko-geografičeskij očerk“, Moskau 1955, S. 77, russ.).

/6/ Vgl. „Die Außenwirtschaft“ vom 24. 4. 1964, S. 23.

/7/ Vgl. ebenda vom 28. 8. 1964, S. 22.

/8/ Hinter dem Namen der Schweiz verbirgt sich oft Kapital aus anderen kapitalistischen Staaten.

/9/ Vgl. „Die Außenwirtschaft“ vom 28. 8. 1964, S. 22. Eine andere Quelle beziffert die Höhe des eingeführten Kapitals auf 271 Millionen LT. Der Betrag, den die türkischen Gesellschafter einbrachten, wird mit 468 Millionen LT angegeben (vgl. „Handelsblatt“, Düsseldorf, vom 31. 7. 1965).

/10/ Vgl. W. Uhlenbacher, a. a. O., S. 121/122.

TABELLE 2 Die ausländischen Privatinvestitionen nach Herkunftsändern von 1951–1964 (1000 TL)

Staaten	genehmigte Investitionen	durchgeführte Investitionen
USA	282173	142140
Schweiz	164377	66666
Holland	91116	42758
Westdeutschland	152305	34631
Italien	137464	13563
Großbritannien	64305	9573
Frankreich	22659	6192
Finnland	74493	6064
Österreich	16625	4890
Schweden	10874	2767
Belgien	3827	2476
Panama	2520	1431
Dänemark	7290	1103
Kanada	3888	173
Libanon	2225	61
Israel	1199	25
Japan	21060	—
Pakistan	3920	—
Syrien	1252	—
Anderer Staaten	1876	14
Mehrstaatliche Investitionen	16117	6736

Quelle: „Istanbul Ticaret Odası Mecmuası“, Istanbul, Haziran-Temmuz 1965, S. 70; vgl. auch „Foreign Capital Investments in Turkey“, „The Balkan & Middle East Commercial Review“, Istanbul, Heft 1/1962, S. 12).

Die Struktur der Kapitalanlagen bis zum 30. 6. 1963 ist aus Tabelle 3 ersichtlich. Die Gummi- (vor allem die Reifen-) und die chemische Industrie waren die bevorzugten Sphären. Firmen aus den USA und der Schweiz investierten die größten Summen. Bis Ende 1963 hatten sich insgesamt 111 Firmen entweder als selbständige Unternehmer oder in Form von Beteiligungen an türkischen Gesellschaften in der Türkei niedergelassen, davon aus den USA 27, aus Westdeutschland 22, der Schweiz 12, aus Großbritannien 9, Frankreich 8, aus den Niederlanden 6, aus Italien 6, Schweden 5, Belgien 4, Österreich 2, Dänemark 2 und aus anderen Ländern 8 Firmen. Zu den Investoren gehören bekannte Gesellschaften, die durch diese Form ihrer Betriebsvergrößerung größere Profite realisieren und sich Rohstoffquellen und Absatzmärkte sichern. Dazu gehören beispielsweise aus Westdeutschland: Schering AG (Pharmazeutika), Siemens-Schuckert (Isolierkabel), Friedrich Krupp (Stahlfabrikate), Mannesmann (Rohre), Schott & Gen. (Laboreinrichtungen); aus Frankreich: Perfectube (Pastenuben), Auer (Haushalt- und Küchengeräte für Gas und Elektrizität), Pechiney (Chemikalien); aus den Niederlanden: Unilever (Margarine), Philips (Rundfunkgeräte), Shell (Erdöl); aus Italien: Pirelli (Autobereifung); aus Schweden: Svenska AB Gasaccumulator (AGA) (Sauerstoff); aus der Schweiz: Nestle (Nahrungs- und Genußmittel), Duttweiler Migros AG (Nahrungs- und Genußmittel), Migrosortiment – Kettenläden; aus Großbritannien: Coats (I & P) Ltd. (Näh- und Strickgarne), Ever Ready Comp. (Gl. Brit.) Ltd. (Trockenbatterien),

TABELLE 3 Die Struktur der ausländischen Kapitalanlagen am 30. 6. 1963 (1000 LT)

Land	Chemie	Textil-industrie	Zement	Papier	Gummi	Metallwaren	Produktion elektrischer Aus-rüstungen	Nahrungs-mittel	andere Industrie-zweige	Produktion landwirt-schaftlicher Rohstoffe	Dienste	insgesamt
USA	10988	401	—	17	47810	2891	1150	48	6875	6000	98	76278
Schweiz	1936	910	1212	—	46028	129	201	4446	306	—	—	55168
Niederlande	1321	—	—	—	—	—	18917	21821	—	—	250	42309
Frankreich	220	—	27445	—	—	2735	914	—	—	—	—	31314
Westdeutschland	8730	315	68	—	—	8449	573	75	4346	—	—	22556
Großbritannien	1000	3385	—	17	—	—	—	1658	517	—	—	6577
Schweden	2442	30	—	—	—	129	167	—	—	—	—	2768
Belgien	—	1715	723	—	—	38	—	—	—	—	—	2476
Italien	1246	683	—	—	—	89	—	—	—	—	—	2018
Panama	1440	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1440
Österreich	188	—	—	—	—	19	—	—	100	—	—	307
Dänemark	165	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	165
Libanon	—	—	—	—	—	—	61	—	—	—	—	61
Griechenland	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	14
Anderer Länder	—	—	—	—	—	—	—	—	6178	—	—	6178
Gesamt	29676	7439	29448	34	93838	14479	21983	28062	18322	6000	348	249629

Quelle: T. Rafet, „Aperçus du développement de l'économie turque“, „France et Europe industrie“, Nr. 184/1964, S. 10–11; zitiert in Referativnyj Sbornik, Ekonomika, Promyšlennosti, Svodnyj Tom, Moskau, Heft 10/1964, S. 31; vgl. auch „Die Außenwirtschaft“ vom 22. 11. 1963, S. 21; „Turkey – Geographical, Historical, Economic and Touristic“, „Investment Promotion Publication Series“, Nr. E-2/1964, Ankara 1964, S. 30; „Foreign Capital Investment in Turkey“, „The Balkan & Middle East Commercial Review“, a. a. O.; „Investment Factors in Turkey“, „Overseas Business Reports“, Washington 1963, Supersedes WTIS, Part. 1, S. 56–78; F. Seyrekbası, „Foreign Investment Trends in Turkey“, „Turkish Economic Review“, Ankara, Vol. V, Nr. 8 und 9/1964, S. 32–35. In der von Rafet übernommenen Tabelle fehlen die Investitionen im Erdölsektor und in der Schwerindustrie.

British Petrol Comp. Ltd. (Erdöl); aus den USA: General Electric (Glühlampen), Abbott Laboratories (Pharmazeutika), Squibb, E. R., & Sons (Pharmazeutika), Minneapolis, Moline Comp. (Traktoren), Willys Motors (Automontagen), Chrysler (Automontagen), Ford Motor Comp. (Automontagen), US-Rubber (Autobereifung), Westinghouse Air Brake Comp. (Konstruktionsmaterial), Good Year Tire & Rubber Comp. (Autobereifung) und Socony Mobil Oil Comp. (Erdöl).^{/11/}

Die genannten türkischen Statistiken über das Auslandskapital haben jedoch den Mangel, daß sie die wichtigste Investition in der Industrie völlig außer acht lassen, das in Eregli errichtete Eisen- und Stahlwerk. Allein 21 Prozent der Aktien dieses „gemischtwirtschaftlichen Unternehmens“ – so werden die Gemeinschaftsgründungen zwischen privaten und staatlichen Institutionen in der Türkei bezeichnet – befinden sich in den Händen der Koppers-Gruppe (USA). Der türkische Staat ist an dem seit dem Frühjahr 1965 produzierenden Unternehmen durch das Eisen- und Stahlwerk Karabük mit 26 Prozent beteiligt. Das neue Werk soll entsprechend dem Plan der ersten Ausbaustufe 470 000 t Stahlbarren, 110 000 t Deuls und 268 000 t Fertigerzeugnisse liefern.

Bis Ende 1964 hatten die ausländischen Firmen insgesamt 1,166 Milliarden TL oder 129 Millionen USA-Dollar in diesem metallurgischen Unternehmen investiert, das heißt, daß in einem einzigen industriellen Großbetrieb fast dreimal soviel Auslandskapital angelegt wurde wie in allen übrigen Fabriken, die mit ausländischem Kapital arbeiten. Diese Tatsache zeigt, daß die ausländischen Monopole eine Schlüsselposition in der Schwerindustrie und damit überhaupt in der Industrie erobern konnten.^{/12/}

Daß allein die Profitinteressen die Kapitalanlagen bestimmten und nicht andere Gesichtspunkte, wie beispielsweise ökonomische Unterstützung des NATO-Partners zum Aufbau einer nationalen Industrie oder gar Bestrebungen zur Gesundung der wirtschaftlichen Lage, geht aus dem Transfer hervor. Bis Ende 1963 gingen 124,16 Millionen TL, d. h. fast die Hälfte aller durchgeführten Investitionen in Form von Gewinnen (79,41 Millionen TL), Kreditrückzahlungen (24,24 Millionen TL), Lizenzgebühren (8 Millionen TL), Kreditzinsen (6,72 Millionen TL) und Kapitalrückführungen (5,78 Millionen TL) in das Ausland zurück. Mehr als 40 Prozent des gesamten Transfers fand von 1960 bis 1963 statt.^{/13/} Da die türkische Regierung bemüht ist, dem Auslandskapital die Anlage noch lukrativer zu gestalten, sollen die gesetzlichen Bestimmungen verändert werden. Die hektischen Bemühungen der türkischen Bourgeoisie – trotz der gefährlichen Komponenten –, noch mehr ausländisches Privatkapital in das Land zu ziehen, lassen sich nur damit erklären, daß die Industrieinvestitionen der westeuropäischen und nordamerikanischen Monopole das eigene Desinteresse an produktiver Kapitalanlage überdecken sollen, da die spekulative Geldanlage, vor allem im Häuserbau und im Bodenkauf höhere Profite und Zinsen garantiert. Das türkische Handelsministerium hat beispielsweise einen

/11/ Vgl. „Nachrichten für Außenhandel“, Frankfurt/Main, Nr. 265/1964, S. 3.

/12/ Vgl. E. Karadayi, „Foreign Capital in Turkey“, „Turkish Economic Review“, Ankara, Vol. VII, Nr. 6 und 7/1966, S. 50.

/13/ Vgl. „Die Außenwirtschaft“ vom 28. 8. 1964, S. 22. Hinsichtlich des Transfers vgl. „Ulusoy“, „Özel yabancı sermaye“, „Türkiye İktisat Gazetesi“, Ankara, vom 20. 1. 1966, S. 3. Über die Kapitalbewegung, den Umsatz und die Gewinne einzelner Gesellschaften vgl. D. Avcıoğlu, „Yön“, Istanbul vom 25. 12. 1964. Auf die negativen Auswirkungen des Kapitaltransfers weist Urazova hin (vgl. E. J. Urazova, „Problema promyšlennogo razvitiia Turcii i inostrannyj kapital“, „Problemy sovremennoj Turcii“, Moskau 1963, S. 164). Vgl. auch H. Özgen, „Kalkınma ve yabancı sermaye“, „Cumhuriyet“, Istanbul, vom 15. 2. 1966.

neuen Entwurf für das „Gesetz zur Förderung ausländischer Kapitalinvestitionen“ vorbereitet, worin verschiedene neue Vergünstigungen enthalten sein sollen.^{/14/} Außerdem erwägt man die Gründung eines Yabancı Sermaye Ofisi (Amt für ausländisches Kapital), das die Investitionsanträge beschleunigt bearbeiten soll. Aus demselben Grund schuf die Union der türkischen Handelskammern das Turkish Investment Promotion and Information Centre (TIPIIC), das interessierten Kreisen im Ausland alle erdenklichen Informationen über Industriezweige, Märkte, rechtliche Grundlagen, banktechnische Fragen u. a. m. vermittelt.^{/15/}

Die gezeigten Trends gelten auch für die Gegenwart. Wenn auch die investierten Summen noch weit hinter den Zielen des Fünfjahrplans (1963 bis 1967) zurückblieben, der private Auslandsinvestitionen in Höhe von 25 Millionen USA-Dollar jährlich vorsieht,^{/16/} kann doch das stärkere Engagement des privaten Auslandskapitals nicht übersehen werden. 1965 genehmigte der Staat ausländische Investitionen in Höhe von 93 320 649 TL. Zum ersten Mal seit 1951 legten die fremden Investoren mehr als 80 Millionen TL in einem Jahr an, nämlich 82 357 888 TL.^{/17/} In diesen Zahlen spiegeln sich das Inkrafttreten der EWG-Assoziierung im Dezember 1964 und der Wahlsieg der Gerechtigkeitspartei im Oktober 1965 wider. Ohne Zweifel war insbesondere für das westdeutsche Kapital die Assoziation ein wichtiger Schritt zur Sicherung seiner Interessen. In den letzten Jahren zeichnet sich ein stärkerer Zufluß westdeutschen Kapitals ab. Beispielsweise unterzeichnete die Mercedes-Benz AG im Herbst 1965 ein Abkommen zur Errichtung eines Autobus-Montagewerks. Das Grundkapital wird mit 20 Millionen TL angegeben, wovon die Mercedes-Benz AG 45 Prozent zeichnete.^{/18/} Ebenfalls ein Montagewerk; und zwar für Kleinbusse und Kleinlastwagen, errichtet die Volkswagenwerk AG, Wolfsburg, in einem Vorort Istanbul. Außerdem bemüht sich die Volkswagenwerk AG um eine Genehmigung zur Produktion von Pkw.^{/19/} Die Heinrich Koppers GmbH, Essen, die Pintsch-Bamag AG, Westberlin, und die Kaltenbach & Cie., Paris, schlossen im Frühjahr 1966 mit der Azot Sanayil T. A. S. ein Abkommen über die Errichtung eines Stickstoffdüngemittelwerks mit einer Leistung von 340 000 t Kalkammonsalpeter. Die Baukosten werden mit 120 Millionen WM veranschlagt, von denen die Heinrich Koppers GmbH 88 Millionen und die Pintsch-Bamag AG 15 Millionen WM aufbringen. Im April 1966 gründeten die Gewerkschaft Elwerath, die Panoil Comp. und die Continental Oil Comp. ein Gemeinschaftsunternehmen zur Bohrung von Erdöl in den Küstengewässern bei Mersin. Die westdeutsche Gesellschaft beteiligte sich mit 43 Prozent am Aktienkapital.^{/20/} Eine weitere Fabrik zur Herstellung von Arzneimitteln errichten gegenwärtig die Farbwerke Hoechst AG.^{/21/}

Ein Konsortium westdeutscher Firmen erhielt im August 1966 von der Türkiye Selulozve Kagit Fabrikalari İstemesi den Auftrag zum Bau einer Kraftpapierfabrik, die nach ihrer Inbetriebnahme ab 1969 jährlich 60 000 t Kraftzellstoff,

/14/ Vgl. „Die Außenwirtschaft“ vom 24. 4. 1964, S. 23. Bis heute wurde das neue Gesetz allerdings vom Parlament noch nicht verabschiedet.

/15/ Vgl. ebenda vom 5. 6. 1964, S. 23.

/16/ Vgl. „Five-Year-Plan (1963–1967)“, „Official Gazette“, Nr. 11272/1962, Turk Argus, Ajansi, Galata, İş Bankası Hani, Istanbul 1963, S. 199–201.

/17/ Vgl. M. Uyguner, „Yabancı Sermaye Konusu“, „Türkiye İktisat Gazetesi“ vom 27. 1. 1966. Die Höhe dieser Summe ist aber auch Ausdruck der Inflation.

/18/ Vgl. „Blick durch die Wirtschaft“, Frankfurt/Main, vom 16. 10. 1965.

/19/ Vgl. ebenda vom 7. 7. 1966.

/20/ Vgl. ebenda vom 28. 4. 1966.

/21/ Vgl. ebenda vom 9. 5. 1966.

25 000 t halbchemischen NSSC-Zellstoff sowie 60 000 t Sackpapier erzeugen soll. Der Gesamtwert der Anlage wird mit 150 Millionen WM ausgewiesen. An dem Konsortium sind die J. M. Voith GmbH, Heidenheim/Brenz, die Klöckner-Humboldt-Deutz-Chemie-Anlagenbau GmbH, Köln, die Steinmüller GmbH, Gummersbach, und die Siemens-Schuckert-Werke AG, Erlangen, beteiligt./22/ Im Juli 1966 nahm die Bayer Tarim Ilaclari Sanayi Ltd., eine Tochtergesellschaft der Farbenfabrik Bayer AG, Leverkusen, in Gebze eine neue Fabrikationsstätte für Pflanzenschutzmittel in Betrieb, deren Bau 10 Millionen WM kostete./23/

Diese Aufzählung drückt bereits die verstärkten Bemühungen Westdeutschlands aus, einen erstrangigen Platz in der türkischen Wirtschaft zu erobern. In diesem Sinne äußerte sich auch der frühere westdeutsche Außenminister Schröder während eines Besuches der Türkei im Juli 1966, als er die westdeutsche Industrie aufforderte, noch aktiver in das Geschäft einzusteigen./24/

Der Einfluß des ausländischen Privatkapitals auf das türkische Wirtschaftsleben muß in zweifacher Hinsicht gesehen werden. Einerseits haben die ausländischen Privatinvestitionen nur eine geringe Höhe und einen bescheidenen Anteil; denn den 3,304 Milliarden TL an privaten Auslandsinvestitionen bis zum Jahre 1964 – 341 Millionen TL im industriellen Bereich (Gesetz Nr. 6224), 265 Millionen TL für die Industrial Development Bank, 1,166 Milliarden TL für das Eisen- und Stahlwerk Ereğli und 1,533 Milliarden TL im Erdölsektor (Gesetz Nr. 6326)/25/ – standen ungefähr 30 Milliarden TL staatliche und private türkische Industrieinvestitionen gegenüber./26/ das heißt, nur etwas mehr als 10 Prozent des investierten industriellen Grundkapitals befanden sich in ausländischem Besitz.

Die Unterwanderung der türkischen Industrie hat demnach noch keinen großen Umfang erreicht, insbesondere auch unter dem Gesichtspunkt, daß das Auslandskapital ebenfalls im Bankwesen keine entscheidenden Positionen besitzt.

Insgesamt verfügen die fünf ausländischen Banken – Banco Commerciale Italiana, Banco di Roma, Hollandsche Bank Unie N. V., Banque Ottomane und Banque de Salonique – nur über ein Nominalkapital in Höhe von 13,658 Millionen TL, verglichen mit den 4,847 Milliarden TL, die im gesamten Bankwesen angelegt wurden./27/ Über die Industrial Development Bank – eine Gemeinschaftsbank türkischer und ausländischer Teilhaber – flossen lediglich 265 Millionen TL hauptsächlich in Form von Krediten in die türkische Wirtschaft. Auch unter der Annahme, daß der Anteil der ausländischen Einlagen in den Geschäfts- und Regionalbanken relativ hoch ist, hat das ausländische Finanzkapital im Bankwesen nur geringe Bedeutung; denn „wirtschaftliche Staatsanstalten“ – so werden die Unternehmen des staatlichen Sektors genannt –, wie die T. C. Ziraat Bankasi (Landwirtschaftsbank) mit einem Nominalkapital von 1,5 Milliarden TL, die Sümerbank (Industriebank) mit einem Nominalkapital von 0,5 Milliarden TL und die Etibank (Bergwerkbank) mit einem Nominalkapital von 0,5 Milliarden TL, dominieren eindeutig.

/22/ Vgl. „Handelsblatt“ vom 2./3. 9. 1966.

/23/ Vgl. „Blick durch die Wirtschaft“ vom 7. 7. 1966.

/24/ Vgl. „Deutsche Presseagentur (DPA)“ Bonn vom 10. 7. 1966.

/25/ Vgl. G. Barthel, „Zur Industrialisierung der Türkei – Bilanz und Perspektive“, Dissertationsschrift, Karl-Marx-Universität, Leipzig 1966, S. 227.

/26/ Die beiden sowjetischen Ökonomen Dancig und Moiseev geben den Anteil der ausländischen Kapitalanlagen am gesamten industriellen Grundkapital mit nur 2 Prozent an. Sie beziehen allerdings in ihre Überlegungen nicht den Erdölsektor und das Eisen- und Stahlwerk Ereğli ein (vgl. B. Dancig / P. Moiseev, „Osobennosti ekonomičeskogo razvitija Turcii“, Mirovaja ekonomika i mezunarodnye Otnoenija“, Heft 2/1966, S. 89).

/27/ Vgl. „Aylik Bülten“, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasi A. Ş., Ankara Augustos – Eylül, Nr. 8-9/1966, S. 35/36.

Andererseits, und das ist die gefährliche Seite der Entwicklung, bestimmen ausländische Unternehmen schon heute auf dem türkischen Markt bei bestimmten Fertigerzeugnissen die Angebotsbedingungen./28/ In der Gummi- und Grundchemikalienindustrie sind fremde Firmen bereits vorherrschend. Außerdem werden viele Erzeugnisse in der Türkei nur montiert, wodurch das Land vom Import der entscheidenden Einzelteile abhängig ist. Obgleich die türkische Regierung die Anteile der bei der Montage verwendeten Eigenprodukte bereits mehrmals erhöht hat, bleibt die Abhängigkeit von den Ursprungsländern der ausländischen Investoren hinsichtlich bestimmter intelligenzintensiver Teile des Endprodukts bestehen.

Der gesetzliche Zwang, einheimische Erzeugnisse zur Verarbeitung zu verwenden, fördert zwar gleichzeitig eine Belebung bzw. den Aufbau der entsprechenden Zulieferindustrie, aber die bleibende Abhängigkeit vom Bezug bestimmter Spezialteile aus dem Ausland bringt ernste Gefahren mit sich. Wenn auch diese Auswirkungen gegenwärtig nicht akut sind, hängt doch die Produktion eines ganzen Industriezweigs von den Importen wichtiger Einzelteile ab. Im Jahre 1963 hatten sich 84 Montagefirmen, die sich zum größten Teil in Auslandsbesitz befanden, mit einem Gesamtkapital von etwa 225,6 Millionen TL in der Türkei niedergelassen, in denen etwa 5000 Arbeiter, 715 Angestellte und 130 Ingenieure beschäftigt waren. Infolge des harten Konkurrenzkampfes verringerte sich die Anzahl der Montage-

TABELLE 4 Die türkische Montageindustrie 1963 und 1964

Montagezweig	Anzahl der Firmen		Produktionsstückzahlen		Grundkapital (Millionen LT)	Beschäftigte	Anteil der verwendeten Inlandsprodukte (Prozent)	Deviseneinsparung (USA-Dollar) durch Aufnahme eigener Produktion 1964
	1963	1964	1963	1964	1963	1963	1963	
Rundfunkgeräte	32	27	362 815	328 826	71,97	1 867	.. ^{c)}	5 834 028
Lkw, Jeeps, Busse	4	5	3 453	3 838	61,94 ^{a)}	1 342 ^{a)}	20–30	4 058 845
Landwirtschaftliche								
Traktoren	3	3	8 350	7 172	58,72	854	.. ^{c)}	3 567 850
Kühlschränke	10	8	75 434	53 160	30,00	1 056	60	5 517 528
Aufzüge	14	10	262	225	4,94	208	40	573 775
Rechen- und Schreibmaschinen	1	2	3 371	5 777	2,68	44	.. ^{c)}	109 825
Plattenspieler	11	6	23 889	27 422	3,00 ^{b)}	238	.. ^{c)}	159 415
Staubsauger	6	6	10 688	5 359	1,74	76	25	90 142
Elektrische								
Rasierapparate	3	2	2 000	22 793	0,30	21	.. ^{c)}	87 058

a) Die Werte gelten nur für ein Unternehmen.

b) Die Angaben beziehen die Unternehmen ein, die Plattenspieler und Tonbandgeräte produzieren.

c) Kein Zahlenmaterial vorhanden.

Quelle: Zusammengestellt aus „Nachrichten für Außenhandel“ vom 18. 8. 1964 und vom 13. 8. 1965 (vgl. „Marktinformationen für Industrie und Außenhandel der DDR“ vom 2. 11. 1964 und vom 24. 5. 1965). Die Zahlen für die Deviseneinsparungen im Jahre 1964 wurden den „Nachrichten für Außenhandel“ vom 26. 11. 1965, S. 3, entnommen.

/28/ Vgl. „Foreign Monopolies in Turkey“, „International Affairs“, Moskau, Heft 4/1963, S. 116–117.

werkstätten im Jahre 1964 auf 69, das Gesamtkapital stieg dagegen auf 282 Millionen TL. Trotz der Ausweitung der bestehenden Anlagen ging die Produktion jedoch in einzelnen Bereichen zurück. Die Palette der Erzeugnisse ist mit den Angaben in Tabelle 4 noch nicht erschöpft, immerhin gibt die Tabelle einen Überblick über die Leistungsfähigkeit dieser Unternehmen.

Der zur Zeit noch relativ hohe Anteil ausländischer Halbfabrikate am Endprodukt soll nach den Vorstellungen des Staatlichen Planungsamts in den nächsten Jahren systematisch verringert werden. Die türkische Regierung, unterstützt die Einrichtung der Montagebetriebe und fördert besonders Investitionen in Bereichen, deren Entwicklung vordringlich ist. Im Gegensatz zu früher drängt die Regierung jetzt auf eine schnelle Inangriffnahme der genehmigten ausländischen Investitionen und ist stark daran interessiert, daß die neuen Einrichtungen sowohl von der Kapazität als auch von der Kostenstruktur her einen Beitrag zur Steigerung der Exporte leisten./29/

Die ganze Gefährlichkeit, die ausländischen Kapitalinvestitionen innewohnt, spürte die türkische Wirtschaft an Hand der Machtpositionen der ausländischen Erdölmonopole./30/ Die in den vorangegangenen Tabellen nicht enthaltenen Angaben im Erdölsektor liegen beträchtlich über dem allgemeinen Investitionsniveau. Ausländische Erdölunternehmen investierten in der Zeit von 1954 bis Ende 1964 zur Suche und Erschließung von Erdölvorkommen 708 Millionen TL und für die Errichtung von zwei großen Erdölraffinerien im Zeitraum von 1960 bis 1964 824 Millionen TL, d. h. insgesamt 1532 Millionen TL oder mehr als 220 Millionen USA-Dollar./31/ Außer der türkischen Gesellschaft prospektierten 12 ausländische Gesellschaften, und je eine amerikanische, britische und holländische Firma fördern Erdöl in der Türkei. Die Türk Petrolleri Anonim Ortakligi (TPAO – Türkische Petroleumgesellschaft) steigerte zwar das Produktionsaufkommen von 178 596 t im Jahre 1954 auf 701 116 t im Jahre 1965, konnte aber den jährlichen Bedarf in Höhe von 4 bis 4,5 Millionen Tonnen nicht decken.

Im Jahre 1964 förderten die ausländischen Konzessionäre lediglich 289 832 t Rohöl, so daß rund 3,4 Millionen Tonnen importiert werden mußten. Im Jahre 1965 stieg ihre Produktion auf 832 775 t./32/ Diese Ausdehnung war der erste Erfolg der Türkei im Kampf um das Erdöl. Das Rohöl wird in den Raffinerien Batman, Izmit und Mersin mit einer Gesamtkapazität von mehr als 4 Millionen Tonnen verarbeitet. Durch die Inbetriebnahme von Zusatzanlagen ist es möglich, die Kapazität auf 5,5 Millionen Tonnen zu erhöhen./33/ Auf der Grundlage vertraglicher Bindungen und der Eigentumsrechte an den Raffinerien Izmit und Mersin führen die ausländischen Monopole das benötigte Rohöl zur Weiterverarbeitung ein.

Die Preise für das importierte Rohöl lagen bis 1965 etwa 30 Prozent über den Weltmarktpreisen. Da das importierte Erdöl etwa 10 Prozent des Gesamtimports betrug – die Türkei importierte jährlich Erdöl für ungefähr 50 bis 60 Millionen USA-Dollar – mußte die Türkei große Mittel für das überteuerte Erdöl aufbringen.

/29/ Vgl. „Blick durch die Wirtschaft“, Nr. 169/1964.

/30/ Vgl. M. Ch. Višnjakov, „K voprosu o neftjanij promyšlennosti Turcii“, „Probleme sovremennoj Trucii“, Moskau 1963, S. 174 ff.

/31/ Vgl. E. Karadayi, a. a. O., S. 49. Die „Neue Zürcher Zeitung“ gibt für den gleichen Zeitraum eine Gesamtsumme von 1,716 Milliarden TL im Erdölsektor an (vgl. „Neue Zürcher Zeitung“ vom 28. 7. 1965; „Blick durch die Wirtschaft“ vom 15. 5. 1965).

/32/ Vgl. „Economic Report 1966“, „The Union of Chambers of Commerce, Industrie and Commodity Exchanges of Turkey, Ankara 1966, S. 74.

/33/ Vgl. „Nachrichten für Außenhandel“ vom 21. 12. 1964, S. 1; „Handelsblatt“ vom 20. 5. 1965.

TABELLE 5 Anzahl der Lizenzen und Größe der vergebenen Konzessionsflächen Ende 1965

Gesellschaft	Anzahl der Lizenzen	Konzessionsflächen (Hektar)
Türkiye Petrolleri A.O.	43	2079765
Mobil Exploration Mediterranean Inc.	13	649302
N.V. Turkse Shell	7	250552
Turkish Gulfcoil Company	8	388896
N.V. Turkse Shell		
Turkish Gulfcoil Company	7	319672
Société De Participation Petrolieres Petropar	12	562543
Penpil Company	3	149876
Panoil Company		
Continental Oil Company	4	200000
Clark Middle East Company	3	148720
Aladdin Middle East	2	99375
Perkins Oil Company	2	90715
Landa Middle East	1	50000
Mesopotamian Petroleum Com.		
Orsaciated Oil and Gas of Turkey		
Middle East Inc.		
North Central Oil of Turkey	1	49827
Gesamt	106	5039243

Quelle: „İş Bülteni“, Türkiye İş Bankası A.Ş., November/Dezember 1965, S. 10.

Die Verwendung dieser Mittel für andere Einfuhren oder zur Begleichung des Passivsaldo der Handelsbilanz hätte die Türkei von einem Teil ihrer Schwierigkeiten befreit.

Allein von 1962 bis 1964 mußte der Staat für Rohölimporte 137 Millionen USA-Dollar aufbringen, das sind unter Berücksichtigung der Tatsache, daß die Preise um 30 Prozent über dem international üblichen Niveau lagen, etwa 40 Millionen USA-Dollar zuviel. 40 Millionen USA-Dollar zahlten aber auch die Steuerzahler für den Bau der Raffinerien. Es ist deshalb erklärlich, daß die Frage der Nationalisierung der Erdölindustrie in der Türkei einen breiten Raum in der öffentlichen Diskussion einnahm und einnimmt. Die Forderungen breiter Schichten reichen von Revisionsanträgen der Republikanischen Volkspartei im Parlament bis zur strikten Nationalisierung, wie sie die Gewerkschaften, die Türkische Arbeiterpartei und andere fortschrittliche Kräfte immer wieder auf die Tagesordnung stellen. Das Wahlmanifest der Republikanischen Volkspartei forderte zum Beispiel folgendes:

1. Beschränkung der Konzessionen auf die ausgenutzten Flächen;
2. Überlassung des importierten Erdöls zum Weltmarktpreis und des in der Türkei geförderten Öles zum halben Weltmarktpreis;
3. Förderung der nationalen Erdölgesellschaften./34/

/34/ Vgl. „Turkish Economic Review“, Heft 4 und 5/1965, S. 16–18; „Süddeutsche Zeitung“ vom 7. 10. 1965. Zum Wahlprogramm der Gerechtigkeitspartei vgl. „Turkish Economic Review“, Heft 6–7/1965, S. 17–20.

In der türkischen Presse erschienen hierzu eine Reihe von Artikeln, und im Wahlkampf spielte die künftige Stellung der ausländischen Erdölmonopole ebenfalls eine Rolle.^{/35/}

Das Bekanntwerden der Unterstützung der Erdölprojekte des türkischen Fünfjahrplans durch die Sowjetunion bewirkte eine Neuorientierung der internationalen Monopole.^{/36/} Nach langwierigen Verhandlungen gelang es der Regierung Demirel, eine Reduzierung des Ölpreises um 18,5 Prozent durchzusetzen.^{/37/}

Die Stellung der internationalen Erdölmonopole zu den nationalen Interessen der türkischen Bevölkerung ist symptomatisch für das Verhalten der Finanzoligarchie zu den Lebensfragen der Entwicklungsländer. Der geringe Anteil der ausländischen Investitionen am gesamten angelegten Kapital kann nicht die gefährlichen Implikationen verdecken, die aus der beherrschenden Stellung des ausländischen Monopolkapitals im Bereich der Erdöl-, Schwer-, chemischen und Montageindustrie sowie im Maschinenbau resultieren. Die Nationalisierung oder zumindest die Zurückdrängung der ausländischen Kapitalanteile bleibt deswegen ein notwendiges Ziel im Kampf um die Erlangung der ökonomischen Unabhängigkeit. Diese Zielsetzung klingt im Wahlprogramm der Republikanischen Volkspartei an, das sich allgemein gegen die ausländischen Monopole wendet, die Kontrolle der ausländischen Unternehmen durch eine Regierungsinstitution verlangt und fordert, nur noch solche Entwicklungshilfen anzunehmen, die keine diskriminierenden Bedingungen einschließen.^{/38/} Trotz der wohlwollenden Haltung der türkischen Regierung gegenüber den ausländischen Unternehmen lassen die ökonomisch stärksten kapitalistischen Staaten nichts unversucht, durch Sonderprivilegien und gewisse Schutzklauseln in den Genuß von Extraprofiten zu kommen und vor Enteignung gesichert zu sein. Ein typisches Beispiel hierfür sind die Kapitalschutzabkommen, die die Türkei mit den USA und mit Westdeutschland abschloß.^{/39/}

Das staatliche Auslandskapital

Einen weitaus größeren Umfang als die privaten Investitionen hatten in der Vergangenheit die finanziellen Leistungen der imperialistischen Staaten und der internationalen Organisationen (Weltbank, Internationaler Währungsfonds, OECD, EWG u. a. m.) an die Türkei. Die negativen Auswirkungen dieses Zuflusses sind deswegen auch offensichtlicher. Um die Türkei in die Lage zu versetzen, die ihr von den NATO-Partnern zugedachte Rolle zu spielen, wurde sie von den imperialistischen Mächten mit Dollars geradezu überschwemmt. Die „Hilfeleistungen“ und Kredite dienten direkt und indirekt meistens der Stärkung der militärischen Position und nur in den seltensten Fällen der Forcierung des wirtschaftlichen Wachstums oder speziell industriellen Grundinvestitionen. Das wird durch das folgende Zitat anschaulich belegt:

„Man mag darüber streiten, ob es nötig ist, den fünfzig oder sechzig Staaten Afrikas, Asiens und Lateinamerikas jene riesigen Summen Geldes und jene Viel-

/35/ Vgl. Y. Sayman, „Yabancı şirketlerin Türkiye’de mülkiyet hakkı“, „Cumhuriyet“ vom 13. 8. 1965; S. Z. Akçöz, „Yabancı sermayeye vergimi ödeniyor?“, „Cumhuriyet“ vom 3. 9. 1965; M. Aksoy, „Türkiyenin petrol faciası ve çıkar yolu“, Ankara, 1965; U. İlin, „Vosmerka v Turvii“, „Azija i Afrika Segodna“, Moskau, Nr. 9/1963, S. 58/59.

/36/ Vgl. „Süddeutsche Zeitung“ vom 19. 8. 1965.

/37/ Vgl. „Turkish Economic Review“, Heft 10-11/1966, S. 20.

/38/ Vgl. „Süddeutsche Zeitung“ vom 7. 10. 1965.

/39/ Zum Text des Kapitalschutzabkommens mit der westdeutschen Bundesrepublik vgl. Bundesgesetzblatt, Teil II, Bonn, Nr. 36/1965, S. 1193 ff. (vgl. auch „Außenhandelsdienst“ vom 7. 10. 1965, S. 904).

zahl von Fachkräften zur Verfügung zu stellen, die sie zuweilen als Lohn für eine politische Freundschaft mit dem Westen fordern. Und vor allem mag man streiten, ob es möglich ist, diese Mittel und diese Menschen aufzubringen. Aber mit der Türkei ist es etwas anderes. Die Türkei bewacht die Dardanellen und den Bosphorus. Sie sperrt der russischen Kriegsflotte den Zugang zum Mittelmeer. Sie schützt Nordafrika und den Süden Europas vor einer direkten militärischen Bedrohung durch die Kommunisten.“/40/

Die imperialistische „Hilfe“ zeichnet sich aber nicht nur durch ihre eindeutige politische Zielstellung, sondern auch durch ihren niedrigen Nutzeffekt aus. Über die geringe Effektivität der imperialistischen „Hilfe“ klagte selbst Präsident Kennedy. Er erklärte, „daß viele der Nationen, denen wir helfen, heute einem gesicherten, eigenständigen wirtschaftlichen Wachstum nicht viel näher sind, als zu der Zeit, da unsere Hilfsaktion begann.“/41/

Die Betrachtung der USA-„Hilfe“ für die Länder Nordafrikas sowie des Nahen und Mittleren Ostens offenbart deutlich deren Charakter. Auf die drei paktgebundenen Staaten (Türkei, Pakistan, Iran) dieses Raumes entfällt bedeutend mehr als die Hälfte aller Leistungen der USA an Länder dieses Raumes. 97 Prozent der militärischen „Hilfe“ erhielten in der genannten Region die Türkei und Pakistan. Kein anderes Land des Nahen und Mittleren Ostens erhielt auch nur annähernd soviel „Dollar-Hilfe“ wie die Türkei, die in den Jahren 1945/46 bis 1962/63 insgesamt 4,164 Milliarden USA-Dollar aufnahm, davon 2,4 Milliarden Dollar ausgesprochen militärische „Hilfe“.^{/42/} In der Welt erhielt nur ein Land noch mehr „USA-Hilfe“ als die Türkei, nämlich Südkorea mit 5,674 Milliarden USA-Dollar. Mehr als 2 Milliarden USA-Dollar gewährte die USA nur noch Pakistan (2,227 Milliarden) und Brasilien (2,123 Milliarden).^{/43/}

Auf jeden anderen Staat, der finanzielle Leistungen der USA in Anspruch nahm, entfielen weniger als 2 Milliarden USA-Dollar. Mit Ausnahme der VAR gewährten die USA nur den proimperialistischen und insbesondere den paktgebundenen Staaten umfangreichere „Kredite“ und „Hilfe“. Die Höhe der militärischen „Hilfe“ für die Türkei unterstreicht die Bedeutung der Türkei als strategischen Vorposten der USA und offenbart zugleich die Ausmaße der Verschwendung von finanziellen Ressourcen.

Der immense „Dollar-Segen“ offenbarte sich nämlich nach und nach als eine Bürde, an der die Türkei noch lange zu tragen haben wird. Die aus der Aufnahme von Krediten, die noch dazu unproduktiv und teilweise parasitär vergeudet wurden, resultierende Rückzahlungspflicht brachte ein lawinenartiges Anschwellen der Verschuldung gegenüber dem Ausland mit sich. Die Auslandsschuld der Türkei ver-

/40/ P. Grubbe, „Musterbeispiel eines Entwicklungslandes“, „Überseerundschau“, Hamburg, Heft 11/1963, S. 13.

/41/ „Sonderbotschaft Präsident Kennedys über das neue Auslandshilfeprogramm vom 22. 3. 1961“, in „Handbuch der Entwicklungshilfe“, Baden-Baden, Bonn, II/C/10 USA, S. 1.

/42/ Vgl. „Pomošči razvivajušimsja stranam orudie vnesnetorgovoj ekspansii SSA“, Beilage zu „Bjulleten Inostrannojo Kommerčesko Informacii“, Nr. 13/1965, S. 33; „USA economic aid to Turkey“, „The Balkan & Middle East Commercial Review“, Istanbul, Heft 1/1962, S. 7.

/43/ Vgl. „Pomošči razvivajušimsja stranam . . .“, a. a. O., S. 30-31. An der gezeigten Richtung der amerikanischen „Hilfe“ hat sich auch in der jüngsten Gegenwart nichts geändert. Für das am 1. Juli 1966 beginnende Finanzjahr beantragte USA-Präsident Johnson 3,386 Milliarden USA-Dollar an Mitteln der „Auslandshilfe“. Davon soll allein Südvietnam 550 Millionen USA-Dollar an Wirtschaftskredit und 600 Millionen an Militärhilfe erhalten. 90 Prozent der beantragten Mittel für Entwicklungskredite (665 Millionen USA-Dollar) stehen Indien, Pakistan, der Türkei, Südkorea und Nigeria zur Verfügung (vgl. „Associated Press“, New York vom 1. 2. 1966).

größerte sich von Jahr zu Jahr und erreichte im September 1965 eine Höhe von knapp 1,8 Milliarden USA-Dollar. In dieser Summe sind nicht die Schulden enthalten, die über den „Gegenwertfonds“ für die Lieferung der amerikanischen Überschußwaren in nationaler Währung zu begleichen sind. Die Verpflichtungen der Türkei gegenüber dem Ausland in der Binnenwährung, also hauptsächlich an die USA, betrugen am 30. 9. 1965 2,911 Milliarden TL./44/

TABELLE 6 Die Auslandsschulden der Türkei (1000 USA-Dollar)

AID-Kredite	605 424
Darlehen ausländischer Regierungen	572 405
Konsolidierte Wirtschaftsschuld entsprechend dem Pariser Abkommen von 1959	218 482
OECD-Kredite	185 563
Kredite internationaler Finanzinstitutionen	164 525
Insgesamt	1 746 399

Quelle: „Economic Review Turkey“, Hollandsche Bank Unie N.V., Amsterdam.

Die Hauptleistungen für ökonomische Zwecke kamen aus den USA. Insgesamt wurden von 1949 bis 1964 – zuerst im Rahmen des Marshall-Plans und gegenwärtig über die Agency for International Development – 1,972 Milliarden USA-Dollar in die Türkei transferiert./45/ Diese Summe liegt über den gesamten Auslandsschulden, allerdings sind in den Angaben für die USA auch die nichtrückzahlbaren Leistungen enthalten. Von dieser Summe, die in die türkische Staatskasse floß, waren nur 388,6 Millionen USA-Dollar Kredite. Die restliche Summe setzte sich aus 945,1 Millionen USA-Dollar, die zur Unterstützung der Importprogramme ausgereicht wurden, 590 Millionen an amerikanischen Überschußlieferungen (Gesetz 480) und 49 Millionen an technischer „Hilfe“ zusammen./46/

Westdeutschland, das bei den privaten Investitionen in der Wirtschaft im Schatten anderer Staaten steht, liegt hinsichtlich der staatlichen „Finanzhilfe“ an zweiter Stelle. Dabei darf nicht übersehen werden, daß die in Tabelle 2 enthaltenen Angaben nicht die Vorkriegsvermögen in Höhe von etwa 120 Millionen Mark ausweisen, die die türkische Regierung 1958 freigab./47/ Das Ziel der Kreditvergabe durch die westdeutsche Regierung war die Zurückerobung der früheren Position und die Sicherung eines entscheidenden Einflusses auf die türkische Regierung./48/ Die für militärische und wirtschaftliche Zwecke auf multilateraler (über das OECD-

/44/ Vgl. „Economic Review Turkey“, Hollandsche Bank-Unie N.V., „Economic Report for March 1966“, Amsterdam, April 1966, S. 3. Die gesamte innere Verschuldung betrug zum gleichen Termin 16,521 Milliarden TL. Die Angaben über die Höhe der türkischen Staatsschulden sind außerordentlich widerspruchsvoll. Die Addition der in dieser Quelle ausgewiesenen inneren und äußeren Verschuldung ergibt eine Gesamtschuld von mehr als 30 Milliarden TL. Die Union der türkischen Handelskammern errechnete für Ende 1964 mehr als 25 Milliarden TL (vgl. „Nachrichten für den Außenhandel“ vom 18. 10. 1965, S. 5). Im offiziellen Bulletin der Zentralbank wird demgegenüber aber nur eine Gesamtschuld von 22 Milliarden TL für Februar 1965 ausgewiesen (vgl. „Aylik Bülten“, Augustos-Eylul, Heft 8-9/1966, S. 75).

/45/ Vgl. „Economic Review Turkey“, „Economic Report for August 1965“, September 1965, S. 3.

/46/ Vgl. ebenda.

/47/ Vgl. „Die Türkei und die imperialistischen Mächte“, „DWI-Berichte“, Heft 12/1964, S. 13.

/48/ Über die neokolonialistischen Ziele und das Instrumentarium zu deren Verwirklichung vgl. ebenda.

Konsortium) und bilateraler Grundlage gewährte westdeutsche „Hilfe“ betrug 1964 fast 1 Milliarde WM./49/

Daß die ständige Aufnahme ausländischer Kredite und die daraus resultierenden Rückzahlungs- und Zinsverpflichtungen die Finanzsituation der Türkei ständig verschlechtern, zeigt sich nicht nur in der steigenden Summe, die für Amortisationen aufgebracht werden muß, sondern vor allem in dem immer geringeren Betrag, der von den neu aufgenommenen Krediten für Investitionen zur Verfügung steht. Beispielsweise betrugen die für die Tilgung und Verzinsung der Kredite 1965 fälligen Zahlungen 215 Millionen USA-Dollar./50/ Die „Finanzhilfe“ Westdeutschlands für die Türkei betrug 1964 etwa 160 Millionen WM, wovon nur 12 Millionen WM für neue Projekte im Rahmen des Planes zur Verfügung standen. Ein Teil der „Hilfe“ bestand in der Stundung von Rückzahlungen (49 Millionen WM). Der Unterstützung des Import-Programms dienten 42 Millionen WM und der Restfinanzierung alter Vorhaben 57 Millionen WM./51/ Auch der 70-Millionen-Dollar-Kredit des europäischen Fonds der OECD aus dem Jahre 1965 diente ausschließlich der Finanzierung der in den Jahren 1965 bis 1967 fälligen Kreditrückzahlungen./52/ Im Jahre 1966 gewährte das Türkei-Konsortium/53/ der Türkei eine „Finanzhilfe“ von 335,4 Millionen USA-Dollar, davon waren 156,4 Millionen Projekthilfe, 106 Millionen Entwicklungskredite und 73 Millionen bestanden in Schuldenaufschub./54/ Westdeutschland stellte 1966 43,8 Millionen USA-Dollar zur Verfügung und nahm damit wieder den zweiten Platz hinter den USA (137,9 Millionen USA-Dollar) ein.

Die Türkei, die sich zu einem der am höchsten verschuldeten Länder der Erde entwickelte/55/, wird in den nächsten Jahren vor kaum zu lösenden Rückzahlungsverpflichtungen stehen. Durch den Beschluß, für die nächsten drei Jahre die Zins- und Amortisationsleistungen der Gesamtschuld (nur Regierungsschulden) in Höhe von 50 Millionen USA-Dollar jährlich zu stunden, trug das Türkei-Konsortium der wirtschaftlichen Lage Rechnung. Die Stundungsmodalitäten für die Moratoriumsperiode wurden bilateral zwischen jedem Gläubigerstaat und der Türkei vereinbart. Diese Vereinbarungen sind indessen nur eine „Atempause“ und garantieren keinesfalls, daß die späteren Zinsdienste ohne Komplikationen ablaufen können./56/

Angesichts der ökonomischen Stagnation und der schweren Belastung des türkischen Finanzsystems durch die aufgenommenen Kredite, die selbst nach Einschätzungen kompetenter bürgerlicher Finanzexperten den Erfordernissen des Landes nicht Rechnung tragen, zeugt folgendes Zitat von direkter Unkenntnis der wirtschaftlichen Situation der Türkei:

„Die Auslandskredite nach dem Kriege im Werte von nahezu 4,5 Milliarden

/49/ Vgl. ebenda. Slotosch beziffert die Gesamthöhe der westdeutschen „Entwicklungshilfe“ für die Türkei allerdings nur auf 686 Millionen Mark (vgl. W. Slotosch, „Türkei – vom Basar zum Weltmarkt“, „Süddeutsche Zeitung“ vom 13. 8. 1965, S. 10). Der ehemalige Bundesaußenminister Schröder erklärte demgegenüber, daß die Türkei seit 1958 rund 2 Milliarden Mark als Hilfeleistungen auf verschiedenen Gebieten erhalten habe (vgl. DPA, Bonn, vom 10. 7. 1966).

/50/ Vgl. „Handelsblatt“ vom 24. 9. 1965.

/51/ Vgl. „Außenhandelsdienst“ Nr. 23/1964, S. 503.

/52/ Vgl. ebenda, Nr. 14/1965, S. 294.

/53/ Mitglieder des Konsortiums sind: USA, Westdeutschland, Frankreich, Großbritannien, Italien, Niederlande, Kanada, Norwegen, Österreich, Schweden, Belgien, Schweiz, Luxemburg und die Internationale Bank für Wiederaufbau und Entwicklung.

/54/ Vgl. „Economic Review Turkey“, „Economic Report for March 1966“, Amsterdam April 1966, S. 3.

/55/ Vgl. „Turkey 1964. Economic Surveys by the OECD“, Paris 1964, S. 5; „Nachrichten für Außenhandel“ vom 8. 2. 1965, S. 1.

/56/ Vgl. „Außenhandelsdienst“ vom 8. 4. 1965, S. 371, und vom 10. 6. 1965, S. 509; „Handelsblatt“ vom 5. 5. 1965.

USA-Dollar beweisen allerdings auch das große Interesse der westlichen Nachbarn an der wirtschaftlichen Entwicklung des NATO-Partners. Die langfristigen, billigen Kredite ermöglichen es der Türkei, ihre Importe ohne Verzögerung zu bezahlen."/57/

Genau das Gegenteil dieser Feststellung ist der Fall; denn erstens wurden die Kredite nicht zu niedrigen Zinssätzen ausgereicht, zweitens führte die kurzfristige Liquidität nur zu einer Potenzierung der Verschuldung gegenüber dem Ausland und drittens war das Interesse an der wirtschaftlichen Entwicklung recht einseitig. Die Stagnation der wirtschaftlichen Entwicklung bestätigt vielmehr, daß „die große ausländische Wirtschaftshilfe an die Türkei der Menderes-Zeit in letzter Konsequenz sogar zu einer Verschlimmerung der Gesamtlage beigetragen“ hat./58/ Nach den Berechnungen der Union der türkischen Handelskammern erstreckt sich der Zeitraum zur Rückzahlung der Schulden für ausländische Darlehen bis zum Jahre 2014. Für die Abtragung der inneren Verschuldung laufen die Rechnungen bis zum Jahre 2073./59/ Es scheint damit angesichts der dargestellten Situation die Prognose Tinbergens, des Chefberaters des Staatlichen Planungsamts, fraglich, wonach in etwa 14 Jahren die „Hilfe“ für die Türkei beendet werden könnte./60/

Seit 1963 deuten sich jedoch auch in der Türkei Tendenzen an, die insbesondere für den wirtschaftlichen Aufbau nicht ohne Auswirkungen bleiben werden./61/ Die außenpolitische Neuorientierung des Landes, die sich beispielsweise in der Verbesserung der Beziehungen zu den sozialistischen Ländern, in der Ablehnung der MLF, im Eintreten für die friedliche Lösung von Konflikten und in der Forderung nach Beendigung des Vietnamkriegs widerspiegelt, sowie die Aktivierung der Wirtschaftsbeziehungen zu den sozialistischen und den Entwicklungsländern legen Zeugnis von den Bemühungen ab, sich aus der außenpolitischen Isolierung zu befreien. Durch den gegenseitigen Besuch von Parlamentariern, der Außenminister und der Ministerpräsidenten verbesserte sich insbesondere das Verhältnis zwischen der Sowjetunion und der Türkei.

Von weitreichender Bedeutung war vor allem die Reise des türkischen Ministerpräsidenten Ürgüplü in die Sowjetunion im August 1965. Die sowjetische Regierung räumte der Türkei einen Investitionskredit in Höhe von 180 Millionen USA-Dollar ein, der dem Bau des dritten Eisen- und Stahlwerks, der vierten Erdölraffinerie, eines Aluminiumwerks, einer Fabrik zur Erzeugung von Schwefelsäure, eines Werkes zur Herstellung von Traktoren, einer Glasfabrik, eines Sägewerkes, einer Destillationsanlage und eines Staudamms am Grenzfluß Arpatschai dienen soll./62/ In dem Kommuniqué, das im Anschluß an die Besprechungen zwischen dem türkischen und dem sowjetischen Ministerpräsidenten veröffentlicht wurde, heißt es:

„Die Ministerpräsidenten, die die Lage der ökonomischen Beziehungen zwischen der Türkei und der Sowjetunion erörterten, äußerten ihre Genugtuung über die Entwicklung des gegenseitigen Warenverkehrs im letzten Jahr. Außerdem erzielten die Seiten eine Vereinbarung darüber, daß für die Aufrechterhaltung eines stetig hohen Niveaus des Warenaustausches zwischen den Staaten die

türkische Seite von der Sowjetunion Maschinen und Ausrüstungen für die Errichtung einzelner industrieller Objekte beziehen und die sowjetische Seite von der Türkei in größerem Umfang traditionelle Produkte einkaufen wird.“/63/

Nach den hier konzipierten Richtlinien wurde inzwischen in der Praxis verfahren. Beispielsweise erhöhte sich der prozentuale Anteil der europäischen sozialistischen Länder – außer Albanien – am türkischen Gesamtexport von 10,1 Prozent im Jahre 1964 über 15,8 Prozent im Jahre 1965 auf 19,7 Prozent in den ersten acht Monaten des Jahres 1966. Damit nehmen die RGW-Staaten und die Sozialistische Föderative Republik Jugoslawien zusammen in der türkischen Exportstatistik den zweiten Platz nach der EWG, noch vor der Dollarzone und der EFTA ein. Beim Import lagen in den gleichen Jahren die Anteile bei 8,6, 10,7 und 11,2 Prozent./64/

Die Ausdehnung der Wirtschaftsbeziehungen zu den sozialistischen Ländern wird auch in den nächsten Jahren anhalten, da sich der gesicherte Absatz traditioneller Exportprodukte im Austausch für industrielle Fertigwaren als außerordentlich wachstumsfördernder Faktor erwiesen hat. Zudem ist diese Art der wirtschaftlichen Verbindungen nicht von einer Vertiefung der Abhängigkeit und Verschuldung begleitet, sondern lockert sie und befreit damit die Türkei von Bindungen, die sich gerade in der Vergangenheit als ernste Hemmnisse der allseitigen Entwicklung erwiesen.

/57/ „Handelsblatt“ vom 10. 6. 1965.

/58/ K. F. Kienitz, „Die gegenwärtige Wirtschaftssituation der Türkei“, „Bustan“, Wien, Heft 2/1963, S. 20.

/59/ Vgl. „Nachrichten für Außenhandel“ vom 18. 10. 1965, S. 5.

/60/ Vgl. J. Tinbergen, „Entwicklungshilfe muß verdoppelt werden“, „Wirtschaftsdienst“, Hamburg, Heft 10/1964, S. 409.

/61/ Im Rahmen des vorliegenden Artikels ist es nicht möglich, die neuen Tendenzen der Wirtschaftspolitik und der Wirtschaftsbeziehungen zu den sozialistischen Ländern näher zu behandeln.

/62/ Vgl. „Turkish Economic Review“, Nr. 6-7/1965, S. 21.

/63/ „Sovmestnoe Sovetskoe-Tureckoe Kommjunike“, „Pravda“ vom 17. 8. 1965, S. 1 und 5.

/64/ Vgl. I. Pojon, „Türkiye'nin dış ticaretine genel bakış“, „Türkiye İktisat Gazetesi“, vom 6. 1. 1966, S. 3; „Economic Report 1966“, a. a. O., S. 165 und 210; „Turkish Economic Review“, Nr. 6-7/1966, S. 30.

TÜRKİYE'DE EMPERYALİST SERMAYE

A) Yasal Temeller:

Cumhuriyetin kurulmasından II. Dünya Savaşı sonuna kadar olan dönemde ülkedeki yabancı sermaye millileştirildi. II. Dünya Savaşından sonra ise ilk kez 22.5.47 tarihli Türk Parasının Kıymetini Koruma ile ilişkili 13 sayılı kararla yabancı sermaye gelmesine izin verildi.

1.8.1951'de 5821 sayılı "Yabancı Sermaye Yatırımlarını Teşvik Kanunu" ile yabancı sermaye daha yoğun desteklendi. Daha sonra bu yeterli görülmediğinden 18.1.1954'de 6224 sayılı "Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu" kabul edildi ve 5821 sayılı yasa yürürlükten kaldırıldı. 6224 sayılı yasa Menderes Hükümetince Clarence RANDALL isimli bir A.B.D.'li iş adamına (aynı zamanda A.B.D. hükümetinin özel temsilcisi) hazırlanmıştı.

7.3.1954'te 6326 sayılı "Petrol Kanunu" kabul edildi. Bu yasa da A.B.D. petrol şirketlerinin avukatlığını yapan Max BALL isimli bir hukukçu tarafından hazırlanmıştı.

Bu iki ana kanunun dışında bir de Ereğli Demir Çelik Fabrikasının kurulması için 28.2.1960 tarihli ve 7462 sayılı özel bir yasa yapıldı.

17.5.78 tarihli "Politika" gazetesinde açıklandığına göre 1977 yılı sonuna kadar Türkiye'de 6224 sayılı yasa uyarınca yapılan yabancı sermaye yatırımı 2,5 milyar TL'ye ulaştı. Bu sırada toplam 99 yabancı sermaye iştirakli firma bulunuyordu.

6326 sayılı Petrol Kanunu'na göre ise 1965'e kadar 1,85 milyar TL yatırım yapıldı (K. Bulutoğlu, S. 167). "Politika" gazetesinde ise petrol şirketlerinin 1973'e kadar 2 milyar TL yatırım yaptıkları açıklandı. (Mehmet Erhan Ünal). Aynı dönemde bu şirketler 4 milyar TL kar sağladılar.

B) 6224 sayılı yasaya göre gelen yabancı sermaye:

1977 yılı sonuna kadar gerçekleşmiş olan 2,5 milyar TL tutarındaki yabancı sermaye yatırımı Türkiye'deki özel sektör yatırımlarına kıyasla büyük miktar değildir. Fakat özellikle imalat sanayi içinde belli işkolları teker teker incelendiğinde buralardaki yabancı sermaye payının önemli olduğu görülür. 1975 yılında kimya, taşıt araçları, elektronik ve lastik işkollarında bu pay ortalama % 44 idi. (MEED, 12.12.75, S. 5). Yabancı sermaye yatırımlarının ülkelere göre dağılımı ise aşağıdaki tabloda gösteriliyor (ESO Bültenleri, Sayı 334, 335, 336)

<u>Ülke:</u>	<u>Firma sayısı:</u>	<u>Toplam sermaye (TL):</u>
Feder. Alman.	24	328 956 247
A.B.D.	21	396 000 879
İsviçre	12	244 303 642
Fransa	8	409 136 477
İtalya	6	289 256 000
Avusturya	6	31 340 500
Hollanda	6	122 507 368
Danimarka	5	88 617 223
İngiltere	4	58 140 500

(Not: daha az önemli ülkeler listeye alınmamıştır!)

Yukarıda adı geçen ülkeler kaynaklı yabancı sermayenin Türkiye'deki tüm yatırımlarının bir dökümü ilişikteki tablolarda vardır (Fotokopi halinde). Ben sadece en önemli Federal Alman tekellerinin isimlerini vermekle yetiniyorum. Parantez içindeki sayılar söz konusu tablodaki sıra numaralarıdır.

Thyssen (18), Siemens (13), Bayer (9, 10, 6), Höchst (7), BASF (12), AEG (14), Bosch (19), Mercedes-Benz (20), MAN (21), Mannesman (16).

Dikkate değer bir gelişme de Ecevit hükümetinin başa geçmesiyle, uzun süredir yeni yatırımlar için izin bekleyen yabancı tekellere MC tarafından (Erbakan!) verilmeyen izinlerin verilmiş olmasıdır. Bu meyanda şu üç yeni yatırım

için izin çıkmış:

28.6.78'de Antalya yakınlarındaki Acısu'da 452 milyon TL tutarında bir turizm yatırımı, 5200 yataklı oteller ve eğlence yerleri v.s. yapılacak. Yatırımı yapmak için "Antalya" şirketi kurulmuş. Pay sahipleri bir yanda Transtürk Holding % 25, öte yanda Fransız ve İtalyan sermayesi % 75 pay. (MEED, 7.7.78, S. 48-51)

26.7.78'de hükümet iki Japon firmasına (Riken ve Nissho-Iwai) Bolu Segman Sanayi'ne % 30 pay ile katılmaları için izin verdi. 15 milyon TL sermaye yatırıp 50 milyon TL'lik döviz kredisi sağlayacaklar. (MEED, 4.8.78, S. 41)

Thyssen Industrie firması Makina Takım Endüstrisindeki % 26'lık payını 12,5 milyon DM yeni yatırım yaparak arttıracak. (MEED, 22.9.78, S. 37)

C) 6224 sayılı yasaya göre yurt dışına kar transferleri

Ticaret Bakanlığının 1970 yılı Konjonktür dergisinde verilen bilgilere göre 1951-1970 yıllarında Türkiye'ye toplam olarak 939 723 517 TL yabancı sermaye gelmiş, aynı dönemde ise toplam olarak 413 788 298 TL kar olarak yurt dışına transfer edilmişti. Toplam kar transferlerinin toplam yatırımlara oranı bu dönem için % 39,31 idi. 17.5.78 tarihli "Politika" gazetesinde açıklanan bilgilere göre ise son yıllarda yeni yatırım ve kar transferleri şöyle gelişti:

	1975	1976	1977
Yabancı ser. girişi (milyon dolar)	40	27	67
Kar transferleri (milyon dolar)	36	82	116

Bu veriler, yabancı sermaye yatırımlarının Türkiye ekonomisi için gitgide artan bir yük olduğunu göstermek için yeterlidir.

D) Yabancı sermayenin Türkiye'deki etkisi

Emperyalist tekellerin Türkiye ekonomisindeki etkilerini görmek için sadece yatırılan sermaye miktarlarını incelemek doğru değildir. Bunların günümüzdeki ekonomik yayılmada

kullandıkları yöntemler bizim şu noktalara da dikkat etmemizi gerekli kılar: L. II. Dünya Savaşından bu yana emperyalist tekeller yatırımlarının çoğunu yerli kapitalistlerle birlikte "karma" yatırımlar biçiminde yapıyorlar. Böylece ülke içinde kendilerine güçlü yandaşlar yaratarak ekonomik ve siyasal etki alanlarını genişletiyorlar. 2. Yabancı sermayenin katıldığı yatırımların hemen tümü montaj sanayi türünden, yani belli bir üretim sürecinin son halkalarını kapsayan ve üretim yapabilmesi için "ana firma"dan yollanacak ara mallara dayanan işletmelerdir. Böylece Türkiye'de kurulan sanayinin büyük bir bölümü sadece sermaye açısından değil, üretimde kullanılan girdiler açısından da dışa bağımlıdır. 3. Özel yabancı yatırımların yanısıra Türkiye'ye "yardım" adı altında emperyalist devlet sermayesi girdi. Türkiye bu yoldan iyice borçlandıktan sonra emperyalist devletler ülkenin iç işlerine karışmak, Türkiye'de bulunan emperyalist tekellerin çıkarlarını korumak için etkili bir manivelayı ellerine geçirmiş oldular. Bu manivelayı sadece teker teker üretim birimlerini değil, ülkenin genel ekonomik yapısını emperyalist merkezlere bağımlı hale getirmek için kullandılar ve kullanıyorlar. Bu söylediklerimize bir kaç örnek verelim:

a) Türkiye kendi ihtiyacına yetecek kadar petrol üretmediği ve kamyon ve araba gibi motorlu taşıt araçlarını da dışardan almak zorunda olduğu halde ülkenin ulaşım sisteminde karayolu taşımacılığına (A.B.D. uzmanlarının isteğine uygun olarak) ağırlık verildi. Ulusal kaynaklarla ve çok daha ucuza taşıma yapan demiryolu yerine karayolu ulaşımı geliştirildi. Aşağıdaki tablo bu durumu gösteriyor:

Kara trafiğinin yüzde olarak dağılımı:

	Yük taşıma		Yolcu taşıma	
	1950	1972	1950	1972
Demiryolu	76	28	51	6
Karayolu	24	72	49	94

(Kaynak: World Bank Turkey ..., S. 264)

b) Enerji üretiminde ülkenin su kaynaklarının ancak % 10'u kullanılırken (Kaynak: EMO 1976 çalışma rap., S. 53) öncelik

dışarıdan alınan petrol ile işleyen termik santrallara verildi. Böylece Türkiye örneğin 1977'de tüm ihracat geliri 1,753 milyar dolar iken sadece petrol ithalatı için 1,5 milyar dolar harcar hale geldi. (Kaynak: MEED, 15.9.78, S. 8)

c) Tüketim malları üreten montaj sanayine öncelik verildi, yatırım malları ve ara malları üreten sanayi kurulmadığı için ithalat gereksinmesi her yıl hızla arttı. Ülke içi üretimin artmasına paralel olarak dış ticaret açığı hızla büyüdü. Aşağıdaki iki tablo bu ilişkiyi gösteriyor:

Sanayi üretiminde % olarak pay (1968)

Tüketim malları:	50,1
Ara malları:	38,1
Yatırım malları:	11,8

(Kaynak: World Bank, Turkey ..., S. 218)

Mal gruplarına göre ithalat payı % (1968)

Tüketim malları	4,8
Ham maddeler	47,2
Yatırım Malları	48,0

(Kaynak: World Bank, Turkey ..., S. 349)

E) Türkiye'de dış borçlar:

Türkiye 1950 lerden beri sürekli olarak emperyalist ülkelere borçlanmaktadır. "Yardım" adı altında yapılan bu sermaye transferlerinin asıl işlevi, Türkiye'nin ekonomisi ve maliyesi üzerinde denetim kurmak ve emperyalist tekellerin yatırımları için gerekli ortamı hazırlamak ve bu yatırımları güvence altına almaktır. Bu gerçeği belgeleyen örnekler çok olmakla birlikte, biz sadece bunun en taze örneğine değinelim. A.B.D. dış işleri bakanlığı Türkiye'nin Washington elçiliğine Eylül ayında verdiği bir mektupta, Türkiye'deki A.B.D. yatırımlarının devletleştirilmesi halinde her türlü "yardım"ın kesileceğini ve iki devlet arasındaki ilişkilerin bozulacağını bildirdi. Bu çıkış, Türkiye'de ATAS rafinerisinin (ki % 51'i A.B.D. Mobil Oil'a aittir) devletleştirilmesi tartışıldığı bir sırada yapıldı.

Türkiye'nin ekonomisi emperyalist sisteme öylesine bağlanmıştır ki, her geçen yıl daha fazla borç almak zorunda kalmaktadır. Yıllık borçlanma hızı 1950-55 yıllarında ortalama 185,5 milyon dolar, 1956-60 yıllarında 169,6 milyon dolar, 1961-65 yıllarında 293,0 milyon dolar, 1966-70 yıllarında ise 307,4 milyon dolar idi. 1971-72 yıllarında geçici olarak 191,0 milyon dolara düşen borçlanma 1973'ten sonra birden artarak 1978'de 800 milyon ile 1 milyar dolar arasında bir meblaga ulaştı (Eylül verilerine dayanarak yapılan tahmin).

Sadece dış ticaret açığını karşılamak için gerekli bu yeni borçların yanısıra bir de eski borçların ödenmesi için gerekli yeni borçlar var. Örneğin 1978 yılı Nisan ayında, Türkiye vadesi gelen borçları ödeyebilmek için 6,6 milyar dolar bulmak zorunda idi. (Kaynak: MEED, 14.7.78, S. 3-5). Cumhuriyet gazetesi ise ekim başında "borçlar" adı altında yayınladığı gazete ilavesinde TUSİAD'a dayanarak derhal ödenmesi gereken vadesi gelmiş döviz borçlarının tutarını 5,014 milyar dolar olarak verdi. Bu kısa vadeli ve derhal ödenmesi gereken borçların dışında Türkiye'nin toplam döviz borcunu MEED 20 milyar dolardan fazla (MEED, 15.9.78, S. 8) Cumhuriyet ise yine TUSİAD'a dayanarak 10,641 milyar dolar olarak gösteriyor.

1975'ten sonra Türkiye'de yebir yabancı sermaye yatırım biçimi önem kazandı: Yabancı büyük bankalardan alınan borçlar. Gerçekten 1978 Nisan ayında vadesi gelen 6,7 milyar dolarlık borcun 4 milyardan fazlası 200'ün üstünde özel bankaya olan borçlardı. Bu borçların ertelenmesi ile ilgili görüşmelerin yürütülmesi için söz konusu 200 küsur bankayı temsilen sekiz tekelci bankadan oluşan bir konsorsiyum kuruldu. Bu konsorsiyumda şu bankalar var:

Citibank (ABD)
Chase Manhattan (ABD)
Morgan Guaranty Trust (ABD)
Deutsche Bank (Federal Almanya)
Dresdener Bank (Federal Almanya)
Union Bank of Switzerland (İsviçre)
Swiss Bank Corporation (İsviçre)
Barclays Bank (İngiltere)

(Kaynak: Meed, 7.7.78, S. 51)

Görüldüğü gibi Türkiye kelimenin tam anlamıyla boğazına kadar borca batmış durumdadır. İthalatın ve dolayısıyla ithalata dayalı sanayi üretiminin durması söz konusudur. 1977 yılında sanayi kapasitesinin hemen % 40' ı döviz yokluğundan kullanılamıyordu. Aşağıdaki tablo bunun ayrıntılarını gösteriyor:

1977'nin ikinci yarısında imalat
sanayinde kapasite kullanımı % olarak:

Gıda		52,8
Dokuma		68,9
Tahta		60,0
Kağıt		65,0
Kimya		53,5
Taş ve kil		76,5
Ana madenler		49,6
Madeni esya		51,2
Otomotiv		43,0
Diğer		56,4

(Kaynak: İstanbul Sanayi Odasının açıkladığı verileri aktaran: MEED, 14.7.78, S. 3-5)

1978'de döviz kıtlığının daha da artması ve stok edilmiş girdilerin de tükenmesiyle bu bunalım daha da keskinleşti. Bu bunalımı fırsat bilen emperyalist sermaye merkezleri borçların ertelenmesini veya yeni borç verilmesini kendi istedikleri yönde ekonomik, mali ve sosyal önlemlerin alınması koşuluna bağlıyorlar. Bunlardan biri MEED yaptığı bir açıklamada "Türkiye'nin bu defa kaçamaması için elimizden gelen her şeyi yapacağız" diyor (MEED, 15.9.78, S. 8). Dikkat edilmesi gereken bir nokta, söz konusu bankaların istedikleri koşulları kendilerininle getirmeyip bu iş için IMF'yi öne sürmeleidir. ABD emperyalizminin denetâminde bir enternasyonal kuruluş olan IMF'nin öne sürdüğü ve Ecevit hükûmetine de kabul ettirdiği koşullar özetle şöyle (bunlar resmen açıklanmadı, ancak belli ölçülerde basına yansıdı, kısmen de başka ülkelere dayatılan şartlardan çıkarak kestirmek mümkün):

1. Yatırımların, özellikle kamu kesimi yatırımlarının azaltılması. Pratikte ağır sanayi yatırımları kamu kesimince yapıldığı için, bu ağır sanayi yatırımlarının durdurulması veya yavaşlatılması demek.

2. Tüketimin kısıtlanması, bunun için işçi ücretlerinin ve

emekçi kitlelerin gelirlerinin kısıtlanması.

3. İhracatın arttırılması. Bu ise IMF dilinde Türk parasının değerinin düşürülmesi, gümrüklerin indirilmesi demektir.

4. Yabancı sermaye yatırımlarına daha büyük kolaylıklar sağlanması.

Kolayca anlaşılabileceği gibi, emperyalist merkezler tarafından öne sürülen bu isteklerin gerçekleşmesi belki de Türkiye'nin içinde bulunduğu döviz bunalımını kısa bir süre için hafifletir, fakat orta ve uzun vadede dışa bağımlılığı daha da perçinliyerek bunun sonucu olan bunalımları daha da keskinleştirir.

Emperyalist ülkelerin 1970 başlarından beri "yeni uluslararası işbirliği" ve "ihracata yönelik kalkınma" sloganları ile propaganda ettikleri ekonomik düzen, Türkiye'de (ve elbette onun gibi diğer geri kalmış ülkelerde) geri teknolojiye dayanan, emek verimliliği düşük işkollarının veya üretim aşamalarının kurulmasını öngörüyor. Böylece Türkiye'de bugün izlediğimiz montajcılık daha geniş çapta ve daha sistemli olarak yerleştirilmiş, ülke ekonomisi emperyalist sisteme daha da bağlanmış olacak.

Ek:

Sayfa 3'te sayılan üç yeni yatırıma ilave olarak bir dördüncüsü daha var:

International Harvester (ABD) Türk Otomotif Endüstrisi (TOE) sermayesindeki 150 milyon TL'lik payını 374 milyon TL'ye çıkaracak. (Kaynak: 17.9.78 tarihli Resmi Gazeteden aktaran MEED, 29.9.78)

Kaynaklar:

MEED: Middle East Economic Digest

EMO: Elektrik Mühendisleri Odası

ESO: Eskişehir Sanayi Odası

Kenan Bulutoğlu, Türkiye'de yabancı sermaye, 1970 İstanbul

Mehmet Erhan Ünal, Politikada yayınlanan "Tutsak kaynaklar

ülkesi Türkiye" yazı dizisi

World Bank, A World Bank Country Economic Report, Turkey:

Prospects and Problems of an Expanding Economy, 1975
Washington D.C.

Short term debts outstanding in
April 1978 (\$ million)

<u>Banks</u>	<u>4,033</u>
Convertible lire deposits	1629
Banker credits	424
Non-commercial arrears	373
Overdrafts	264
Bank for international settlements	85
Reserver Bank	208
Commercial arrears	270
Acceptance credits	780
<u>Trade arrears</u>	<u>2086</u>
OECD countries	7600
OPEC countries	350
Other countries	736
<u>Other debts</u>	<u>5878</u>
<u>Total</u>	<u>6657</u>

Source: Briefing, Ankara

MEED, 14.7.78, David Shireff
"Keep Turkey in business" is the slogan. p. 3-5

Atas, rafineri paylan

Mobil of US	51 %
BP	17 %
Anglo-Dutch Shell group	27 %
Mormon Refinery	5 %

Turkey: foreign credit and debt
rescheduling (\$ million)Credit securedAmount

IMF	150
West Germany	50
World Bank (project cred.)	205
Islamic Development bank	19.5

Credit negotiated

IMF	85
Libya	100
Norway	56.5
West Germany	47

Credits in the offing

Eight-bank consortium	500
World Bank (programme credit)	100

Debts being rescheduled

Norway	3,5
Libya	47
Gibraltar	150
OECD aid to Turkey consortium	1500
Eight bank consortium	2500

Debt rescheduling under consideration

OECD aid to Turkey consortium	1200
----------------------------------	------

Source: Milliyet, Ankara 1 July 1978

Türkiye'de yeni yabancı
sermaye yatırımları

10.10.78

- 1.) 28.6.78 de hükümet Antalya yakınında Acısu'da 18 milyon dolarlık (452 milyon TL) bir turizm yatırımını onayladı. 5200 yataklı. Yatırım genel olarak "Antalya" şirketi. Şirketleri:
- Transtürk Holding % 25 { Dikkat: Transtürk hakkında
bilgi için Türkiye'nin Dışişleri Bakanlığı, S. 757-759
- Banque de Paris & de Pays Bas (Fransa)
Compagnie Internationale des Wagons Lits
& du Tourisme (Belgium) } % 75
- Sadorna (İtalya)
Valtur Servizi (İtalya) (MEED, 7.7.78, p. 48-51)
- 2.) 26.7.78 de hükümet iki Japon firmasına yatırım izni verdi. Riken ve Nissho-Iwai Bohn Segman Sanayii'ne % 30 pay ile katılacaklar. Production: Industrial parts, including piston rings and air-working cylinders.
- Riken will supply 10 milyon TL (400 000 \$) and Nissho-Iwai 5 milyon TL (200 000 \$) capital and both together 50 milyon TL (2 milyon \$) foreign credit. At least % 30 of the product must be exported. (MEED, 4.8.78, p. 41)
- 3.) Thyssen Industrie Makina Tarmu Endüstrisi'nde. % 26'lık payı 12,5 milyon DM (6,3 milyon \$) yeni yatırım yapacak olmasına. (Machine tool manufacturing)

MEED 22.9.78, p. 37

4.) Internationale Harvester (US) Türk Otomotif
Endüstrisi sermayesinde: 750 milyon TL'lik
(6 milyon \$) payını 374 milyon TL'ye
(14,96 milyon \$) çıkararak. (17.9.78 tarih.
Resmî gazetele alınan MEED, 29.9.78, p. 41)

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VEKALİ